

370.64
14 Α' ΓΥΜ
ΑΡΧ

338

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

BIBLION ΤΡΙΤΟΝ

ΜΕΤΑ ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Α' ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
Κ. Α. Π.

ΥΠΟ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Δ. ΚΑΘΑΡΕΙΟΥ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΘΑΝΟΥ ΤΖΑΒΕΛΛΑ

1—'Εν ὁδοῦ Ἀριστείδου—1

1910

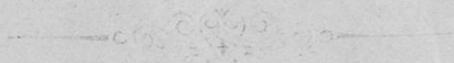
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΕΙΝΟΦΩΝΤΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΣΤΑ

BIBLON TRITON
ΜΕΤΑ ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ

ΥΠΟ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Α. ΚΑΘΑΡΕΙΟΥ
ΑΓ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΘΑΝΟΥ ΠΑΡΕΛΛΗΛΟΥ
1910

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΜΕΤΑ ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΜΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Α΄ ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΥΠΟ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Δ. ΚΑΘΑΡΕΙΟΥ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

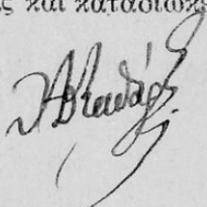

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ» Θ. ΤΖΑΒΕΛΛΑ

1—'Εν ὁδῷ Ἀριστοίδου—1

1910

Πάν αντίτυπον μὴ φέρον τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν μου
εἶναι προϊόν κλεψιτυπίας καὶ καταδικάζεται κατὰ τὸν νόμον.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Είναι ἀληθές ὅτι ἀπό τινος ἰκανῆ παρατηρεῖται πρόοδος ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν καὶ παρ' ἡμῖν διὰ τῆς εἰς τὰ ἡμέτερα σχολεῖα εἰσαγωγῆς τῶν νεωτέρων παιδαγωγικῶν συστημάτων, ἰδίᾳ δὲ ἀφ' ἑτοῦ ἐγένοντο ἐν Ἀθήναις αἱ παιδαγωγικαὶ ἀσκήσεις καὶ ἐξεδόθησαν αἱ ὑπὸ τοῦ αἰοδίου καθηγητοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς Ζαγγογιάννη συνταχθεῖσαι, ὡς γνωστόν, *'Οδηγία* τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ καθωρίσθη ἐσχάτως ἡ Ἐπιθεώρησις. Ἀλλὰ καὶ παρ' ἑλὴν τὴν πρόοδον ταύτην δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι πολλαὶ εἰσέτι ἀτέλειαι παρατηροῦνται ἰδίᾳ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ πρὸ πάντων δι' ἔλλειψιν καταλλήλων διδακτικῶν βιβλίων. Ἐπιθυμῶν νὰ συντελέσω τὸ ἐπ' ἐμοὶ εἰς τὴν ἄρσιν τῶν ἀτελειῶν τούτων ἐπιθεώρησα καλὸν νὰ προβῶ εἰς τὴν ἐκδοσὶν τοῦ ἀνὰ χειρὸς ἔργου.

Τὸ κείμενον τῆς παρουσῆς ἐκδόσεως παρέλαβον παρὰ τοῦ Breitenbach, Sorof καὶ Büchschenschütz ἐπενεγκῶν οὐκ ὀλίγας μεταβολὰς καὶ μάλιστα περὶ τὴν στίξιν, ἀφῆρσα ὅμως τὰς κατὰ Sorof ἐπιγραφὰς τὰς δηλοῦσας τὰς μικροτέρας ἢ μεγαλυτέρας μεθοδικὰς ἐνότητας καὶ δὲν ἐτύπωσα διὰ παχυτέρον ἢ ἀραιότερον στοιχείων τὰς τὸ κύριον νόημα περιεχοῦσας λέξεις καὶ προτάσεις, διότι ταῦτα κατὰ τὴν ὀρθότεραν παιδαγωγικὴν θεωρίαν προλαμβάνοντα τὸν νοῦν τοῦ μαθητοῦ ἀφαιροῦσι τὴν αὐτενέργειαν αὐτοῦ καὶ αὐτὸ βλάπτουσι αὐτόν.

Ἐν δὲ τῇ ἐρμηνευτικῇ ἐργασίᾳ ἠκολούθησα ἴδιον τρόπον ὑπ' ὄψει ἔχων τὰς *'Οδηγίας* τοῦ Ὑπουργείου, τὰς νεωτέρας παιδαγωγικὰς θεωρίας καὶ τὴν καθημερινὴν πείραν. Καὶ προέταξα μὲν σύντομον εἰσαγωγὴν ὡς ἀναγκαίαν προπαρασκευὴν τοῦ μαθητοῦ εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ συγγραφέως ἀπεχώρισα δὲ τοῦ κειμένου ἑλὴν τὴν ἄλλην ἐρμηνευτικὴν ἐργασίαν ἵνα γίνηται ἰδιαιτέρα κατ' οἶκον μόνον χρήσις αὐτῆς καὶ μὴ ἐθίζηται ὁ μαθητὴς εἰς τὴν φυγοπολίαν. Ἐν τῇ διαπραγματεύσει δὲ τῆς ἐρμηνευτικῆς ἐργασίας διήρσα τὸ κείμενον εἰς μικρὰς κατὰ παραγράφους μεθοδικὰς ἐνότητας πρὸς εὐκολίαν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ καὶ ἐν τῇ κατανοήσει τῶν διδασκασμένων. Ἀλλὰ καὶ ἐν ἐκάστῃ § ἀπεχώρισα τὰς κυρίως γραμματικὰς παρατηρήσεις ἀπὸ τῶν καθαρῶς συντακτικῶν καὶ ἀπὸ τῶν πραγματικῶν.

(1) Παιδαγωγικ. Lindner, Conrad, Ἀναστ. Σακελλαρίου κ.λ.π. «Διδασκαλία» Ν. Βεῦραρχοπούλου, «ὑποδείγματα διδασκαλίας» Λάμψα. «Παιδαγωγικ. Δελτίον» Ἑλληνικ. Διδασκαλ. Συλλόγου, κ.λ.π.

Καί τὰς μὲν κυρίως γραμματικὰς περιώρισα, διότι αὐτὰ κατὰ τὴν ἐν τῷ Γυμνασίῳ ἐριμνησίαν τῶν συγγραφέων πρέπει διὰ βραχυτάτων νὰ ἐξετάζωνται καὶ ἐφ' ὅσον μόνον εἰς τὴν κατανόησιν τῶν συγγραφέων συντελοῦσιν. Ὅπερ δὲ σπουδαιότερον θεωρῶ ἐνταῦθα εἶναι νὰ κατανοῆται ἡ σημασία ἐκάστης νέας ἀγνώστου λέξεως, ἔπου τοῦτο εἶναι δυνατόν, διὰ τῆς ἔτυμολογίας καὶ συγκρίσεως πρὸς ἄλλας συνωνύμους ἢ ἀντιθέτους λέξεις τῆς ἀρχαίας ἢ τῆς νέας, ὅπερ εἶναι καὶ μορφωτικόν.

Ἐν δὲ ταῖς καθαρῶς συντακτικαῖς παρατηρήσεσιν ἐπέμεινα περισσότερον, διότι αὐταὶ καὶ κάλλιον πρέπει νὰ ἐμπεδῶνται, ἅτε τὸ πρῶτον ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἐμφανιζομένων τῶν συντακτ. κανόνων, καὶ εἰς τὴν εὐχερεστέραν καὶ τελειότεραν τῶν συγγραφέων κατανόησιν οὐκ ἔλγινον συμβάλλονται καὶ τὸ καλαισθητικὸν τῶν μαθητῶν συναίσθημα ἀναπτύσσουσι διὰ τῆς βαθυτέρας παρατηρήσεως τοῦ κάλλους τοῦ Ἑλληνικοῦ λόγου καὶ τέλος ἀπαλλάσσουσι τὸν μαθητὴν ἀσκόπου καὶ ἀπελπιστικῆς κατ' οἶκον ἐργασίας.

Ὡσαύτως ἐπέμεινα ἔτι μᾶλλον καὶ ἐν τοῖς πραγματικοῖς γεγυνοῖσι, διότι ταῦτα ἀποτελοῦσι τὸν κυριώτερον σκοπὸν τῆς τῶν συγγραφέων διδασκαλίας, πλουτίζουσι δηλ. τὸν νοῦν τοῦ μαθητοῦ διὰ νέων γνώσεων καὶ διαμορφοῦσι καὶ διαπλάττουσιν αὐτὸν εὐρύτερον. Διὰ τοῦτο καὶ παρέβαλον πλεισταχοῦ τὰ ἀρχαῖα πραγματικὰ γεγονότα πρὸς τὰ νέα καὶ συνέδεσα στενωῶς τὰ σχετικὰ διὰ συχῶν παραπομπῶν καὶ διὰ συγκεντρωτικῶν ἐρωτήσεων ἐπεδίωξα τὴν καλυτέραν ἐμπέδωσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν γνώσεων τούτων.

Πρὸς τούτοις ἐσημείωσα τὸ περιεχόμενον τῶν κυρίων προτάσεων ἵνα ὑπὸ τούτου ὀδηγούμενος ὁ μαθητὴς καὶ διὰ τοῦ τῶν δευτερευουσῶν συμπληρῶν αὐτὸ κατασκευάσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ πλήρες νόημα τῆς ἀεὶ ἐρμηνευομένης παραγράφου διηγούμενος αὐτὴν ἐν τέλει ὡς ἐκθεσιν πρὸς ἄσκησιν ἅμα καὶ εἰς τὸ συνδέειν τὰς ιδέας αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ τὰ οὕτως ὑπάρχοντα κύρια νοήματα τῆς § δύναται ὁ μαθητὴς αὐτενεργῶν νὰ μετατρέπῃ μεταβάλλων τὰ οὐσιαστικὰ εἰς ῥήματα ἢ εἰς ἐμπροσθέτους προσδιορισμούς· οἷον ἢ ἀφίξις τοῦ Θίβρωνος εἰς Ἀσίαν=ὁ Θίβρων ἀφικνεῖται εἰς Ἀσίαν ἢ=περὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ Θ. εἰς Ἀσίαν κλπ.

Πρὸς στενωτέραν δὲ σύνδεσιν τῶν δεδιδαγμένων καὶ καλυτέραν ἐμπέδωσιν αὐτῶν ἐσημείωσα καὶ μεγαλυτέρας μεθοδικὰς ἐνότητάς· ἔπου εὖρον τοιαύτας, ὅπερ καὶ εἰς τὸ διηγηματικὸν σπουδαίως ἀσκεῖ τὸν μαθητὴν.

(1) Ταῦτας ἔθηκα ἐν τέλει, διότι τοῦτο εἶναι φυσικόν καὶ οὐχὶ ἐν ἀρχῇ ὡς κακῶς μέχρι τοῦδε ἐγίνετο. Τοῦτ' αὐτὸ ἔπραξα προκειμένου καὶ περὶ τοῦ νοήματος ἐκάστου κεφαλαίου. Προέταξα δ' ἐκάστης § ἐπιγραφὰς βραχυτάτας δηλοῦσας τὸ κύριον περιεχόμενον πρὸς προπαρασκευὴν εἰς τὴν κατανόησιν (Ὁδηγ. σελ. 111).

Διὰ διαφόρων δὲ συγκεντρωτικῶν ἐρωτήσεων οὐ μόνον συγκεντρῶσιν καὶ ἐφαρμογῶν ἐπεδίωξα ἀλλὰ καὶ τὴν βιολογικὴν μορφὴν τῆς διδασκαλίας, δι' ἧς τὰ μάλιστα κατορθοῦται ἢ ὑπενεργῶς ἀφομοιώσεις τῆς ὕλης ὑπὸ τῶν μαθητῶν.

Τέλος ἀλλαγῶν μὲν ἐξήγαγον ἠθικὰ διδάγματα ἀλλαγῶν δὲ ἔδωκα νόξιν πρὸς ἐξαγωγὴν τοιούτων, ὅπερ θεωρῶ ἀναγκαῖον καὶ ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τῆς ὕλης τῶν ἀρχαίων συγγραφέων διδασκαλίας, διότι διὰ τούτων ὁ μαθητὴς συνάγει οἰοεὶ τὸν καρπὸν τῆς ἐργασίας αὐτοῦ.

Ἐν τέλει δ' ἐκάστου κεφαλαίου ἔξεδθηκα ἐν περιλήψει τὸ νόημα αὐτοῦ κατὰ δύο τρόπους καὶ διὰ καταλλήλων ὁδηγιῶν συνήνωσα αὐτὸ ἔνα δῶσω ἀφορμὴν τῇ μαθητῇ νὰ ἐπαναλάβῃ αὐτὸ ἐκτενέστερον καὶ λεπτομερέστερον πρὸς συστηματοποίησιν τῶν γνώσεων αὐτοῦ καὶ πρὸς ἀσκησιν ἅμα εἰς τὸ συνθέτειν τὰς ἰδέας αὐτοῦ².

Κατὰ ταῦτα ὁ μαθητὴς θὰ δύναται ἐν συνειδήσει νὰ ἀκολουθῇ τὴν φυσικὴν τοῦ εἰδέναι ὁδὸν ἣτοι τὰ ἐξῆς ἐξὲ στάδια τῆς ἐρμηνείας.

α' Ἄρσιν πάσης γραμματικῆς δυσχερείας ἣτοι ἐκκάθαρσιν τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐρμηνευομένου τεμαχίου ἀπὸ παντὸς ἀγνώστου τύπου μετὰ βραχυτάτης ἀναμνήσεως τῶν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου γνωστῶν κλπ.³

β' Ἄρσιν πάσης συντακτικῆς δυσχερείας ἣτοι ἐκκάθαρσιν τοῦ ἐρμηνευομένου ἐδάφους ἀπὸ παντὸς ἀγνώστου συντακτικοῦ φαινομένου³.

γ' Ἐρμηνείαν κατὰ λέξιν ἐκάστης περιόδου γινομένην εὐθὺς μετὰ τὴν συντακτικὴν ἐξομάλυνσιν τῆς περιόδου.

δ' Πρόσκτησιν νέων πραγματικῶν γνώσεων ἐξαγομένων ἐκ τοῦ ἐρμηνευθέντος τεμαχίου, ἣτις πρόσκτησις θὰ γίνηται ἀσφαλεστέρα καὶ μᾶλλον ἔμπροσθεν διὰ τῶν συγκεντρωτικῶν ἐρωτήσεων⁴.

ε' Ἐρμηνείαν ἐλευθέραν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον τοῦ ὅλου ἐρμηνευτέου τεμαχίου, ἣτις ἀνάγκη νὰ γίνηται μετὰ τὴν ἀνωτέρω

(1) Οὐχὶ ἐν ἀρχῇ ὡς καιρῶς μέχρι τούδε ἐγίνετο.

(2) Τοῦτ' αὐτὸ πρέπει νὰ γίνηται προειρημένον καὶ περὶ τῶν παραλειπτῶν κατὰ τὴν διδασκαλίαν μερῶν, ὧν τὸ νόημα περιέλαβον ἐπίτηδες ἐν τῇ ἐρμηνευτικῇ ἐργασίᾳ.

(3) Πρὸς τελειοτέραν ἐμπέδωσιν τῶν γραμματικῶν τύπων καὶ τῶν συντακτικῶν κανόνων ὁ διδάσκων μετὰ τὸ τέλος ἐκάστου μαθήματος δύναται νὰσῆ τοὺς μαθητὰς ἐρωτῶν κατὰ διαφόρους τρόπους, εἴτε ἐκ τῆς ἀρχαίας εἰς τὴν νέαν, εἴτε τὰνάπαλιν, εἴτε καὶ κατὰ τὰς δύο διευσθύνσεις (Ἵποδείγμ. Διδασκαλίας Λάμψα σελ. 242—243). Πρὸς τοῦτω δύναται νὰ διδῇ καθ' ἑξομάδα ἕνα συντεθειμένον ἐκ τῶν λέξεων καὶ φράσεων τῶν διδιδραχμῶν τεμαχίων προσηκόντως ὑπ' αὐτοῦ μεταδεδημένων.

(4) Εἰς τοῦτο βοηθεῖται πολὺ ὁ μαθητὴς ἐν τῇ ὑποδείξει τοῦ διδάσκοντος διαίρησιν τὸ τετράδιον ἐρμηνείας εἰς διαφόρους ἐπιγραφάς. (Ὁδηγ. σελ. 98 ἢ καὶ περιληπτικώτερον).

εργασίαν εἰς γλώσσαν γλαφυράν καὶ ἀρμονικὴν καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνηται μάλιστα πολλάκις ἐν τε τῇ τάξει καὶ ἐν τῇ κατ' ἴδιαν μελέτῃ ὅπως οὕτως ὁ μαθητὴς ἐξοικειωθῆ σὺν τῇ κατανοήσει καὶ εἰς τὴν κεκαλλίπτημένην καὶ ἐλευθέραν μετάφρασιν τῶν ἀρχαίων κειμένων καὶ εἰς τὴν χρῆσιν καλαισθητικῆς καὶ ἐπαγωγῆς γραφομένης καὶ ὀμιλουμένης γλώσσης· καὶ

ς. Ἐξαγωγὴν καὶ κάρπωσιν τῶν ἐν τῇ ἐρμηνευθέντι τεμαχίῳ διδαγμάτων πρὸς διάπλασιν καὶ διαμόρφωσιν ἅμα καὶ τῆς καρδίας τοῦ μαθητοῦ καὶ πρὸς ἠθικὴν τελειοποίησιν αὐτοῦ. Τῶν διδαγμάτων τούτων θὰ γίνηται βεβαίως καὶ ἐφαρμογὴ ἐπὶ τοῦ βίου ἡμῶν.

Διὰ τῆς τοιαύτης τῶν συγγραφέων ἐκδόσεως παρέχονται τῷ μαθητῇ ἀφθονα τὰ μέσα πρὸς ταχύτεραν καὶ τελειότεραν κατανοήσιν τῶν συγγραφέων, καταργεῖται ἡ ἄσκοπος κατανάλωσις πολυτίμου χρόνου, διεγείρεται ἡ αὐτενέργεια τοῦ μαθητοῦ καὶ ὁ πρὸς τὴν σπουδὴν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἔρωσ αὐτοῦ καὶ τέλος παρέχεται εὐκαιρία ὅπως ὁ μαθητὴς διεξέλθῃ πλείονα ὕλην, διότι ἀποκαθαιρομένου τελείως τοῦ ἐδάφους εὐχαρίστως χωρεῖ οὗτος ἐπὶ τὰ πρόσω οὐχὶ τυφλῶς καὶ μηχανικῶς ἀκολουθῶν ἐπιβλαβῆ βοηθήματα ἀλλὰ μετὰ προσοχῆς καὶ αὐτενεργίας φύσει διεγειρομένης ἐξετάζων βαθύτερον τὰ πράγματα. Οὕτω δ' ἐκπληροῦται, φρονῶ, τελείως ὁ σκοπὸς τῆς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἐρμηνοίας, ὅστις εἶναι **ἡ βαθεῖα ἀλλ' εὐχερὴς κατανοήσις αὐτῶν**, τὸ μὲν πρὸς διαμόρφωσιν τοῦ γλωσσικοῦ συναισθήματος τῶν μαθητῶν, τὸ δὲ πρὸς πορισμὸν τῶν ἐν τοῖς συγγράμμασι ποικίλων γνώσεων καὶ σπουδαίων διδαγμάτων, δι' ὧν τὰ μέγιστα ἀναπτύσσεται καὶ τελειοποιεῖται ὁ ἄνθρωπος.

Καὶ παρ' ὅλην ὅμως τὴν ὁμολογημένην ὠφέλειαν καὶ χρησιμότητα τῶν τοιούτων βιβλίων δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐκεῖνος ὅστις κυρίως θὰ ἐμψυχώσῃ αὐτὰ εἶναι ὁ διδάσκων. Μόνος αὐτὸς διὰ τῆς ζώσης παιδαγωγικῆς διδασκαλίας αὐτοῦ θέλει ἐμψυχήσει εἰς τὰς ἀπαλὰς τῶν μαθητῶν ψυχὰς τὸ ἐν τοῖς συγγράμμασι κάλλος καὶ τὴν πραγματικὴν ζωὴν καὶ θέλει καταστήσει τὸ διδακτικὸν βιβλίον ὄντως ζῶν καὶ ὠφελιμώτερον. Ἐπειδὴ δὲ φρονῶ ὅτι διὰ τῆς τοιαύτης ἐκδόσεως ἐπιτυχάνεται καὶ ἄλλο τι, ἢ καθ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον διδασκαλίᾳ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, καθισταμένη οὕτως ὁμοίωμορος καὶ παρ' ἡμῖν, ὅπερ εἶναι πολλοῶς ὠφέλιμον, διὰ τοῦτο προτίθημαι νὰ ἐκδώσω προσεχῶς κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο καὶ ἄλλους τῶν ἐν τοῖς Σχολείοις τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως διδασκομένων Ἑλλήνων συγγραφέων.

Ἐύχομαι ὅπως τὸ ἔργον τοῦτο ἀποβῆ ὠφέλιμον τῇ σπουδαζούσῃ νεολαίᾳ ἅμα δὲ χρησιμεύσῃ ὡς ἀρετηρία νέας τελειότερας καὶ ὠφελιμωτέρας ἐργασίας ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Πατρίδος, μελλούσης νὰ διοι

κηθῆ ποτε ὑπὸ τῆς σήμερον ἐκπαιδευομένης κατὰ τὰ ἀθάνατα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων διδάγματα νεολαίας.

Ἐκ Κορίνθου τῆ 1η Ἰουλίου 1910.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Δ. ΚΑΘΑΡΕΙΟΣ

Καθηγητής

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

1. Ludwig Breitenbach, Xenophons Hellenika, zweite auflage, Berlin 1884.
2. Friedrich Gustav Sorof, Xenophons Hellenika in auswahl, dritte auflage, Leipzig und Berlin 1906.
3. B. Rüksenschütz, Xenophons Griechische Geschichte, sechste auflage, Leipzig 1891.
4. Freund's, Schüler-Bibliothek, Präparation zu Xenophons Hellenika, dritte auflage, Leipzig.
5. Γ. Μιστριώτου, Ξενοφώντος Ἑλληνικά μετὰ σχολίων, ἐν Ἀθήναις 1908.
6. Γ. Μιστριώτου, Ἑλληνική Γραμματολογία, ἐν Ἀθήναις 1897.
7. Α. Γ. Παππανδρέου, Ξενοφώντος Ἑλληνικά, ἐν Ἀθήναις.
8. Γ. Βούλγαρι, Ξενοφώντος Ἑλληνικά, ἐν Ἀθήναις 1901 (κατὰ τὴν β' ἐκδοσιν τοῦ Sorof.)
9. Διόδωρος, Πλούταρχος, Πausanias, Θουκυδίδης, Ἰουστίνος, Πελούαινος κλπ. καὶ
10. Διάφορα ποικίλα ἄλλα βοηθήματα.

ΣΗΜ. Τὰ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ παραλειπόμενα μέρη τοῦ κειμένου ἐτυπώθησαν διὰ μικροτέρων γραμμάτων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

Α' Περὶ λόγου

1. Ὁ γραπτὸς λόγος (ἢ γλῶσσα) διαίρεται εἰς δύο μεγάλα εἶδη, τὸν *πεζὸν λόγον* καὶ τὸν *ποιητικὸν λόγον* ἢ τὴν *Ποίησιν*. Ἐκάτερον δὲ τῶν εἰδῶν τοῦτων ὑποδιαιρεῖται εἰς τρία μικρότερα εἶδη, ἧτοι εἰ μὲν περὶς Λόγος εἰς τὴν *Ἱστορίαν*, τὴν *Φιλοσοφίαν* καὶ τὴν *Ρητορικὴν*, ὁ δὲ ποιητικὸς εἰς τὸ *Ἔπος*, τὸ *Μέλος* (λυρικὴν ποίησιν) καὶ τὸ *Δρᾶμα*¹.

2. Ἐκαστον τῶν τριῶν εἰδῶν τῆς Ποιήσεως ἀντιστοιχεῖ εἰς ἓν τῶν τριῶν εἰδῶν τοῦ πεζοῦ Λόγου, ἧτοι τὸ Ἔπος ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν Ἱστορίαν, τὸ Μέλος εἰς τὴν Φιλοσοφίαν καὶ τὸ Δρᾶμα εἰς τὴν Ρητορικὴν (μετέχον καὶ Φιλοσοφίας). Ὅπως δηλ. ἡ Ἱστορία εἶναι ἀπλὴ διήγησις γεγονότων ἐν πεζῷ λόγῳ οὕτω καὶ τὸ Ἔπος εἶναι ἀπλὴ διήγησις γεγονότων ἐν ποιητικῷ λόγῳ (ἐν στίχοις). Ὅπως δὲ ἡ Φιλοσοφία ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ ἔχει ἀντικείμενον τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον τοῦ ἀνθρώπου (τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν) οὕτω καὶ τὸ Μέλος ἐν τῷ ποιητικῷ λόγῳ ἀναφέρεται εἰς τὸν ἐσωτερικὸν ἀνθρώπον (τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν) ἧτοι ἐκφράζει συναισθήματα. Καὶ ὅπως ἡ Ρητορικὴ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ εἶναι ζοηρὰ παραστάσις τῶν σκέψεων τινος οὕτω καὶ τὸ Δρᾶμα ἐν τῷ ποιητικῷ λόγῳ εἶναι παραστατικὴ ἐπέλεσις (δράω-φ=πράττω) τῶν διανοημάτων τινός.

Καὶ τὰ ἔξ ταῦτα εἶδη τοῦ λόγου ἐκαλλιέργησαν καὶ ἀνέπτυξαν θαυμασίως οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ὅσον οὐδεὶς ἄλλος λαὸς ἐν τῇ ὑφηλίῳ ἀπὸ τῶν ἀρχαιότατων χρόνων μέχρι σήμερον καὶ οὕτω κατέλιπον ἡμῖν τὰ ἀθάνατα ἐκεῖνα ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ συγγράμματα, ἅτινα πάντες οἱ νεώτεροι λαοὶ πολὺ δικαίως ἔχουσι ὡς πρότυπα εἰς πάσας αὐτῶν τὰς πράξεις ὡς ἀκένωτον πηγὴν πάσης γνώσεως.

3. Διακεκριμένοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς τοιοῦτων ἔργων, σφζομένων ἔτι καὶ σήμερον (διότι πλεῖστα συγγράμματα ἀπόλοντο καὶνὰ ἢ ἄλλως καταστραφέντα), εἶναι ἐν μὲν τῷ πεζῷ λόγῳ *Ἱστορικοὶ* μὲν ὁ Ἡρόδοτος, Θουκυδίδης, Ξενοφῶν κ.λ.π. *Φιλόσοφοι* δὲ ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης κ.λ.π. *Ρήτορες* δὲ ὁ Ἰσοκράτης, ὁ Λυσίας, ὁ μέγιστος τῶν δητόρων Δημοσθένης κ.λ.π. Ἐν δὲ τῷ ποιητικῷ λόγῳ *Ἔπικοι* μὲν ποιηταὶ ὁ κορυφαῖος τῶν ποιητῶν Ὀμηρος, ὁ Ἡσίοδος κ.λ.π. *Λυρικοὶ* δὲ ὁ Σόλων, ὁ Σιμωνίδης, ὁ Ἀρχίλοχος, ἡ Σαπφώ, ὁ Πίνδαρος κ.λ.π. καὶ *Δραματικοὶ* οἱ 3 ἔξοχοι, ὁ μεγαλοτραπέης Αἰ-

(1) Τὰ 3 εἶδη τοῦ πεζοῦ λόγου εἶναι γεγραμμένα εἰς λόγον καταλογάδην δηλ. κατὰ σειράν, τὰ δὲ 3 εἶδη τοῦ ποιητικοῦ λόγου ἧτοι τῆς Ποιήσεως ἐκ μέτρου δηλ. εἰς στίχους.

σχόλος, ὁ τραγικώτατος Εὐριπίδης καὶ ὁ ἀριστος πάντων τῶν δραματικῶν Σοφοκλής.

Β' Περὶ Ἱστορίας

Ἡ Ἱστορία ἀνήκει εἰς τὸν πεζὸν λόγον, ἐξετάζει δὲ τὰς πράξεις τῶν ἀτόμων ἢ πόλεων ἢ λαῶν καὶ τὰ διάφορα συμβάντα ἐν διαφόροις χρόνοις καὶ τόποις μετὰ κρίσεως περὶ αὐτῶν. Ἐπειδὴ δ' οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ λαοὶ προβαίνουνσι συνήθως εἰς σπουδαίας πράξεις ἀργὰ ἀφ' οὗ δηλ. πρῶτον ἀναπτυχθῶσι διανοητικῶς, ἐπικοινωνήσωσι πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀνδρωθῶσιν ὥστε νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνωσι βαθύτερον τὰ πράγματα, διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἱστορία ἀργὰ, ἀπὸ τοῦ 6 π. χ. αἰῶνος, ἀναφαίνεται καὶ ἀναπτύσσεται, ὅπως καὶ ὁλος ὁ πεζὸς Λόγος, ὅστις ἐκφράζει σκέψεις ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Ποίησιν, ἣτις εἶναι ἔργον τῆς νεανικῆς ἡλικίας τῶν λαῶν καὶ ἐκφράζει κυρίως αἰσθήματα. Ἐν τούτοις σπέρματα τῆς Ἱστορίας, ὡς καὶ ὅλον τοῦ πεζοῦ λόγου, εὐρίσκονται καὶ εἰς τοὺς παλαιωτάτους χρόνους, οἳ εἶναι ἀναγραφὰ ἀγῶνων, ὀνομάτων νικητῶν, συνθηκῶν, νόμων, ἐπιδημιῶν κ.λπ.

Τὰ τοιαῦτα πρῶτα σπέρματα τῆς Ἱστορίας, βραδύτερον περιέγραψαν ἐκτενέστερον καὶ συστηματικώτερον οἱ καλούμενοι *λογογράφοι* παρενείραντες χάριν τέρψεως καὶ μυθώδεις παραδόσεις καὶ οὕτω διαμορφώσαντες ὅπως δῆποτε τὴν πρώτην Ἱστορίαν¹. Οὗτοι ἀπετέλεσαν μετάβασιν ἀπὸ τῆς Λογογραφίας εἰς τὴν Ἱστορίαν. Τὴν λογογραφίαν δὲ αὐτὴν ἐτελειοποίησαν οἱ Ἱστορικοὶ λαβόντες σπουδαίας καὶ πραγματικὰς ὑποθέσεις καὶ ταύτας ἐπιμελῶς καὶ ἐν ἐκτίσει πραγματευθέντες. Οὕτως ἀπὸ τῶν πρώτων σπερμάτων τῶν γεγονότων τῶν προϊστορικῶν χρόνων παρήχθη ἡ Λογογραφία κατὰ τὸν 7ον καὶ 6ον π. Χ. αἰῶνα, ἐκ ταύτης δὲ βραδύτερον, ὅτε ἤρχισαν νὰ λαμβάνωσι χώραν σπουδαία γεγονότα (Μηδικοὶ πόλεμοι, Πελοποννησιακὸς πόλεμος κ.λπ.) προέκυψεν ἡ Ἱστοριογραφία.

Πρῶτος Ἱστορικὸς συγγραφεὺς, ἰδρυτὴς τῆς Ἱστορίας, ὅστις διὰ τοῦτο καὶ πατὴρ τῆς Ἱστορίας καλεῖται, εἶναι ὁ *Ἡρόδοτος* (γενν. 484), νεώτεροι δὲ κατὰ σειράν Ἱστορικοὶ εἶναι ὁ Θουκυδίδης (471), ὁ Ξενοφῶν (434) κ.λπ. Εἰς τοὺς Ἱστορικοὺς λοιπὸν συγγραφεῖς τοὺς κατέχοντας τὴν πρώτην θέσιν ἀνῆκει καὶ ὁ Ξενοφῶν.

Γ' Βίος Ξενοφώντος

Ὁ Ξενοφῶν ἦτο Ἀθηναῖος, υἱὸς τοῦ Γρύλλου· ἐγεννήθη περὶ τὸ 434 π. Χ. καὶ ἀπέθανε περὶ τὸ 355 π. Χ. Ἦτο εἰς ἐκ τῶν ἀγαπητῶν μθητῶν τοῦ Σωκράτους παρὰ τοῦ ὁποίου ἐδιδάχθη καὶ φιλοσοφίαν· ὑπῆρξεν ὅμως καὶ μαθητὴς τοῦ σοφιστοῦ Προδίκου ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐδιδάχθη τὴν ῥητορικὴν πρὸ πάντων ὅμως ἐπεδόθη εἰς τὴν Ἱστοριογραφίαν κατὰ προτερῆσιν τοῦ Σωκράτους.

Μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον (κατὰ τὸ 401) ὑπερτρυφαιοντούσης περιήλου ὂν τότε προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ φίλου του Προξένου τοῦ Βοιωτοῦ ἵνα

(1) *Λογογράφοι* καλοῦνται πάντες οἱ πρὸ τοῦ Ἡροδότου μικροὶ Ἱστορικοὶ, οἵτινες καὶ *λογοποιοὶ* ἐκαλοῦντο ὡς λόγον ἦτοι διήγησιν ποιούμενοι περὶ ὧν εἶδον ἢ ἤκουσαν.

ως εθελοντής ακολουθήσῃ τὸν Κύρον τὸν νεότερον εἰς τὴν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου ἐισοστρατείαν, εἰς ἣν ἔλαβον μέρος καὶ 13 χιλιάδες Ἑλληνες μισθοφόροι ὑπὸ τὸν Λακεδαιμόνιον Κλεάρχον καὶ ἄλλους στρατηγούς, οἱ λεγόμενοι *μύρται*. Κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν ὁ Ξενοφ. θυσιάσας εἰς τοὺς θεοὺς ἀπῆλθεν εἰς Σάρδεις τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου εὗρε τὸν φίλον του Πρόξενον ὅστις καὶ συνέστησεν αὐτὸν πρὸς τὸν Κύρον. Ἠκολούθησε δὲ τὴν ἐισοστρατείαν αὐτὴν (τὴν Κύρου ἀνάβασιν) ὡς ἀπλοῦς πολίτης· μετὰ δὲ τὴν περὶ τὰ Κούναξα μάχην (Σεπτέμβρ. 401) καὶ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου καὶ μετὰ τὸν διὰ δόλου φόνον τοῦ Κλεάρχου καὶ τῶν ἄλλων στρατηγῶν τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρου, γενόμενος ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων στρατηγὸς τῶν ἐν ἄμνησιν εὐρισκομένων Ἑλλήνων (τῶν μυρίων), κατόρθωσε μετὰ τοῦ Λακεδαιμονίου Χειρισόφου νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ἑλληνας μετὰ πολλῶν δυσχερειῶν μέχρι τῆς Τραπεζοῦντος καὶ τοῦ Βυζαντίου· ἔδειξε δὲ ὁ Ξ. κατὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτῆν τῶν Ἑλλήνων (κάθοδον τῶν μυρίων) θαυμαστὴν στρατηγικὴν ἱκανότητα ἃν καὶ δὲν ἦτο οὔτε στρατηγὸς οὔτε λοχαγὸς (Ἀνάβ. Γ' α' 4) οὔτε ἀπλοῦς στρατιώτης. Τὸν στρατὸν τοῦτον παρέδωκεν ὁ Ξ. τῷ 399 ἐν Περγάμῳ τῆς Μ. Ἀσίας πρὸς τὸν στρατηγὸν τῶν Λακεδαιμονίων Θίβρωνα πολεμοῦντα τότε κατὰ τὸν Περσῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ Ἑλλήνων (Ἀνάβασις Ζ' ἡ' 8. 23. 24. παρβλ. καὶ Ἑλληγ. Γ' α' 6).

Ἐπειδὴ παρέδωκε τὸν στρατὸν εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ ἐπειδὴ συνέπραξε μετὰ τοῦ Κύρου, ἐχθροῦ τῶν Ἀθηναίων, καὶ κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου, φίλου αὐτῶν, δυσηρόεσθη τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες κτεδικάσαν αὐτὸν εἰς ἔξορίαν ὡς λακωνίζοντα. Ὁ Ξενοφῶν τότε ἠναγκάσθη νὰ ὑπερητήσῃ ἐν τῷ στρατῷ τῶν Σπαρτιατῶν ὡς ἀρχηγὸς τῶν Κυρῶν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν ὅπως τοῦ Θίβρωνος, τοῦ Δερκυλίδου καὶ τέλος τοῦ Ἀγησιλάου, μεθ' οὗ συνεδέθη διὰ φιλικωτάτων δεσμῶν ἀκολουθήσας αὐτὸν ἐπιστρέφοντα ἐξ Ἀσίας εἰς Ἑλλάδα καὶ συμπολεμήσας μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν Κορυνείᾳ μάχην (Αἰγυσιτ. 394 π. X.) κατὰ τὸν Θηβαίων καὶ Ἀθηναίων. Πρὸς ἀνταμοιβὴν αὐτοῦ διὰ πάντα ταῦτα οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐδώρῃσαν εἰς αὐτόν, τῇ προτάσει τοῦ Ἀγησιλάου, χωρίον τι τῆς Ἠλείας ὀνομαζόμενον Σκυλοῦντα, ἔνθα διέμεινεν οἰκογενειακῶς περὶ τὰ 17 ἔτη ζῶν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀσχολούμενος εἰς τὰς προσφιλεῖς αὐτῷ ἀσχολίας, τὴν γεωργίαν, τὴν θήραν, τὴν ἵπποτροφίαν καὶ τὴν συγγραφήν· ἐκεῖ συνέγραψε τότε (387—370 π. X.) τὰ πλείστα συγγράμματά του. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην (371 π. X.) οἱ Ἠλείοι γενόμενοι ἐχθροὶ τῶν Σπαρτιατῶν ἐξεδίωξαν ἐκεῖθεν ὡς φιλολάκωνα τὸν Ξενοφῶντα, ὅστις οἰκογενειακῶς μετέβη εἰς Κόρινθον, ὅπου καὶ ἔμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του χωρὶς νὰ ἴδῃ τὰς Ἀθήνας, ἃν καὶ τὸ περὶ ἔξορίας του ψήφισμα ἀνεκλήθη ἐν τῷ μεταξῷ (369). Ἀπέθανε δὲ ὀδυνηροῦς περιτῶν ἐν Κορίνθῳ περὶ τὸ 355, ὅπου καὶ ἐτάφη. Ἐν Σκυλοῦντι δὲ ὑπῆρχε κενοτάφιον αὐτοῦ.

Ὁ Ξενοφῶν ἦτο ἀνὴρ καλὸς γαγῆθός, εὐσεβής, αἰδήμων καὶ πολὺ φιλόπατρις (1) ἀγαπῶν τὴν πατρίδα αὐτοῦ, τὰς Ἀθήνας, καίτοι ἦτο ἐξόριστος.

(1) Ἡ φιλοπατρία τοῦ Ξ. φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ἔξης. Διαλυθείσης τῆς μεταξῶν Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων συμμαχίας καὶ τῶν Ἀθηναίων συμμαχησάντων μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν (τὸ 363) ὁ Ξ. ἐπεμψε τοὺς δύο αὐτοῦ υἱοὺς Διόδωρον καὶ Γρόλλιον ἵνα πολεμήσωσιν ὑπὲρ Ἀθηναίων καὶ Σπαρτιατῶν· καὶ ὁ μὲν Διόδωρος ἐπέστρεψεν ὁ δὲ Γρόλλιος ἔπεισεν ἐν τῇ ἐν Μαντινεῖᾳ μάχῃ (362). Τὸν

Ο Ξενοφῶν ὡς συγγραφεὺς εἶναι ἐμβριθής, κριτικός καὶ δίκαιος. Ἐξει ἀμίμητον χάριν, σαφήνειαν, ἐπιτυχίαν ὀνομάτων καὶ περιγμάτων καὶ γλυκύτητα καὶ καθαρότητα λόγου, δι' ἃ προτεθήματα καὶ ὀνομάσθη «*Ἀττικὴ Μοῦσα*» καὶ «*Ἀττικὴ Μέλισσα*». Γλῶσσαν μετεχειρίσθη τὴν ἄτακτῃ διάλεκτον· εἶναι δὲ ἡ γλῶσσα (ἐκφρασις) τοῦ Ξενοφῶντος τὸ πρότυπον τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ τὴν σαφήνειαν καὶ καθαρότητα αὐτῆς· πολλὰ μὲν ὅμως εὐρίσκονται ἐν αὐτῇ καὶ ποιητικαὶ λέξεις ἐνίοτε δὲ καὶ Δωρικαὶ καὶ Περσικαί, διότι ὁ Ξενοφῶν καὶ τοὺς ποιητὰς ἐμελέετο διακριτῶς καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔζησε μετὰ Σπαρτιατῶν καὶ Περσῶν.

Δ' Συγγράμματα Ξενοφῶντος.

Τὰ συγγράμματα τοῦ Ξενοφῶντος, ἅτινα πάντα χαρακτηρίζει καθαρότης, σαφήνεια, ἡδύτης, ἀφέλεια καὶ τέχνη παραστατικὴ καὶ ἅτινα εἶναι ἱστορικὰ, πολιτικὰ καὶ φιλοσοφικὰ, εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) **Κύρου Ἀνάστασις** εἰς 7 βιβλία· ἱστορικὸν σύγγραμμα, ἐν ᾧ περιγράφει τὴν ἐκστρατείαν Κύρου τοῦ νεωτέρου κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀρταξέρξου καὶ τὴν κάθοδον τῶν παρακολουθησάντων μισθοφόρων Ἑλλήνων (τῶν μυρῶν). Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ, ὅπου εἶναι τὸ αἰώνιον τεκμήριον τῆς ὑπεροχῆς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς βαρβαρότητος, ἐξεικονίζονται ζωηρῶς καὶ ἐντέχνως πόλεις, κῶμαι, δυσχέρεια καὶ καλαιπωρία κατὰ τὴν ὁδοπορίαν, μάχαι, ἔθιμα λαῶν, ἀνθρώπων κ.λ.π. Διὰ τοῦτο τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι τερατότατον καὶ διδακτικώτατον.

2) **Ἑλληνικά** εἰς 7 βιβλία· ἱστορικὸν σύγγραμμα, ἐν ᾧ ἐκτίθησιν ὁ Ξεν. τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν 50 περίπου ἐτῶν ἦτοι ἀπὸ τοῦ σημείου εἰς ὃ κατέλιπεν αὐτὴν ὁ Θουκυδίδης τῷ 411 π. Χ. μέχρι τῆς ἐν Μαντινείᾳ μάχης τῷ 362 π. Χ. Καὶ ἐν μὲν τοῖς 2 πρώτοις βιβλίοις περιγράφει τὰ τελευταῖα 7 ἔτη τοῦ Πελοπον. πολέμου (411 - 404), ἅπερ ὁ Θουκυδίδης ἀποθανὼν δὲν ἐτελείωσεν, ἐν δὲ τοῖς ἀκολούθοις 5 βιβλίοις ἐξακολουθεῖ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος κατὰ συνέχειαν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Πελοπον. πολέμου μέχρι τῆς ἐν Μαντινείᾳ μάχης (404-362).

3) **Κύρου παιδεία** εἰς 8 βιβλία. ἠθικοπολιτικὸν φιλοσοφικὸν μυθιστόρημα, δι' οὗ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀρχαίου Κύρου παριστᾶ τὴν ἀγωγήν καὶ τὸν χαρακτῆρα τελείου ἡγεμόνος κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Σωκράτους λαμβάνει δηλ. τὴν ὑπόθεσιν ἐκ τῆς ἱστορίας Κύρου τοῦ Πρεσβυτέρου διαπλάττει ὅμως αὐτὴν ἐπὶ τὸ ἰδανικώτερον (μυθιστορικῶς) κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωκράτους πρὸς παιδαγωγικὸν σκοπὸν.

4) **Ἀπομνημονεύματα Σωκράτους** εἰς 4 βιβλία. Φιλοσοφικὸν σύγγραμμα, δι' οὗ ὑπερσπλίζει τὴν διδασκαλίαν τοῦ διδασκάλου τοῦ Σωκράτους ἀπὸ τῶν κατ' αὐτοῦ διαβολῶν τῶν ἀντιφρονούντων σοφιστῶν κ.λ.π.

5) **Μικρὰ ἔργα Ξενοφῶντος**. Ὑπὸ τὸν τίτλον ταῦτον περιέχονται συνή-

θάνατον δὲ τοῦ Γρύλλου μαθὼν ὁ Ξενοφῶν κατ' ἐν χρόνον ἔειπε τὰ τελεῖ θάνατον εἰς τοὺς θεοὺς ἀμέσως ἀφῆσσαν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὸν στέφανον εἰς σημεῖον λύτης· μαθὼν ὅμως παρὰ τοῦ ἀγγελιαφόρου ὅτι ὁ Γρύλλος ἀπέθανε γενναῖος μαχόμενος ἐπέθηκε πάλιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸν στέφανον εἰκὼν· ἤδειε θνητὸν αὐτὸν γενναῖος·

θως ἐν ἐνὶ τεύχει τὰ ἐξῆς μικρότερα ἔργα του α') *Ἀγχιλαος*, ἱστορικὸν ἔργον δι' οὗ ἐγκωμιάζει τὸν βασιλέα τῆς Σπάρτης Ἀγχιλαον, β') *Ἰέρων* ἱστορικὸν γ') *Ἀπολογία Σωκράτους* φιλοσοφικὸν δ') *Οἰκονομικὸς* φιλοσοφικὸν ε') *Συμπόσιον* φιλοσοφικὸν ζ') *Δακεδαιμονίων πολιτεία* πολιτικὸν ζ') *Ἀθηναίων πολιτεία* πολιτικὸν η') *Πόροι* θ') *Περὶ Ἰσπικῆς* ι') *Ἰσπαρικὸς* καὶ ια.) *Κυνηγετικὸς* ἔργα εἰδικῶν θεμάτων.

Β' Τὰ Ἑλληνικά.

Ταῦτα εἶναι ἐν ἐκ τῶν πολλῶν, ὡς εἶδομεν, συγγραμμάτων τοῦ Ξενοφῶντος· σημαίνει δὲ ἡ ἐπιγραφή *Ἑλληνικά* ὅ,τι παρ' ἡμῖν σήμερον ἡ ἐπιγραφή *Ἑλληνική Ἱστορία*. Ἐν τῷ συγγράμματι λοιπὸν τοῦτο ἐκτίθεται ἐν τμήματι τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας (411-362)¹.

Περιεχόμενον τῶν Ἑλληνικῶν.

Ὁ Θουκυδίδης τελειώνει τὴν ἱστορίαν του διὰ τῆς ἐπανόδου τοῦ Ἀλκιβιάδου εἰς Σάμον καὶ τῆς ἀρίξεως τοῦ Τισσαφρόνους εἰς Ἐφεσον *κατὰ τὸ φθινόπωρον* τοῦ 411 π. Χ. Ὁ δὲ Ξενοφῶν συμπληρῶν τὰ ἐν τῷ ἔτει τοῦτο (411) γενόμενα ἄρχεται τῆς ἱστορίας αὐτοῦ ἄνευ προεισαγωγῆς τινος ἀπὸ τῶν ἀμέσως ἀκολουθῶν συμβάντων χρονολογῶν αὐτά, ὥστε καὶ ὁ Θουκυδίδης, κατ' ἔτη ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ ἔαρος. Τὸ δὲ θέρος καὶ ὁ χειμὼν παρὰ Ξενοφῶντι διακρίνονται μόνον ἐφ' ὅσον ἀφ' ἑαυτῶν ἀναγνωρίζονται ἐν τῇ ἀφηγήσει².

α' Συνέχεια τοῦ Πελοπον. πολέμου

Ἔτος 411 ἤτοι 21ον ἔτος τοῦ Πελοπον. πολέμου. (Συνέχεια τῆς Θουκυδίδειου διηγήσεως ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 411 μέχρι τέλους τοῦ ἔτους αὐτοῦ). Κατὰ μὲν τὸ *φθινόπωρον* τοῦ 411 ναυμαχία ἐν Ἑλλησποπόλει. Α' πόντος (Α' α' 1), ἀρχομένου δὲ τοῦ *χειμῶνος* μάχαι παρὰ τὸ Ροίτιον καὶ τὴν Ἀβυδὸν καὶ πλοῦς Θρασύλλου εἰς Ἀθήνας (2-9). Σὺλληψις καὶ φυλάξις Ἀλκιβιάδου (9) δραπέτευσις καὶ πλοῦς αὐτοῦ ἀπὸ Σηστοῦ εἰς Προκόννησον *λήγοντος τοῦ χειμῶνος* (10-15).

410 (22ον ἔτος τοῦ πολέμου). Κατὰ μὲν τὸ *ἔαρ* μάχαι παρὰ τὴν Κόζικον

(1) Ἀπὸ τοῦ τμήματος τοῦτου τῆς Ἱστορίας συμπληροῦνται ἡ Θουκυδίδειος Ἱστορία τοῦ *Πελοπον. πολέμου* (431-411 π. Χ.), ἥτις πάλιν συμπληροῦνται τῆς προγενεστέρων Ἡροδότου Ἱστορίαν τῶν *Μηδικῶν πολέμων* (500-478 π. Χ.). Τὰ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ ἀπὸ τοῦ 478-431 π. Χ. ἄλλα ἱστορικὰ γεγονότα ἀναφέρονται σποραδικῶς ὁ Θουκυδίδης, ὁ Πλούταρχος ἐν διαφόροις βίοις, ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτεία καὶ ἄλλοι Ἱστορικοί.

(2) Ἡ διάρκεις τοῦ ἔτους ἦτο ὡς καὶ νῦν. **Ἔαρ** (Μάρτιος, Ἀπρίλιος, Μάιος), **Θέρος** (Ἰούνιος, Ἰούλιος, Αὐγουστος), **Φθινόπωρον** (Σεπτέμβριος, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος) καὶ **Χειμὼν** (Δεκέμβριος, Ἰανουάριος, Φεβρουάριος). Καὶ κατὰ μὲν τὸ ἔαρ ἤρχοντο παρ' ἀρχαίους αἱ ἐπιστράτειαι καὶ ἐγένοντο αἱ μάχαι κατὰ δὲ τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον ἐξηκολούθηον καὶ ἐτελειώον αὐταὶ καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα διεχίμαζον τὰ στρατεύματα ἐν χειμαδίῳς ἢ οἴκοι παρασκευαζόμενα δι' ἀσκήσεων καὶ προμηθειῶν. Συνήθως δὲ τὸ μὲν ἔαρ καὶ τὸ θέρος ὁμοῦ θεωροῦνται ὡς χρόνος θερέσεως. τὸ δὲ φθινόπωρον καὶ ὁ χειμὼν ὡς χρόνος προπαρασκευῆς. Τοῦτο σχεδὸν γίνεται καὶ σήμερον.

(16-21)· πλοῦς Ἀθηναίων εἰς Πέρινθον, Σηλυβρίαν καὶ Χρυσόπολιν ἐκείθεν δ' εἰς Ἑλλάσποντον περὶ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου (21-23). Σύλληψις ἐπιστολῆς Ἰπποκράτους, ναυπήγοις πλοίων ἐν Ἀντάνδρῳ, μεταβάσις Φαρναβάζου εἰς Καλιχρόνα (23-27). Λόγοι μετὰξὺ τῶν καθιμεθέντων Συρακοσίων στρατηγῶν καὶ τοῦ στρατοῦ των, σχέσεις Ἐρμοκράτους πρὸς τοὺς στρατιώτας του καὶ πρὸς τὸν Φαρν. (27 - 32). Συμβάντα ἐν Θάσῳ· ὁ Κρατησιππίδης ἀναλαμβάνει τὰ Πελοπον. πλοῖα· ἀπόκρουσις ἐπιθέσεως Ἁγίδος ἐξ Ἀττικῆς· ὁ Ἄγις συντέλει εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ Κλεάρχου εἰς Βυζάντιον (32-τέλ.-μέσα Ἀπριλ.)—Κατὰ δὲ τὸ θέρος ὁ Θράσυλλος πλέει *Κεφ. β'* εἰς Σάμιον, Πύγεια, Νότιον καὶ εἰσβάλλει εἰς Λυδίαν (Α' β' 1-5), ἤτηθεῖς δὲ παρὰ τὴν Ἐφεσον πλέει ἀπὸ Νοτίου διὰ Μηθύμης εἰς Σηστόν καὶ Λαμψάκον (5-14). Κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα ὁ Θράσυλλος καὶ Ἄλκιβ. συνενώσαντες τὰ στρατεύματα αὐτῶν διαχειμαζοῦσιν ἐν Λαμψάκῳ καὶ νικῶσι τὸν Φαρν. (14-18). Ἀτελεμεθέρας τῶν εἰς Κορυφαίον συλληφθέντων εἰλότων καὶ ὄλεθρος τῶν ἐν Ἡρακλείῳ ἀποίκων Λοριέων. Προσχώρησις Μήδων πρὸς Πέρσας (18-τέλ.).

403 (23ον ἔτος τοῦ πολέμου). Πλοῦς Ἀθηναίων ἀπὸ Λαμψάκου *Κεφ. γ'* εἰς Προκόννησον καὶ Καλιχρόνα· μάχη παρὰ ταύτην, ἀνακοχὴ καὶ ἀποστολὴ πρεσβείας πρὸς βασιλέα (Α' γ' 1-14). Πολιορκία καὶ κατάληψις Βυζαντίου (14-τέλ.), ἣν πληροφορεῖται ἡ πρεσβεία τὸν χειμῶνα ἐν Γορδίῳ (Α' δ' 1). *Κεφ. δ'*

403 (24ον ἔτος τοῦ πολέμου). Κατὰ μὲ τὸν ἔαρ συνάντησις Ἀθηναϊκῆς πρεσβείας ὑπὸ τὸν Φαρνάβ. καὶ Σιαρτιπικῆς ὑπὸ τὸν Κύρον καὶ κατακράτησις τῆς α' ὑπὸ τοῦ Κύρου, ἐπιστροφή δ' αὐτῆς μετὰ 3 ἔτη (2-8). Πλοῦς Ἄλκιβ. ἀπὸ Πόντου εἰς Σάμιον, Γύθειον καὶ Ἀθήνας ἀγομέων τῶν Πλυνητῶν, τοῦ δὲ Θρασυβούλου εἰς Θροίκην καὶ τοῦ Θρασύλλου κατ' εὐθείαν εἰς Ἀθήνας (8-13). Ὑποδοχὴ Ἄλκιβιάδ. ἐν Πειρῶν καὶ ἐν Ἀθήναις, πομπὴ εἰς Ἐλευσίνα περὶ τὰ τέλη 7)βρίου (13-21). Κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα παρασκευὴ στόλου, πλοῦς Ἄλκιβιάδου εἰς Σάμιον καὶ Ἄνδρον, πολεμικαὶ ἐνέργειαι ἐκεῖ (21-τέλ.). Ὀλίγω πρότερον τούτων ὁ Λύσανδρος ἐλθὼν εἰς Ἐφεσον συναντᾷ τὸν Κύρον, συμπληροῖ τὸν στόλον του καὶ ἀνελευσίνα αὐτὸν εἰς τὴν ξηρὰν ἐφρησάζει ἀναμένον μέχρι τέλους τοῦ χειμῶνος (Α' ε' 1-11). *Κεφ. ε'*

407 (25ον ἔτος τοῦ πολέμου). Τοῦ Λυσάνδρου ἀποφειγόντος τὸν κατὰ θάλασσαν ἀγῶνα ὁ Ἄλκιβ. πορεύεται εἰς Φώκιαν· ἐκ τούτου ὁ Ἀντίοχος ἀπόλλυσι τὴν μάχην παρὰ τὸ Νότιον, ὁ Ἄλκιβ. ἐπιστρέφει εἰς Σάμιον (11—16). Καθιμεθέντος τοῦ Ἄλκιβ. ἀναλαμβάνει ὁ Κόνων τὸν στόλον, οὗ 70 πλοῖα ἐξοπλίζει, ἀντ' αὐτοῦ δ' εἰς Ἄνδρον στέλλεται ὁ Φιννοσθένης (16—20)—Κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα ὁ Κόνων διπληρεῖ τὸν στόλον διὰ πειρτικῶν πολέμων (20 - τέλ.).

406 (26ον ἔτος τοῦ πολέμου). Ὁ Καλλικροτίδης στέλλεται ὡς διάδοχος τοῦ Λυσάνδρ. σχέσις αὐτοῦ πρὸς Λύσ. καὶ πρὸς τὸν στρατὸν (Α' ς 1-6) καὶ πρὸς τὸν Κύρον (6—9). Ὁ Καλλικρ. πείθει τοὺς Μιλησίους πρὸς ἀπίστιν χρημάτων (8—12), καταλαμβάνει τὴν Μήθυμναν (13—15). Ὁ Ἀθηναϊκὸς στόλος καταδιώκεται ὑπὸ Καλλικροτίδου μέχρι λιμένος Μυτιλήνης (15—19), ὁπόθεν ὁ Κόνων κωπορθάνει νὰ στείλῃ ἀγγελίαν περὶ τούτου πρὸς Ἀθηναίους (19—22)—Ἐν ᾧ ὁ Ἀθηναῖος Διομέδων βρηθῶν τὸν Κόνωνα ἀποβάλλει 10 ναῦς οἱ Ἀθηναῖοι παρασκευάσαντες *Κεφ. ς'*

ὁ Ἅγις ἐρχεται εἰς Δελφοὺς ἐπιστρέφων δ' ἀσθενεῖ ἐν Ἡραίᾳ καὶ ἀποθνήσκει ἐν Σπάρτῃ (γ' 1). Ἐριδες περὶ τοῦ θρόνου μεταξύ Λεωτυχίδου καὶ Ἀγησιλάου καὶ ἐκλογὴ τοῦ δευτέρου κατὰ τὸ θέρος (2-4).

396 Κατὰ τὸ ἔαρ ἀνακαλύπτεται συνομοσία κατ' Ἀγησιλάου ἐν Σπάρτῃ ὑπὸ τοῦ Κινάδωνος, ὅς καὶ τιμωρεῖται (4-τέλ.), ἅμα δὲ φθάνει εἰς Σπάρτην ἀγγελία μεγάλῃς πολεμικῆς παρασκευῆς τῶν Περσῶν ἐν Φοινίκη *Κεφ. δ' (δ' 1)*. Ὁ Λύσανδρ. πείθει τὸν Ἀγησίλαον νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς Μ. Ἀσίαν καὶ παρακολουθεῖ αὐτὸν μετὰ 30μελοῦς συμβουλίου ἐπιστράτευσις συμμάχων, κώλυσις θυσίας ἐν Αὐλίδι, πλοῦς εἰς Ἐφεσον (2-5). Ἐν ἈΣΙΑ μὲν συνθήκη μετὰ Τισσαφέρωνος καὶ παράβασις αὐτῆς (5-7). Διάστασις Ἀγησιλάου καὶ Λυσάνδρου. Πρόσκλησις Σπιθριδάτου ἐν Ἑλλησπόντῳ (7-11). Παραβάντος τοῦ Τισ. τὴν συνθήκην ὁ Ἄγησ. προσελάνει εἰς Φρυγίαν, ὁπόθεν μετ' ἀτυχῆ ἱππομαχίαν ὑποχωρεῖ εἰς Ἐφεσον, ὅπου διαχειμιάζει στρατολογῶν (11-16).

398 Ἄμα τῷ ἔαρ ὁ Ἄγησ. συγκεντρώσας ἐν Ἐφέσῳ τὸ στράτευμα ἀσκει αὐτὸ (16-20). Ἀφίξις ἐκ Σπάρτης νέου 30μελοῦς συμβουλίου. Πορεία Ἀγησιλ. εἰς Σαρδιανὴν καὶ νικηφόρος μάχη αὐτοῦ παρὰ τὸν Πακτωλὸν κατὰ τὸ θέρος (20-25). Ἀποκεφάλισις Τισ. καὶ ἀντικατάστασις αὐτοῦ διὰ Τιθραύστου συνθήκη Τιθραύστ. καὶ Ἀγησιλάου, πορεία Ἀγησιλ. κατὰ Φαρναβάζου. Παρὰ τὴν Κύμην ὁ Ἄγησ. διατάσσεται νὰναλάβῃ τὴν ἀρχηγίαν καὶ τοῦ στόλου, ἦν καὶ ἀναθέτει τῷ Πεισάνδρῳ, καὶ προχωρεῖ εἰς αἰολίαν Φρυγίαν τὸ φθινόπωρον (25-τέλ.).— [Ἐρημῶν δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ καταλαμβάνων πόλεις αὐτῆς ὁ Ἄγησ. ἐπιχειρεῖ κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ συνοικέσιον μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Σπιθριδάτου καὶ τοῦ βασιλέως τῶν Παφλαγόνων

BIBA Δ'. Ὄττος (BIBA Δ' κεφ. α' 1-15). Διαχειμασίς ἐν Λισκυλείῳ *Κεφ. α' 1-29* ἀποτελεσματικὴ ἐπίθεσις κατὰ στρατοῦ τοῦ Φαρν., κατάληψις τοῦ στρατοπέδου αὐτοῦ ὑπὸ Ἡριππίδα, δυσμενέσκεια καὶ ἀποχώρησις Σπιθριδάτου πρὸς μεγίστην στενοχωρίαν τοῦ Ἀγησιλάου (15-29).—

BIBA Γ' κρῆτην μετὰ ζημιῶν εἰς Ἑλλάδα καὶ ὑποκινεῖ πολλὰς πόλεις κατὰ τῆς Σπάρτης (ε' 1-3). Ἐν ΕΛΛΑΔΙ δὲ ἀγῶνες μετὰ Ὀποντιῶν Λοκρῶν, Φωκίων καὶ Θηβαίων τῶν Φωκίων ἐπιλασσομένων τοῖς Σπυριτιάταις ὁ μὲν Λύσανδρ. συγκεντροῖ ἐν Φωκίδι στρατὸν καὶ ἀποστατεῖ τὸν Ὀρχομενόν, ὁ δὲ Πανσανίας στρατολογεῖ ἐν Τεγέᾳ τοὺς συμμάχους (3-8). Θηβυτικὴ πρεσβεία ἐν Ἀθήναις καὶ ἀμυντικὴ συμμαχία Θηβαίων καὶ Ἀθηναίων (8-17). Ὁ Λύσανδρ. καὶ ὁ Πανσανίας εἰσβάλλουσιν εἰς Βοιωτίαν, μάχη παρ' Ἀλιζῶν, θάνατος Λυσάνδρου, βραδύτης καὶ αἰσχροῦ ὑποχώρησις Πανσανίου, κηδεύει αὐτοῦ εἰς θάνατον (17-τέλ.). *Οὕτω γίνεται συμμαχία Ἀθηναίων, Θηβαίων, Κορινθίων καὶ Ἀργείων κατὰ Σπαρτιατῶν καὶ ἐξακολουθεῖ ὁ ἀρξάμενος ἤδη Βοιωτικὸς πόλεμος* (περὶ οὗ ὄρα Βιβλίον Δ').

θέρους τοῦ 398) καὶ γίνεται συγχρόνως ταῖς ἐν Μ. Ἀσίᾳ πράξεσι τοῦ Λεωτυχίδα.

1. Ἐν τῷ ἔτει τοῦτοφ περιλαμβάνονται ἐκτὸς τῶν τελευταίων γενομένων τοῦ Γ' βιβλίου (Γ' δ' 16-τέλους) καὶ τὰ ἐν ἀρχῇ τοῦ Δ' βιβλ. (Δ' α' 1-29) ἐκτεθέντα. Τὰ δὲ μετὰ ταῦτα (Δ' α' 29 κρηῆς) περιλαμβάνονται ἐν τῷ ἀκολούθῳ ἔτει 394, περὶ θέλομεν συνεχίσει ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Δ' βιβλίου.

στάδιον = ἐκτάσεως πλείονος τοῦ ἑνὸς σταδίου (πρβλ. α' 14). Τὸ ἐπιθ. ἐνέχει ἐν ἑαυτῷ καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ οὐσιαστικοῦ *ἔκτασις*. Τίς ὁ α' καὶ τίς ὁ β' ὄρος τῆς συγκρίσεως; **ὕψωμα-ἀίναος** ἐπιθ. προσδιορ. τοῦ *λίμνη*. ὕδατος γενικῆ τῆς ὕλης εἰς τὸ *λίμνη*. **Ἔρτε** = τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς συνεννοήσεως. ἦλθον δηλ. ὁ Φαρν. καὶ Τις. ἀφ' ἑνὸς καὶ ὁ Δερκ. ἀφ' ἑτέρου μετὰ τῶν ἀκολούθων αὐτῶν. **αὐτοῖς** = τοῖς ἐλθούσι (Φαρν. καὶ Τις. Δερκ.). Ἡ δοτ. εἶναι προσωπ. τοῦ *ἔδοξεν*. **κυθίσθαι ἄλλ.** = ἐθεώρησαν καλὸν νὰ ἐρωτήσωσιν ἀλλήλους; ὄρα τὴν σύνταξιν τοῦ *πυθθαομαι ἐπὶ τίσιν...κοιήσαιντο ἄν* πлагία ἐρωτημ. πρὸτ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ *πυθίσθαι* καὶ διὰ τῆς *τίνος* ἐπὶ τὸ ἐκφραστικώτερον ἐκφερομένη = ἐπὶ τίσιν ὄροις (μὲ ποίους ὄρους) δύναται νὰ κάμωσι τὴν εἰρήνην. Ἔθηκε τὸ ἄρθρον εἰς τὸ *εἰρήνην* διότι αὕτη εἶναι γνωστὴ ἤδη γενομένου λόγου περὶ αὐτῆς τὴν προτεραίαν. | **Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε**. Πότε ἀπῆλθον τὰ στρατεύματα; Εἰς ποίαν Λεύκοφρον; Τί πυθίσθαι ἀλλήλων;

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἀποχώρησις στρατευμάτων (μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν αἰμαλώτων καὶ τὸν καθορισμὸν τόπου συνεντεύξεως) εἰς διάφορα μέρη. Συνάντησις τῶν στρατηγῶν καὶ σύσκεψις αὐτῶν περὶ τῆς εἰρήνης.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Αἱ Τράλλεις-εων. Μία τῶν ἀκμαίων καὶ ἀνθηρῶν ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Καρίας, κειμένη εἰς θέσιν χαριεστάτην καὶ εὐφοροτάτην ἐπὶ λόφου, παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Μεσσώγιδος καὶ παρὰ τὸν παραπόταμον τοῦ Μαιάνδρου Εὐδωνα. **Λεύκοφρυς-υος** Καρικὴ πόλις ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Μαιάνδρου παρὰ τὰς Τράλλεις καὶ ΝΔ. αὐτῶν. Παρ' αὐτὴν ὑπῆρχεν ἐπίσημος ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος καὶ λίμνη, ἣς τὸ θεριμὸν ἀλλὰ πέσιμον ὕδωρ διετέλει ἐν ἀδιαλείπτῳ κινήσει (ἐκροῆ). τὸ **συχεῖμ. χωρίον**. Κατὰ τὴν γενομένην τῇ προτεραίᾳ ἀνταλλαγὴν ὁμίρων εἶχεν ὀρισθῆ τὸπος συνεντεύξεως Τις., Φαρν. καὶ Δερκ. πρὸς συζήτησιν περὶ ἀνοκωχῆς, **τὴν εἰρήνην**. Περὶ τῆς ὁποίας τὴν προτεραίαν ὁ Τισσαφέρνης καὶ ὁ Δερκυλίδας εἶχον ὁμιλήσει κατὰ τὴν συνέντευξίν των (§18).

***Ἔρωτ.** *Τί ἐπραξαν τὰ ἀντίπαλα στρατεύματα μετὰ τὴν συνέντευξιν τῶν στρατηγῶν αὐτῶν; Τί γνωρίζεις περὶ Τράλλεων καὶ περὶ Λευκόφρονος; Τί ἦτο παρὰ τὴν Λεύκοφρον; Ποῦ συνηντήθησαν ὁ Δ. καὶ ὁ Τις. καὶ Φαρ; Τί ἐπραξαν οὗτοι ἅμα τῇ συναγῆσει των.*

ΔΙΔΑΓΜ. Ἐπιωφελοῦ πάντοτε τῶν περιστάσεων.

§ 20—Οἱ ἑκατέρωθεν ὄροι ἀνοκωχῆς (397).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. ἐφή, τίνος ὀήματος εἶναι; ἔϊπαν τίνος χρόνου εἶναι καὶ τίς ὁ συνηθέστερος τούτου τύπος; **ποιοῦμαι σπονδάς** = ἀπένδομαι, συ-

ομολογῶ ἀνοκωχῆν. ἀπαγγίλλεται τι = ἀναγγέλλεται τι, ἐπὶ βασιλείᾳ = πρὸς τὸν βασιλέα.

ΣΥΝΤΑΞΙ-ΕΡΜΗΝ. Εἰ εἶφη... = ὑποθετ. πρότασις (τοῦ γ' εἴδους) ἔχουσα ἀπόδοσιν τὴν ἐκ τοῦ εἶπεν ἐννοουμένην εἰδικ. πρότ. ποιήσαντο ἂν τὴν εἰρήνην ἢ τὴν ἰσοδύναμον ποιήσασθαι ἂν τὴν εἰρήνην = εἶπεν ὅτι ἤθελον κάμει τὴν εἰρήνην ἂν ὁ βασιλ. ἤθελεν ἀφίνει τὰς Ἑλλ. πόλεις αὐτονόμους. Τί εἶναι συντακτικῶς τὸ πόλεις καὶ τί τὸ αὐτονόμους; (ὅτι (ἐνν. ποιήσαντο ἂν τὴν εἰρήνην) εἰ ἐξέλθοι = ὅτι ἤθελον κάμει τὴν εἰρήνην ἂν τὸ Ἑλλ. στράτευμα ἤθελεν ἐξέλθει ἐκ τῆς γ. τοῦ βασιλέως καὶ ἂν οἱ ἀρμοσταί... ἤθελον ἐξέλθει ἐκ τῶν πόλεων (τῶν ἐν Ἀσίᾳ). Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις εἶναι ἀντικ. ἢ μὲν τοῦ εἶπεν ἢ δὲ τοῦ εἶπαν καὶ εἶναι ἀπόδοσις τῶν ὑποθ. προτάσεων. Ἐν τῇ α' δὲν ἐτέθη τὸ δτ, ὡς εὐκόλως ἐννοουμένον. καὶ οἱ ἀρμοσταί ἐνν. εἰ ἐξέλθοιεν. ἀλλήλοις συναπτόεν τῷ σπονδῶ. ἐποιήσαντο = ἐσπειρίσαντο ἀλλήλοις. Τίνες; ἕως ἀπαγγελθείη χρον. πρότ. = μέχρις οὗ ἀναγγελθῶσι [τίνα, πρὸς τίνας; διὰ ἢ ὑπὸ τίνας;] — **Δερκυλίδᾳ** — **Τισσαφέρνης** δοτ. ποιητικοῦ αἰτίου = ὑπὸ τοῦ Δ. καὶ Τ. πρβλ. α' 2 καὶ 23. — [Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ᾧδε: *Τί εἶπεν ὁ Δερκ. καὶ ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν εἶπε τοῦτο; Τί εἶπαν ὁ Τ. καὶ ὁ Φ. καὶ ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν εἶπαν τοῦτο; Πότε ἐποιήσαντο σπονδὰς ὁ Δερκ. καὶ ὁ Φαρν. καὶ Τισ.;* Μέχρι τίνας χρόνου ἐποιήσαντο σπονδὰς οὗτοι;]

ΠΕΡΙΕΧ. Προτάσεις (ὄρων εἰρήνης) τοῦ Δερκυλίδου — Προτάσεις (ὄρων εἰρήνης) τοῦ Τισ. καὶ Φαρν. — Ἀνοκωχὴ Δερκ. καὶ Τισ. — Φαρν.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. εἰ αὐτονόμους ὁ Δερκ. μένει πάντοτε σταθερὸς καὶ μέχρις ἐσχάτων εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν σκοπόν, δι' ὃν ἐστάλη εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν ὅπως ἀλελευθέρωσιν τὰς Ἑλληνίδας πόλεις. Σήμερον ὀπαδοὶ τῆς τῆς αὐτῆς σταθερότητος καὶ ἀνταπαρνήσεως εἶναι μόνον οἱ ἀκραιφνῶς φιλελευθῆροι λαοὶ εἰ καὶ πολλὰκις τὸ συμφέρον καταπνίγει τὸ αἰσθημα τῆς ἐλευθερίας! βασιλεὺς α' 1. εἰ ἐξέλθοι το στράτευμα καὶ οἱ ἀρμοσταί. Οἱ δεσποτικοὶ Πέρσαι φοβοῦνται πάντοτε τὴν παρουσίαν φιλελευθέρου καὶ ἀνδρείου Ἑλλην. σιματοῦ (πρβλ. καὶ τοὺς σήμερον ἀπολύτους μονάρχας οὗς ὡσαύτως τρομάζει πᾶσα συνάθροισις φιλελευθέρων). — σπονδὰς ἐποιήσαντο ἕως... = Καὶ πρότερον ὁ Δ. κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 399 εἶχε συνάψει ἀνοκωχῆν πρὸς τὸν Τισ. (α' 9) καὶ πρὸς τὸν Φαρν. βραδύτερον κατὰ τῷ φθινόπωρον τοῦ 399 (β' 1) καὶ εἶχεν ἀνανεώσει αὐτὴν μετὰ τοῦ Φαρν. (β' 9) τῷ 398 καὶ νῦν δὲ (397) ἐκ νέου συγᾶπτει τῆς αὐτῆς πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς σατραπᾶς τούτους. Ἄλλ' οὔτε τότε οὔτε τώρα φαίνεται τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀνοκωχῶν τούτων, αἰτινες καὶ βραδύτερον ἐπαναλαμβάνονται (δ', 5 καὶ 26). Βραδύτερον ὅμως φαίνεται ὅτι ἡ ἀπαίτησις αὐτῆς τοῦ Τισ., ὅπως ἀπομακρυνθῶσιν οἱ ἀρμοσταί ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας, ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τῶν Ἐφόρων τῇ εἰσηγήσει τοῦ Δερκυλ.

Γεγομένων τῶν σπονδῶν τούτων ἐνταῦθα τὰ ἐκατέρωθεν στρατεύματα ἀπῆλθον βεβαίως εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν διαμοῆν καὶ οἱ Ἀσιαταὶ Ἑλληνας ἀπῆλθον εἰς τὰς ἑαυτῶν πόλεις διατηρηθείσης βεβαίως προσωρινῶς τῆς αὐτονομίας τῶν Ἑλλήνων πόλεων. Πόσον ὅμως χρόνον διήρκεσαν καὶ αὐταὶ αἰσποῦνται καὶ πῶς ἀπέβησαν δὲν ἀναφέρεται κατωτέρω. Οὐδὲ περὶ τοῦ Δερκ. καὶ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ γίνεται λόγος κατωτέρω. Φαίνεται δὲ ὅτι βραδύτερον ἐπανῆλθεν ὁ Δερκ. εἰς Σπάρτην μετὰ τοῦ Πελοποννησιακοῦ στρατεύματός του οὐχὶ ὅμως καὶ τῶν Κυρῆων καὶ τῶν μισθοφόρων παραμεινάντων ὡς φρουρῶν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων. Ὡς γνώστης δὲ τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ πραγμάτων ὁ Δερκ. κώδηγησε τοὺς Λακεδ. εἰς τὴν διαπραγματεύσειν τῆς εἰρήνης ταύτης ὑποδείξας καὶ τὴν ἀνάκλησιν τῶν ἄρμοστῶν, ἧς ὅμως καὶ πάλιν δὲν ἤχθη εἰς πέρας ἔνεκα τοῦ δόλου τῶν Περσῶν, ὃν ἀργὰ δ' 1, 2 ἐνόησαν οἱ Ἑλληνας καὶ ἔστειλαν τότε εἰς Μ. Ἀσίαν τὸν Ἀγησίλαον μετὰ νέου στρατεύματος (πρβλ. δ', 2.)—*ἕως ἀπαγγελθεῖν. ἐκ τῆς χρον. ταύτης προτάσεως φαίνεται ὅτι δὲν ὤρισθη ὁ χρόνος τῶν συνθηκῶν Πρβλ. καὶ δ' 5.* Ἡ συνέχεια τοῦ μέρους τούτου εἶναι ἐν τῷ Δ' κεφαλαίῳ, παρεμβалλομένου ἐνταῦθα τοῦ πολέμου Λακεδ. καὶ Ἡλείων (§ 21 τελ.)

Ἐρωτ. *Τίνα χρόνον ἀνοκοῦντος προβάλλει ὁ Δ. καὶ τίνα ὁ Τισ. καὶ Φαρν. ; Ἐγένετο ἡ ἀνοκοῦσι καὶ διὰ πόσον χρόνον ; Πόσαι ἄλλαι ἀνοκοῦσαι ἔχουσι γῆναι καὶ ποῖον τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν ; Ἀνεκλήθησαν οἱ ἄρμοσταὶ ἐξ Ἀσίας καὶ πότε ; Μετὰ τὴν ἀνοκοῦσιν ταύτην τί ἐπραξεν ὁ Δ. καὶ τί οἱ Κύριοι ; Ἐπῆλθεν εἰρήνευσι καὶ ἐδόθη αὐτονομία ἐν Μ. Ἀσίᾳ ; Ποῦ εἶναι ἡ συνέχεια τοῦ μέρους τούτου ;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. *Τίνα τὰ ἀγαθὰ τῆς εἰρήνης ; (Εἰπέ τὸ νόημα τῆς § ταύτης).*

§ 18-21 B' Μεθοδικὴ ἐνότις. *Συνηνότησι καὶ ἀνοκοῦσιν Ἑλλήνων (Δερκ. κ.) καὶ βαρβάρων (Τισ. καὶ Φαρν.)*

B' § 21—Τέλους.—Πόλεμος Σπυρτιατῶν πρὸς Ἡλείους (399—397).

§ 21. Παλαιὰ (τοῦ 420) αἰτίαι τοῦ πολέμου

ΛΞΞΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. Ὀργίζομαι τινι = ὀργίζομαι (δυσχεροῦμαι) κατὰ τινος. ποιοῦμαι συμμαχίαν = συμμαχῶν καταδικάζομαι (μέσ.) τινος θίκτην = καταδικάζω τινὰ εἰς πρόστιμον = τιμωρῶ τινὰ διὰ προστίμου φάσσω (φημί) = λέγω, διΰσχυρίζομαι, προφασίζομαι. κωλύω = ἐμποδίζω, ἀπο-

κλείω. ἀρκεῖ=ἀρκετὸν ἔστιν. οἱ νικῶντες=οἱ νικηταί. ἐξελαύνω=ἐκδιώκω.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Λακεδαιμόνιοι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόν. πάσαι ὀργιζόμενοι=διότι πρὸ πολλοῦ ὀργίζοντο (ἦσαν δυσηρεστημένοι) κατὰ τῶν Ἑλ.—**ὅτι ἐποίησαντο, ὅτι... ἐκώλυον** (ἐνν. αὐτοὺς δηλ. τοὺς Λακ.). αἰτιολογοῦσι τὸ ὀργιζόμενοι=καὶ διότι...καὶ διότι... **ἐποίησαντο συμ.** οἱ Ἑλλεῖοι κατὰ τῶν Λακεδ. **καὶ ὅτι... δίκην...**—καὶ ὅτι ἐκώλυον... φάσκοντες καταδικασθαι αὐτῶν δίκην=καὶ διότι ἀπέκλειον (οἱ Ἑλ. τοὺς Λακ.) καὶ ἐκ τοῦ ἴπ. καὶ ἐκ τοῦ γυμν. ἀγῶνος διίσχυριζόμενοι (=ἐπὶ τῷ λόγῳ) ὅτι εἶχον καταδικάσαι (αὐτοὺς) εἰς πρόστιμον—**δίκην**· σύστοιχον ἀντικείμενον τοῦ καταδικάσαι—**αὐτῶν** ἀντικ. τοῦ καταδικάσαι (μέσ.), κατὰ γενικὴν διὰ τὴν κατὰ. **τοῦ ἀγῶνος** = ἔμμεσον ἀντικ. τοῦ ἐκώλυον, οὐ ἄμμεσον ἐννοεῖται τὸ αὐτοῖς. —**καὶ οὐκ ἤρκει** = καὶ ὅτι οὐκ ἤρκει ταῦτα μόνον = καὶ διότι δὲν ἦσαν ἀρκετὰ ταῦτα μόνον (οἱ 2 εἰρημένοι λόγοι) ἀλλὰ (καὶ διότι) ἐξεδίωξαν καὶ τὸν Λίχαν. Τρεῖς εἶναι ἐνταῦθα οἱ λόγοι δι' οὓς οἱ Λακ. ὀργίζοντο τοῖς Ἑλλεῖοις, 1) ὅτι ἐποίησα. συμμ. 2) ὅτι ἐκώλυον... καὶ 3) ὅτι ἐξήλασαν τὸν Λίχ. **παραδότος τοῦ Λίχα**=ὅτε ὁ Λ. παρέδωκε τὸ ἄρμα. Ἄντι τῆς γεν. ἀπολύτου κανονικώτερον ἦτο νὰ τεθῆ αἰτιατικὴ ἥτις θὰ ἦτο ἀντικ. τοῦ ἐξήλασαν=**Ἄλλὰ καὶ Λίχαν παραδότα** (ὅστις παρέδωκε) τὸ ἄρμα (του)...**ἐξήλασαν. ἐπεὶ ἐκρητύττοντο** (ἐνν. οἱ Θηβ.)= ὅτε οἱ Θηβ. ἀνεκρητύττοντο (ὑπὸ τῶν Ἑλλανοδικῶν διὰ τῶν κηρύκων ἐν τοῖς Ὀλυμπιακοῖς ἀγῶσι) νικηταί. **νικῶντες κατηγορ'**=ὡς νικηταί. **ὅτι εἰσῆλθε** δηλ. εἰς τὸ στάδιον. Αἱ 3 κατὰ σειρὰν χρόν. προτάσεις **παραδότος, ἐπεὶ ἐκρητύττοντο, ὅτι εἰσῆλθε** προσδιορίζουσι τὸ ἐξήλασαν, ἀλλ' ἢ β' προσδιορίζει ἀκριβέστερον τὴν α' ἢ δὲ γ' τὴν β'. **στεφανώσεων** = ἵνα στεφανώσῃ. Τί μετ. εἶναι; Διατί ἐτέθη κατὰ μέλ. χρόνον; **μαστιγῶντες** ἐνν. οἱ Ἑλλεῖοι=διὰ μαστιγώσεων. Τί μετ. εἶναι; **γέροντα ἀνδρα** παράθεσις εἰς τὸ αὐτόν— **ἐξήλασαν** δηλ. τὸν Λίχαν ἐκ τοῦ Σταδίου.— [**Συμπλήρωσον τὰς προτ. ὧδε: Πότε οἱ Λακ. ἐπολέμουν τοῖς Ἑλλεῖοις; Διατί οἱ Λακ. ἐπολέμουν; Διὰ τίνας λόγους ὀργιζόμενοι οἱ Λακ.; Πῶς ἐκώλυον οἱ Ἑλ.; Πότε καὶ πότε (ἀκριβῶς) οἱ Ἑλλεῖοι ἐξήλασαν τὸν Λίχαν; Πρὸς τίνα σκοπὸν εἰσῆλθεν ὁ Λίχας; Πῶς οἱ Ἑλλεῖοι ἐξήλασαν τὸν Λίχαν;]**

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Οἱ Λακεδ. ἐπολέμουν κατὰ τῶν Ἑλλεῖων ὀργιζόμενοι κατ' αὐτῶν διὰ 3 σπουδαίους λόγους. Οὗτοι πρότερον ἦσαν πιστοὶ σύμμαχοι τῶν Σπαρτιατῶν συνδεόμενοι στενότητά μετ' αὐτῶν. Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ 471 π. Χ. ἀφ' ὅτου ἡ τέως μικρὰ παρὰ τὸν Πηγεῖον πόλις Ἑλλίς αὐξήθεισα κατέστη κέντρον τῆς Ἑλλείας καὶ ἀνεπτύχθη καὶ ἐκεῖ ὁ πολιτικὸς βίος καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀνεξαρτησίας αἱ σχέσεις τῶν δύο λαῶν μετεβλήθησαν καὶ ἤρχισεν ἡ ἀντιζηλία.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Τούτων δηλ. τῶν εἰρημένων ἀνωτέρω πράξεων τοῦ Δερκυλίδου ἀπὸ τοῦ 399-397 (α' 9—β' 21) — **κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον**

δηλ. από 399 - 397 καθ' ὄν χρόνον ὁ Δερκ. ἔπραττε τὰς ἀνωτέρω ἐκτεθει-
 μένας πράξεις ἐν Μ. Ἀσίᾳ, οἱ Λακεδ. ἐπολέμουν κατὰ τῶν Ἑλλείων θέλοντες
 νὰ τιμωρήσωσι παλαιὰ ἀδικήματα αὐτῶν (*πάλαι δορυζόμενοι τοῖς Ἑλλείοις*).
ὅτι ἐποίησαντο συμμαχίαν. Διαρχοῦντος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου,
 ἐν ἔτει 420 (ἢ 418) οἱ Ἑλλεῖοι παρὰ τὴν Νικίειον εἰρήνην συνεμάχησαν μετὰ
 τῶν Ἀθηναίων, Ἀργείων καὶ Μαντινέων κατὰ τῶν Σπαρτ. ἐπὶ 100 ἔτη.
 (Θουκ. V 47). Τὴν συμμαχίαν ταύτην γενομένην τῇ ὑποκινήσει τοῦ Ἀλκιβιά-
 δου, βραδύτερον διέλυσεν ὁ Ἅγις. **ὀτι κώλυον ...** Οἱ Ἑλλεῖοι ὡς προσταταί
 τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναοῦ καὶ πρόεδροι τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων ἐπέβαλον τῷ
 420 π. Χ. πρόστιμον 200 χιλ. δραχμ. εἰς τοὺς Λακεδ. παραβιάσαντας τὴν *ἱεράν*
ἐκχειρίαν. Ἀπηγόρευσαν δ' ἅμα αὐτοῖς κατὰ τὸν Ὀλυμπιακὸν νόμον νὰ θύωσι
 καὶ νὰ ἀγωνίζονται ἐν Ὀλυμπίᾳ πρὸ τῆς πληρωμῆς τοῦ πρόστιμου. **φάσκον-**
τες δίκην καταδικάζομαι. Οἱ Λακεδ. δὲν ἐπλήρωσαν τὸ πρόστιμον τοῦτο
 (κατωτέρω § 26) δι´σχυρίζομενοι ὅτι ἀδίκως καταδικάσθησαν. Ἄλλ' οἱ Ἑλλεῖοι
 ἐπέμειναν μέχρι ἀποτίσεως τοῦ πρόστιμου εἰς τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ ναόν. Τὴν
 περὶ τούτου συζήτησιν καὶ τοὺς ἐκατέρωθεν ἰσχυρισμοὺς περιγράφει ὁ Θουκ.
 V. 49. Οἱ Ἑλλεῖοι εἶχον δίκαιον καὶ νῦν ὡς καὶ πάντοτε διεκρίνοντο διὰ τὴν
 δικαιοσύνην αὐτῶν ἐν τῇ προεδρείᾳ τῶν Ὀλυμπ. ἀγῶνων. **Λίχας παραδόν-**
τος. Ἐπειδὴ δὲν ἐπετρέπετο τοῖς Λακεδ. νὰ ἀγωνισθῶσι (διὰ τοὺς ἀνωτέρω
 λόγους) ὁ Λακεδαιμόνιος Λίχας (ὅστις ἐφημιζετο διὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἐν
 Σπάρτῃ γενναιοδωρίαν αὐτοῦ μεθ' ἧς ἐφιλοξέει τοὺς ξένους, Ξενοφ. Ἀπομ.
 I. 2. 61) παρέδωκεν ἐν ἔτει 420 τελομένον τῶν Ὀλυμπ. ἀγῶνων τὸ ἄρμα
 αὐτοῦ εἰς τοὺς Θηβαίους ἵνα ἐπ' ὀνόματί του σταδιοδρομήσωσιν ἐκεῖνοι.
 Τούτων δ' ἀνακηρυχθέντων νικητῶν ἐν τῇ ἄρματοδρομίᾳ προῆλθεν ὁ Λίχας
 εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ ἑστεράνωσε τὸν ἡνίοχον αὐτοῦ θέλων νὰ δεῖξῃ ὅτι τὸ ἄρμα
 ἦτε ἰδικόν του. Ἄλλ' οἱ Ἑλλεῖοι μαστιγοῦντες (διὰ τῶν ῥαβδόχων) ἐξεδίω-
 ξαν αὐτὸν ἅτε ἀποτολμήσαντα παρὰ τὴν τῶν Λακεδ. καταδίκην νὰ λάβῃ μέ-
 ρος ὀπωσδῆποτε εἰς τὸν ἀγῶνα. Πρβλ. Θουκ. V 50 καὶ Πανσ. VI. 2, 2 καὶ 3.
 Διὰ τοὺς εἰρημένους 3 λόγους 1) τὴν συμμαχίαν 2) τὴν καταδίκην καὶ πα-
 ρακώλυσιν καὶ 3) τὴν ἐκδίωξιν τοῦ Λίχα) οἱ Λακεδ. ἤδη μετὰ 20ετίαν καὶ
 πλέον ὄντες πανίσχυροι ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Ἑλλείων πρὸς τιμω-
 ρίαν αὐτῶν διότι ἐτόλμησαν τότε νὰ προβῶσιν εἰς πράξεις προσβυλλούσας
 τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν ἰσχὴν τῆς Σπάρτης!

*Ερωτ. Πότε οἱ Λακεδ. ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Ἑλλείων καὶ
 διατὶ; Πότε οἱ Ἑλλεῖοι καὶ μετὰ τίνων συνεμάχησαν κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν;
 Πόσον πρόστιμον ἐπέβαλον οἱ Ἑλλεῖοι τοῖς Σπαρτιαταῖς, πότε, διατὶ καὶ ἐν τίνι
 δικαίωματι; Τί ἦσαν οἱ Ἑλλεῖοι ἐν τοῖς Ὀλυμπ. ἀγῶσι καὶ τί εἶναι ἡ ἐκχειρία;
 ἐπλήρωσαν οἱ Σπαρτ. τὸ πρόστιμον; Τίνα διαγωγήν ἔδειξαν οἱ Ἑλλεῖοι ὡς

πρόεδροι τῶν ἀγόνων; Τί ἔπραξεν ὁ Δίας καὶ τί ἔπαθεν; Πόσοι καὶ τίνας οἱ λόγοι τοῦ πολέμου τοῦτου; Εἶλον δίκαιον οἱ Σπαρτιάται;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Εἰς τί ἄγει πολλάκις τὰ ἄτομα καὶ τοὺς λαοὺς ἢ ἰσχύς; Μὴ ὤμεν θρασεῖς ἀλλὰ δίκαιοι καὶ ἐν πολέμῳ.

§ 22 Ἄλλη καλαῖά (τοῦ 413) αἰτία τοῦ πολέμου

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. **Θῶ** = προσφέρω θυσίαν. **μαντεία** = προφητεία, μάντευμα, χρησμός. **προσεύχομαι νίκην πολέμου** = ζητῶ νίκην πολέμου (ἐν πολέμῳ) = παρακαλῶ τὸν θεὸν νὰ μοὶ δώσῃ νίκην ἐν πολέμῳ τινί. **τὸ ἀρχαῖον ἐπίρ.** = τὸ πάλαι. **τὸ νόμιμον** = τὸ ἔθιμον, ὁ νόμος, ἡ συνήθεια. **χρησπηριάζομαι** = ἐρωτῶ θεόν τινα (τὸ μαντεῖον) ἵνα λάβω (ἢ καὶ λαμβάνω) χρησμόν. ***ἐπὶ πολέμῳ** = πρὸς (διὰ) πόλεμον. **ἄθυτος μετ'** ἐνεργητικῆς σημασίας (πρβλ. ἀπρακτο.).

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Ὑστερον τούτων = τὸ ὕστερον λέγεται ἐν σχέσει πρὸς τὸ προηγούμενον **πάλαι**. Ἡ γενικὴ εἶναι συντακτ. τοῦ ὕστερον = ὕστερον ἀπὸ αὐτᾶ = μετὰ ταῦτα (τὰ εἰρημένα β αἰτία) — **καὶ** = πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ... προστίθεται εἰς τὰς β εἰρημένιας ἢ τετάρτη αἰτία. **Θῶσαι** ἀπαρέμφ. τοῦ σκοποῦ = ἵνα (πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ) προσφέρῃ θυσίαν **κατὰ μαντείαν**. Ἡ κατὰ σημαίνει συμφωνίαν = συμφώνως πρὸς τινα χρησμόν. **ἐκώλυον** ἐνν. τὸν Ἅγιν Τὸ ὄημα ἐνταῦθα εἶναι ἀνεξάρτητον, κυρίως ὁμοῦς ἀποτελεῖ ἐξηρητημένην αἰτιολογ. πρότ. (ἐννοούμενου τοῦ ἐν τῇ προηγούμενῃ § **ὅτι**) αἰτιολογοῦσαν τὸ ἐννοούμενον οἱ Λακ. ἐπολέμων ὀργιζόμενοι = Πρὸς τρύτοις δὲ (οἱ Λακ. ἐπολέμων κατὰ τῶν Ἡλείων ὀργιζόμενοι κατ' αὐτῶν) καὶ **διότι**, ὅτε ὁ Ἅγις ἐστάλη (εἰς Ὀλυμπίαν) ἵνα προφέρῃ θυσίαν εἰς τὸν Δία, κατὰ τινα χρησμόν, οἱ Ἡλείοι ἠμποδίζον αὐτόν. Τοῦτο εἶναι ὁ 4ος λόγος δι' ὃν οἱ Λακ. ὀργίζοντο τοῖς Ἡλείοις (§ 21). — **μὴ προσεύχεσθαι** (ὑποκ. τὸν Ἅγιν) = ἠμποδίζον (δὲν ἐπέτρεπον) νὰ προσεύχηται ὁ Ἅγις. Τὸ **μὴ** μετὰ τὸ **κωλύειν** ἢ τίθεται ἢ παραλείπεται. **πολέμου** = γεν. συντακτ. εἰς τὸ **νίκην** = νίκην ἐν τῷ πολέμῳ. **καὶ το ἀρχαῖον** = καὶ πάλαι (πρὸ πολλοῦ). **ὡς...εἶη...νόμιμον** = εἶδ. πρότ. ἀντικ. τοῦ λέγοντες = ὅτι καὶ πρὸ πολλοῦ. αὐτὴ ἡ συνήθεια ἐπικρατεῖ. **μὴ χρησπηριάζομαι** = ἐπεξήγησις τοῦ **αἰ** = δηλ. νὰ μὴ ἐρωτῶσι τὸν θεὸν οἱ Ἕλλητες... **ἐπὶ πολέμῳ** *ἐπὶ πολ. πρὸς Ἕλληνας | Δ' ἢ 24) Ἡ γεν. εἶναι ἀντικειμενικὴ εἰς τὸ **πολέμῳ**, ὁ δ' ἐμπρόθ. προσδιορισμὸς σημαίνει τὸν σκοπὸν = πρὸς πόλεμον (= ἵνα πολεμήσωσι) καθ' Ἕλλήνων. **ὥστε ἀπὴρ** θε., Τί συμπέρασμα εἶνε τοῦτο; | **Συμπληρωσον τὰς πρυτάσεις ὡδε** | Διὰ τί ἄλλο οἱ Λακ. ἐπολέμων; **Πότε** οἱ Ἡλ. ἐκώλυον; **Τί** ἐκώλυον οἱ Ἡλ.;

Τί λέγοντες οί Ἡλ. ; Πῶς οὕτω εἶη νόμιμον ; Οἱ Ἡλ. ἐκόλουν τὸν Ἅγιν οὕτως ὥστε τί συνέβη ;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Παρακώλυσις τοῦ Ἁγίδος ὑπὸ τῶν Ἡλείων ὅπως θύσῃ τῷ Διὶ. Ἄπρακτος ἀποχώρησις τοῦ Ἁγίδος.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Τούτων ὕστερον. Μετὰ τὰς ἐν τῇ προηγουμένῃ § ἐκτεθείσας πράξεις τῶν Ἡλείων ἦτοι μετὰ τῷ 420 συνέβη τὸ νέον ἐπεισόδιον τοῦ Ἁγίδος. **Ἁγίδος πεμφθέντος.** Πιθανῶς τὸ 413 πρὸ τῆς καταλήψεως τῆς Δεκελείας. **Ἁγιδος υἱὸς** τοῦ Ἀρχιδάμου, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης (ἀπὸ 426-397 π. χ.) ἐπὶ τοῦ Πελοπον. πολέμου πολλάκις εἰσβαλὼν εἰς Ἀιτικὴν καὶ τὴν Δεκέλειαν ὄχυρώσας τῷ 413, ὑποταξας δὲ καὶ τὴν Ἥλιν τὸ 399-397. Ἀπέθανε τῷ 397 ἐν Σπάρτῃ ἐκ γήρατος (γ' 1)—**ἐκόλουν λέγοντες.** Οἱ Ἡλείοι ἐμποδίζουσι τὸν Ἅγιν νὰ θυσιάσῃ κατ' ἀρχαῖον νόμον Ὀλυμπιακόν, καθ' ὃν ἀπηγορεύετο τὸ χρηστηριάζεσθαι ἐν Ὀλυμπίᾳ προκειμένου περὶ πολέμου καθ' Ἑλλήνων. Τοῦτο ἦτο δικαίωμα καὶ καθήκον τῶν προεδρευόντων Ἡλείων. **ἐπὶ πολέμῳ—νίκην πολέμου.** Πρόκειται πιθανῶς περὶ τοῦ κατὰ τὸ 463 γενομένου πολέμου τῶν Λακεδ. κατὰ τῶν Ἀθηναίων (κατὰ τὴν ὄχυράσιν τῆς Δεκελείας) τοῦ γενομένου τῇ συμβουλῇ τοῦ Ἀλκιβιάδου ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἁγίδος πρβλ. Θουκ. VII, 19 — ἀπῆλθεν ἄθυτος. Τὸ νὰ ἐμποδισθῇ ὁ Ἅγισ, ὁ βασιλεὺς τῆς πανισχύρου τότε Σπάρτης, ὑπὸ τῶν Ἡλείων σημαίνει ὅτι καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εὐσέβεια τῶν Ἡλείων ἦτο μεγάλη. Καὶ ναὶ μὲν τιμωροῦνται βραδύτερον (§ 26) διὰ τὸ νέον τοῦτο τόλμημα αὐτῶν οἱ Ἡλείοι ἀλλ' ἢ Ἱστορία ἐπαινεῖ αὐτοὺς! Ἡ πράξις αὕτη τῶν Ἡλείων εἶναι ἡ 4η αἰτία τοῦ νῦν κατ' αὐτῶν πολέμου τῶν Λακεδαιμ. γενομένη τῷ 413 π. Χ.

Ἐρωτ. *Τίνες οἱ προηγουμένοι τρεῖ; λόγοι τοῦ πολέμου καὶ τίς ὁ νέος νόμος τοῦ Ἁγίδος ; Πότε καὶ κατὰ τίνα πόλεμον ἐστάλη ὁ Ἅγισ εἰς Ὀλυμπίαν ἵνα θύσῃ καὶ τί ἔπαθεν ἐκεῖ ; Διατί οἱ Ἡλείοι ἠμπόδισαν τότε τὸν Ἅγιν καὶ πῶς χαρακτηρίζονται διὰ τοῦτο ; Πόσα ἐν ὄλω καὶ τίνα τὰ αἷτια τοῦ κατ' Ἡλείων πολέμου ; Ποία ἡ διαγωγή τῶν Σπαρτ. καὶ ποία ἡ τῶν Ἡλείων ἐνταῦθα ;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Πῶς πρέπει νὰ θεωρῶμεν πάντοτε τὸ θεῖον ;

§ 21-23 Ὡς **Μεθοδικὴ ἐνόησις** Τὰ αἷτια τοῦ πολέμου.

§ 23. Κήρυξις τοῦ κατὰ τῶν Ἡλείων πολέμου καὶ α' εἰσβολὴ εἰς Ἡλείαν (399)

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. Σωφρονίζω τινά=κάμνω τινὰ σόφρονα, τιμωρῶ τινὰ πρὸς σωφρονισμόν—τὰ τέλη=Οἱ ἄρχοντες (ἐν Σπάρτῃ)—περιοικίδες πόλεις

=αί περίξ (τινος) κείμεναι πόλεις=τά περίχωρα. *ἐπιληθίδες πόλεις* (ἐπιλεία)=αί ὡς λεία=αί ἐν πολέμῳ ἢ διὰ πολέμου κυριευθεῖσαι πόλεις. *φαινω φρουράν*=κηρύττω στρατολογίαν πρὸς πόλεμον· *φρουρά* (πρὸ-δρῶ πρβλ. καὶ *φροῦδος*)=στρατιωτ. σῶμα ἐξοπλισμένον πρὸς ἐκστρατείαν καὶ αὐτὴ ἢ ἐκστρατεία. *ἐμβάλλω*=εἰσβάλλω.

ΣΥΝΤΑΞΙ-ΕΡΜΗΝ. Ἐκ πάντων τούτων=Λοιπὸν ἔνεκα τούτων δηλ. τῶν ἐκτεθέντων ἐν § 21 καὶ 22 τεσσάρων αἰτιῶν. Διὰ τοῦ οὖν ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα τῶν ἡγουμένων (§ 21 καὶ 22) καὶ συνεχίζεται ἡ διὰ τοῦ μακροῦ λόγου ἰπσοκοτισθεῖσα ἔννοια τῆς § 21 οἱ Λακεδ. πάσαι ὀργιζόμενοι ὅτι...καὶ ὅτι... καὶ (πρὸς τούτοις) ὅτι (§22) ἐκώλυον...=διὰ πάντας λοιπὸν τοὺς λόγους τούτους ὀργιζόμενοι ἀπεφάσισαν... *ὀργιζόμενοις ἔδοξε*=ἔδοξε τοῖς ἐφόροις ὀργιζόμενοις εἶτε=ὀργιζόμενοι (ἐπειδὴ ὀργίζοντο) οἱ ἔφοροι ἔγνωσαν(=ἀπεφάσισαν) πρβλ. καὶ § 21 «οἱ Λακεδ. πάσαι ὀργιζόμενοι». *ἐκ τούτων*=ἔνεκα τούτων (ὀργιζόμενοι) Αἰ δοτ. *τοῖς ἐφόροις, τῇ ἐκκλησίᾳ*, εἶναι προσωπικαί εἰς τὸ ἔδοξε. Ποῖον τὸ ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου *ἔδοξε* καὶ ποῖα τὰ τοῦ *σφραγίσαι*; *πέμπαντες εἶπον* ἐνν. οἱ ἔφοροι ἢ τὰ τέλη. *ὅτι δοκοῖη*=ὅτι εἰς τὰ τέλη τῶν Λακ. φαίνεται ὅτι εἶναι δίκαιον. Διατὶ ἢ εἰδ. πρὸτ. ἐκφέρεται κατ' εὐκτικῆν; ὑποκ. τοῦ μὲν *δοκοῖη* εἶναι τὸ *δίκαιον εἶναι*, τοῦ δὲ δικαιοῦν τὸ *ἀφιέναι* αὐτούς (δηλ. τοὺς Ἡλείους) ὑποκ. τοῦ *ἀφιέναι*. Τί εἶναι τὸ *περιοικίδας πόλεις* καὶ τί τὸ *αὐτονόμους*; *Ἀποκριναμένων*=Ἐπειδὴ ἀπεκρίναντο. *ὅτι οὐ ποιήσουσιν* Τί εἶναι ἢ εἰδ. πρὸτ. εἰς τὸ *ἀποκριναμένων*; —*ἐκκλησίας* κατηγ. τοῦ *ἔχουσιν* =ὡς κυριευθεῖσας ἐν πολέμῳ. *γὰρ ἔχουσιν*. Ἡ αἰτιολ. πρότασις αἰτιολογεῖ τὸ *οὐ ποιήσουσιν*, ἐτέθη δὲ κατ' εὐκτικῆν ἀφομοιωθεῖσα κατ' ἔλξιν πρὸς τὴν προηγουμένην *οὐ ποιήσουσιν* ἀντὶ τὰ τεθῆ κατ' ὀριστικῆν. *ἔφηναν φρουράν*=προεκήρυξαν ἐκστρατείαν. Ἡ φράσις εἶναι Λακωνικὴ μὴ εὐρισκομένη πρὸ τοῦ Ξενοφ. *ἄγων*=ὄδηγῶν, διοικῶν. Τί μετ. εἶναι; *διὰ τῆς Ἀχαΐας*—εἰς τὴν Ἡλείαν—*κατὰ Λάρισον* (κατὰ μῆκος τοῦ Λαρίσου ποταμοῦ=διὰ τοῦ μέρους ὅπου ἦτο ὁ Λ.). Τί σημαίνει ἕκαστος τῶν ἐμπροθέτων προσδιορισμῶν; |*Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε: Διατὶ ἔδοξε τοῖς ἐφόροις σφραγίσαι αὐτούς; Πότε οἱ Ἡλ. εἶπον; Τί οἱ Ἡλ. εἶπον; Ποῖον δοκοῖη εἶναι δίκαιον; Διατὶ οἱ Ἐφ. ἔφηναν φρουράν; Τί ἀποκριναμένων τῶν Ἡλ. καὶ διατὶ; Πῶς ἐβέβαλεν ὁ Ἅγις εἰς Ἡλείαν καὶ διὰ τίνας; |*

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἀπόφασις τῶν Λακεδ. νὰ τιμωρήσῃσι τοὺς Ἡλείους. Παράγγελια τῶν Λακ. πρὸς τοὺς Ἡλ. νὰ ἀφήσῃσιν ἐλεθέρας τὰς περιοικίδας πόλεις. Κήρυξις πολέμου κατὰ τῶν Ἡλείων ἀρνηθέντων νὰ ὑπακούσῃσιν. Εἰσβολὴ Ἁγίδος εἰς Ἡλείαν.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Ὀργιζόμενοις. Οἱ Λακεδ. ὀργίζοντο κατὰ τῶν Ἡλείων διὰ τοὺς 4 ἐκτεθέντας ἀνωτέρω (§ 21 καὶ 22) λόγους, δι' οὓς καὶ

ἐκήρυσαν κατ' αὐτῶν τὸν πόλεμον ἐν ἔτει 399. ***Ἐκκλησία.** Αὕτη καλουμένη ἐν Σπάρτῃ ἀπέλλα εἶχε δικαίωμα μόνον νὰ ἐπικυροῖ ἢ νὰ πορρίπτῃ διὰ βοῆς τὰς περὶ πολέμου, περὶ εἰρήνης, περὶ συνθηκῶν κλπ. προτάσεις τῆς γεροῦσίας. Ἀπετελοῦν δ' αὐτὴν οἱ συμπληρώσαντες τὸ 30 ἔτος τῆς ἡλικίας των. **Τὴν Ἥλιον.** Αὕτη ἡ πόλις συνφοκίσθη ἐκ τῶν πέριξ δῆμιον μετὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους κατὰ Στράβωνα (8. 3) περὶ τὸ 471 (§ 21). Πρὸβλ. καὶ § 31. **Τὰ τέλη.** Οὕτως ἐλέγοντο ἐν Σπάρτῃ οἱ τὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν διαχειριζόμενοι ἄρχοντες συνήθως δὲ οἱ ἔφοροι, περὶ ὧν ἰδὲ α' 1 καὶ β' 12. — **Τὰς περιοικίδας πολ.** δηλ. τὰς πόλεις τῆς Πισατίας καὶ Τριφυλίας, διότι αὐταὶ αἱ χώραι ἦσαν ὑπῆκοοι τοῖς κυρίως Ἥλείοις. Ἦσαν δ' αὐταὶ τὸ Λέπρεον, ὁ Μάκιστος, τὸ Ἐπιτάλιον, οἱ Λετρίνοι, οἱ Ἀμφίδολοι, τὸ Μάργανα, ἡ Φεῖα, ἡ Φρίξα, τὸ Ἥπειον κλπ. Πρὸβλ. κατωτέρω § 25 καὶ 30. Ἡ ἀρχαία Ἥλις (Fālis-vallis=κοιλίς ἤτοι βαθεῖα χώρα) διηγεῖτο εἰς 3 διαμερίσματα τὴν *Κόλλην Ἥλιον*, τὴν *Πισαίην* καὶ τὴν *Τριφυλίαν*. Ἐκ τούτων δὲ ἡ μὲν *Κόλλη Ἥλις* ἀπετέλει τὸν προνομιούχον καὶ κυρίαρχον Ἥλιακὸν λαὸν (τῶν Ἐπειῶν Ἥλειων ἢ κατόπιν Αἰτωλοηλείων), ἡ δὲ *Πισαίης* καὶ ἡ *Τριφυλίας* τὴν περιοικίδα χώραν δηλ. τοὺς ὑπῆκοὺς τῶν Ἥλειων, ἐφ' ὧν ἐδέσποζον ἢ εἶχον ἀξιώσεις κυριαρχίας οἱ κυρίως Ἥλαιοι ὑποτάξαντες αὐτοὺς ὀλίγον κατ' ὀλίγον δι' ἐπιτυχῶν πολέμων. Μόνον δὲ οἱ Λεπρεῶται ἀνθίσταντο πάντοτε κατὰ τῶν Ἥλειων καὶ εἶχον σχεδὸν διαρκῶς πολέμους. Ἡ δὲ Πίσαι, ὁ Σκίλλους, ὁ Μάκιστος, τὸ Δυσπόντιον τὸ πρῶτον ὑπετάγησαν τῷ 580 ὑπὸ τῶν Ἥλειων (Παυσ. VI. 22,2). Τῷ δὲ 465 ἐπανεστήσαν μὲν καὶ πάλιν ἀλλὰ καὶ πάλιν ὑπετάγησαν ὑπὸ τῶν Ἥλειων καὶ τὰ ὄρια τῆς Ἥλειᾶς ἐπεξετάθησαν μέχρι Μεσσηνίας (Στραβ. 8, 2). — **αὐτονομίους.** Οἱ Λακεδ. δεσπόται ὄντες αὐτοὶ τῶν ἑαυτῶν περιοικιδῶν πόλεων δὲν ἐπεξήτουν τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἥλιακῶν περιοικιδῶν πόλεων ἐκ φιλελευθερίας ἀλλ' ἵνα εὖρωσι πρόφασιν πολέμου κατὰ τῶν Ἥλειων διὰ τὰς εἰρημένας πράξεις αὐτῶν. Κατὰ δὲ τὸν Διόδωρον XIV. 17 ἐξήτησαν παρὰ τῶν Ἥλειων καὶ χρηματικὴν συνεισφοράν διὰ τὰς δαπάνας τοῦ κατὰ τῶν Ἀθηναίων πολέμου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ στάσις τῶν Ἥλειων πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας ἀπὸ τῆς Νικεῖου εἰρήνης (421) καὶ ἐντεῦθεν παρέβλαψε τὴν ἰσχυροποίησιν τῆς Σπαρτιατικῆς συμμαχίας, οἱ Σπαρτ. ἤδη (399) ἔχουσι συμφέρον νὰ καταστήσωσιν ἀσθενεῖς πάλιν τοὺς Ἥλείους. **ἐπιληγίδας** τὰς ἐν πολέμῳ κατακτηθείσας πόλεις, ἃς κατέχει τις δικαιοῦρα κατακτητικῶ, δὲν ἀφίνει εὐκόλως ἐλευθέρως ἄνευ ὀφελείας (ἀποζημιώσεως). Τοῦτο καὶ σήμερον γίνεται. ἐν τούτοις οἱ Ἥλαιοι γνωρίζοντες τὰς κατακτητικὰς ἀρχὰς τῶν Λακεδ. ἐδήλωσαν κατὰ τὸν Πανσανίαν (Γ' 82) ὅτι εἶναι πρόθυμοι νὰ ἀφήσωσιν ἐλευθέρως τὰς ὑπ' αὐτοὺς πόλεις ἐὰν ἔπραττον τὸ αὐτὸ καὶ οἱ Λακεδ. φρουρὰν ἐφηναν. Διὰ τῆς φράσεως ταύτης, ἣτις εἶναι τεχνικὸς ὄρος,

οὐ Ἐφοροὶ ἐκάλουν ὑπὸ τὰ ὄπλα τὰς δι' ἐστρατεῖαν ὀριζομένας ἡλικίας. Τοῦτο δὲ ἐγένετο μετὰ προηγουμένην ἀπόφασιν τῆς γερούσιας καὶ ἔγχρισον τῆς ἀπέλλας (ἐκκλησίας ἰν Σπάρτῃ). **ἐνέβαλε.** Ἡ πρώτη αὕτη εἰσβολὴ τοῦ Ἄγιδος ἐγένετο τῷ 399 διὰ τῆς Ἀχαΐας, ἥτοι ἐκ τῶν Β. καὶ ΒΑ. συνόρων τῆς Ἡλείας περὶ τὸ θέρος ἢ μᾶλλον περὶ τὰ τέλη τοῦ θέρους. ὁ **Λάκρισος.** Μεθόριος ποταμὸς μεταξὺ τῆς ἀρχαίας Ἀχαΐας καὶ τῆς ἀρχαίας Ἡλείας ἐκεῖθεν τοῦ σημερινοῦ δάσους τοῦ Διαδόχου ἐν Μανωλάδι κείμενος. Πηγάζει ἐκ τῆς Σκόλλιδος καὶ ἐκβάλλει πρὸς Ν. τοῦ Ἀκρωτηρίου Ἀράξου εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος. (Σήμερον λέγεται κοινῶς Μάννα ἢ Ριολίτικο ποτάμι). Ὁ ποταμὸς οὗτος ἦτο τὸ Β. ὄριον τῆς ἀρχαίας Ἡλείας, ὅπως τὸ Ν. ὄριον ἀπετέλει ὁ ποταμὸς ἡ Νέδα, διότι ἡ ἀρχαία Ἡλεία περιελάμβανε καὶ τὴν σημερινὴν Ὀλυμπίαν τῆς Τριφυλίας.

Ἐιωτ. *Διὰ τίνας λόγους οἱ Λακεδ. ὤργιζοντο τοῖς Ἡλείοις καὶ τί ἐπραξαν διὰ τοῦτο; Τί γνωρίζεις περὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ περὶ τῶν τελῶν ἐν Σπάρτῃ; Πότε συνῆκθη ἡ πόλις Ἡλις καὶ τί γνωρίζεις περὶ τῆς χώρας Ἡλίδος (Ἡλείας); Εἰς πόσα μέρη διηρεῖτο ἡ Ἡλις; Τίνα εἶνα; ταῦτα; Ποῖον τὸ προνομιοῦχον καὶ τίς ἡ σχέσηος μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν περιοικῶν; Τίνα τὰ ὄρια τῆς Ἡλείας καὶ τίνα τῶν μερῶν αὐτῆς; Πρὸς τίνα σκοπὸν οἱ Σπαρτ. ἐζήτησαν τὴν ἐλευθερίαν τῶν περιοικίδων τῆς Ἡλείας; Τί ἀπήντησαν οἱ Ἡλείοι; Πότε, πόθεν καὶ ὑπὸ τίνα ἐγένετο ἡ α' εἰσβολὴ τῶν Λακεδ. εἰς Ἡλείαν;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Πρέπει νὰ καταχρόμεθα τῆς ἰσχύος ἡμῶν;

Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης

§ 24. Ἀποτυχία τῆς α' εἰσβολῆς (399).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. Ἄρτι = μόλις, πρὸ ὀλίγου. **κόπτεται ἡ χώρα** = δενδροκοπεῖται, δενδροτομεῖται ἢ χ. ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. **Ἐπιγίγνεται** = γίνεται, συμβαίνει. **θεῖον** = θεῖον σημεῖον. **ἡγοῦμαι** = νομίζω. **διαφίημι τὸ στρατεύμα** = διαλύω τὸ στρ. — **θραυεῖς** (θραύσος) = τολμηρός, γενναῖος, ἀνδρεία, προπετής. **διαπρεσβεύομαι** = ἀποστέλλω πρέσβεις (εἰς διάφορα μέρη = διὰ) — **δυσμενής** = ἐχθρικός.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Ἄρτι σύναψον τῷ ὄντος. ἐν τῇ πολεμίᾳ ἐνν. χώρα. τοῦ στρατ. ὄντος-τῆς χώρας **κοπτ. μιν**, = ἐν ᾧ δὲ μόλις τὸ στρατεύμα (τοῦ Ἀγιδος) ἦτο (= εἶχεν εἰσέλθει) ἐν τῇ χώρᾳ τῶν πολιτῶν (τῇ Ἡλείᾳ) καὶ ἐδενδροτομεῖτο (= ἤρχισε νὰ δενδροτομηθῆται) ἡ χώρα. Τί γενικαὶ εἶναι αὐτὰ καὶ τί μετοχαί; — **ἐπιγίγνεται** = ἐ. ἐγένετο = ἀμέσως κατόπιν συνέβη (μόλις εἰσῆλθε καὶ ἤρχισε νὰ δενδροτομηθῆται ἀμέσως συνέβη σεισμός). — **ἡγησάμενος θεῖον** = ἐπειδὴ ἐθεώρησε τοῦτο (δηλ. τὸν σεισμόν) ὡς θεῖον ση-

μειον. Τί είναι τὸ θεσον; **ἐξελοῶν**· δὲν συνδέεται τῇ ἡγησάμενος, διότι εἶναι ἑτεροειδεῖς. Τί είναι ἡ α' και τί είναι ἡ β'; **Ἐκ τῆς χώρας** δηλ. τί-νος; **ἐκ τούτου**=ἐνεκα τούτου δηλ. τῆς ἐξόδου και τῆς διαλύσεως τοῦ ἐχθρικοῦ στρατεύματος. Ἐν τῇ αιτιολογικῇ σημασίᾳ τοῦ προσδιορισμοῦ τούτου ἐνυπάρχει και χρονική = **μετὰ ταῦτα, θρασύτεροι**· ἐνν. β' ὅρος τῆς συγκρίσεως ἢ πρότερον (πρὶν ἐξέλθῃ ὁ Ἄγις ἢ και πρὶν εἶτι εἰσβάλλῃ) — **διεπρεσβεύοντο εἰς ...** ἔστελλον πρέσβεις δεξιὰ και ἀριστερά(=διὰ) εἰς τὰς διαφόρους πόλεις. Πρὸς τίνα σκοπόν; **Ὅσας ἤδεσαν** = εἰς τόσας πόλεις ὅσας ἐγνώριζον οὔτοι ὅτι διέκειντο δυσμενῶς (ἐχθρικῶς) πρὸς τοὺς Λακ. Ἡ ἀναφ. πρὸτ. προσδιορίζει τίνα λέξιν; Τί μετοχ. είναι ἡ οὖσας ἑξαφτωμένη ἐκ τοῦ ἤδεσαν; Τί είναι τὸ δυσμενεῖς και τί τὸ Λικειδαίμοιους; — [**Συμπλήρωσον τὰς προτ. Ὡδε: Πότε ἐγένετο σεισμός; Διατί και πότε ὁ Ἄγις διαφῆκε τὸ στρατεύμα; Εἰς πόσας πόλεις διεπρεσβεύοντο οἱ Ἡλεῖοι; Τί ἤδεσαν οἱ Ἡλεῖοι;**]

ΠΕΡΙΧΟΜ. Σεισμός ἐν Ἡλείᾳ. Διάλυσις τοῦ στρατεύματος ὑπὸ τοῦ Ἄγιδος. Ἐνθάρρυναις Ἡλείων και ἀποστολὴ πρέσβεων εἰς διαφόρους πόλεις (πρὸς συμμαχίαν κατὰ τῶν Σπαρτ.).

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Σεισμός. Ὁ σεισμός οὗτος ἐγένετο τῷ 399. θεσον—**διαφῆκε.** Ὁ Ἄγις θεωρήσας τὸν σεισμόν ὡς ἐκδήλωσιν τῆς θείας βουλήσεως κατ' αὐτοῦ ἀπῆλθεν ἀμέσως ἐκ τῆς ἐχθρικής χώρας και διέλυσε τὸ στρατεύμα καιτοι κατὰ τὸν Πανσαῖαν (Γ', ἡ 4) εἶχε προβῆ μέχρι τῆς Ὀλυμπίας και τοῦ Ἀλφειοῦ. Τοῦτο δεικνύει τὴν εὐσέβειαν τοῦ βασιλέως τούτου, ὅστις και ἐν εἶτι 426 προκειμένου νὰ εἰσβάλλῃ εἰς Ἀττικὴν ἐκ τοῦ Ἴσθμοῦ ἐπράξε τὸ αὐτὸ (Θουκ. Γ' 89). — **Ἐκ τῆς χώρας**, τῆς Ἡλείας, ἐν ἣ κατὰ Πανσαῖαν μέχρι Ὀλυμπίας και Ἀλφειοῦ εἶχε προχωρήσει. **δυσμενεῖς.** Αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις διὰ τὸ ἀγέρωχον και σκληρὸν τῆς Σπάρτης δὲν ἐβράδυναν νὰ αἰσθανθῶσιν ὅτι εἶχον πολὺ μεγαλύτεραν ἐλευθερίαν πρότερον ὑπὸ τοὺς Ἀθηναίους ἢ νῦν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς Σπάρτης καιτοι αὕτη ἀρχομένου τοῦ Πελοπον. πολέμου πολλὰ ἐπηγγέλλετο ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν ἐπὶ τοῦ τῶν Ἀθηναίων κράτους. Διὰ τοῦτο πλείστοι ἦσαν δυσηρεστημένοι κατὰ τῆς Σπάρτης, πρὸ πάντων δὲ αἱ βοηθήσασαι αὐτὴν ἰδιαιτέρως, και ἰδίως ἐνεκα τῆς διὰ τῆς δεκαρχίας τοῦ Λυσάνδρου (σ' 11) ἐξασκηθείσης πίεσεως. Πολλὰς τῶν δυσηρεστημένων τούτων πόλεων, ἀκολουθούσας μετὰ τὸ 403 τὴν Σπάρτην κατ' ἀνάγκην, ἔστρεψαν οἱ Ἡλεῖοι κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν (ἴδρα και § 25).

Ἐρωτ. **Ἐπέτευχεν ἡ α' εἰσβολὴ τοῦ Ἄγιδος εἰς Ἡλείαν; Τί συνέβη ἅμα τῇ εἰσβολῇ; Τί ἐπραξεν ὁ Ἄγις και διατί; Εἶχε πράξῃ και ἄλλοτε τοιοῦτόν τι και πῶς χαρακτηρίζεται διὰ τοῦτο; Τί ἐπραξαν οἱ Ἡλεῖοι ἅμα τῇ ἀναχωρήσει τοῦ Ἄγιδος; διὰ τίνας λόγους ὑπῆρχε δυσμένεια κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν; Ποιὰ ἢ διαγωγὴ τῆς Σπάρτης πρὸς τοὺς συμμαχοὺς μετὰ τὸν Πελοπον. πόλεμον;**

ΔΙΔΑΓΜΑ. Τί ὀφείλομεν νὰ πράττωμεν πρὸ θείας τινὸς ἐκδηλώσεως καὶ διατί; *Κύπτε πάντοτε πρὸ τῆς θείας βουλήσεως.*

Εἰπέ τὸ νόημα τῆς § ταύτης.

§ 25 Δευτέρα εἰσβολὴ τοῦ Ἄγιδος εἰς Ἡλείαν (ἀρχ. 398)

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. **Περιέρχομαι** = (περιῆειν, περιέειμι) = παρέρχομαι τελειωθῶ. ὁ **ἐναιυτο** (ἔνος = annus = ἔτος) = περίοδος χρόνου ἦτοι ἔτος. **συστρατεύομαι** = συνεκστρατεύω (μετὰ τινος ἄλλου ὁμοῦ ἐκστρατεύω). — **ἐμβάλλω β' 23** — **ἀφίσταμαι τινος** (ἀπέστην. ἀφέστηκα) = ἀπομακρύνομαι ἀποστατώ. **προσχωρῶ τινι** = ἄ β.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ **Περιέονται τῷ ἐναιυτῷ** = Ὅτε δὲ παρήγοχο (ἔτελείωνε) τὸ ἔτος = περὶ (κατὰ) τὸ τέλος τοῦ ἔτους. Ἄντι νὰ τεθῆ κατὰ γενικ. ἀπόλυτον ἢ μετοχ. ἐτέθη κατὰ δοτ. χρονικὴν. **φαίνουσι** = ἔφηναν. **κάλιν** = ἐκ δευτέρου. **ἐπὶ τῆν Ἡλίαν** τί σημαίνει ὁ προσδιορ; **καὶ συστρατεύοντο** = συνεξεστράτευον δὲ ἤδη (κατὰ τὴν δευτέραν ἐκστρατείαν) κατὰ τῶν Ἡλείων — **τῷ Ἄγιδι** = σὺν τῷ Ἄγιδι (ἐστρατεύοντο). **Βοιωτῶν — Κορ.** Τί γενικαὶ εἶναι εἰς τὸ πλῆν; **οἱ τε — καὶ** = καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ οἱ Ἀθ. — **σύμμαχοι** ἔνν. αὐτῶν (δηλ. τῶν Σπαρτιατῶν). — **ἐμβάλλοντος τοῦ Ἄγ.** = ἀφ' οὗ δὲ εἰσέβαλεν ὁ Ἄγ. (εἰς τὴν Ἡλείαν) — **ἀποστάντες** = ἀφ' οὗ ἀπεστάτησαν ἀπὸ τῶν Ἡλ. Τί μετοχαὶ εἶναι αὐταὶ καὶ τί προσδιορίζουσι; Δὲν συνδέονται, διότι ἢ α' προσδιορίζει τὴν β' — **εὐθύς** σύναψον τῷ **προσεχώρησαν**. Ἡλείων τί γενικ. εἶναι; **αὐτῷ** δηλ. τίνι; Τί δοτ. εἶναι αὕτη; **εὐθύς δὲ** ἔνν. προσεχώρησαν. **εχόμενοι δὲ** (τῶν Μακιστίων) ἔνν. **προσεχώρησαν**. = εὐθύς δὲ μετὰ τοὺς Μακ. (= μετὰ ταῦτα) συνηνώθησαν μετ' αὐτοῦ καὶ οἱ Ἐπιταλιεῖς. **διαβαίνοντι** ἔνν. τῷ Ἄγιδι = προσεχώρουσαν δ' αὐτῷ διαβαίνοντι τὸν ποταμ. = συνηγόντο δὲ μετ' αὐτοῦ ἐν ᾧ οὗτος διέβαινε τὸν ποταμὸν. Ἡ μετοχ. συνεφώνησε τῷ **αὐτῷ. τον ποταμόν.** τὸν σπουδαιότερον (καὶ ἄρα γνωστόν) ποταμὸν τῆς Ἡλείας δηλαδ. τὸν Ἀλφειόν· διὸ καὶ δὲν ὀνομάζεται ἄλλ' ἀπλῶς ὀρίζεται. διὰ τοῦ ἄρθρου. — | **Συμπλήρωσον τὰς κροτάεις ὧδε: Πότε οἱ Ἐφ. φαίνουσι φρουράν: Μετὰ ποῖαν πρᾶξιν καὶ πότε προσεχώρησαν τῷ Ἄγιδι καὶ εἰ Δετρ. καὶ Ἀμφ. καὶ Μαργ;**]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Δευτέρα κήρυξις πολέμου ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ τῶν Ἡλείων. Συνεκστρατεία συμμάχων τῆς Σπάρτης μετ' Ἄγιδος. Προσχώρησις (ὑποταγῆ) πρὸς Ἄγιν Δετρεατῶν, Μακιστίων καὶ Ἐπιταλιέων. Προσχώρησις καὶ Δετρίνων, Ἀμφ. καὶ Μαργανέων.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. **Περιέονται τῷ ἐναιυτῷ** — **κάλιν φαίνουσι φρουράν.** Ἡ δευτέρα αὕτη ἐκστρατεία κατὰ τῶν Ἡλείων ἐκηρύχθη περὶ τὰ

τέλη τοῦ αὐτοῦ ἔτους 399 ἐγένετο δὲ βεβαίως κατὰ τὸ θέρος τοῦ ἀκολούθου ἔτους 398, ἐν ᾧ ἡ πρώτη ἐκστρατεία ἐγένετο περὶ τὸ τέλος τοῦ θέρους τοῦ 399 (πρβλ. § 23). Τὸ ἐν τῷ μεταξὺ χρονικὸν διάστημα ἐρησιμοποιήθη εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ στρατεύματος καὶ τὴν σύναξιν τῶν συμμάχων. **Οἱ σύμμαχοι.** Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους πᾶσαι σχεδὸν αἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδος συνεμάχουν τοῖς Λακεδ. κατ' ἀνάγκην ἕνεκα τῆς ἐκ τῆς πτώσεως τῶν Ἀθηναίων (τῷ 404) ἀψήσεως τῆς ἡγεμονίας αὐτῶν. Καὶ αὐτοὶ δ' οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ ἀκολουθῶσιν αὐτούς, ἀνίσχυροι ὄντες (πρβλ. καὶ α' 4) Μόνοι δὲ οἱ Ἀργεῖοι ἦσαν πάντοτε πολέμιοι τῆς ἀντιζήλου Σπάρτης. Οἱ δὲ Κορίνθιοι καὶ οἱ Βοιωτοὶ εἶναι οἱ τολμηρότεροι πάντων. Οὗτοι τὸ δεύτερον ἤδη ἀπὸ τῆς πτώσεως τῶν Ἀθηναίων ἀρνοῦνται νὰ παράσχωσι τὴν βοήθειαν αὐτῶν τοῖς Σπαρτ. Ἀλλὰ καὶ ἄλλους συμμάχους οἱ Ἕλαιοι εἶχον κατορθῶσαι νὰ διαθέσωσιν δυσμενῶς κατὰ τῶν Λακεδ. (§ 24 «διεπρεσβεύοντο εἰς τὰς πόλεις ὅσας ἤδεσαν δυσμενεῖς οὐσας»)—**Ὁ Αὐλῶν-ῶνος.** Κοιλὰς καὶ πόλις εἰς τὰ ὄρια Ἑλίας καὶ Μεσσηνίας παρὰ τὸν ποταμὸν τὴν Νέδαν (ὅστις ἦτο τὸ Ν. ὄριον τῆς Ἀρχαίας Ἑλίας) καὶ οὐ μακρὰν τῆς θαλάσσης (νῦν Σιδηρόκιστρον). Τὸ ὄνομα τοῦτο φέρουσι πολλαὶ πόλεις κείμεναι εἰς κοιλάδας ὡς καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ (= φάραγξ ἦτοι στενὸν μεταξὺ βουνῶν)—**τὸ Λέπρεον-ου** καὶ ὁ Λέπρεος-ου=πόλις τῆς ἀρχαίας νοτίας Ἑλίας (ἐν τῇ Τριφυλίᾳ) 40 στάδ. μακρὰν τῆς θαλάσσης. Λεπρεάτης, ἡ χώρα Λεπρεατίας ἰδος. **ὁ Μάκιστος** μικρὰ πόλις τῆς ἀρχαίας νοτίας Ἑλίας (ἐν τῇ Τριφυλίᾳ) ΒΑ. τοῦ Λεπρέου. κατ. Μακίστιος. **Τὸ Ἐπιτάλιον**, ὄχρῳ πόλις τῆς ἀρχαίας νοτίας Ἑλίας (ἐν Τριφυλίᾳ) παρὰ τὸν Ἀλφειὸν. **Οἱ Λετρίνοι**=πόλις (καὶ οἱ κάτοικοι) τῆς ἀρχαίας Ἑλίας (ἐν τῇ Πισατίδι) 140 στάδια ἀνατολικῶς τῆς Ὀλυμπίας, οὐ μακρὰν δὲ τῆς θαλάσσης, παρὰ τὸν σημερινὸν Πύργον (νῦν Δῆμος Λετρίνων). Ὄνομάσθη οὕτως ἀπὸ τοῦ Λετρώος υἱοῦ τοῦ Πέλοπος. **Οἱ Ἀμφιδολοὶ** (ἡ χώρα Ἀμφιδολίς καὶ Ἀμφιδολία οἱ κχι. Ἀμφιδολοὶ) καὶ τὰ **Μάργανα** (κατ. Μαργανεύς)=πόλις τῆς ἀρχαίας Ἑλίας (ἐν τῇ Πισατίδι). Πᾶσαι αὗται αἱ πόλεις εἶναι αἱ ἐν § 23 ἀναφερόμεναι *περιοικίδες*, προσχωροῦσι δὲ νῦν τῷ Ἄγιδι, διότι οἱ Ἕλαιοι εἶχον ἐπιβάλοι αὐταῖς ἴσως ἐπαχθῆ ζυγόν. **δε' Αὐλῶνος.** Ἐν ᾧ κατὰ τὴν α' εἰσβολῆν (§ 23) ὁ Ἄγις εἰσέβαλε διὰ τῆς Ἀχαιᾶς (ἀπὸ βορρᾶ) ἤδη κατὰ τὴν β' εἰσβάλλει διὰ τοῦ Αὐλῶνος ἦτοι ἀπὸ τῶν νοτίων τῆς Ἑλίας διὰ τὸ συντομώτερον καὶ ἀσφαλέςτερον, διότι πιθανὸν ἦτο ἀπὸ βορρᾶ νὰ ἐπετίθεντο κατ' αὐτοῦ οἱ Αἰτωλοὶ, οἵτινες μόνον εἶχον ἀποδεχθῆ τὴν περὶ βοήθειαν αἰτησιν τῶν Ἑλίων ὡς συγγενεῖς αὐτῶν.

Ἐρωτ. Πότε ἐκηράχθη καὶ πάλιν ὁ πόλεμος καὶ πότε ἐγένετο ἡ β' εἰσβολὴ τοῦ Ἄγιδος εἰς Ἑλίαν; Τίνας εἶναι νῦν σύμμαχοι τῆς Σπάρτης; Τίνας μό-

γον εἶναι πάντοτε ἀντίπαλοι τῆς Σπάρτης καὶ διατί; Πόθεν ἐγένετο ἡ β' εἰσβολὴ τῶν; Τί γυαρίζεις περὶ Αἰλῶνος; Τίνας πόλεις προσεχώρησαν τῶν τῷ Ἄγιδι;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Τί διδασκόμεθα ἐκ τῆς ἀθρόας πρὸς τὸν ἰσχυρὸν Ἄγιν προσχώρησης πλείστων ὑπὸ τῶν πόλεων τῆς Ἠλείας; Πῶς διαθέτει τὸν ἄνθρωπον ἡ ἐλευθερία;

[Εἰπέ τὸ νόημα τῆς § ταύτης].

§ 26. Δῆμοις Ἠλείας ὑπὸ Ἄγιδος (398).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. Πειρᾶμαι=ἀποπειροῦμαι (δοκιμάζω), προσπαθῶ. κόπτω=δενδροτομῶ (§ 24). ὑπὲρ πολλὰ=πάρε πολλὰ=μέγαν ἀριθμὸν ἀνδράπων (ἀνὴρ-ποῦς;=δούλος, αἰχμάλωτος. ἀλίσκομαι (ἐάλων)=κυριεύομαι, συλλαμβάνομαι, αἰχμαλωτίζομαι. Τὸ ἐνεργητικόν; ἐκόντες=ἐκουσίως=αὐθόρμητοι. ἦσαν εἶμι=ἦρχοντο, μετέβαινον συστρατεύομαι β' 25. μετείχω τίνος=λαμβάνω μέρος εἰς τι. συμμετέχω=λαφυραγονία. ἐγένετο=ὑπέβη. στρατεία=ἐκστρατεία. ὡσερ=ὡς (σαν, ἐν εἶδει... ἐπισιτισμός (σιτίζομαι)=ἔξοδος πρὸς προμήθειαν τροφῶν ἢ καὶ αὐτῆ ἡ προμήθεια. γυμνάσιον=τόπος πρὸς ἐκγύμνασιν, γυμναστήριον. καλός=ὠραῖος. λυμαίνομαι=βλάπτω, καταστρέφω. ἀτειχιστός (τειχίζω)=ὁ μὴ ἔχων τείχη (φοῦριον) αἰρ(ε)ῶ (εἶλον)=κυριεύω. Τὸ παθητικόν;

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Ἐκ τούτου = μετὰ ταῦτα (δηλ. μετὰ τὴν προσχώρησιν τῶν πόλεων) — ἐλθὼν ἔθυσ ἔνν. ὁ Ἄγιδι. κωλύειν δηλ. τὸν Ἄγιν θύειν. οὐδεὶς ἔτι=οὐδεὶς πλέον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἐν § 22. πρὸς τὸ ἄστυ=διηυθύνετο πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἦτο τὸ ἄστυ(=ἡ πόλις Ἠλιδος ἢ πρωτεύουσα τῆς Ἠλείας.) Τοῦτο κάτωτέρω ἰδιοματίζει πόλιν. κοπτῶν καὶ κῶν δηλοῦσι τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐπορεύετο. τὴν χώραν δηλ. τίνα; ἤλισκετο ὑπὸ τίνος; ὥστε ἦσαν καὶ ὥσπερ μετείχον πραγματικὸν συμπέρασμα=οὕτως (εἰς τρόπον) ὥστε... ἐκόντες=ἐπειδὴ ἤκουον. ἐκόντες. κατηγορούμενον σημαῖνον τρόπον=ἐκουσίως. συστρατεύομενοι.=ἵνα συνεκστρατεύωσι (τοῖς Λακεδαιμονίοις)=ἵνα συμμετάσχῃσι τῆς ἐκστρατείας τῶν Λακεδ. Τί μετοχ. εἶναι; διατί ἐτέθη κατὰ μέλλοντα; διατί δὲν ἔλαβε τὸ ὡς; τῆς ἀρπαγῆς ἀντικείμε. τοῦ μετείχον. ὡσερ ἐπισιτισμός κατηγορ. τοῦ αὐτῆ ἢ στρατεία λαβὼν καὶ τὸ ὡς(περ), ὅπερ κολάζει τὴν ἔννοιαν τοῦ κατηγορομένου=ὑπέβη δὲ ἡ ἐκστρατεία αὐτῆ τρόπον τινὰ προμήθεια τροφῶν (ὡς εἶδος προμηθείας τροφῶν) διὰ τὴν Πελοπόννησον. τῆ Πελοπον. δοτ. συντακτικὴ εἰς τὸ ἐπισιτισμός. πρὸς τὴν πόλιν=πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἦτο ἡ πόλις=εἰς τὰ περιχώρα τῆς πόλεως (Ἠλιδος). ὄντα=ἅτινα ἦσαν ὠραῖα (εἶχον ὠραῖαν ὄψιν πλοῦσια οἰκοδομήματα, κοσμήματα, ἀγάλματα κ. λ. π.). Τί μετοχ. εἶναι; τὴν πόλιν δηλ.

τίνα; Ταύτην ἀνωτέρω ὠνόμασεν ἄστυ. ἀτείχιστος γάρ ἦν. Ἄσυνήθης ἢ τοιαύτη χρῆσις τῆς διὰ τοῦ γὰρ αἰτιολ. πρότασως (δηλ. ἐξηρητημένως). Περβλ. β' 23. Εἶναι παρέμπτος αἰτιολ. πρότασις αἰτιολογούσα τὸ μὴ δύνασθαι. ἔνόμισαν ἔνν. οἱ ἄνθρωποι, διότι τὸ νομίζουσιν=φασίν. αὐτὸν δηλ. τὸν Ἄγιν. Τί εἶναι ἢ αἰτ. αὕτη εἰς τὸ βούλεσθαι, δύνασθαι καὶ εἶεν; μὴ βούλεσθαι...μῆ... Τὸ μὴ ἐτέθη ἔνταῦθα (ἀντί τοῦ οὐ) διότι τὸ ἐνόμισαν ἔχει ἐν αὐτῷ ἔννοϊαν ἐφετικὴν=ἤλπισαν. ἢ μὴ δύνασθαι. ὁ β' ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐπιφέρεται ὁμοιοτρόπως τῷ α' μεσολαβοῦντος τοῦ ἦ. εἶεν. τελ. ἄπαρ. ἐννοούμενον καὶ εἰς τὸ βούλεσθαι=ὄτι αὐτὸς δὲν ἠθέλε μᾶλλον νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν Ἥλιν ἢ (παρὰ) δὲν ἠδύνατο νὰ κυριεύσῃ αὐτήν. Ποῖον τὸ ὑποκ. τῶν βούλεσθαι, δύνασθαι, εἶεν; Πῶς ἐτέθη καὶ διατί; [Συμπληρώσωσιν τὰς προτάσεις ὧδε: Πότε ὁ Α. ἔθνε; Πότε καὶ πῶς ὁ Α. ἐπορεύετο πρὸς τὸ ἄστυ; Ὑπὲρ πολλα κτήνη καὶ ἄνδρ. ἠλίσκετο ὑπὸ τῶν Λακεδ. οὕτως ὥστε τί συνέβη; Διὰ τίνα λόγον ἦσαν καὶ ἄλλοι; Πρὸς τίνα σκοπὸν ἦσαν; Πῶς ἐγένετο αὕτη ἢ στρατεία; Πότε ὁ Α. ἐλυμνίετο; Τίνα προάστεια καὶ γυμν. ἐλυμνίετο ὁ Ἄγιν; Τί ἐνόμισαν οἱ ἄνθρωποι (ποία ἰδέα ἐπεκράτησε); Διατί ἐνόμισαν τοῦτο;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Θυσία Ἄγιδος ἐν Ὀλυμπίᾳ. Ὁ Ἄγιν θύει ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐντελῶς ἀνενόητος. Πορεία Ἄγιδος εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἡλείας καὶ διαρπαγὴ πολλῶν. Αὐθόρητος προσέλευσις Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιῶν πρὸς τοὺς Λακεδ. καὶ συμμεταχὴ καὶ τούτων εἰς τὴν διαρπαγὴν. Ἡ ἐκστρατεία ἦτο ἐπισιτισμὸς τῆς Πελοπον. Καταστροφὴ προουστειῶν Ἡλίδος, σεβασμὸς (διάσωσις) δὲ τῆς πρωτεύουσας Ἡλίδος ὑπὸ τοῦ Ἄγιδος.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Ἡ Ὀλυμπία. Ὁ περὶ τὴν Ἄλιν ἱερὸς χῶρος ἦτοι ἢ Κοιλὰς ἐν ἣ ἐτελοῦντο οἱ εἷς αὐτῆς τὸ ὄνομα λαβόντες Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες. Συνοικισμὸς ἐκεῖ δὲν ὑπῆρχε τὸ πάλαι. Μόνον οἱ ἱερεῖς παρέμενον ἐκεῖ διαρκῶς. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔλαβεν ὁ χῶρος οὗτος ἐκ τοῦ ἐκεῖ λατρευομένου Ὀυμπίου Διός. Ἐκ τῆς ἀρχαίας ὀνομασίας καλῶς μὲν ἔχει ὀνομασθῆ σήμερον ὁ δήμος ἐκεῖνος Δῆμος Ὀλυμπίων, κακῶς ὅμως ὀνομασθῆ ἢ πέραν τοῦ Ἄλφειου Τριφυλία χώρα Ἐπαρχία Ὀλυμπίας. (Τὰ) Ὀλύμπια δὲ ὀνομάζοντο οἱ ἐκεῖ τελούμενοι Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες. ἔθνε—ἔπειθετο. Ἡδὴ (τῷ 898) ὅτε νικητὴς ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἄγιν εἰσβάλλει εἰς Ἡλείαν, οἱ Ἡλείοι δὲν τολμῶσι νὰ ἐμποδίσωσιν αὐτὸν νὰ προσενέγκῃ θυσίαν τῷ Διὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ, ὥσπερ ἄλλοι (τῷ 413) εἶχον πράξει (§ 22, ἐκάλιον, ἄδυντος). Ὁ Ἄγιν λοιπὸν ἀνενόητος μὲν ἀλλὰ παρανόμως (διότι οἱ Λακ. ἀπεκλείοντο ἐτι θύειν ἐν Ὀλυμ. ἀτε μὴ ἀποτίσαντες; τὸ πρόστιμον εἰς ὃ εἶχον δικασθῆ § 21) θύει ἠδὲ ἐν Ὀλυμπίᾳ τῷ δικαίῳ τοῦ ἰσχυροτέρου χρώμενος καὶ ἀποκαθιστᾷ ἐκεῖ τὸ ἀξίωμα τῆς Σπάρτης. πρὸς τοῦ ἄστυ (καὶ κατωτέρω) πρὸς πολιν. Ἡ ἀρχαία Ἡλὶς περιλαμβάνουσα καὶ τὴν σημερινὴν ἐπαρχίαν

τῆς Τριφυλίας Ὀλυμπίαν (τὸ πάλαι Τριφυλίαν καλουμένην) εἶχε πρωτεύουσαν τὴν ἀρχαίαν πόλιν Ἥλιν, κειμένην εἰς τοὺς πρόποδας καταφύτου λόφου ἐν τῇ Ἥλειακῇ πεδιάδι καὶ παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πηγνειοῦ, μακρὰν τῆς θαλάσσης. Ἐρείπια ταύτης σφύζονται (μετὰ πολλῶν ἀρχαίων τάφων) σήμερον παρὰ τὸ χωρίον *Χάβαρι* (πρβλ. καὶ § 23.—*κόπτων—καίων—ἡλίσκετε*). Ἡ τοιαύτη καταστροφή τῆς Ἥλειας δεικνύει τὴν σκληρότητα καὶ δυσμέλειαν τῶν Λακεδαιμονίων ἐπιτροπομένην ἐν πολέμῳ τότε. Σήμερον τὸ διεθνὲς δίκαιον δὲν ἐπιτρέπει τὴν τοιαύτην καταστροφὴν τῶν ἐχθρικῶν χωρῶν οἱ δὲ παρεκτρεπόμενοι ἐν πολέμῳ χαρακτηρίζονται ὡς βάρβαροι. *ἄλλοι πολῶλοι—Ἀρκάδων—Ἀχαιῶν*. Οὗτοι δὲν ἀνήκον εἰς τὸ συμμαχικὸν στράτευμα τῶν Λακεδ. Οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ὅπως καὶ οἱ Ἀργεῖοι ὑπῆρξαν πάντοτε ἀνεξάρτητοι οὐδέποτε ὑποταχθέντες ἢ συμμαχήσαντες τοῖς Λακεδ. Ἥδη δ' ἐπωφελούνται τοῦ πολέμου καὶ εἰσβάλλουσιν εἰς Ἥλειαν πρὸς λεηλασίαν. Οἷα ἀναληθία τῶν λαῶν τούτων πρὸς τοὺς γείτονας αὐτῶν Ἥλειους! Σήμερον γίνεται τοῦτο; *Ἐπισιτισμοί*. Ἡ Ἥλεια ἀπὸ τοῦ 420 οὐδέποτε πατηθεῖσα ὑπὸ ἐχθροῦ καὶ φύσει εὐφορὸς οὖσα (καὶ τότε καὶ νῦν) εἶχε πολλὰ πλεονίσματα εἰσοδημάτων καὶ ἤτο πλουσιωτάτη χώρα. Διὰ τοῦτο ἐπισύρει ἤδη τὰ ἅπληστα βλέμματα τῶν γειτόνων τῆς! *γυμνάσια*. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους οἱ ἄγδρες καὶ ἰδίαι οἱ νέοι ἐγυμνάζοντο συστηματικῶς, διότι ἐθεώρουν τὴν γυμναστικὴν, πολὺ δίκαιως, ὡς τὸ ὑγεινότερον μέσον ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν. Διὰ τοῦτο εἶχον πολλὰ γυμναστήρια, ἅτινα ἐφιλοτιμούντο συνήθως νὰ στολιῶσι διὰ πολυτίμων κοσμημάτων, ἀγαλμάτων κ. λ. π. Ὡσαύτως ἠσχολοῦντο οἱ ἀρχαῖοι καὶ εἰς τὴν μουσικὴν κ.λ.π. Καὶ σήμερον εὐτυχῶς ἤρχισεν νὰ γίνηται τοῦτο. Ἡ μουσικὴ, ἡ γυμναστικὴ καὶ αἱ λοιπαὶ καλαὶ τέχναι προάγουσι πάντα τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα ἰδίαι δὲ τὸν πατριωτισμόν. (Πρβλ. καὶ τὰ *Ἐλευθέρια* τῶν ἀρχαίων καὶ τὰ νῦν). *Ἐλυμαίνοντο*. Κατὰ τὸν Διόδωρον (XIV. 17) οἱ Ἥλαιοι τὴν ὑπεράσπιν τοῦ γυμνασίου εἶχον ἀναθέσει εἰς χιλιούς Αἰτωλοὺς ὑπερασπίζοντας οὕτω καὶ τὴν πόλιν πρὸς αὐτοὺς δὲ συγκρουσθέντες οἱ Λακεδ. ἀπώλεσαν 30 ἄνδρας καὶ ὑπεχώρησαν. *μη βούλεσθαί...εἰλεῖν* Ὁ Ἅγις τὴν ἀτειχίστων Ἥλιν ἠδύνατο εὐκόλως νὰ κυριεύσῃ, ἐὰν ἤθελε. Ἀπέφυγεν ὁμως τοῦτο, ὡς φαίνεται, ἔνεκα τῆς ἰερότητος τῆς πόλεως καθιερωμένης εἰς τὸν Ὀλύμπιον Δία. Διὰ τὴν ἰερότητα δὲ ταύτην δὲν ἦτο ὠχρωμένη ἡ Ἥλις. Ὁ Διόδωρος (XIV. 17) ὁμως λέγει ὅτι οἱ Ἥλαιοι τῇ βοήθειᾳ τοῦ ἐπικουρικοῦ τῶν Αἰτωλῶν, οἷς εἶχον ἀναθέσει τὴν ὑπεράσπιν τοῦ γυμνασίου, ἐποίησαν ἔξοδον καὶ ἠνάγκασαν τὸν Ἅγιν νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν. Ἴσως δὲ ἐπραξε τοῦτο ὁ Ἅγις καὶ ἐκ φόβου περιπλοκῆς τῶν Λακεδ. πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς, οἵτινες καὶ σύμμαχοι καὶ συγγενεῖς τῶν Ἥλειων ἦσαν. Ἡ β' αὕτη εἰσβολὴ τοῦ Ἄγιδος εἰς Ἥλιν ἐγένετο, ὡς εἶδομεν ἐν § 25, διὰ τοῦ Αὐλῶνος ἤτοι διὰ τῶν

Μεσσηνιακῶν συνόρων" ἀλλ' ἢ κατὰ τῆς κυρίως Ἡλίδος (τῆς Κοίλης) πορείᾳ αὐτοῦ καὶ δὴ κατὰ τῆς πρωτεύουσας Ἡλίδος ἐγένετο διὰ τῆς ὄρεινῆς χώρας Ἀκρωθείας (§ 23). βλ. Χάρτην.

Ἔρωτ. *Τί ἐπραξεν ὁ Ἄγις εὐθὺς εἰσβαλὼν εἰς Ἡλείαν καὶ εἰς τί προέβη κατόπισιν; Τί γνωρίζεις περὶ Ὀλυμπίας καὶ Ὀλυμπίων; Ποῦ διεκδύνηθη εἰτα ὁ Ἄγις καὶ πῶς προσηνήχθη; Ἐπιτρέπεται σήμερον ἡ ληλασία καὶ καταστροφή τῆς χώρας; Τίνα διαγωγὴν ἔδειξαν οἱ γειτόνες τῶν Ἡλείων; Τί χώρα ἦτο καὶ εἶναι ἢ Ἡλεία ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν; Τί γνωρίζεις περὶ τῶν γυμναστηρίων τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν νῦν; Εἰς τί ἄλλο καταγίνοντο οἱ ἀρχαῖοι καὶ τί γίνεται καὶ σήμερον; Τί γνωρίζεις περὶ τῆς ἀρχαίας Ἡλίδος καὶ διατι δὲν ἐκυρίευσεν αὐτὴν ὁ Ἄγις; Πόθεν εἰσέβαλεν ὁ Ἄγις νῦν εἰς Ἡλείαν καὶ πόθεν διεκδύνηθη κατὰ τῆς πρωτεύουσας Ἡλίδος;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Τί διδασκόμεθα ἐκ τῆς σκληρότητος τῶν Λακεδ. καὶ τῆς ἀφιλοτιμίας τῶν γειτόνων Ἀχαιῶν καὶ Ἀρκάδων; [Εἶπε τὸ νόημα]

§ 27. Σφαγὴ ἐν Ἡλίδι δημοκρατικῶν ὑπ' ἀριστοκρατικῶν (398)

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. δηόμομαι-οὔμαι = α' ὄ — ἀκομτρέομαι-οὔμαι (μέσον περιποιητ. διάμεσον) = (κατα)μετρῶ. τὸ ἀργύριον = τὰ χρήματα. προσχωρῶ = § 25. ἐκπίπτω = ἐκ τῶν ἔσω ἐπιπίπτω πρὸς τὰ ἔσω = ἐξέρχομαι ἐξ-οριῶ. ποιῶ σφαγὰς = ἐνεργῶ σφαγὰς. τὸ δὲ ποιῶμαι σφαγὰς = σφάζω. προ-σπάτης (πρό-ίσταμαι) = προϊστάμενος, ἀρχηγός. δῆμος = οἱ δημοκρατικοὶ (δημοκρατικὴ μερίς = κόμμα) — καταθυμ(ε)ῶ (κατὰ-ἄθυμος) = ἐντελῶς ἀθυμῶ = ἀποθαροῦνομαι, ἀποβάλλω τὸ θάρρος μου. ἡσυχίαν ἔχω = ἡσυχάζω, μένω ἡσυχός (ἐν ἀκινήσιᾳ) πρὸβλ. τὸ οἰγή. πεπραγμένα εἰσιν = ἔχουσι πραχθῆν, κατορθωθῆν, ἐτελεσθῆν. ὁμογνώμων = ὁ ἔχων τὴν αὐτὴν γνώμην, ὁ ὁμόφων. ἐ-φέρομαι τὰ ὄπλα = φέρω ἔξω (δημοσίᾳ) τὰ ὄπλα, ἐνοπλος προβαίνω...

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. δηουμένης, οὔσης, βουλόμενοι, ἐκπεσόντες-ἔχον-τες-σφαγὰς ποιούσι· αἱ 2 πρῶται μετοχ. ἑτεροπροσωποῦσαι τῷ ῥήματι ἐπέθησαν κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον, αἱ δ' ἄλλαι ταυτοπροσωποῦσαι συνεφώνησαν τῇ ὑποκειμένῳ οἱ περὶ Ξενίαν = Ἐν ᾧ δὲ ἐληλατεῖτο... καὶ ἦτο... ἐπειδὴ ἦθε-λον... ἀφ' οὗ ἐξώρησαν... κρατοῦντες (μὲ) ἕξθη εἰς τὰς χεῖρας... τῆς χώρας δηλ. τίνος; τῆς στρατιᾶς δηλ. τίνος; Οἱ περὶ Ξενίαν = ὁ Ξ., καὶ οἱ ὀπαδοὶ (ὁμόφρονές) του = οἱ ἐν Ἡλίδι ἀριστοκρατικοί. τὸν λεγόμενον = ὄστις (Ξενίας) λέγεται (παραδίδεται ὡς παροιμία) ὅτι ἐμέτρησε διὰ τοῦ μεδύμου (= μὲ τὸ κοιλὸ ἢ καὶ μὲ τὸ φεῦδαρ παρ' ἡμῶν) τὰ χρήματα. Τί μετοχ. εἶναι; πό-θεν ἐξαρτᾶται τὸ ἀπεμετρήσασθαι; τὸ παρὰ τοῦ πατρός. ἐνν. κληρονομη-θέν = τὸ πατρῶν. τὴν πόλιν. ὑποκ. τοῦ προσχωρῆσαι = ἡ πόλις νὰ ἐγώθῃ

μετὰ τῶν Α.—δι' αὐτῶν—δι' αὐτῶν δηλ. τῶν περὶ Σενίαν—διὰ μέσου ἐαν-
 τῶν, διὰ τῆς ἰδίας τῶν δυνάμεως καὶ χωρὶς νὰ περιμεινωσὶ τὴν συνδρομὴν
 τοῦ Ἄγιδος, προσχωρήσαι ἐκ τοῦ βουλόμενοι. **ἐξ οἰκίας** = ἐκ τῆς οἰκίας
 τοῦ Σενίου. **ἔχοντες ξ.** = σὺν ξίφουσιν = ξιφήρεις. Τί μετοχὴ εἶναι; ποιοῦσαι
 = ἐποίησαν. **ἀποκτείνουσι** = ἀπέκτειναν. **καὶ ὁμοῖον τινα** = καὶ φρονεῦσαν-
 τες ἀνθρώπων τινα ὁμοιον... **τῷ... προστάτῃ** παράθεσις εἰς τὸ **Θρασυδάτῳ** =
 ὅστις ἦτο ἀρχηγὸς τῶν δημοκρατικῶν. **ῥοντο** (οἱ περὶ Σεν.) **ἀπεκτονέται** =
 ἐνόμιζον ὅτι εἶχον φονεύσει τὸν (πραγματικὸν) Θρασυδάτον. **ὥστε κατηθύ-**
μησι καὶ εἶχε καὶ ῥοντο καὶ ἐξεφέροντο. συμπερασματικαὶ προτάσεις =
 ὥστε ἐντελῶς ἀπεθαρρύνθησαν οἱ δημοκρατ. καὶ δὲν ἐκινήθησαν... ἐνόμιζον
 ὅτι τὰ πάντα εἶχον κατορθωθῆ ἤδη καὶ ἐξήρχοντο ἐνοπλοὶ εἰς τὴν ἀγορὰν·
οἱ σφαγεῖς = οἱ περὶ τὸν Σενίαν δηλ. — **πάντα εἶναι πεπραγμένα** ἐκ τοῦ
ῥοντο. αὐτοῖς δοτ. συντακτ. εἰς τὸ **ὁμογνώμονες**. **ὁμογνώμονες** δηλ. ἀριστο-
 κρατικοὶ καὶ αὐτοί. **ἐξεφέρ.** τὰ ὄπλα εἰς τὴν ἀγορ. = προυχώρουν καὶ (σπ-
 νηθροῖζοντο) ἐνοπλοὶ εἰς τὴν ἀγορὰν (ἵνα καταλύσωσι τὸ πολίτευμα καὶ
 προσχωρήσωσι τοῖς Λακεδ.) — [Συμπλήρωσον τὰς προτ. ὧδε: Ἐν ᾧ ἐγένετο
 τί, διατὶ καὶ πότε οἱ περὶ Σενίαν ποιοῦσι σφαγὰς; Περὶ ποῖον Σενίαν; Πῶς
 ἐκπεσόντες ἐξ οἰκίας; Πότε οἱ περὶ Σενίαν ῥοντο ἀπεκτονέται Θρασυδάτον; Οἱ
 περὶ Σενίαν ῥοντο ἀπεκτονέται Θρασυδάτον οὕτως ὥστε τί καὶ τί συνέβη;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Σφαγὴ δημοκρατικῶν ὑπὸ τῶν (περὶ Σενίαν) ἀριστοκρατι-
 κῶν. Κατ' εἰκασίαν σφαγὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν δημοκρατικῶν Θρασυδάτου.
 Ἀποθάρρυνσις δημοκρατικῶν καὶ ἀποθάρρυνσις ἀριστοκρατικῶν ἐκ τούτου.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. **Κυλλήνη.** Πόλις καὶ λιμὴν ὀχυρὸς τῶν Ἠλείων.
 ἐπέκειον τῆς Ἠλίδος εἰς τὸ Β. μέρος τοῦ ἀκρωτηρίου Χελωνάτα, παρὰ τὸν
 μυχὸν τοῦ ὁμώνυμου κόλπου καὶ 120 στάδια (5 ὥρας) μακρὰν τῆς Ἠλίδος
 παρὰ τὰ νῦν τέλματα τοῦ Κοτυχίου, οὐχὶ δὲ ὅπου ἡ σημερινὴ πολίχνη Κυ-
 κλήνη (Γλαρόντζα). Φαίνεται ὅτι ἦτο παλαιὰ ἀποικία Ἀρχαίων (ἀπὸ τοῦ ὄρους
 Κυκλήνης). — **Σενίας.** Οὗτος ἦτο ἀρχηγὸς τῶν ἐν Ἠλίδι ἀριστοκρατικῶν.
 ἦτο δὲ πλουσιώτατος καὶ φίλος τοῦ τε Ἄγιδος καὶ τῶν Λακεδαιμονίων. Διὸ ὁ
 Πανσαν. (Γ' 8. 4) καλεῖ αὐτὸν πρόξενον τῶν Λακεδ. Ἡ ἐν Ἠλίδι ἀριστο-
 κρατικὴ μερὶς φαίνεται ὅτι ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς ἀφ' οὗτο οἱ ἐν Ἠλίδι ἦλθον
 εἰς διαφανίαν πρὸς τοὺς Σπαρτ. (§ 21). ὁ **μέδιμνος** (modius) = μέτρον ξη-
 ρῶν καρπῶν διαφόρου χωρητικότητος κατὰ τοὺς διαφόρους τόπους, ὡς καὶ
 τὸ παρ' ἡμῖν κοιλόν. Μέδιμνοι ἀναφέρονται ὁ Ἀττικὸς (36 ὀκάδ.), ὁ Αἰγυπτια-
 κὸς, ὁ Μακεδονικὸς καὶ ὁ Πτολεμαϊκός. **ἐξ οἰκίας.** Ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ
 Σενίου πιθανῶς (ἢ ἄλλου τινὸς συνωμότου ἴσως), ἐν ᾗ οὗτοι εἶχον συναχθῆ.
 εἰπήθηδες ὅπως προβῶσιν εἰς τὸ κραξικώστημα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς εἰσβολῆς
 τῶν Λακεδαιμ. Εἰς τὸ κίνημα τοῦτο προβαίνουσιν οἱ ἀριστοκρατικοί, χωρὶς

περί τούτου νὰ εἰδοποιήσῃσι πρότερον τὸν Ἅγιον ποιῶσι σφαγῆς. Εἰς πλείους πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἐγίνοντο κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους σφαγαὶ μεταξύ δημοκρατ. καὶ ἀριστοκρατ. ὁσάκις ἐπεκράτει ἡ ἑτέρα τῶν μερίδων τούτων. Σήμερον ἐπικρατούσης πολιτικῆς τινος μερίδος, δὲν γίνονται μὲν σφαγαί, γίνονται ὅμως παντοῖαι ἄλλαι καταδιώξεις. **Θρασυδαίος.** Ἀρχηγὸς τῶν δημοκρατικῶν ἐν Ἡλίδι, οὐχὶ ἔνευε ἀξιωματὸς τινος, ἀλλὰ διὰ τὴν ρητορικὴν του δεινότητα **κατηθύμης-ἔξεφέροντο τὰ δπλα.** Οἱ μὲν ἠττώμενοι κατὰ τὰς πολιτικὰς διαμάχας ἔλυτοντο καὶ ἐκρίνοντο, οἱ δὲ νικῶντες ἀπεθρασύνοντο καὶ ἔνοστοι ἐξερχόμενοι ὠργιάζον. Παρόμοιόν τι συμβαίνει καὶ σήμερον γινομένων τῶν πολιτικῶν διαδηλώσεων.

Ἔρωτ. *Τί γινώσκεις περὶ Κυλλήνης, περὶ Ξενίου καὶ περὶ Θρασυδαίου ; Τί συνέβη ἐν Ἡλίδι ὅτε ὁ Ἅγιος εὗρίσκετο ἐν Κυλλήνῃ ; Πῶς ἐσχεδιάσθη ἡ σφαγή ; Τί ἐγένετο παρ' ἀρχαίους μεταξὺ τῶν κομμάτων καὶ τί σήμερον ; Τί ἔπραττον καὶ τί πράττουσι τὰ νικῶντα κόμματα καὶ τί τὰ ἠττώμενα ;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. *Τί διδασκόμεθα ἐκ τῆς στάσεως τῶν ἀριστοκρατικῶν ; Ἴδὲ τὴν ἀφοροσύνην καὶ θηριωδίαν τοῦ ἀνθρώπου !* [Ἐἶπε τὸ νόημα τῆς §]

§ 28. Νίκη δημοκρατικῶν ἐν Ἡλίδι (398).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. καθεύδω (ἐκάτευδον καὶ καθήδον καθευδήσω)= κοιμῶμαι. οὐπρ=ἐκεῖ ὅπου. μεθύω (τὸ μέθυ=νος=οἶνος) ἀμεταβ.=μεθύω ἐγὼ ἦτοι εἶμαι μεθυσμένος. Πρβλ. τὰ μεθύσκω (μεταβ.)=μεθύω τινὰ καὶ μεθύσκομαι (μέσ.)=μεθύω. **Τέθνηκα** ὁ ἐνεστώς;—**περιπίπλαμαι**=καταπληροῦμαι (γερμίζω ἐντελῶς).—**ἐνθεν καὶ ἐνθεν**=ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν=πέριξ, κύκλω. **ἴσμος ἢ ἰσμός** (ἴημι ἢ ἔξομαι)=τὸ σῆγνος, τὸ πλῆθος (κατάδι). **μέλιττα**=μέλισσα. **ἠγοῦμαι** (ἀμεταβ.)=προπορεύομαι (α' 26)—**ἀναλαμβάνω τὸν δῆμον**=λαμβάνω πάλιν τὴν ἡγεμονίαν τῶν δημοκρατικῶν=τίθωμαι ἐπὶ κεφαλῆς τῶν δημοκρατικῶν. **κρατῶ** (ἀμεταβ.)=α' 26.—**ἐκπίπτω πρὸς τινα**=καταδιωκόμενος καταφεύγω πρὸς τινα. **ἐγχεῖρ(ε)ῶ τινα**=(βάλλω χεῖρα=πράττω τι)=ἐπιχειρῶ τι.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Ἐτύγχανε καθεύδων=ἐτύχαινε νὰ κοιμᾶται εἰσέτι ἐκεῖ ὅπου ἐμέθυσε. Τί μετχ. εἶναι ; ὡς ἤθετο=ὅτε ἐνόησαν οἱ δημοκρατικοί. Τί ἐνόησαν; **περικλήθη ἐνθεν καὶ ἐνθεν**=κατεπληρώθη πέριξ, ἦτοι κατεπληρώθη καὶ ἐντὸς καὶ πέριξ, ὥστε νὰ εἶναι καὶ περικυκλωμένη. **οἰκία** δηλ. τοῦ Θρασυδαίου. ὡσπερ (περικύπλωνται ἐνθεν καὶ ἐνθεν) ὁ ἡγεμὼν τῶν μελιττῶν ὑπὸ ἴσμου (μελιττῶν)=ὅπως περικυκλοῦται ὁ ἡγεμὼν (=ἡ βασιλίςσα) τῶν μελισσῶν ὑπὸ σμήγους μελισσῶν. Διὰ τῆς παραβολικῆς προτάσεως παραβάλλεται ἡ περικύκλωσις τῆς οἰκίας πρὸς τὴν τῆς βασιλίσεως τῶν μελισσῶν. **ἐκείδη ἠγείτο**=

ὅτε δὲ προεπορεύετο—ἀφ' οὗ δὲ ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῶν δημοκρατικῶν. **γενομένης**—ἀφ' οὗ ἐγένετο. Ἡ μὲν ἀναλαβὼν προσδιορίζει τὸ ἤγειτο, ἢ δὲ γενομένης τὸ ἐκράτησε καὶ ἐξέπεσον. **ταῖς σφαγαῖς ἀντικ.** τοῦ ἐγχειρήσαντες. Δικαί κατὰ δοτικὴν; οἱ ἐγχειρ. **ταῖς σφαγαῖς**—οἱ ἐπιχειρήσαντες τὰς σφαγὰς—οἱ σφαγεῖς. Ποία μερίς (κόμμα) ἐπεχείρησε τὰς σφαγὰς; — [Συμπλήρωσον τὰς προτ. ὦδε. Ποῦ ὁ Θρασ. ἐτόγγανε καθ' ἑαυτόν; Πότε ἢ οἰκία περιεπλήθη; Τί ἦσθετο ὁ δῆμος; Ἡ οἰκία περιεπλήσθη ὡσπερ τίς; Πότε καὶ μετὰ ποίαν πράξιν ἐκράτησεν ὁ δῆμος καὶ ἐξέπεσον οἱ σφαγεῖς; Πότε ἤγειτο ὁ Θρ.;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Τυχαία ὕπνωσις τοῦ Θρασυδαίου ἕνεκα μέθης. Περικύκλωσις τῆς οἰκίας Θρασυδαίου ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῆς διασώσεως αὐτοῦ. Νίκη τῶν δημοκρατικῶν ὑπὸ τὸν Θρασυδαίων καὶ φριγῆ τῶν σφαγῶν ἀριστοκρατικῶν.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. ***Εμεθύσθη.** Φαίνεται ὅτι εἶχε λάβει χώραν ἐορτάσιμος τις εὐοχία (διασκέδασις) τῶν δημοκρατικῶν, τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ὁποίας ἐπωφελήθησαν οἱ ἀριστοκρατικοί, οἵτινες ἐπέπεσον κατὰ τῶν ἀπίων ἀντιπάλων των. Τοῦ οἴνου ἐγένετο συχνὴ χρῆσις καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὅπως καὶ σήμερον, μέχρι μέθης. Ἄλλ' ἢ μέθη τῶν ἀρχαίων ἦτο ἤττον ἐπιβλαβὴς καὶ ἐπικίνδυνος, τὸ μὲν διότι τότε ἔπινον ὀλιγώτερον καὶ ὕδατι ἀναμειγμένον οἶνον καὶ ἤροχον ἀπλῶς εἰς μεγάλην εὐθυμίαν (συνήθως μετὰ τὰ συμπόσια), τὸ δὲ διότι δὲν ἐγένετο χρῆσις ἄλλων οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν. Διὰ τοῦτο ὁ ἀλκολιζμός παρ' ἀρχαίους ἦτο ἄγνωστος. Τοῦναντίον συμβαίνει σήμερον ἕνεκα τῆς χρήσεως καὶ ἀναμειξεως πολλῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν καὶ ἕνεκα τῆς συχνοτέρας μέθης, ὥστε ὁ ἀλκολιζμός νῦν εἶναι σήμερον ἢ χειροτέρα μάστιξ τῆς ἀνθρωπότητος! **ἡ οἰκία περιεπλήσθη...** Οὐ μόνον ἡ οἰκία ἀλλὰ καὶ ἡ περιοχὴ καὶ τὰ πέριξ αὐτῆς οἰκοδομήματα ἐπληρώθησαν ὑπὸ τῶν συρρευσάντων δημοκρατικῶν. Ἡ συρροὴ αὕτη ἦτο μεγάλη, διότι ὑπῆρχον δύο λόγοι, ἢ χαρὰ τῶν δημοκρατικῶν ἐπὶ τῇ διασώσει τοῦ ἑαυτῶν ἀρχηγοῦ καὶ ἡ ἐλπίς τῆς ἀπὸ τῶν ἀριστοκρατικῶν διασώσεως αὐτῶν. **ἤγεμων.** Αἱ μέλισσαι εἶναι ζῶα ἐργατικά καὶ τακτικά, ἔχουσι δὲ ἤγεμόνα κανονίζοντα τὴν ἐργασίαν αὐτῶν. Οὗτος καλεῖται κοινῶς **βασίλισσα**. Πρὸς τὸν ἤγεμόνα τοῦτον τῶν εὐτάκτων καὶ πειθαρχικῶν μελισσῶν παραβάλλεται ὁ ἤγεμὸν τῶν δημοκρατικῶν Ἡλείων Θρασυδαῖος. **ἀναλαβὼν**—**ἐκράτησεν.** Ἡ θεὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν δημοκρατικῶν ἐνεψύχωσεν αὐτοὺς ὥστε ἀμέσως ἐνίκησαν. Ἦσαν ἄλλως πολὺ ὑπέρτεροι τῶν ἀριστοκρατ. ὡς πολυπληθέστεροι. Ὑπῆρχον καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κόμματα. Ταῦτα ὅμως ἦσαν μᾶλλον κόμματα ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν ἢ κόμματα προσώπων ὅπως σήμερον. **ἐξέπεσον.** Κατὰ Πausanίαν (Γ' 8.4) τοῦτο συνέβη «πρὶν Ἄγιν καὶ τὸν στρατὸν ἀφῆχθαι σφίσιν ἀμύνοντας» δὲν λέγει ὅμως ὁ Pausanías ὅτι ὁ Ἄγισ, ὅστις ἀνέμενε τοιοῦτόν τι, εἶχε προβῆ εἰς τι ὑπὲρ τῶν ἐπιδοχθέντων. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει

ὅτι ἤθελε νὰ καταλάβῃ τὴν πόλιν (*Ἡλιν), ὅπερ ἀπέφυγε φεισθεὶς τῶν ἱερῶν ἢ δι' ἄλλους λόγους, πρβλ. καὶ 26. Διὰ τοῦτο δὲν ἐπανάγει τοὺς ἐκδιωχθέντας ἀριστοκρατικούς εἰς τὴν *Ἡλιν ἀλλ' ἀφίνει αὐτοὺς μετὰ τῆς Λακων. φρουρᾶς (§ 29).

Ἐρωτ. *Τί εἶχε συμβῆ τῷ Θρασυδαίῳ κατὰ τὴν σφαγὴν ἐν *Ἡλιδι καὶ διὰ τίνας λόγους; Τί γνωρίζεις περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ὄνου παρ' ἀρχαίους καὶ σήμερον; Τίς ἢ μεγαλύτερα μάλιστα τῆς ἀνθρωπότητος σήμερον; Τί συνέβη ἅμα τῇ διαίωσει τοῦ Θρασυδαίου; Τί γνωρίζεις περὶ μελισσῶν; Τί ἔπραξαν οἱ δημοκρατικοὶ ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν Θρασυδαίου; Ποῖα κόμματα ἦσαν παρ' ἀρχαίους καὶ ποῖα σήμερον; Τίνα τὰ καλύτερα καὶ τί ἄλλο γνωρίζεις περὶ κομμάτων (§ 27);*

ΔΙΔΑΓΜΑ. *Τί διδασκόμεθα ἐκ τοῦ παθήματος τοῦ ἀρχοντος Θρασυδαίου; Τί δύναται νὰ πάθῃ πολλάκις ἐκ τοιοῦτου σφάλματος καὶ οἰκογένεια ὅλη καὶ λαὸς ὅλος; [Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης].*

§ 29. Ἀναχώρησις Ἀγιδος καὶ ἀρμοστία ἐν *Ἡλιᾷ (398)

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. *φυγᾶς* = ὁ φυγὼν ἐκ τῆς πατρίδος τοῦ, ὁ ἐξόριστος. *εἰήκεν* (διήμι) = ἀφῆκε, διέλυσε (διαφῆκε § 24). *τὸ λοιπὸν θέρος* = τὸ ὑπόλοιπον θέρος, ὁ ἐπιὼν χειμῶν = ὁ ἐπερχόμενος, ὁ προσεχὴς (ὁ εὐθὺς κατόπι) χειμῶν. *φέρομαι καὶ ἄγομαι* = β' 2.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ-ΕΡΜΗΝ. *ἐπει δ' αὖ* = ὅτε δὲ πάλιν. *Τὸ αὖ* σύνδεσον τῷ ἀπιῶν = ἀπερχόμενος πάλιν ἦτοι ἐκ δευτέρου (διότι εἶχε ἀπέλθει καὶ κατὰ τὴν ἀ' ἐκστρατείαν τοῦ § 24). — *ἀπιῶν* = ἐν ᾧ ἀπῆρχετο (ἐκ τῆς *Ἡλείας). — *διέβη πάλιν* = διέβη ἐκ νέου (διότι εἶχε διαβῆ αὐτὸν καὶ κατὰ τὴν εἰσβολὴν), δηλ. ἐπιστρέφων ὀπίσω. Ὅρα τὴν σύνταξιν τοῦ *διαβαίνειν*. *τὸν Ἀλφειῶν* δηλ. ποταμὸν ἄνωτέρω § 25 δὲν ὠνόμασεν αὐτὸν ὡς γνωστὸν. *φρουροῦς* = Λακωνικὴν φρουράν. *καταλιπὼν* = ἀφ' οὗ ἀφῆκε. ἢ μετοχ. προσδιορίζει τὰ *διήμης* καὶ *ἀπῆλθε*. *πλησίον τοῦ Ἀλφ.* παράθεσις τοῦ ἐν *Ἐπιταλίῳ = ἐν τῇ πόλει Ἐπιταλίῳ, ἧτις κεῖται πλησίον τοῦ Ἀλφειοῦ. *καὶ Λύσιππον καὶ... τοὺς φυγάδας* ἐνν. καταλιπὼν. *ἀρμοστήν.* κατηγ. τοῦ ἀντικειμένου *Λύσιππον* = ὡς ἀρμοστήν. *τὸ στρατεύμα* = τὸ ἑαυτοῦ στρ. *οὐκ αὖτε* δηλ. ποῦ; — *τὸ λοιπὸν θέρος* — *τὸν χειμῶνα.* Ἡ αἰτία. σημαίνει τὸν χρόνον (κατὰ διάρκειαν). Σημαίνει δ' ἐνταῦθα καὶ κατοπῆρον ἢ λέξις *θέρος* μᾶλλον τὸ θερινὸν ἐξάμηνον ὄλον. *τῶν περὶ αὐτὸν* = καὶ ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν = τῶν ὀπαδῶν (ὁμοφρόνων, συνεργατῶν) τοῦ Λυσίππου. — [*Συμπλήρωσον τὰς προτ. ὧδε: Μετὰ ποίαν πράξιν καὶ πότε ὁ Ἄγις διήκε καὶ ἀπῆλθε; Ἐπειδὴ διέβη πάλιν πότε; Πότε ἢ χῶρα ἐφέρετο καὶ ἦγετο;*]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Διάλυσις τοῦ στρατεύματος ὑπὸ τοῦ Ἀγιδος καὶ ἐπιστροφή αὐτοῦ εἰς Σπάρτην. Ληλασία ἐν *Ἡλιδι ὑπὸ τοῦ ἀρμοστοῦ Λυσίππου.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. *Αὖ ἀπιῶν... διέβη.* Ὁ Ἄγις ληλατήσας τὴν *Ἡλεία

ἀπειλευδρώσας τὰς περιουκίδας πόλεις καὶ ἐγκαταστήσας ἐκεῖ ἀρμοστέϊαν καὶ φρουρὰν Λακωνικὴν ἐπανήλθεν εἰς Σπάρτην κατὰ τὸ θέρος τοῦ 398—φρουρούς. Κατὰ τὸν Πausανίαν (Γ' 8,5) ὁ Ἅγις ἀφήκεν ἐν Ἡλείᾳ μίαν μόραν, ἦτοι 600 περίπου ἄνδρας, οἵτινες μετὰ τῶν φυγάδων Ἡλείων καὶ τῶν περιουκίων (ιδίᾳ τῶν Λεπρεατῶν § 23) ἐλυμαίνοντο τὴν Ἡλείαν, οὕτως ὥστε οἱ Ἡλείοι ἠναγκάσθησαν νὰ εἰρηνεύσωσι καὶ νὰ συμμαχήσωσι τοῖς Λακεδ. (κατωτέρω § 31).—**τοὺς φυγάδας.** Οὗτοι εἶναι ὁ Ξενίας καὶ οἱ ὁμογνώμονες αὐτῶν, ἦτοι οἱ ἀριστοκρατικοὶ σφαγεῖς, οἳ ἐξέπεσον πρὸς Λακεδ. (§ 28). **Τὸ λοιπὸν θέρος—τὸν ἐπιόντα χειμῶνα** δηλ. τοῦ ἔτους 398 καθ' ὃ ἐγένετο ἢ β' εἰσβολὴ τοῦ Ἅγιδος εἰς Ἡλείαν (§ 25)—**τῶν περὶ αὐτόν.** Ἐννοεῖ ἴσως ὁ συγγραφεὺς ἐκτὸς τῆς Λακωνικῆς φρουρᾶς καὶ τοὺς περιουκίους καὶ τοὺς φυγάδας Ἡλείους· ἀλλὰ κυρίως (κατὰ τὸν Πausανίαν) ἔννοεῖ τοὺς Λεπρεάτας, οἵτινες ἐποφεληθέντες τῆς εὐκαιρίας ταύτης ἐξεδήλωσαν τὸ παλαιὸν αὐτῶν μῖσος κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν Ἡλείων (πρβλ. § 23).

Ἔρωτ. *Τί ἐπραξεν ὁ Ἅγις μετὰ τὴν λεηλασίαν τῆς Ἡλείας καὶ τὴν ἐν Ἡλιδι σφαγὴν; Πότε ἀνεχώρησεν καὶ τίνας κατέλιπεν ἐν Ἡλείᾳ; Τί ἐπαυθον οἱ Ἡλείοι ὑπὸ τῶν Λακεδ. φρουρῶν; Ὑπὸ τίνα ἔμειναν ἐν Ἡλείᾳ οἱ Λακεδ. καὶ μετὰ τίτων ἄλλων, πόσον χρόνον καὶ τί ἐπραττον;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Διδάχθητι ἐν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀνισότητος καὶ ἀπληστίας. Τίνας εὐρίσκονται ἐν τῷ δικαίῳ; [Εἰπέ τὸ νόημα τῆς § ταύτης]

§ 23—30 Ζ' Μεθοδικῆ ἐνότης. διεξαγωγή τοῦ πολέμου (399—397).

Εἰπέ τὸ νόημα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνότητος.

30. Οἱ Ἡλείοι παραδέχονται τοὺς ὅρους τῶν Λακεδ. (397).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. Τὸ ἐπιόν θέρος=§ 29. συγχωρ(ε)ῶ (συμβαδίζω) =συμφωνῶ περὶ τίνος, παραδέχομαι τι, συναινῶ εἰς τι. περιαιρ(ε)ῶ=κηρύττω, καταστρέφω. ἀφιῆμι πόλιν=ἀφίνω αὐτόνομον, ἦτοι ἐλευθέραν τὴν πόλιν.—ὁ ἀντιλεγόμενος=ὁ ἀμφισβητούμενος, ὁ διαφιλονικούμενος, ὁ ἐφ' οὗ ἐγείρει τις ἀξιώσεις. ὠνόμασι-οὔμασι (ἐπριάμην) ἀποθ.=ἀγοράζω. ἐχω=κατέχω. τὸ ἀργύριον=τὰ χρήματα. δίδωμι=πληρώνω.

ΣΥΝΤΑΞ.—ΕΡΜΗΝ. Τοῦ ἐπιόντος θέρους=κατὰ τὸ ἐρχόμενον (ἀκόλουθον) θέρος. Τί σημαίνει ἡ γενική; κέμψας δηλ. τίνας; συνεχώρησε (ἐννοεῖ τοῖς Λακεδ.)=συνεφώνησεν ἦτοι ἐδήλωσεν ὅτι συναινέει. περιελεῖν=νὰ κηρύξῃ καὶ ἀφεῖναι δηλ. αὐτόνομους (ὡς ἐν § 23)=νὰ ἀφήσῃ ἐλευθέρως.

Πόθεν εξαρτῶνται τὰ ἄταραξ; Τὸ τείχος τίνος; Φρίξαν καὶ Ἐπιτάλιον παράθεσις ἢ ἐπεξήγησις εἰς τὸ Τριφυλίδας πόλεις, καὶ Λαερτίους καὶ Ἀμφιδόλους καὶ Μαργανάς. Τοῦτο δὲν εἶναι παράθεσις εἰς τὸ Τριφ. πόλεις, ἵνα τὸ πρῶτον καὶ ἐνταῦθα προσθέτει νέον τι=προσέτι δὲ νὰ ἀφήσῃ αὐτονόμους τοὺς Λαερτίους, τοὺς Ἀμφιδ. καὶ τοὺς Μαργ. Πρὸς δὲ ταύταις ἐνν. ταῖς πόλεσιν=Ἐκτὸς δὲ τούτων (τῶν εἰρημίων Τριφ. πόλεων καὶ τῶν Λαερτ. Ἀμφιδ. καὶ Μαργ.) συναφῶνῃσε νὰ ἀφήσῃ ἐλευθέρως καί... Ἐνταῦθα ἐνγχεῖται καὶ τὸ *συνεχώρησε* καὶ τὸ *ἀφείναι* (αὐτονόμους). τὸν... ἀντιλεγόμενον=τὸν διαφιλονικούμενον=ὅστις (Λασιῶν) ἡμφεσθητεῖτο. Τί μετ. εἶναι; τὴν μεταξῦ... Ἡ σειρά εἶναι=τὴν πόλιν τὴν μεταξῦ τῆς Ἡραίας καὶ τοῦ Μαριάστου. τὴν πόλιν παράθεσις εἰς τὸ Ἠπειον. Ἡραίας-Μαριάστου. Αἱ γενικαὶ εξαρτῶνται ἐκ τοῦ μεταξῦ. ἔχουσιν=νὰ (κατ)έχουσιν. Πόθεν εξαρτᾶται; κριασθαὶ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἤξιον=διότι εἶπον (οἱ Ἡλείοι) ὅτι ἠγόρασαν... Ἐχόντων ἐπιθ. μετοχ.=παρ' ἐκείνων οὔτινες κατεῖχον. τριάκοντα ταλάντων κιντικ. τοῦ κριασθαί. Ἡ γεν. σημαίνει τὸ τίμημα (τὸ χρηματικὸν ποσόν)=ἐκτὸς 30 ταλάντων. δωδωκίαι τὸ ἀργύριον ἐκ τοῦ ἔφρασαν=καὶ ὅτι ἔχουσιν πληρώσει τὰ χρήματα ταῦτα (τὰ 30 τάλ.)— [Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις αὗται: Πότε ὁ Θρασυδ. συνεχώρησε; Τί καὶ τί συνεχώρησεν ὁ Θρ.; Προσέτι τί ἄλλο ἔπραξεν ὁ Θρ.; Τί ὁμοῦς ἤξιον οἱ Ἡλείοι. Τί ἔφρασαν οἱ Ἡλείοι;].

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Συναίνεσις Ἡλείων ὅπως ἀφήσωσιν αὐτονόμους τὰς πεδινὰς περιοικίδας πόλεις (πρβλ. καὶ § 23), ἔτι δὲ καὶ τὰς ὄρεινάς. Ἀξίωσις Ἡλείων. Δικαιολογία τῶν Ἡλείων διὰ τὴν ἀξίωσίν των.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Τοῦ ἐκίνουτος θέρουσ δηλ. τοῦ 397, ὅποτε συνεπληροῦτο τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ μεταξῦ Λακεδαιμ. καὶ Ἡλείων πολέμου. συναχώρηται. Ὁ ἄρχων τῶν δημοκρ. Θρασυδ. πιεζόμενος ὑπὸ τῶν ἐπιδρομῶν τοῦ Λυσίππου ἠναγκάσθη νὰ δηλώσῃ ὅτι δέχεται νὰφήσῃ αὐτονόμους τὰς περιοικίδας πόλεις. Ἄλλως προσήγγιζον καὶ οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες, οὓς δὲν ἔβηλον νὰ ἐμποδίσωσι διὰ τῆς ἐξακολουθήσεως τοῦ πολέμου. Φίας. Ἡ Φείας καὶ ἡ Φεία-ἄς (Στραβ. 8. 3) παράλιος εὐλλίμενος πόλις τῆς Πισατίδος χώρας ἐν Ἡλείᾳ, 120 στάδια ἀπέχουσα τῆς ἀρχαίας Ὀλυμπίας, πρὸς Β. τοῦ Ἰχθίους ἀκρωτηρίου, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, εἰς τὰ ὄρια τῆς Κορίνθου Ἡλίδος καὶ τῆς Πισατίδος καὶ παρὰ τὸ ὁμόνυμον ἀκρωτήριον. Ἡδὴ ἡ πόλις αὕτη ὑπεχρεώθη νὰ εἶναι κατὰ θάλασσαν προσιτὴ πάντοτε τοῖς Σπαρτιάταις κατεδαφιζομένων τῶν τειχῶν καὶ τῶν δύο αὐτῆς λιμένων. Κυλλήνη=§ 27—Τριφυλίδας. Περὶ Τριφυλίας ὄρα § 23 καὶ 26—ἡ Φριζα-ης. Πόλις τῆς ἀρχαίας Ἡλείας ἐν Τριφυλίᾳ βραδύτερον Φαιστός καλουμένη. Λαερτίους-Ἀμφιδόλους-Μαργανάς (Μάργανα). Αἱ 3 αὗται πόλεις δὲν ἦσαν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ τῆς ἀρχαίας Ἡλείας ἀλλ' ἐν τῇ Πισατίδι (§ 25). Διὰ

τοῦτο ἐν τῷ κεμένῳ μετὰ τὸ *Ἐπιτάλιον* πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ ἐκ τῶν ἠγουμένων ἐγγουόμενον: καὶ τὰς πόλεις (τῆς Πισατίας) *Λετρίους καὶ Ἀμφιδόλους καὶ Μάργανα* ἢ καὶ τοὺς *Λετρίους καὶ Ἀμφιδόλους καὶ Μαργανεῖς*. Φαίνεται δ' ὅτι αἱ 3 αὗται πόλεις ὁμοῦ ἀναφερόμεναι καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν § 25 ἀπετέλουν μετὰ τῶν περιφερειῶν αὐτῶν ἴδιον τμήμα τῆς Πισατίας. Οἱ Ἀρχαίριοι-εἰων. Μεσόγειος πόλις (καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς) τῆς ἀρχαίας Ἠλείας παρὰ τὸν Ἀλφειὸν καὶ ἐν τῇ ὄρεινῃ Κοιλῇ Ἠλιδι τῇ καλουμένῃ Ἀκρωρεΐα (§ 23) — Ὁ Λασιῶν-ῶνος. Ὁχυρὰ ὄρεινὴ πόλις τῆς Ἠλείας (ἐν τῇ Ἀκρωρεΐα κοιλῇ Ἠλιδι § 23) εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀρκαδίας. Διὰ τοῦτο δὲ αὕτη ἠμφεσβητεῖτο καὶ ὑπὸ τῶν Ἀρχάδων. Ὁ κάτοικος *Λασιῶνιος καὶ Λασιωνεὺς ἀντιλεγόμενος*. Οἱ Ἠλείοι κατέχοντες ἀπὸ πολλοῦ τὴν ὑπὸ τῶν Ἀρχάδων ἠμφισβητουμένην ὄχυρὰν πόλιν τῆς Ἀκρωρεΐας Ἠλιδος Λασιῶνα ἀποβάλλουσαν ἤδη αὐτὴν ἀποτελέσασαν μέρος τῆς Ἀρκαδίας. Ἐν ἔτει ὅμως 365 ἀνέκτησαν αὐτὴν (Ἑλλ. Ζ' δ' 12). — τὸ Ἡπειον (καὶ Ἡπιον, Ἐπιον Αἰπῖον). Πόλις τῆς ἀρχαίας Ἠλείας ἐν Τριφυλίᾳ. ὁ κάτ. *Ἡπειεύς*. Ἡ Ἡραία πόλις εἰς τὰ σύνορα τῆς ἐν Ἠλιδι Τριφυλίας καὶ τῆς Ἀρκαδίας, ΝΔ. τῆς Ἀρκαδίας παρὰ τὸν Ἀλφειὸν. Εἶχεν ἐπισήμους ναοὺς καὶ ἄλλα μνημεῖα. Ἐν αὐτῇ ἠσθένησεν ὁ Ἅγις (γ' 1). Ὁ κάτ. *Ἡραιεύς*. Ὁ Μάκιστος = § 25 — τῶν τότε ἔχόντων. Τὸ Ἡπειον, πρὶν οἱ Ἠλείοι γίνωσι κύριοι τῆς Τριφυλίας, κατέχον οἱ τότε κάτοικοι αὐτοῦ Τριφύλιοι Ἡπειεῖς.

Ἐρωτ. *Τί ἐπραξαν τέλος οἱ Ἠλείοι τὸ θέρος τοῦ 397; Διὰ τί οἱ Ἠλ. ὑπεχώρησαν εἰς τὴν ἀξίωσιν τῶν Λακεδ.; Ὑπὸ τίνας ὅρους ὑπεχώρησαν; Τί ἤξλωσαν καὶ διὰ τί; Τί γνωρίζεις περὶ τῶν πόλεων Φέας, Κυλλήνης Φορξῆς, Λετρίων, Ἀμφιδόλων, Μαργάνων Ἀκρωρεῶν, Λασιῶνος, Ἡπειού, Ἡραίας καὶ Μάκιστου; (ἰδὲ § 23, 25 καὶ Χάρτην).*

ΔΙΔΑΓΜΑ. *Τί ἀναγκάζεται ἐν τέλει νὰ πράξῃ ὁ καταπατήσας ξένας χώρας καὶ τί ἐκ τούτου διδασκόμεθα; [Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης].*

§ 31 Εἰρήνη καὶ συμμαχία Ἠλείων καὶ Λακεδ. (397).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. Γινώσκω = ἔχω (σχηματίζω) γνώμην, θεωρῶ ὀρθόν, ἀποφασίζω (α' 12) — βία = διὰ τῆς βίας, βιαίως, *πριαμένους* = § 20 — *ἀφαιρούμαι τινά τι* = ἀφαιρῶ τι ἀπὸ τίνος (α' 18) — *οἱ ἥττονος* = οἱ κατώτεροι, οἱ ἀσθενέστεροι (ἀδυνατώτεροι). — *ἀφιέναι* = ἀφιέναι αὐτόνομον, (§ 23). τὸ *προσάναμι* = ἡ προσάνασις, προεδρεία (τὸ νὰ προΐσταται τις τῶν ἀγώνων) — τὸ *ἱερὸν* = ὁ ναός, ἀπελαύνω *τινά τινος* = ἐκδιώκω τινά ἐκ τίνος, ἀφαιρῶ ἀπὸ τίνος τι. *ἀντιποιούμαι* = ἠμφισβητῶ (τι μετὰ τίνος), προβάλλω δικαιώματα, ἔχω ἀπαιτήσεις. *χωρίτης* = χωρικὸς (χωριάτης). *συγχωρεῖται τι* § 30.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. γνόντες—λαμβάνειν ἢ σειρά εἶναι γνόντες μὴδὲν δικαιότερον εἶναι (τοὺς ἀνθρώπους) λαμβάνειν παρὰ τῶν ἡττώνων (τι) βία πριαμένους ἢ βία ἀφελομένους (αὐτὸ) = οἱ δὲ Λακ. ἐπειδὴ ἐθεώρησαν ὀρθόν (ἐσχημάτισαν τὴν γνώμην) ὅτι οὐδόλως εἶναι δικαιότερον τὸ νὰ λαμβάνωμέν τι παρὰ τῶν ἀσθενεστέρων μας διὰ τῆς βίας ἀγοράσαντες ἢ (τὸ νὰ λαμβάνωμέν τι) διὰ τῆς βίας ἀφαιρέσαντες αὐτὸ παρ' ἐκείνων. δηλ. ὅτι εἶνε ἐξ ἴσου ἀδικον τὸ βία ἀγοράζειν τι καὶ τὸ βία ἀφαιρεῖν τι παρ' ἀσθενεστέρου = ὅτι ἢ διὰ τῆς βίας ἀγορὰ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν διὰ τῆς βίας ἀφαιρέσειν. Ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. δικαιότερον εἶναι εἶναι τὸ λαμβάνειν, οὕτως ὡς ἕκοκ. ἐννοεῖται τὸ τι νὰς ἢ τοὺς ἀνθρώπους ἢ τοὺς ἰσχυρότερους = τὸ νὰ λαμβάνη τις, τὸ νὰ λαμβάνωσιν οἱ ἄνθρωποι, τὸ νὰ λαμβάνωσιν οἱ ἰσχυρότεροι. Τί νὰ λαμβάνωσιν; **πριαμένους ἢ ἀφελομένους** = ἀφ' οὗ ἀγοράσωσι παρὰ ἀφ' οὗ ἀφαιρέσωσιν. Ἡ σύγκρισις γίνεται ἔνεκα τοῦ δικαιότερον. βία = ἐπιρρ. προσδιορισμὸς τοῦ πριαμένους καὶ ἀφελομένους—**ἠνάγκασαν** = οἱ Λακ. ἠνάγκασαν (τοὺς Ἡλείους) ἀφιέναι (αὐτόνομον) καὶ ταύτην (τὴν πόλιν Ἡπειον) = νὰ ἀφίνωσιν ἐλευθέραν καὶ αὐτήν... (οἱ Λακ.) οὐκ ἀπῆλασαν αὐτοὺς (τοὺς Ἡλείους) τοῦ προσεσθάναι τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ὁλ. Διὸς καίπερ (τοῦ προσεσθάναι) οὐκ ὄντος τοῖς Ἡλ. ἀρχαίου = (οἱ Λακ) δὲν ἐξεδίωξαν ὅμως αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ νὰ προϊστάνται (= νὰ ἔχωσι τὴν προεδρίαν εἴτε προεδρείαν) τοῦ ναοῦ... ἦτοι δὲν ἀφήρεσαν ἀπ' αὐτῶν τὴν προεδρίαν τοῦ ναοῦ τοῦ Ὁλ. Διὸς, καίτοι αὕτη (ἡ προεδρεία) δὲν ἦτο εἰς τοὺς Ἡλ. παλαιὰ (καίτοι δὲν εἶχον αὐτήν οἱ Ἡλ. ἀπὸ τῶν παλαιωτάτων χρόνων)—**τοῦ προσεσθάναι** ἀντικ. τοῦ ἀπῆλασαν. Διὰ τί κατὰ γενικήν; Ποῖον εἶναι τὸ ἄλλο ἀντικ. τοῦ ἀπῆλασαν; **τοῦ ἱεροῦ** ἀντικειμ. τοῦ προσεσθάναι. **τοῦ Ὁλ. Διὸς** = γενική κτητικ. εἰς τὸ ἱεροῦ—**καίπερ οὐκ ὄντος** (τοῦ προσεσθάναι) = εἰ καὶ οὐκ ἦν = ἂν καὶ δὲν ἦτο. Τί μετοχή εἶναι καὶ τοῖον μόριον ἔλαβεν; **ἀρχαίου** = κατηγορούμ. **τοῖς Ἡλείοις** = δοτ. προσωπ. εἰς τὸ ὄντος. **νομίζοντες**... = νομίζοντες (οἱ Λακ.) τοὺς ἀντιποιομένους; εἶναι χωρίτας καὶ οὐχ' ἱκανοὺς προσεσθάναι = ἐπειδὴ ἐνόμιζον οἱ Λακ. ὅτι οἱ διαφιλονικούντες τὴν προεδρίαν (πρὸς τοὺς Ἡλείους), ἦτοι οἱ προβάλλοντες ἀπαιτήσεις ἐπὶ τῆς προεδρείας ἦσαν χωρικοὶ καὶ ἀνίκανοι νὰ προϊστάνται (= νὰ ἔχωσι τὴν προεδρίαν) τῶν ἀγώνων. **εἶναι** ἐκ τοῦ νομίζοντες. **τοὺς ἀντιποιομένους** ὑποκ. τοῦ εἶναι. Διὰ τί κατ' αἰτιατικήν; **χωρίτας**—**ἱκανοὺς** = κατηγορούμενα. **προσεσθάναι**. τελ. ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ εἶναι ἱκανός. **Τούτων συγχερ.** γενική ἀπόλ. = ἀφ' οὗ δὲ συνεφωνήθησαν (= ἐγένοντο παραδεκτὰ) ταῦτα. **Ἡλείων** γεν. ὑποκειμενική εἰς τὸ εἰρήνη καὶ συμμαχία. **θα** = λοιπόν. Διὰ τοῦ συλλογιστικοῦ τούτου μορίου συγκεφαλαιωμένων τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα καὶ τελειώνει ἡ διήγησις. **Λακεδ. καὶ Ἡλείων** γεν. ὑποκειμενικαὶ εἰς τὸ πόλεμος.—[**Συμπλήρωσον τὰς προτ. ὧδε** : Διὰ τοῖς Λακ. ἠνά-

κασαν τοὺς Ἡλείους ἀφίνας καὶ ταύτην ; Τί γνόντες οἱ Λακ; Πότε τοὺς ἀνθρώπους λαμβάνειν ; Οἱ Λακ. οὐκ ἀπήλασαν τοὺς Ἡλείους τοῦ προσιτάσαι τοῦ ἱεροῦ ἂν καὶ συνέβαινε εἰ ; Διὰ τὸ οἱ Λακ. οὐκ ἀπήλασαν τοὺς Ἡλ. ; Τί νομίζοντες οἱ Λακ. ; Πότε γίνεται εἰρήνη καὶ συμμαχία]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἐξαναγκασμὸς Ἡλείων ὑπὸ Λακ. ὅπως ἀφίψωσιν αὐτόνομον καὶ τὸ Ἡπειον. Οἱ Λακεδ. ἀφίνοσι τοῖς Ἡλείοις τὴν προεδρείαν τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναοῦ. Εἰρήνη καὶ συμμαχία Ἡλείων καὶ Λακ. Αἰῆσις τοῦ μεταξὺ Ἡλ. καὶ Λακ. πολέμου.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. μὴδὲν δικαιοῦτερον. Κατὰ τὸν ἠθικὸν νόμον τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀπεδίδοτο δικαιοσύνη πρὸς τοὺς ἀσθενεστέρους καὶ δὲν ἔπετρέπετο ἐκβιασμὸς αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων. ἀφίνας καὶ ταύτην. Οὗτω ἀπέμεινεν ὑποτεταγμένον ἤδη εἰς τοὺς Ἡλείους μόνον τὸ μέρος πρὸς Δ. πρὸς Β. καὶ πρὸς Α. τῆς πόλεως Ἡλιδος, ἀφηρέθη δ' ἡ Τριφυλία, ἡ Πισάτις καὶ μέρος τῆς Κοίλης Ἡλιδος (ἡ Ἀκρόωρεια καὶ ἡ Κολλήγη). τοῦ προσιτάσαι τοῦ ἱεροῦ. Περὶ τῆς ἐπιστασίας τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναοῦ τοῦ Διὸς καὶ τῆς τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων προεδρείας διεφιλονίκουν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων. οἱ Ἡλείοι καὶ οἱ Πισᾶται. Κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαιότερους χρόνους ἐξήσκηον αὐτὴν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ Πισᾶται, ἀπὸ τοῦ 576 ὁμῶς π. Χ. ἀνετέθη αὕτη δεσποτικῶς εἰς τοὺς Ἡλείους (Πανσ. V. 9. 4.). Ἐν τούτοις οἱ Πισᾶται καὶ πάλιν δὲν παρητήθησαν τοῦ δικαιώματός των τούτου ('Ελλ. Ζ' δ' 28) καὶ ἤδη εὐρον εὐκαιρίαν νὰ ἐπαναλάβωσι τὰς ἀξιώσεις των. τοὺς ἀντιπεισομένους. Ἐνοεῖ τοὺς μέχρι τοῦ 576 π. Χ. τὴν προεδρείαν τῶν ἀγῶνων διαμφισβητοῦντας Πισᾶτας, οἵτινες καὶ ἦσαν δίκαιοι ἐν τῇ ἐκκληρώσει τοῦ καθήκοντος τούτου. χωρίτας. Οἱ Πισᾶται ἦσαν χωρικοὶ καὶ διὰ τοῦτο ἀκατάλληλοι νὰ προϊσταται τοιούτων Πανελληνίων ἀγῶνων. Οὔτε τὰ μέσα οὔτε τὴν μόρφωσιν τῶν Ἡλείων εἶχον. Οἱ Ἡλείοι τοῖναντίον ἦσαν ἰκανοὶ νὰ προϊσταται ὡς πεπολιτισμένοι καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τὸ 471, ὅφ' ὅτου κατὰ τὸν Διόδωρον (XI, 54) συνώκησαν τὴν ἑαυτῶν πόλιν καὶ ἀνέδειξαν αὐτὴν ὡς πόλιν περιφανῆ καὶ πλουσίαν ὥστε νὰ δύνανται νὰ περιβάλλωσι πᾶν ἀξίωμα διὰ τῆς ἀπαιτουμένης ἀξίας καὶ λαμπρότητος πρβλ. § 23. Οἱ Λακεδ. δεικνύουσιν ὅτι εἶναι δίκαιοι μὴ ἀφαιροῦντες ἀπὸ τῶν Ἡλείων τὴν προεδρείαν τῶν ἀγῶνων καὶ ἀναγνωρίζοντες τὴν ὑπεροχὴν αὐτῶν, εἰ καὶ οἱ Πισᾶται ἦσαν φίλοι των. **συμμαχία.** Διὰ ταύτης ἀνευθώθησαν καὶ πάλιν αἱ μεταξὺ Ἡλείων καὶ Λακεδ. σχέσεις ὅπως ὑφίσταντο καὶ πρὸ τοῦ 418 ἢ 420, ὁπότε εἶχον διαπραχθῆ ἔνεκα τῶν ἐν § 21 καὶ 22 ἐπεισοδίων διετηρήθησαν δὲ τοιαῦται μέχρι τῆς ἐν Λεύκτοισι μάχης 371 π. Χ. Ἐν τῇ εἰρήνῃ δὲ ταύτῃ δὲν γίνεται λόγος περὶ ἀνακλήσεως τῶν ἀριστοκρατικῶν ἐκ τῆς ἐξουσίας, ὡς ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους κατὰ τὸ 404 ('Ελλ. Α' β' 20). Ἄν δὲ πιστεύσωμεν τῷ Διόδωρῳ

(XIV. 34) λέγοντι ὅτι κατὰ τὴν συμμαχίαν ταύτην οἱ Ἕλαιοι ἠναγκάσθησαν καὶ τὰς τρήσεις δοῦναι Λακεδαιμονίοις, τότε ἡ εἰρήνη αὕτη ὁμοιάζει πῶς τῇ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους τῷ 404 γενομένη. Τὰ μέτρα ταῦτα κατὰ τῶν Ἑλλείων ἔλαβον οἱ Λακεδ. ὅπως περιορίσωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀρχικὴν περιοχὴν των πρὸς ἑξασθένεισιν αὐτῶν, ὅπως καὶ τῶν Ἀθηναίων τῷ 404. Τοιαῦτα μέτρα συστηματικῶς ἐφαρμόζοντες οἱ Λακεδ. ἠδυνήθησαν 10 ἔτη βραδύτερον νὰ ἐπεκτείνωσι τὰ ὄρια τοῦ κράτους αὐτῶν (πρὸβλ. καὶ Ε' α' 32-37 κφεξῆς). Παρὰ ταῦτα ὅμως οἱ Ἕλαιοι, ἰσχυροὶ γεγόμενοι μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην, ἀπεσπίασθησαν τῆς συμμαχίας τῶν Λακεδ. Ἄλλὰ καὶ πλείστοι ἄλλαι πόλεις ἔτραξαν τὸ αὐτὸ ἔνεκα τῆς κακῆς συμπεριφορᾶς τῆς Σπάρτης πρὸς τοὺς συμμαχούς, ἔληξε. Ὁ μεταξὺ Λακεδ. καὶ Ἑλλείων πόλεμος διαρκέσας ἐπὶ 2 ἔτη ἔληξε τῷ 397 περὶ τὸ θέρος.

Ἔρωτ. Παρεδέχθησαν οἱ Λακεδ. τὴν ἀξίωσιν τῶν Ἑλλείων περὶ διατηρήσεως τοῦ Ἠλείου; Διατί ἀπέρριψαν αὐτὴν; Τίνας χῶραι ἀφῆρέθησαν ἀπὸ τῶν Ἑλλείων; Τί μόνον δὲν ἀφῆρσαν ἀπ' αὐτῶν οἱ Λακεδ.; Τίνας εἶχον ἀξίωσιν προσδεχέας τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων; Τίνας προὔτιμωσαν οἱ Λακεδ. καὶ διατί; Τί ἐγένετο μετὰ τὴν παρτελῆ ὑποχώρησιν καὶ ταπεινώσιν τῶν Ἑλλείων; Ἔως ποτε διετηρήθη ἡ ἀγαναθθεῖσα εἰρήνη καὶ συμμαχία Λακεδ. καὶ Ἑλλείων καὶ εἰ ἄλλο γνωρίζεις περὶ αὐτῆς; Πρὸς τίνα σκοπὸν οἱ Λακ. ἐταπεινώσαν τοὺς Ἑλλείους; Τί ἔπαθον οἱ Λακεδ. ἕνεκα τῆς κακῆς συμπεριφορᾶς των; Πότε καὶ πῶς ἔληξεν ὁ πόλεμος Λακεδ. καὶ Ἑλλείων;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Εἶναι ἐξησφαλισμένη ἡ ἰσχὺς ἡμῶν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ; Τίς διευθύνει τὰ πάντα; [Ἐπέ τὸ νόημα τῆς § ταύτης].

§ 30-τέλους. Η' Μεθοδικὴ ἐνότης. Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πολέμου (397).

Ἐπέ τὸ νόημα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνότητος (§ 30 καὶ 31).

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ Β' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

1. Ἐνωσον πάσας τὰς μεθοδικὰς ἐνότητας καὶ ἀποτελέσον τὸ περιεχόμενον ὅλου τοῦ β' κεφαλαίου (ἐκ τοῦ τετραδίου σου)
2. Σύνθεσον τὸ περιεχόμενον τοῦτο καὶ διηγήθητι ἐν εἴδει ἐκθέσεως.
3. Διάκρινον τὰ σπουδαιότερα γεγονότα (πρόσωπα-πράγματα) τοῦ κεφαλαίου τούτου ἐκ τοῦ τετραδίου σου.
4. Εἰπέ τὰ σπουδαιότερα διδάγματα τοῦ κεφαλαίου.

5. Εἶπε τὰς σπουδαιότερας ἀνωμαλίας, τὰς σπανιότερας συντάξεις καὶ τὰς καλύτερας φράσεις τοῦ κεφαλαίου (ἐκ τοῦ τετραδίου ἢ τοῦ κειμένου ἢ ἀπὸ μνήμης).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ (συνέχ. τῆς σελ. 88). Α' Ὁ Δερκυλίδας συνάγει συνθήκην πρὸς τὸ Φαρον. (1) μεταβαίνει εἰς Βιθυνίδα καὶ διαχειμιάζει ἐκεῖ τὸ 399-ληλατῶν αὐτῆν (2). Οἱ Βιθυνοὶ ἐπιπεσόντες κατὰ τῶν ἐπιδρομῶντων Ὀδρουσῶν ἀποκτείνουσι πολλοὺς καὶ αἰχμαλωτίζουσιν ἄλλους (2—6). Ἀρχομένον τοῦ ἔαρος τοῦ 398 ὁ Δερκυλ. ἔρχεται εἰς Λάμψακον, ὅπου ἐλθόντες ἐκ Λακεδ. ἄρχοντες ἀνήγγειλαν αὐτῷ ὅτι παραινεῖται ἡ ἀρχηγία αὐτοῦ ἐπὶ ἓν ἔτος (6) καὶ συνεβούλευσαν ἅμα καὶ τοὺς στρατιώτας (7. 8). Ὁ Δερκυλ. μαθὼν ὅτι οἱ Χερρονησίται ἐζήτησαν νὰ κατασκευάσωσι τεῖχος κατὰ τῶν Θορακῶν (8) ἀναγεοὶ τὴν πρὸς Φαρον. συνθήκην (9), μεταβαίνει εἰς Χερρόνησον καὶ κατασκευάζει τὸ τεῖχος τοῦτο (10). Ὁ Δερκ. ἐπιστρέφας κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ αὐτοῦ ἔτους 398 εἰς Μ. Ἀσίαν κυριεύει τὸν Ἀταρνεά μετὰ δμηρον πολιορκίαν καὶ ἀπέργεται εἰς Ἐφεσον (11). Πρῆσβεις τῶν Ἰωνικῶν πόλεων παριστῶσιν εἰς τοὺς Σπαρτιάτας ὅτι ὁ Τις. θὰ ἠραγκάζετο νὰ αναγνωρίσῃ τὴν αὐτονομίαν τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων, ἂν ἐλεηλατεῖτο ἡ Καρία, ὅπου ἦτο ἡ περιουσία του. Οἱ ἔφοροι διατάσσουσι τὸν Δερκυλίδαν νὰ μεταβῇ εἰς Καρίαν μετὰ τοῦ ναυάρχου Φάρακος (12). Ὁ Φαρον. ἔρχεται εἰς Σάρδεϊς καὶ εἰς Καρίαν καὶ συνεννοεῖται μετὰ τοῦ Τισσαφ. περὶ συμπράξεως μετὰ τῶν Ἑλλήνων (13). Ὁ Δερκυλ. παρακολοῦθεῖ τὸν Τις. καὶ Φαρον. ἐπιστρέφοντας ἐκ Καρίας εἰς Ἰωνίαν. (14) καὶ ματαιοὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν παρασκευασθεῖσαν κατ' αὐτοῦ ἐπίθεσιν (16-18). ὁ Τισσαφ. ἐκ φόβου ἀναβάλλει τὴν ἐπίθεσιν καὶ ζητεῖ συνέντευξιν μετὰ τοῦ Δερκυλίδου (18). Συνομολογεῖται τῷ 397 ἀνοκωχὴ μετὰ τὸν Τισσαφ. καὶ Δερκυλ. ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν Ἐφόρων (19-21).

Β'. Οἱ Λακεδ. θέλοντες νὰ τιμωρήσωσι παλαιὰ ἀδικήματα τῶν Ἡλείων (§ 21-23) πέμπουσι κατ' αὐτῶν ἐν ἔτει 399 τὸν Ἄγιον μετὰ στρατοῦ (23). Ὁ Ἄγιος ἔνεκα σεισμοῦ διακόπτει τὴν ἐκστρατείαν (24). Κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος 398 εἰσβάλλει ἐκ δευτέρου ὁ Ἄγιος εἰς Ἠλείαν καὶ λεηλατεῖ αὐτήν (25-27). Μετὰ ἐμφύλιον σπα-

ραγμὸν ἐν Ἡλίδι (27-29) καὶ μετ' ἄλληπαλλήλους καταστροφὰς οἱ Ἡλείοι παραδέχονται πάντας τοὺς ὄρους τῶν Λακεδ. καὶ συνάπτεται εἰρήνη κατὰ τὸ θέρος τοῦ 397 (29—τέλους).

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ (Συνέχ. τῆς σελ. 89). Α' Ὑποτάξας ὁ Δερκυλίδας τὴν Αἰολίδα συνθηκολογεῖ μετὰ τοῦ Φαργαβάζου κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 399 καὶ εἴτα μεταβαίνει καὶ διαχειμιάζει ἐν Βιδυνίδι λεηλατῶν αὐτήν. Ἄμα δὲ τῷ ἔαρι τοῦ ἀκολούθου ἔτους 398 διαβαίνει εἰς τὴν Θρακικὴν Χερρόνησον καὶ ἀσφαλίξει αὐτήν ἀπὸ τῶν εἰσβαλλόντων Θρακῶν, ἐκεῖθεν δὲ ἐπανελθὼν εἰς Μ. Ἀσίαν κυριεύει τὸν Ἀταρνέα καὶ εἴτα φάσκει κατὰ τῆς Κασίας, ἔνθα ὁ Τισσαφέρνης μετὰ τοῦ Φαργαβάζου ἐτοιμάζονται νὰ πολεμήσωσι κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τοῦ Δερκυλίδου ὁ Τις. φοβηθεὶς ζητεῖ ἀνοκηχίην, ἥτις καὶ συνάπτεται ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ ἀναγνωρίσῃ ὁ βασιλεὺς τὴν αὐτονομίαν τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ Ἑλληνίδων πόλεων.

Β' Τούτων ἐν Ἀσίᾳ πραγματοποιμένων ἐν Ἑλλάδι οἱ Σπαρτιῶται ἀγωνίζονται κατὰ τῶν Ἡλείων διὰ παλαιὰς καὶ αὐτῶν ἀφορμὰς. Δις ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἄγρις εἰσβάλλει εἰς Ἡλείαν, τῷ 399 καὶ 398, καὶ διὰ τῆς λεηλασίας καὶ ἀπελευθερώσεως τῶν περιοικίδων πόλεων ταπεινώσας αὐτοὺς συνάπτει τῷ ἀκολούθῳ ἔτει 397 εἰρήνην καὶ συμμάχιαν πρὸς αὐτοὺς ὡς καὶ πρότερον.

Διηγήθητι προφορικῶς ἢ γραπτῶς τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἀταρνέως (§11) ἢ τὸν πόλεμον Σπαρτιῶτων καὶ Ἡλείων (§21—τέλους) ὅλον ἢ μέρος αὐτοῦ (τὰ αἷτια, τὴν διεξαγωγὴν κ. λ. π.), ἢ καὶ ἄλλο τι μέρος τοῦ κεφαλαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ἐσωτερικαὶ μεταβολαὶ καὶ ἀνωμαλίαι ἐν Σπάρτῃ, ἧτοι ἀνορηθὶς τοῦ Ἀγησιλάου (397) καὶ συνωμοσίαι τοῦ Κινάδωνος (396).

§ 1 Θάνατος καὶ ταφὴ τοῦ Ἀγιδος (397).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. ἡ δεκάτη—τὸ δέκατον τῶν λαφύρων (λείας).—ἀποθύω τι—προσφέρω τι τοῖς θεοῖς ὡς δῶρον, κατὰ χρῆσιν θύω. κάμνω—διδάσκω. ἀποφέρωμαι (ἀπηνέχθην)—μεταφέρωμαι, μετακομίζομαι. τελευ-

ν(Δ)Ω (ἐνν. τὸν βίον)=ἀποδηήσω. **σεμνός** (σέβομαι)=σεβαστός, μεγαλοπρεπής. **ὁ κατ' ἄνθρωπον**=ὁ ἀνθρώπινος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν θεῖον. **ταφή**=ἐνταφιασμός, κηδεία. **δοιόομαι-οὔμαι** (δοῖον)=ἰερούμαι, ἀφιερώνομαι, καθαρίζομαι. **Αἱ ἡμέραι δαιώθησαν**=αἱ διὰ τὰ ὄσια (=τὰ διὰ τοὺς νεκροὺς νενομισμένα) ἡμέραι συνεπληρώθησαν. **καθίσταμαί τι** (μέσ)=καθίστημι τι ἐμαντῶ=ἐκλέγω, διορίζω, ὀνομάζω (β' 16).—**ἀντιλέγω**=διαμφορῶ, φιλονικῶ, μάχομαι. **φάσκω** (φημι)=λέγω.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Μετὰ τοῦτο δηλ. τὴν λήξιν τοῦ πρὸς τοὺς Ἑλλείους πολέμου. **ἀποθύσας τὴν δεκάτην**=ἀφ' οὗ προσήνεγκεν εἰς τὸν θεὸν τὸ δέκατον τῶν λαφύρων (τῶν ἐκ τοῦ κατὰ τῶν Ἑλλείων πολέμου). **Τὰ ἀποθύσειν, ἀποδιδόναι, ἀπαιτεῖν, ἀπολαμβάνειν καὶ τ. τ.** εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ πραγματικῶν, ἃ ὀφείλομεν νὰ δώσωμεν ἢ δικαιούμεθα νὰ ζητήσωμεν ἢ νὰ λάβωμεν. **πάλιν ἀπιῶν**=ἐν ᾧ ἐπέστρεφεν (ἀτήρητο πάλιν ἐκ Δελφῶν εἰς Σπάρτην)—**ἦδη ὦν**=διότι ἦτο πλέον γέρον. Αἰτιολογεῖ τὸ **ἔκαμε. ἔτι ζῶν**=ζῶν (ζωντανός) ἀπόμνη. **ταχύ**=ταχέως, ἐντὸς ὀλίγου. **ταφῆς**=ἀντικείμε. τοῦ **ἔτυχε. σεμνοτέρας ἢ κατ' ἄνθρωπον**=μεγαλοπρεπεστέρας τῆς εἰς ἄνθρωπον ἀρμοζούσης (τῆς ἀνθρώπινης) ἤτοι θείας. Ὁ β' ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέρεται διὰ τοῦ ἢ καὶ ἐμπροσθέντος προδιορισμοῦ. Τίς ὁ συνηθέστερος τρόπος; **αἱ ἡμέραι**=αἰ γνωσταὶ καὶ ὀρισμένα (10) ἡμέραι. **καὶ ἔδει**=καὶ ἐπεὶ ἔδει. **βασίλεια κοιτηγῶρ. καθίστασθαι ἐνν. ὑποκ. τοῦς Σπαρτιάτας**=καὶ ἐπρεπεν νὰ ἐκλέγῃσι (διορίζωσι) βασιλεῖα τῶν οἱ Σπαρτιάται. **ἀντίλεγον περὶ βασιλείας**=ἐφιλονίκουν περὶ βασιλείας, διημφροσβήτουν τὴν βασιλείαν, ἐμάχοντο διὰ τὸν θρόνον. **φάσκων**=λέγων, ἰσχυριζόμενος. **Τροπ. μετοχή. Ἀγχιέλικος** δὲ ἐνν. φάσκων εἶναι.—[**Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε. Μετὰ ποίαν προᾶξιν καὶ πότε ἔκαμεν (=ἠσθένησεν) ὁ Ἅγις; Διατί ὁ Ἅγις ἔκαμε; Πῶς ἀπηνέχθη ὁ Ἅγις εἰς Λακ; Πότε ὁ Λεωνυχ. καὶ ὁ Ἀγγο. ἀντίλεγον; Πῶς ὁ Λεων. ἀντίλεγε καὶ πῶς ὁ Ἀγγολλῆ;**]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἀσθένεια Ἁγιδος ἐν Ἡραΐα. Μεταφορὰ αὐτοῦ εἰς Σπάρτην καὶ θάνατος αὐτοῦ ἐκεῖ. Μεγαλοπρεπῆς κηδεία Ἁγιδος. Ἀξιώσεως Λεωνυχίδου καὶ Ἀγγολλῆ. περὶ βασιλείας.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. **Τὴν δεκάτην.** Τὸ δέκατον τῶν ἐν πολέμῳ κινηθέντων λαφύρων οἱ ἀρχαῖοι καθ' ἰεράν συνήθειαν ἀφιέρουν τῷ μαντεῖῳ τῶν Δελφῶν ὡς εὐχαριστήριον διὰ τὴν νίκην δῶρον. Τοῦτο ἐγένετο καὶ μετὰ τὰς ἐν Μαραθῶν, ἐν Πλαταιαῖς κ. λ. π. μάχαις. Πρβλ. καὶ Δ' γ' 21 καὶ Ἀναβάς. Ε' γ' 415. Ἐτερον ὀρισμένον μέρος εἰδίδετο τῷ ἀρχιστρατήγῳ ὡς δῶρον, τὰ δ' ἄλλα λάφυρα διενέμοντο τοῖς ἀξιωματικοῖς καὶ στρατιώταις ἀνάλογως. Σήμερον δὲν γίνεται τοῦτο, διότι ἀπαγορεύεται ἡ λεηλασία καὶ οἱ στρατιῶται καὶ ἀξιωματικοὶ τρέφονται δημοσίᾳ διατροφή, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ θρη-

σκευαζόν συναίσθημα δὲν εἶναι τόσον ζωηρὸν ὅσον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ἡ **Ἡραία** ἰδ. β' 30.—**Ἄγις** ἰδ. β' 22.—**Ἐπιτελεύτης**. Ὁ Ἄγις ἀπέθανεν ἐν Σπάρτῃ κατὰ τὸ θέρους περιπτου τοῦ 397 ἐκ γήρατος. **σημνοτέρας ταφῆς**. Πάντες οἱ βασιλεῖς ἐν Σπάρτῃ ἐκηδεύοντο μεγαλοπρεπέστατα ἀποδιδομένων αὐτοῖς σχεδὸν θεῶν τιμῶν. Καθ' Ἡρόδοτον (VI. 58-59) τὸ ἔθιμον τοῦτο εἶχε ληφθῆ ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου ὃν ἐν χρήσει κατὰ τὴν ταφὴν τῶν ἐκεῖ βασιλέων. **ὤσιώθησαν αἱ ἡμέραι**. Ἐπὶ 10 ἡμέρας μετὰ τὸν ἐνταφιασμόν τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως ἐν Σπάρτῃ πᾶσα δημοσία λειτουργία διεκόπτετο καὶ ἐτηρεῖτο γενικῶς βαθύ πένθος. Καὶ σήμερον διατάσσεται δημόσιον πένθος ἐπὶ τῷ θανάτῳ ἡγεμόνος ἢ σπουδαίου ἀρχοντος ἐφ' ὠριμένον χρόνον. Κατὰ τὰς 10 αὐτὰς ἡμέρας ἀπέδιδον οἱ Σπαρτιάται τῷ ἀποθανόντι βασιλεῖ τὰ ὄσια (τὰς νενομισμένας εὐχὰς ὡς καὶ νῦν τὰ τριήμερα, τὰ ἐννεάμερα, τὰ σαράντα). Ὅθεν **ὤσιώθησαν αἱ ἡμέραι** σημαίνει συνεπληρώθησαν αἱ 10 ἡμέραι αἱ διὰ τὰ ὄσια τοῦ ἀποθανόντος ὠρισμένα (δηλ. αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους).—**βασιλία**. Εὐθὺς μετὰ τὴν πάροδον τῶν 10 ἡμερῶν τοῦ πένθους ἐν Σπάρτῃ ἐφρόντιζον περὶ ἐκλογῆς νέου βασιλέως. **ἀντίλεγον**. Τὸν βασιλέα ἀποθνήσκοντα ἐν Σπάρτῃ διεδέχετο δικαίωματι κληρονομικῷ ὁ νόμιμος αὐτοῦ διάδοχος, ἦτοι ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ υἱὸς ὅπως καὶ σήμερον. Ἄν δὲ δὲν εἶχεν υἱὸν ἀνεκηρύσσεται βασιλεὺς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· μὴ ὑπάρχοντος δὲ καὶ τοιοῦτου, ἐξελέγετο ἕτερος κατάλληλος ἐκ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Ἐνταῦθα ἐγείρεται ἕξις περὶ τῆς διαδοχῆς, διότι ὁ υἱὸς τοῦ ἀποθανόντος Ἄγιδος Λεωτυχίδης ἐθεωρεῖτο νόθος υἱὸς αὐτοῦ, ὅπερ καὶ αὐτὸς ὁ Ἄγις εἶχεν ὁμολογήσει. Ὅθεν δὲν ἦτο νόμιμος διάδοχος καίτοι ὁ Ἄγις ἀποθνήσκων ἀνεγνώρισεν αὐτὸν ὡς γνήσιον υἱὸν τοιαύτων εἰς παρακλήσεις αὐτοῦ (πρβλ. Πλουτ. Ἄλκιβ. 23, Ἀγχιλ. 3 καὶ Πανσαν. III 8.7.4).—**Λεωτυχίδης**. Οὗτος, κατὰ Πλούταρχον (Ἀγχιλ. 3 καὶ Ἄλκιβ. 23), ἦτο νόθος υἱὸς τοῦ Ἄγιδος καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Τιμαίας γεννηθεὶς ὑπὸ τοῦ εἰς Σπάρτην καταφυγόντος (ἐκ Σικελίας τῷ 414) Ἄλκιβιάδου. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔφερε καὶ ὁ κατὰ τὸ 491 π. Χ. ἐκλεχθεὶς βασιλεὺς τῆς Σπάρτης (ἀντὶ τοῦ ἐκπεσότος καὶ εἰς Περσίαν καταφυγόντος ἐξαδέλφου τοῦ Δημαράτου), ὅστις καὶ ἐνίκησε μετὰ τοῦ Ἀθηναίου Ξανθίππου τὴν ἐν Μυκάλη νίκην τῷ 479 π. Χ.—**Ἀγχιλαός**. Οὗτος ἦτο ἑτεροθαλὴς ἀδελφὸς τοῦ Ἄγιδος, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Ἀρχιδάμου ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ συζύγου Εὐκωλίας. Οὗτος ὑπάρχοντος τοῦ πρωτοτόκου ἀδελφοῦ τοῦ Ἄγιδος δὲν προωρίετο διὰ τὸν θρόνον καὶ ἀνετράφη ὡς ἰδιώτης κατὰ τὴν Σπαρτιατικὴν ἀγωγὴν. Διὰ καίτοι ἦτο μικρόσωμος καὶ χωλὸς κ.λ.π. διεκρίθη ἐν πᾶσι τοῖς ἀγῶσι, διότι περιέκλειε προσέτι ἐν τῷ εὐτελεῖ σαρκίῳ μεγάλην ψυχὴν. Ἀνακηρυχθεὶς δὲ ἀπροσδοκῆτως βασιλεὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἄγιδος τῷ 397, (διότι ἐτεκράτησεν ἡ ἰδέα, ὅτι ὁ Λεωτυχ. ἦτο νόθος), ἀνεδείχθη εἰς τὴν σπουδαιότε-

ρων βασιλείων τῆς Σπάρτης. Ἄμα τῇ ἀναρρήσει αὐτοῦ καταβαλὼν τὴν συνωμοσίαν τοῦ Κινάδωνος ἀπεστάλη κατὰ τὸν Περσῶν εἰς Μ. Ἀσίαν, ὅπου διακρούεις διὰ τὴν στρατηγικὴν αὐτοῦ ἀξίαν καὶ τὴν ἀπλότητα καταπολέμησεν ἐπιτυχῶς τοὺς Πέρσας (δ' 1—30) κατὰ τὸ 395—394* ἐπανελθὼν δὲ εἰς Ἑλλάδα διεκρίθη κατὰ τὸν Βοιωτικὸν καὶ Κορινθιακὸν πόλεμον (394—387). Οὗτος ἐν Μ. Ἀσίᾳ ὄν συνέλαβε πρῶτος τὸ σχέδιον, ὅπερ βραδύτερον συνέλαβε τελειότερον ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Φίλιππος ἐξετέλεσε δὲ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ἴνα δηλ. καταλύσῃ τὸ σεσαθρωμένον Περσικὸν κράτος καὶ ἀντικαταστήσῃ αὐτὸ διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ (Πλουτ. Ἀγησίλ. Ξενοφ. Ἑλλ. Γ' καὶ Δ'). Δὲν ἠδυνήθη ὁμοίως νὰ πραγματοποιήσῃ αὐτὸ ἀνακλιθεὶς εἰς Ἑλλάδα ἕνεκα τοῦ ἐκτραγέτου τότε Βοιωτικοῦ πολέμου (Δ' β' 1—3).

Ἔρωτ. Πότε ἐλθεν ὁ πρὸς Ἡλείου πόλεμος; Τί ἐπραξε μετὰ τοῦτο ὁ Ἄγις; Πότε καὶ ποῦ ἀπέθανεν ὁ Ἄγις; Τί ἐπραττον οἱ ἀρχατοὶ μετὰ νικηφόρον πόλεμον; Πῶς ἐκηδεύοντο οἱ βασιλεῖς ἐν Σπάρτῃ καὶ πόθεν τὸ ἔθιμον τοῦτο; Τί ἐγένετο μετὰ τὴν κηδεύαν; Πόσας ἡμέρας διήρκει τὸ πένθος ἐν Σπάρτῃ; Γίνεται καὶ σήμερον τοῦτο; Τίς διεδέχετο τὸν ἀποθνήσκοντα βασιλέα ἐν Σπάρτῃ; Τίς ἐπρεπε νὰ διαδεχθῇ τὸν Ἄγιν; Τί συνέβη κατὰ τὴν διαδοχὴν ταύτην; Τί ἦτο ὁ Λεωνυχίδης καὶ τί ὁ Ἀγησίλαος;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ πειθαρχία προάγουσι τὰ ἄτομα καὶ τὰ κράτη.
[Εἶπε τὸ νόημα τῆς § ταύτης].

§ 2 Ἀμφισβήτησις τῆς διαδοχῆς ὑπὸ Λεωνυχίδου καὶ Ἀγησίλαου (397).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. κελύω ἐπὶ νόμου=διατάσσω, διαλαμβάνω, ὀρίζω (πρὸ βλ. α' 20).—κα δωρικ.=ἄν (δυνητ.).—ὡς=οὕτως, τότε. τὸ (τι) δωρικ.=σύ.
ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Εἰπόντος=ὅτε δὲ ὁ Λεωτ. εἶπεν. ἀλλ' ὁ νόμος κελύει. Ἀνεξάρτητος πρότασις λαμβανομένη ὡς ἀντικείμε. τοῦ εἰπόντος καὶ ἀντὶ τῆς ἐξηρητημένης διὰ τὸ νόμος κελ. Εἰς τὰ λεκτικὰ ῥήματα ἐν διαλόγῳ τίθεται ἀνεξάρτητος πρὸτ. ἀντὶ ἐξηρητημ. Ἄλλοτε δὲ τίθενται καὶ τὰ εἰσαγωγικά σημεῖα. Πρὸ βλ. καὶ α' 26. οὐκ ἀδελφόν... βασιλεύειν. Τὸ πλῆρες εἶναι=ὁ νόμος κελύει οὐκ ἀδελφὸν βασιλέως βασιλεύειν ἀλλ' υἱὸν βασιλέως βασιλεύειν =ὁ νόμος ὀρίζει νὰ μὴ γίνεται βασιλεὺς ὁ ἀδελφὸς (τοῦ ἀποθνήσκοντος) βασιλέως ἀλλ' ὁ υἱὸς (αὐτοῦ).—εἰ δὲ μὴ τυγχάνοι... ὡς βασιλεύοι κα (=ἄν)... ὑπόθετ. πρὸτ. (γ' εἶδους). Ἡ ἀπόδοσις βασιλεύοι κα (=ἄν)=Ἄν δὲ κατὰ τύχην δὲν ἤθελεν ὑπάρχει (εἰς τὸν ἀποθνήσκοντα βασιλ.) υἱὸς τότε ἤθελε βασιλεύει ὁ ἀδελφὸς (αὐτοῦ).—ἐμὲ ἄν διοί βασιλεύειν. Τοῦτο λέγει ὁ Ἀγησ. εἰς ἀπάντησιν πρὸς τὸν Λεωνυχ. =ἐγὼ λοιπὸν πρέπει νὰ εἶμαι βασιλεὺς. Ἡ κρι-

σις αὐτῆ τοῦ Ἀγησίλ. εἶναι τὸ συμπέρασμα, ὅτερ ἐξάγει ἐκ τῆς προτάσεως τοῦ Λεωτυχίδου. Ἀνέμενε δέ τις ἐνταῦθα καὶ τὸ οὐν, ὅπερ δὲν ἐτέθη ὡς εὐκόλως ἐννοοῦμενον (ἐνεκα τῆς ἀντωνυμίας). Ἡ δὲ εὐκτ. μετὰ τοῦ ἄν ἐνταῦθα ἀντὶ ὀριστικῆς πρὸς μετριωτέραν ἔκφρασιν. Πρβλ. καὶ α' 26.—**Πῶς** (ἐνν. **ἂν θεοὶ σὲ βασιλεύειν**) **ἐμοῦ γε ὄντος**; = Πῶς πρέπει νὰ βασιλεύς σὺ (εἶπεν ὁ Λεωτυχ.) ἀφ' οὗ βεβαίως ὑπάρχω ἐγὼ (υἱὸς τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως); Ἡ ἐρώτησις αὐτῆ (τοῦ Λεωτυχ.) ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἔντονον ἄρνησιν = οὐδαμῶς πρέπει νὰ βασιλεύς σὺ ἀφ' οὗ ὑπάρχω ἐγώ. **ὅτι... ἑαυτοῦ**. Ἡ σειρὰ εἶναι ὅτι (ἐκεῖνος) ὃν σὺ καλεῖς πατέρα ἔφη σὲ οὐκ εἶναι ἑαυτοῦ = (Σὺ δὲν δύναισαι νὰ εἶσαι βασιλεύς, εἶπεν ὁ Ἀγησίλαος,) διότι ἐκεῖνος τὸν ὅποιον σὺ ὀνομάζεις πατέρα σου εἶπεν ὅτι σὺ δὲν εἶσαι ἰδιὸς του (υἱός). Ἡ αἰτιολογ. πρῶτ. αἰτιολογεῖ τὴν ἐννοοίμ. πρῶτασιν οὐ *δει σὲ βασιλεύειν* δηλ. τὴν γνώμην τοῦ Ἀγησ. ὅτι ὁ Λεωτυχ. δὲν δύναται νὰ βασιλεύῃ. Ποῖον τὸ ὑποκ. τοῦ ἔφη καὶ ποῖον τὸ ἀντικ; Ποῖον τὸ ὑποκ. τοῦ εἶναι; Τὸ οὐκ σῖναφον τῷ εἶναι = οὐκ εἶναι. Τὸ ἑαυτοῦ γεν. κατηγορηματικῆ. Τίς λέγει ταῦτα καὶ εἰς ἀπάντησιν τίνων; οἱ μὲν δηλ. ὁ Λεωτυχ. καὶ ὁ Ἀγησίλ.— | **Συμπληρώσον τὰς προτάσεις ὧδε**: *Πότε ὁ Ἀγ. ἔφη (ἀπήνησε); Τί εἰπόντος τοῦ Λεωτ.; Ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν βασιλεύει ἂν ὁ ἀδελφ; (Τί ἀπαντᾷ ὁ Ἀγησ.; Τί ἐρωτᾷ ὁ Λεωτυχ.);* — **Διατὶ σὺ δὲν δύναισαι νὰ βασιλεύς;**]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ὁ Λεωτυχ. ἐπικαλεῖται ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν νόμον ὀρίζοντα διάδοχον τὸν υἱόν. Ὁ Ἀγησίλ. ἐπικαλεῖται τὸν νόμον ὀρίζοντα διάδοχ. τὸν ἀδελφὸν ἑλλείπει υἱοῦ. Ἀπορία Λεωτυχίδου διὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἀγησίλ. Ἐξήγησις καὶ δικαιολογία τοῦ Ἀγησίλαου.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Ὁ νόμος κελεύει. Ὁ Λεωτυχ. παραδεχόμενος ὅτι εἶναι γνήσιος υἱὸς τοῦ Ἀγιδος (ἐνεκα τῆς τελευταίας ὑπ' ἐκεῖνου ἀναγνώρισεως § 1) ἐπικαλεῖται ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν νόμον ὀρίζοντα ὡς διάδοχον τοῦ ἀποθνήσκοντος βασιλέως τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἔφ' ὅσον ὑπάρχει. **ἐμὲ θεοὶ βασιλεύειν.** Ὁ Ἀγησίλαος μὴ παραδεχόμενος ὡς ἔγκυρον τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀγιδος γενομένην ἀναγνώρισιν τοῦ Λεωτυχ. ὡς γνήσιου υἱοῦ του (§ 1) καὶ θεωρῶν τὸν Λεωτυχ. ὡς νόθον ἐπικαλεῖται ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν νόμον κελεύοντα ὅτι βασιλεύει ὁ ἀδελφὸς μὴ ὑπάρχοντος (γνήσιου) υἱοῦ. **Πῶς ἐμοῦ ὄντος.** Ἡ ἀπορία τοῦ Λεωτυχ. εἶναι φυσικῆ ἔφ' ὅσον οὗτος παραδέχεται ἑαυτὸν γνήσιον υἱὸν τοῦ Ἀγιδος. Ἀπορεῖ δὲ διότι δὲν γνωρίζει εἰσέτι διὰ τίνος λόγους ὁ Ἀγησ. ἐπικαλεῖται ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν νόμον. Λαμβάνων δὲ τὴν ἐξήγησιν παρὰ τοῦ Ἀγησ. ἀπορρίπτει τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτοῦ στηριζόμενος εἰς τὴν τελευταίαν ἀναγνώρισιν τοῦ πατρὸς του (§1).—**ἔφη σὲ οὐκ εἶναι ἑαυτοῦ.** Ὁ Ἀγησίλ. γνωρίζων τὴν ὁμολογίαν τοῦ Ἀγιδος, εἰπόντος δημοσίᾳ ὅτι ὁ Λεωτυχ. δὲν ἦτο γνήσιος υἱὸς του (Πλουτ. Ἀλκιβ. 23. Ἀγησίλ.3. Θουκ.

VIII. 12. 2 καὶ 45. 1 καὶ Πανσ. III. 8. 4 καὶ Πλουτ. Λύσ. 22), στηρίζεται ἐπ' αὐτῆς καὶ ἀποκρούει τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ Λεωτυχ. ὡς στηριζόμενον εἰς παράνομον (ὡς βεβαιωμένην) πράξιν. Κατὰ τύπους ἀμφότεροι φαίνονται ὅτι ἔχουσι δίκαιον καὶ διὰ τοῦτο ἐξακολουθούσης τῆς ἀμφισβητήσεως παρεμβαινόντες καὶ ἄλλοι ὡς συνήγοροι αὐτῶν (ιδεὶ § 3). Κατ' οὐσίαν ὁμως τὸ δίκαιον εἶναι ὑπὲρ τοῦ Ἀγησιλάου. (Διατί;)

Ἔρωτ. *Τι ἐκέλευεν ὁ νόμος ἐν Σπάρτῃ περὶ διαδοχῆς βασιλείων; Τι ἰσχυρίζεται ὁ Λεωτυχ. καὶ ποῦ στηρίζεται; Τι ἰσχυρίζεται ὁ Ἀγησ. καὶ ποῦ στηρίζεται; Διατί ἀπορεῖ ὁ Λεωτυχ; Πότερος εἶχε δίκαιον καὶ διατί; Πῶς καταπαύει ἡ ἀμφισβήτησις;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Εἰς τί παραούρει τὸν ἄνθρωπον πολλάκις ἀνπεισθήτως τὸ συμφέρον καὶ πῶς πρέπει νὰ προφυλασσώμεθα;

Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης

§ 3. Συνηγορίαὶ ὑπὲρ τῶν ἀμφισβητούντων τὴν βασιλείαν καὶ ἐκλογὴ τοῦ Ἀγησιλάου (397).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. *χρησολόγος* (χρησμός — λέγω) = ὁ χρησμούς ἐρμηνεύων, ἀλλαχού δὲ ὁ χρησμούς συλλέγων. Τὸ δὲ *μάλα χρησολόγος* = καλός, εὐδόκιμος ἐρμηνευτὴς χρησμῶν. *συναγορεύω τινί* = συνηγορῶ (ὀμιλῶ) ὑπὲρ τίνος, ὑπερασπίζω τινά. *φυλάττομαι τι* = (προ)φυλάσσομαι ἀπὸ τίνος, φοβοῦμαι τι. *χολός* (χαλάω) = ἀνάτηρος (κουτσός). = *ἀντιλέγω* (ἀντίπειπον) = λέγω ἐναντίον τίνος (ὡς ἀντίπαλος), φέρω ἀντιρρήσεις, ἀπαντῶ. *προσκαίω* = κτυπῶ (σκονιάπτω), προσκόπτω. *χολεύω* (χολός) = εἶμαι ἢ γίνομαι χολός (κουτσαίνομαι). — *παντάκασι* (πᾶς — πᾶς) = παντελῶς, καθολοκληρίαν, διόλου. *ὀπόττε* (μετ' εὐκτι.) = ὀσάκις. *οἱ ἀφ' Ἡρακλέους* = οἱ Ἡρακλεΐδαι τ.ἔ. οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἡρ. — *ἤγοῦμαι τινος* = εἶμαι ἡγεμών, ἄρχων = προΐσταμαι, ἄρχω. *ἡ κόλις* = οἱ πολῖται. *αἰρούμαι τινα* (ὡς) τι = ἐκλέγω τινά ὡς τι.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. *ἀνῆρ.* παράθεσις τοῦ *Διοπέιθης* = ὅστις ἦτο (ἀνῆρ) *χρησολόγος* πολὺ διάσημος. Τὸ *μάλα ἐπιτείνει* τὸν ἐπιθ. προσδιορισμὸν *χρησολόγος*. *συναγορεύων* = συνηγορῶν, ὡς συνήγορος. **Ὡς εἶη χρ. φυλάξασθαι τὴν χολ. βασιλείαν.** Ἡ εἰδικ. πρῶτ. εἶναι ἀντικ. τοῦ εἶπεν (Διατί κατ' εὐκτι.) = οὐτι ὑπάρχει χρησμός τοῦ Ἀπόλλωνος (λέγων ὅτι πρέπει) νὰ (προ)φυλαχθῶμεν ἀπὸ τὴν χολὴν βασιλείαν (νὰποφύγωμεν νὰ ἐκλέξωμεν χολὴν βασιλέα). Τὸ *φυλάξασθαι* ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ *χρησμός εἶη* καὶ ἔχει ὑποκειμ. τὸ ἐννοούμενον ἡμᾶς (τοὺς Σπαρτ.) ἀντικ. δὲ τὸ *τὴν χολὴν βασιλείαν*. ὑπὲρ ἐνν. *συναγορεύων* = Ὁ δὲ Λ. συνηγορῶν ὑπὲρ τοῦ Ἀγησ. ἀπήγγτησεν (ἔφερον ἀντίρρ.

ρησιν πρὸς τὸν Διοπίθην). ὡς οὐκ οἶοιτο (ἐνν. ὁ Λύσις) τὸν Θεὸν κελεύειν φυλάξασθαι (ἐνν. ἡμᾶς) τοῦτο. Ἡ εἰδ. πρὸτ. εἶναι ἀντικ. τοῦ ἀντεῖπεν= ὅτι δὲν νομίζει ὅτι ὁ θεὸς διατάσσει (διὰ τοῦ χρησμοῦ) νὰ προφυλαχθῶμεν ἀπὸ τοῦτο. Ποῖον τὸ ὑποκ. καὶ τὸ ἀντικ. τοῦ κελεύειν καὶ τοῦ φυλάξασθαι; **μήτις ... χωλεύσαι.** Πλαγ. ἐρωτ. πρὸτ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ φυλάξασθαι καὶ ἐπεξηγήσεις τοῦ τοῦτο = δηλαδή μήπως γίνῃ τις χωλὸς ἀφ' οὗ προσκόψη (σκοινάψη καὶ κτωκίση τὸν πόδα του) τ. ἔ. μήπως γίνῃ βασιλεὺς ἄνθρωπος, ὅστις προσκόψας ἔγινε χωλὸς κατὰ τὸν πόδα. Διατί τὸ χωλεύσαι ἔχει ὀξεϊαν; Εἰς τὸ προσπταίας ἐνν. τὸν πόδα.— **ἀλλὰ μάλλον** (ἐνν. φυλάξασθαι) **μη ... βασιλεύσεις** (ἐνν. τις) = Ἄλλὰ μάλλον (νομίζει ὁ Λύσις, ὅτι ὁ θεὸς διατάσσει διὰ τοῦ χρησμοῦ νὰ προφυλαχθῶμεν) μήπως βασιλεύσῃ τις ... **οὐκ ὦν** = ὅστις δὲν κατατάσσεται (εἶναι)... **τοῦ** (βασιλικῶ) **γένους** = ἐκ τοῦ βασιλικῶ γένους τῆς Σπάρτης. Τὸ ἄρθρον σημαίνει τὸ γνωστὸν καὶ κατ' ἐξοχὴν γένος ἦτοι τὸ βασιλικόν. Καὶ ἡ πρὸτ. **μή(τις) βασιλεύσεις** εἶναι ὅτι καὶ ἡ **μήτις χωλεύσαι**, ἐξ ἧς ἐνν. καὶ ἐνταῦθα. **τό τις**. Αἱ δύο αὗται προτάσεις εἶναι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Λυσ. ἐρμηγεία τῆς προτάσεως **φυλάξασθαι τὴν χωλὴν βασιλείαν**. **παντάσσει γὰρ** (οἶοιτο ὁ Λ.) **εἶναι ἂν τὴν β. χωλὴν**. Τὸ εἰδικ. ἀπαρέμφ. μετὰ τοῦ ἂν ἰσοδυναμεῖ τῇ δυνητικῇ εἰδικ. προτάσει **σεῖ εἴη ἂν ἡ βασιλεία**, ἧτις εἶναι ἀντικ. τοῦ οἶοιτο, ἀφ' οὗ ἐξαρτᾶται τὸ ἀπαρέμφρατον = Διότι (νομίζει ὁ Λύσις, ὅτι) ἡ βασιλεία (τότε) ἤθελεν εἶναι καθολοκληρίαν χωλῆ δταν.... Ἡ αἰτιολογ. πρότασις αἰτιολογεῖ τὸ οἶοιτο ὁ Λυσ. **τὸν θεὸν κελεύειν φυλάξασθαι μὴ βασιλεύσῃ τις οὐκ ὦν τοῦ γένους** δηλ. τὴν γνώμην τοῦ Λυσ. ὅτι ἡ χωλότης τοῦ χρησμοῦ πρέπει νὰ ληφθῇ μεταφορικῶς (ἐπὶ τῆς νοθείας τοῦ γένους) καὶ ὄχι κυριολεκτικῶς (ἐπὶ τοῦ σώματος). — **ὁπότε μὴ ἡγοῖντο**. Χρον. πρότασις σημαίνουσα ἀπλήρην σκέψην τοῦ Λυσ. Εἰς τὸ **οἱ ἀφ' Ἡρακλ.** ἐνν. τὸ **γυγονότες** (καταγόμενοι) = οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἡρ. = Ὅταν δὲν θὰ προΐστανται τῆς πόλεως οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλ. (δηλ. γνήσιοι Ἡρακλειδαί). Ἐν τῇ χρον. προτάσει ἐνυπόκειται καὶ ὑπόθεσις. = Ἐάν ποτε δὲν θέλωσιν ἄρχει ἐν Σπάρτῃ Ἡρακλειδαί (τότε) ἡ βασ. θέλει εἶναι χωλὴ. **ἀμφοτέρων** δηλ. τῶν συνηγόρων Διοπίθους καὶ Λυσάνδρου. Τοῦτο καὶ τὸ **τοιαῦτα** εἶναι τὰ δύο ἀντικειμ. τοῦ ἀκούσασα. = Ἄφ' οὗ δὲ οἱ πολῖται ἤκουσαν τοιαῦτα (τὰς τοιαύτας γνώμας) καὶ παρὰ τῶν δύο (συνηγόρων) ἐξέλεξαν βασιλεῖα τὸν Ἀγησίλ. Ἴδε τὴν σύνταξιν τοῦ ἀκούω καὶ αἰροῦμαι. Τί σύνταξις εἶναι ἡ πόλις εἰλοντο; Τί εἶναι τὸ Ἀγησίλαον καὶ τί τὸ βασιλεῖα; | **Συμπληρώσον τὰς προτάσεις** **ᾧδε**. Πῶς εἶπεν ὁ Διοπ; Τί εἶπεν ὁ Διοπ; Εἴη χρησμός (λέγων) τί; Τί ἀντεῖπεν ὁ Λύσις; Τί οἶοιτο ὁ Λύσις; Τὸν θεὸν κελεύειν τί; Ποῖον τοῦτο φυλάξασθαι; Πότε χωλεύσαι τις; Ἄλλὰ τί φυλάξασθαι μάλλον; Τίς βασιλεύσεις; Πόσος τις βασιλεύσεις; Διατί ὁ Λύσις νομίζει τοῦτο (ἔχει αὐτὴν τὴν γνώμην);

Πότε (ἢ ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν) νομίζει ὁ Λύσ. εἶναι ἂν τὴν βασιλείαν χωλὴν; Πότε ἢ πόλις εἶλοντο Ἀγησίλαον;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Συνηγορία Διοσιτίθους ὑπὲρ Λεωνυχίδου. Ἀντίρρησις Λυσάνδρου, συνηγορία ὑπὲρ Ἀγησιλάου καὶ αἰτιολογία τῆς γνώμης του. Ἐκλογή τοῦ Ἀγησιλάου ὡς βασιλέως τῆς Σπάρτης.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Διοσιτίθης. Διάσημος Σπαρτιάτης χρησιμολόγος, σύγχρονος τοῦ Ἀγησιλ. καὶ πολέμιος αὐτοῦ (κατὰ τὴν ἐκλογὴν του) ἕνεκα τοῦ κατωτέρου χρησιμοῦ. **χρησιμός.** Ὁ περίφημος οὗτος χρησιμός, ὃν ὁ τε Πλούτ. ἐν βίῳ Ἀγησιλ. 3 καὶ Λυσάνδρου 23 καὶ ὁ Πausανίας ἐν ΠΙ. 8. 5 ἀναφέρουσιν, ἔχει ὡδε.

*Φράξο δὴ, Σπάρτη, καίπερ μέγαν λαὸν ἔδουσα,
μὴ σθέν ἄριπποδος βλάστη χωλὴ βασιλεία
δηρὸν γὰρ μόχθοι σε κατασχέσουσιν ἄεργοι
φθισίβροτον τ' ἐπὶ κῆμα κυλινδόμενον πολέμοιο.*

Κατὰ τοῦτον τὸν χρησιμὸν ἡ Σπάρτη ἔπρεπε νὰ φοβῆται (καὶ νὰπέχη) νὰ ἐκλέξη χωλὸν βασιλέα. Τὸν χρησιμὸν τοῦτον ὁ Διοσιτίθης ἐφαρμόζει ἐπὶ τοῦ Ἀγησιλάου ὅστις ἦτο χωλὸς τὸν ἕτερον πόδα. Ἄλλ' ὁ Λύσανδρος καίτοι μὴ χρησιμολόγος ἐφαρμόζει αὐτὸν ὀρθότερον ἐπὶ τοῦ Λεωνυχίδου, ὡς χωλοῦ κατὰ τὴν καταγωγὴν καὶ οὐχὶ γνησίῳ Ἡρακλείδου. Οἱ δὲ Σπαρτιάται παραδέχονται τὴν γνώμην τοῦ Λυσάνδρου. ὑπὲρ ἈΓΗΣΙΛΑΟΥ. Ὁ Λύσανδρος πανίσχυρος ὢν τότε ἐν Σπάρτῃ, ἕνεκα τῶν προσφάτων ἔτι κατὰ τῶν Ἀθηναίων θριάμβων του, συνδεδεμένος δὲ μετὰ τοῦ Ἀγησιλ. διὰ παιδικῆς φιλίας καὶ συναγωνιστῆς αὐτοῦ (Πλουτ. Ἀγησ. 2) ὑπερασπίζει νῦν σθεναρῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάρρησιν αὐτοῦ ἐξ ἧς καὶ αὐτὸς πολλὰ προσδοκᾷ, διότι γνωρίζει τὴν ἰκανότητά αὐτοῦ. τοῦ γένους (πρβλ. καὶ Δ' β' 9). Τὸ βασιλικὸν γένος τῆς Σπάρτης ἦτο τὸ τοῦ Ἡρακλείδου Ὑλλου, ἀφ' οὗ κατάγεται ὁ ἐν Ναυπάκτῳ φονευθεὶς ἀρχηγὸς τῶν Ἡρακλείδων Ἀριστόδημος καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Εὐρυσθένης καὶ Προκλῆς, οἵτινες ἦσαν οἱ δύο γενάρχηαι τῶν δύο τῆς Σπάρτης βασιλικῶν οἴκων, Εὐρυσθενιδῶν (ἢ Ἀγιδῶν ἐκ τοῦ Ἄγιδος υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Εὐρυσθένου) καὶ Προκλειδῶν (ἢ Εὐρυπωντιδῶν ἀπὸ τοῦ Εὐρυπώντος, ἐγγόνου τοῦ Προκλέους), μετὰ τῶν ὁποίων ὑπῆρχε πάντοτε ἔχθρα. Ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ τούτου γένους κατήγετο ὁ Ἀγησίλαος ὡς υἱὸς τοῦ τῷ 427 ἀποθανόντος Προκλείδου Ἀρχιδάμου τοῦ Β', οὐχὶ ὁμοῦ καὶ ὁ Λεωνυχίδης ὡς μὴ γνήσιος (κατὰ τὰ ἐν § 1) υἱὸς τοῦ Ἀγιδος. **Μὴ χωλεύσαι... ἀλλὰ μὴ βασιλεύσεις...** Κατὰ τὸν Λύσ. ὁ χρησιμὸς ἐνόει ὅτι ἔπρεπε νὰ προφυλαχθῶσιν οἱ Σπαρτ. οὐχὶ ἀπὸ κυριολεκτικῶς χωλοῦ (κατὰ τὸν πόδα) βασιλέως, οἷος ἦτο ὁ Ἀγησίλαος, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ μεταφορικῶς χωλοῦ, ἧτοι νόθου κατὰ τὴν καταγωγὴν (μὴ καταγομένου δηλ. ἀπὸ

τοῦ βασιλικοῦ γένους τῆς Σπάρτης τῶν Εὐρυσθενιδῶν ἢ τῶν Προκλειδῶν), εἶδος ἦτο ὁ Λεωτυχίδης. Αἰτιολογεῖ δ' ὁ Λύς. ἐπαρκῶς τὴν γνώμην του ταύτην καὶ νικᾷ καὶ διὰ τὸ ὀρθὸν τῆς γνώμης του καὶ διὰ τὴν μεγάλην τότε ἐν Σπάρτῃ ἰσχύν του. Ἦτο δ' ὄντως ὁ Ἀγησίλαος ὑπέρτερος καὶ ἰκανώτερος τοῦ Λεωτυχίδου ἅτε κατὰ τὴν Σπαρτιατικὴν ἀγωγὴν παιδευθεὶς κ.λ.π. (§ 1).

Ἔρωτ. *Τίς συνηγορεῖ ὑπὲρ τοῦ Λεωτυχίδου καὶ τίς ὑπὲρ τοῦ Ἀγησίδαου ; Τί εἶναι ὁ Διοπείδης καὶ τί ὁ Λύσανδρος ; Ποῦ στηρίζονται ἀμφότεροι ; Τίς ἦτο ὁ περὶ τῆς βασιλείας τῆς Σπάρτης χορημὸς ; Πῶς ἐρμηνεύει αὐτὸν ὁ συνηγορὸς τῶν Λεωτυχ. καὶ πῶς ὁ τοῦ Ἀγησιδ. ; Τίς νικᾷ καὶ διατί ; Ποῖον εἶναι τὸ βασιλικὸν γένος τῆς Σπάρτης καὶ τίνας οἱ δύο βασιλικοὶ οἶκοι ; Πῶς διέκειντο οὗτοι πρὸς ἀλλήλους πάντοτε καὶ ἐν τίνοις κατάρχεται ὁ Ἀγησίλαος ; Πότε ὁ Ἀγησιδ. ἐξελέγη βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ; Διατί ὁ Λεωτυχ. θεωρεῖται νόθος (§ 1) ;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Εἶναι δυνατόν ποτε τὸ θεῖον νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἀπατεῶνας ; Τὸ δίκαιον οὐδέποτε ἀπόλλυται. (Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης)

§ 1-4. Α' Μεθοδικὴ ἐνότῃς. Θάνατος Ἀγιδος καὶ ἐκλογὴ Ἀγησίδαου.

Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνότῃτος § 1-4.

§ 4—τέλ. Συνωμοσία Κινάδωνος καὶ τιμωρία αὐτοῦ (396).

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ. Πρὶν εἶτι συμπληρωθῆ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Ἀγησίδαου (τὸ 397-396) ἐν Σπάρτῃ, ἦτο κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 396 ἀνακαλύπτεται ἐν Σπάρτῃ συνωμοσία κατὰ τῆς Πολιτείας ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ νεανίου Σπαρτιάτου Κινάδωνος (4). Οἱ ἔφοροι παρὰ τοῦ καταγγελλάντος τὴν συνωμοσίαν μανθάνουσι τὸν τρόπον τῆς διοργανώσεως αὐτῆς (5), τὸ πλῆθος καὶ τὰ φρονήματα τῶν γνωρίζοντων αὐτὴν (6), τὸν τρόπον τῆς προμηθείας ὄπλων καὶ τὸν χρόνον τῆς συνωμοσίας (7). Ἐντρομοὶ οἱ ἔφοροι ἀποφασίζουσιν ἐν μυστικῇ συνεδρίᾳ μετὰ τῆς γεροῦσιαις νάποστείλωσι τὸν Κινάδωνα πρὸς ὑπηρεσίαν ἐνὰ δῆθεν εἰς Ἀλῶνα τῆς Μεσσηνίας σχεδιάσαντες νὰ συλλάβωσιν αὐτὸν καθ' ὁδὸν ἄνευ θορύβου (8). Ὅρισαντες δὲ τοὺς παρακολουθήσοντας στρατιώτας διὰ τὴν δῆθεν ἀνατεθεῖσα αὐτῷ ὑπηρεσίαν (9), ἀπέστειλαν αὐτὸν δώσαντες ἐντολὴν κρυφίως εἰς τοὺς στρατιώτας ἕνα αὐτὸν μὲν συλλάβωσι καὶ κρατήσωσι μεθ' ἑαυτῶν, πρὸς αὐτοὺς

δὲ γράψωσι τάχιστα τὰ ὀνόματα τῶν ἐν Σπάρτῃ συνωμοτῶν, ὅσα ἤθελον μάθει παρ' αὐτοῦ, ἵνα συλληφθῶσι καὶ αὐτοὶ πρὶν μάθωσιν διὰ κατηγορήθησαν (10). Μαθόντες δ' οἱ ἔφοροι ὄντως μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Κινάδωνος τὰ ὀνόματα τῶν ἄλλων συνωμοτῶν συνέλαβον καὶ αὐτοὺς ἐν Σπάρτῃ. Προσαγαρόντες δ' εἰς Σπάρτην τότε καὶ τὸν Κινάδωνα καὶ μαθόντες παρ' αὐτοῦ ὅτι τὴν συνωμοσίαν ἐχάλκευσεν οὗτος ἐκ φιλοδοξίας ἐτιμώρησαν αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους συνωμοτίας διὰ θανάτου παραδειγματικῶς (11).

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Ἐνταῦθα ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν τὴν κουφότητα τοῦ φιλοδόξου καὶ θερμοκεφάλου Κινάδωνος, ὅστις ἐκ φιλοδοξίας κινούμενος ἐσκέφθη νὰ καταλύσῃ τὸ πάτριον πολίτευμα καὶ τὰς καθεστηκυίας ἀρχάς καὶ νὰ θέσῃ ἐν κινδύνῳ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τῆς πατρίδος του, ὅπως γίνῃ αὐτὸς ἀρχων. Πολλὰ πολλαχοῦ τοιαῦτα ἐκ κούφης φιλοδοξίας ἄτοπα κινήματα εὐρίσκωμεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ πάντων τῶν λαῶν πάσης ἐποχῆς. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ κινήματα τῶν τυράννων τῆς ἀρχαιότητος ἐν Ἀθήναις (Κύλων, Πεισίστρατος), ἐν Μεγάροις (Θεαγένης), ἐν Κορίνθῳ (Κύβελος), ἐν Σικυῶνι (Ὁρθαγόρας), ἐν Φεραῖς (Ἀλέξανδρος), ἐν Λακίῳ (Ἀλευάδαι), ἐν Κραννῶνι (Σκοπάδαι), ἐν Σικελίᾳ (Ἰέρων, Διονύσιος κ.λπ.) καὶ τὰ τῶν δουκῶν τῶν μέσων χρόνων καὶ τὰ θναρτικὰ καὶ ἀντιδυναστικὰ τῶν νεωτέρων. Ὅσῳ ἡ εὐγενὴς φιλοδοξία, τ. ἔ. ἡ ἀμιλλα ἐν τῇ προόδῳ καὶ ὁ πατριωτισμός, εἶναι εὐγενῆ καὶ ὠφέλιμα τῇ πατρίδι αἰσθήματα τοσοῦτω τοῦναντίον εἶναι βλαβερά καὶ ὀλεθρία ἢ ἀγενῆς φιλοδοξία τ. ἔ. ἡ φιλοπρωτεία καὶ ἡ ἰδιοτέλεια. Ὅσῳ δὲ πλείονα τοιαῦτα κινήματα ἀναφαίνονται ἐν τινι λαῷ τοσοῦτω ἐκεῖ ἐπικρατεῖ μεγαλύτερα διαφθορά ἡθῶν καὶ ἔλλειψις πατριωτισμοῦ. Καὶ ἐν Σπάρτῃ ὄντως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἀρχεταὶ ἡ διαφθορά, ἡ παρανομία καὶ ἡ ἀφιλοπατρία, αἵτινες πολλαπλασιασθεῖσαι σὺν τῷ χρόνῳ κατέλυσαν τελείως τὸ Λυκούργειον πολίτευμα καὶ ἀφῆρσαν ἀπὸ τῆς Σπάρτης οὐ μόνον τὰς ἡνίας τῆς ἡγεμονίας ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ εἰσῆγαγον ἐκεῖ, ὅπου εἶχε στήσει τὸν θρόνον αὐτῆς ἡ λιτότης καὶ ἡ ἐγκράτεια, τὴν λατρείαν τοῦ πλοῦτου, τῆς πολυτελείας καὶ τῆς ἡδυπαθείας.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ. Πάντες βδελύσσονται τὸν προδότην, εἰ καὶ πολλοὶ ἠγάπησαν τὴν προδοσίαν! Ἡ Πατρίς ἔστω ὑπεράνω πάντων. Τὸ ὑπερ Πατρίδος ἀγωνίζεσθαι καὶ τὸ πείθεσθαι τοῖς Νόμοις εἶναι τὸ ὕψιστον τῶν καθηκόντων τοῦ εὐγενοῦς καὶ γνησίου πολίτου. Ἐσο φιλόδοξος ἄλλ' ὄχι καὶ φιλόπρωτος.

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ Γ' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

1. Ἐνωσον πάσας τὰς μεθοδικὰς ἐνότητος καὶ ἀποτελέσον τὸ περιεχόμενον ὅλου τοῦ κεφαλαίου.

2. Σύνθεσον τὸ περιεχόμενον τοῦτο καὶ διηγῆθητι ἐν εἴδει ἐκθέσεως.

3. Διαίκρινον τὰ σπουδαιότερα πραγματικὰ γεγονότα τοῦ κεφαλαίου τούτου.

4. Εἰπὲ τὰ σπουδαιότερα διδάγματα τοῦ κεφαλαίου.

5. Εἰπὲ τὰς σπουδαιότερας ἀνωμαλίας, τὰς σπανιωτέρας συντάξεις κ. λ. π.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ. Θάνατος Ἄγιδος (1). Ὁ Λεωνυχίδης καὶ ὁ Ἀγροίλαος ἀμφισβητοῦσι τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα (2). Προσιμᾶται ὁ Ἀγροίλαος καὶ ἀναγορεύεται βασιλεὺς (3-4). Κατὰ τὸ α' ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Ἀγροίλ. ἀνακαλύπτεται συνωμοσία ἐν Σπάρτῃ ὑπὸ τὸν Κινάδωνα (4). Οἱ Ἐφοροὶ ἐνηργήσαντες ἀναγκάσεις (5-7) καὶ ἀνακαλύψαντες τοὺς ἐνόχους (7-11) τιμωροῦσιν αὐτούς (11).

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ. Ἀποθανόντος ἐν ἔτει 397 τοῦ Ἄγιδος ἀναγορεύεται βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ἀντὶ τοῦ Λεωνυχίδου (νιού τοῦ Ἄγιδος) ὁ Ἀγροίλαος ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἄγιδος. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀκολουθούτου ἔτους 396 ἀνακαλύπτεται φοβερὰ συνωμοσία ἐν Σπάρτῃ διοργανομένη ὑπὸ τοῦ φιλοδόξου νεανίου Κινάδωνος, ὅσους καὶ τιμωρεῖται ἀσπληρῶς μετὰ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ.

Διηγῆθητι προφορικῶς ἢ γραπτῶς τὰ περὶ τῆς ταφῆς τῶν βασιλέων ἐν Σπάρτῃ (§ 1) ἢ τὰ τῆς συνωμοσίας τοῦ Κινάδωνος (§ 4-τέλ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Οἱ Λακεδ. ἐξακολουθοῦσι πολεμοῦντες κατὰ τῶν Περσῶν τῆς Μ. Ἀσίας ὑπὸ τὸν Ἀγροίλαον ἤδη πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐκεῖ Ἑλληνίδων πόλεων. Ἡ περὶ τὸν Πακτωλὸν νίκη τοῦ Ἀγροίλαου. Ἀντικατάστασις τοῦ Τις. διὰ τοῦ Τιθραύστου (396 καὶ 395).

§ 1. Ἀγγελία τοῖς Λακεδαιμονίοις περὶ παρασκευῆς μεγάλου Περσικοῦ στόλου (396).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. Ναύκληρος = κυβερνήτης ἐμπορικοῦ πλοίου = πλοίαρχος. αὐτοῦ = εἰς αὐτὸ τὸ μέρος, ἐκεῖ. προσακούω = προσέτι (σὺν τοῖς ἄλλοις) ἀκούω. δεῖν = εἶναι ἀνάγκη, μέλλειν. ἀνάγομαι = (ἀπο)πλέω. ἐξαγγέλλω = ἀναγγέλλω. ὅποι = διὰ (εἰς) ποῖον μέρος, διὰ τοῦ, ἐναντίον τίνος.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Μετὰ ταῦτα = μετὰ τὰ προηγούμενα (κυρίως ὁμως μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἀγησιλάου ὡς βασιλέως). — ὦν = διατρέβων, εὐρισκόμενος. Ἡ μετοχ. ἐπιθετικὴ ὡς καὶ ἡ ἰδῶν. καταπλεύσας ἔνν. ἐκάισε δηλ. εἰς Φοινίκην. αὐτοῦ δηλ. ἐν Φοινίκῃ. πεπληρωμένας ἔνν. ἀνδρῶν κ. λ. π. κατασκευαζομένας. Ἡ μετοχ. αὕτη καὶ αἱ 2 προηγούμεναι εἶναι κατηγορηματ. Ἐνεκα τοῦ ἰδῶν = καὶ ὅστις εἶδεν ὅτι ἄλλαι μὲν Φοιν. τριήρεις κατέπλεον ἐκεῖ (εἰς Φοινίκην) ἐξ ἄλλων μερῶν, ἄλλαι δὲ ὅτι ἐκεῖ (ἐν Φοινίκῃ) εἶχον πληρωθῆ ἄνδρῶν (εἶχον ἐξοπλισθῆ), ἄλλαι δὲ ὅτι εἰσέτι κατεσκευάζοντο. προσακούσας ἐπιθετικὴ μετοχὴ συνέχεια τῶν ὦν καὶ ἰδῶν = ὅστις προσέτι (ἐκτὸς ἐκείνων τὰ ὁποῖα εἶδε) ἤκουσε καὶ τὸ ἐξῆς... ὅτι δέοι... Ἡ εἰδικὴ πρότασις εἶναι ἐπεξηγήσις τοῦ τοῦτο. αὐτὰς δηλ. πάσας τὰς ἀναφερομένας Φοινίσσας τριήρεις = ὅτι δηλ. ἔπρεπε (ἐμελλον) νὰ γίνωσιν αἱ τριήρεις αὗται τριακόσαι = ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἔμελλε νὰ ἀνέλθῃ εἰς 300 — ἐπιβάς χρον. μετοχὴ. ἐπὶ τὸ... ἀναγόμενον... Σχῆμα ὑπερβατὸν ἀντι = ἐπὶ τὸ πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀναγόμενον πλοῖον = εἰσελθὼν εἰς τὸ πρῶτον πλοῖον, ὡς ἀπέπλεεν (ἔτυχε νὰ ἀποπλήρ.) εἰς τὴν Ἑλλάδα... ὡς... παρασκευαζομένων. Τοῦτο εἶναι ἀντικ. τοῦ ἐξήγγειλε καὶ εἶναι εἰδικὴ πρότασις, ἐξηγήθη δὲ διὰ τοῦ ὡς (ὅτι) καὶ μετοχῆς κατὰ τρόπον σπάνιον ἀντὶ τοῦ συνήθους τρόπου διὰ τοῦ ὡς καὶ εὐκτικῆς ἢ ὀριστικῆς = ἐξήγγειλε τοῖς Λακ. ὡς βασιλεῖς καὶ Τισσαφέρης παρασκευάζοντο (παρασκευάζοιεν ἑαυτοῖς) = ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς Λακεδ. (ὁ Ἡρόδας) ὅτι (ὡς ἤκουσεν) ὁ βασιλ. καὶ ὁ Τ. παρεσκευάζον τὸν στόλον τοῦτον (δηλ. τὰς 300 τριήρεις). Τὸ ὡς σημαίνει τὴν ὑποκειμενικὴν ἀντίληψιν = κατὰ τὴν ἰδέαν του εἴτε ὡς ἤκουσε νὰ λέγωσιν ἐν Φοινίκῃ. ὅποι δέ. Τὸ πλῆρες εἶναι ἔφη δέ (ὁ Ἡρόδ.) οὐδὲν εἰδέναι ὅποι (παρασκευάζοντο τὸν στόλον) = διὰ ποῦ δὲ εἴτε ἐναντίον δὲ τίνος παρεσκευάζον οὗτοι τὸν στόλον τοῦτον εἶπεν ὅτι δὲν ἐγνώριζεν (ὅτι οὐδεμίαν γνώσιν εἶχεν) — οὐδὲν σύστοιχον ἀντικειμ. τοῦ εἰδέναι. Τὸ ὅποι σημαίνει τὴν εἰς τόπον κίνησιν (μετὰ ἐχθρικῆς διαθέσεως ἐναυθῆ). Τὸ (ὅποι παρασκευάζοντο) εἶναι πλαγία ἐρωτημ. πρότασις ἐκ τοῦ (οὐκ) εἰδέναι ἐξαρωτημένη. — | Συμκλήρωσον τὰς προτ. Ὡδε: Ποῖος Ἡρόδας ἐξήγγειλεν; Τί καὶ τί ἰδῶν ὁ Ἡρόδας; Πότε ὁ Ἡρ. ἐξήγγειλεν; Εἰς ποῖον πλοῖον ἱπιβάς ὁ Ἡρ.; Τί ἐξήγγειλεν ὁ Ἡρ.; Τί οὐκ εἰδέναι ὁ Ἡρ.;

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἀγγελία ὑπὸ τοῦ ἐν Φοινίκῃ διατρέβοντος Ἡρόδου πρὸς

τοὺς Λακεδ. ὅτι ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν παρεσκευάζεν (ὡς ἤκουσε) μέγαν στόλον, ἄγνωστον κατὰ τίνος προοριζόμενον.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Μετὰ ταῦτα Ἡρ. ἐξήγγειλε. Ὀλίγον μετὰ τὰ εἰρημένα ἐν Σπάρτῃ γεγονότα (γ' 4—τέλ.) δηλ. τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάρρησην τοῦ Ἀγησιλάου καὶ τὴν συναμοσίαν τοῦ Κινάδωνος, ἤτοι κατὰ τὸ ἔαρ εἰ τοῦ 396, ὁ ἐν Φοινίκῃ χάριν ἐμπορίας διατρίβων Ἕλλην ἐμπορος Ἡρώδας ἰδὼν ὅτι ἐν Φοινίκῃ παρεσκευάζετο στόλος μέγας καὶ ἀκούσας ὅτι οὗτος παρεσκευάζετο ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος ἐπέβη τοῦ πρώτου τυχόντος πλοίου, ὅπερ ἔπλεεν εἰς Ἑλλάδα, καὶ ἐλθὼν εἰς Λακεδαίμονα ἀνήγγειλε τοῦτο εἰς τοὺς Ἐφόρους ὅπως λάβωσι τὰ μέτρα των. Ὁ Ἡρώδας οὗτος χάριν τῆς ἐμπορίας του εἶχε ναυλώσει ξένον πλοῖον μετὰ τοῦ ἰδιοκτῆτου καὶ κυβερνήτου τοῦ ὁποίου διέμεγεν ἐν Φοινίκῃ. Καὶ τοῦτον ὁμως, φαίνεται, αἰφνιδίως ἀπελθὼν ἐγκατέλιπεν ἐκεῖ καὶ τὰ συμφέροντά του χάριν τῆς Σπάρτης, διότι ἡ Σπάρτη διέκειτο φιλικῶς πρὸς τὰς Συρακούσας. Περὶ τούτου Ὁ Πλούτ. ἐν βίῳ Ἁγ. Α' 6 λέγει «Ἄρτι δὲ ὄντος τοῦ Ἁγ. ἐν τῇ ἀρχῇ ἐξηγγέθη βασιλεὺς ἀθροίζων». — **Φοινίκη, Φοινίκης.** Φοινίκη ἐκαλεῖτο ἢ ἀπὸ Συρίας μέχρι Παλαιστίνης ἐκτεινομένη παραλία ἐπὶ τῆς Μεσογείου, χώρα εὐφορος ἰδίως εἰς οἶνον καὶ ἔλαιον. Οἱ Φοινίκης εἶναι ὁ ἀρχαιότατος ναυτικὸς καὶ ἐμπορικὸς λαὸς, τὸν μέγαν στόλον των κατασκευάζοντες ἐκ τῶν δασῶν τοῦ Λιβάνου. Οὗτοι ἀφ' ὅτου ἡ χώρα των ὑπετάγη εἰς τὸν Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπου παρεῖχον τὸν ἑαυτῶν στόλον εἰς τοὺς Πέρσας κατ' ἀνάγκην (Θουκ. Α' 16). Ἦτο δ' ὁ στόλος τῶν Φοινίκων ἡ σπουδαιότερα ναυτικὴ δύναμις τῶν Περσῶν κατὰ τοὺς Μηδικούς πολέμους. Οἱ Φοινίκης κατὰ τὴν 9 π. χ. ἑκατονταετηρίδα ἔκτισαν τὴν Καρχηδόνα. Οὗτοι εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους εἶχον ἐφευρεῖν τὴν γραφήν, τὴν ἀριθμητικὴν, τὴν ὕαλον, τὴν μεταξουργίαν, τὴν διὰ πορφύρας βαφήν. Οὗτοι εἶχον ἔλθει ἀρχαιοτάτα εἰς ἐπιμειξίαν ἐμπορικὴν μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἰδρύσαντες ἐν ταῖς νήσοις καὶ τοῖς ἀνατολικῶς παραλίῳ τῆς Ἑλλάδος διάφορα ἐμπορεῖα κ.λ.π. — **τριήρεις παρεσκευαζόμενας.** Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν κατὰ προτροπὴν τοῦ Φαρναβάζου, μεταβάντος εἰς Σούσα, μετὰ τὴν πρὸς τὸν Δερκυλίδαν ἀνοκηχὴν, τῷ 399, διέταξε νὰ ἐτοιμασθῇ στόλος μέγας, ὅστις τιθέμενος ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀθηναίου ναυάρχου Κόνωνος βὰ ἐξασπράττειε κατὰ τῆς Σπάρτης ὅπως καταλύσῃ τὸ κράτος αὐτῆς, ὅπερ ἐπίεξε καὶ τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας καὶ τὸ Περσικὸν κράτος διὰ τῶν διεξαγομένων ἤδη (399—395) διὰ τοῦ Θίβρ.—Δερκυλ.—Ἀγησιλάου πολέμων (περὶ Διόδ. XVI, 39 καὶ 79 καὶ Πανσ. Α' 23). Παρὰ τῷ Ἰσοκράτει (IX. 55) παραδίδεται ὅτι τὴν ἰδέαν ταύτην τῆς κατὰ θάλασσαν καταπολεμήσεως τῶν Λακεδ. ἐνέβαλον τῷ Φαρναβάζῳ καὶ ἄλλοις στρατηγοῖς τοῦ Ἀρταξέρξου ὁ βασιλεὺς τῆς Κύπρου Εὐαγόρας καὶ ὁ ναύαρχος τῶν Ἀθηναίων

Κόνων, θέλοντες νὰ καταβάλωσι τοὺς ἀντιπάλους αὐτῶν Λακεδ. **Τισσαφέρωνος**. Ἄντι νὰ εἴπῃ **Φαρναβάζου**, εἰς ὃν κυρίως ὀφείλεται τὸ σχέδιον τῆς παρασκευῆς στόλου, διότι οὗτος συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Κόνωνος καὶ τοῦ Εὐαγόρου ἐτεδίαξε τὴν πραγματοποίησιν αὐτοῦ παρὰ τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ. Ἄναφίρεται δ' ἐνταῦθα ὁ Τις. εἶτε διότι πράγματι συνεργαζόμενος μετὰ τοῦ Φαρν. εἶχεν ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ σχεδίου τούτου εἶτε (τὸ πιθανώτερον) διότι τοιαύτη διάδοσις ὑπῆρχε τότε ἐν Φοινίκη, ἐπειδὴ ὁ Τις. ἦτο ὁ σπουδαιότερος ἀντιπρόσωπος τοῦ βασιλέως καὶ εἶχε τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν ἐν Μ. Ἀσίᾳ κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Τὴν φήμην δὲ ταύτην ἀβασανίστως παρεδέχθη καὶ ὁ Ἡρώδας, ὡς φαίνεται.

Ἐρωτ. Πότε ὁ Ἡρώδας ἦλθεν εἰς Σπάρτην ἐκ Φοινίκης καὶ τί ἀνήγγειλε; Πόθεν ἦτο ὁ Ἡρώδας καὶ πῶς εὐρέθη ἐν Φοινίκη; Τί ἦτο ἡ Φοινίκη καὶ τί οἱ Φοινίκες; Πόσος ἦτο ὁ κατασκευαζόμενος Περσικὸς στόλος; Τίνας ἐπέδειξαν τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν; Τίς ἐπέβλεπε τὴν κατασκευὴν τοῦ στόλου τούτου; Ἡδύνατο ὁ Ἡρώδας νὰ γνωρίσῃ ἀκριβῶς τὰ τῆς κατασκευῆς τοῦ στόλου τούτου;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ὅσα τὴν φιλοπατριάν καὶ αὐταπάρνησιν τοῦ Ἡρώδα καὶ διάχθητι τί εἶναι πατρὶς καὶ τίνα τὰ πρὸς αὐτὴν καθήκοντά μας;

§ 2. Ἐνέργειαι Λυσάνδρου ὅπως ὁ Ἀγησίλαος ἐκατρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἀσίας (396).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. ἀναπτερόμαι-οῦμαι παθ. τοῦ ἀναπτειρῶ=δίδω πτερά (=θάρος) ἦτοι παροξύνω, ἐξερεθίζω, θορυβῶ, ἐξεγείρω τινά **πρίξιμι** =ὑπερτερῶ, γίνομαι ἀνώτερος, ὑπερέχω. **τό πεζόν**=τὸ πεζικόν (στράτευμα). **λογίζομαι**=ἀναλογίζομαι, λαμβάνω ὑπ' ὄψει μου (λογαριάζω, σκέπτομαι). **ὕψισταμαι** (ὑπέστην, ὑφέστηκα) μετ' ἀπαρεμφ=ἵσταμαι ὑπό τι, ἦτοι παίρνω τι ἐπάνω μου, ἀναλαμβάνω. **νεοδαμώδεις**=α' 4.—**τὸ σύνταγμα** (συντάσσομαι)=τὸ συντεταγμένον στράτευμα, τὸ στρατιωτικὸν σῶμα **στρατεύομαι** =α' 7 καὶ 13.—**λογισμός** (λογίζομαι)=λογαριασμός, σκέψις. **συνεξέρχομαι** =μετὰ τινος ἐξέρχομαι (πορεύομαι)=συνεκστρατεύω. **δικαρχία**=ἡ ἀρχὴ (ἐξουσία) τῶν 10 ἀνδρῶν. **καθίσταμαι** παθ.=διορίζομαι, ἐγκαθίσταμαι. Τὸ ἐνεργητικόν; Πρὸβλ. α' 11, 19 καὶ β' 11, 14.—**ἐκπίπτω**=ἐκβάλλομαι, ἐκδιώκομαι, καταγοῦμαι. Τὸ ἐνεργητ. εἶναι **ἐκβάλλω τινά**. **πάτριος**=α' 26 καὶ 28.—**ἡ πολιτεία**=τὸ πολίτευμα. **παραγγέλλω**=διατάσσω—**καθίστημι** =συνιστῶ, ἀποκαθιστῶ.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. ἀνεπτειρωμένων=ὄτε εἶχον θορυβηθῆν, ἐν ᾧ ἦσαν ἐξηρηθευμένοι (ἐνεκα τῆς ἀγγελίας τοῦ Ἡρώδα)—**συναγόντων-βουλευομέ-**

ων = ἐν ᾧ συνεκάλουν καὶ συνεσκέπτοντο (κατ' ἐπανάληψιν) — τί χρῆ ποιεῖν. πλαγία ἐρωτηματικὴ πρὸτ. ἀντικ. τοῦ βουλευομένων. Διὰ τί ἐτέθη τὸ τι ἀντὶ τοῦ δεῖ; Ποῖον εἶναι τὸ ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου *χερῆ*; νομιζων-λογιζόμενος = ἐπειδὴ ἐνόμιζε καὶ (ἐπειδὴ) ἀνελογίζετο. τοὺς Ἑλληνας περιέσεισθαι = ὅτι οἱ Ἑλλ. θὰ εἶναι ὑπέρτεροι (ἐνν. τῶν Περσῶν)... καὶ κατὰ τὸ ναυτικόν. Τί εἶναι ἡ δοτ. τῷ ναυτικῷ καὶ τί ἡ αἰτιατ. τοὺς Ἑλληνας; τὸ πεζὸν προληπτικὸν ἀντικείμεν. εἰς τὸ λογιζόμενος καὶ ὑποκείμεν. εἰς τὸ ἐσώθη = λογίξ. ὡς ἐσώθη τὸ πεζὸν = πῶς (τίνι τρόπῳ) ἐσώθη τὸ πεζικόν. ὡς ἐσώθη πλαγία ἐρωτηματικὴ πρότασις ἐπιφερομένη διὰ τοῦ ὡς (ἀντὶ τοῦ συνήθους ἐρωτημ. πρὸς ἡ ὄπως) καὶ ἐξαρμομένη ἐκ τοῦ λογιζόμενος. τὸ ἀναδάν... = ἐπιτετ. μετοχὴ προσδιορίζουσα τὸ πεζὸν = ὅπερ μετὰ τοῦ Κύρου ἀνέβη (ἐξεστράτευσεν) πρὸβ. α' 2 — πείθει... ὑποστῆναι... στρατεύεσθαι = ἔπεισε τὸν Ἀγησίλαον νὰ ἀναλάβῃ νὰ ἐκστρατεύῃ. Τί ἐνεσῶς εἶναι τὸ πείθει; Ποῖον τὸ ὑποκ. τοῦ ὑποστῆναι καὶ στρατεύεσθαι; ἢν δῶσι (ἐνν. οἱ ἔφοροι) = ἂν δώσωσιν. ὑποθετ. πρὸτ. ἢς ἀπόδοσις τὸ πείθει ὑποστῆναι στρατεύεσθαι. εἰς διαχιλίους = εἰς ἑξακισχιλίους = περίπου 2 χιλ... Σπαρτιατῶν — νεοδαμῶδων γενικαὶ διαρετικαί. τὸ σύνταγμα τῶν συμμ. = τὸ σῶμα τῶν συμμ.... Τοῦτο εἶναι τὸ τρίτον ἀντικείμενον τοῦ δῶσι· τὸ δὲ εἰς ἑξακισχιλίους εἶναι παράθεσις αὐτοῦ = καὶ (ἂν δώσωσι) τὸ στρατιωτικὸν σῶμα τῶν συμμ. (= τὸ ἀναλογεῖν καὶ συνήθως διδόμενον α' 4) ἀνερχόμενον εἰς (ὅπερ νὰ εἶναι) 6 χιλ. περίπου. πρὸς δὲ τούτῳ τῷ λογισμῷ — ἐβούλετο βραχυλογία = ἐκτὸς δὲ ταύτης τῆς σκέψεως ὅτι δηλ. ὁ ἀγὼν θὰ εἶναι εὐκόλος (παρεκίνησε αὐτὸν πρὸς τὴν πρότασιν ταύτην καὶ τὸ ἴδιον συμφέρον διότι) ἐπεθύμει καὶ ὁ ἴδιος ὁ Λύσαν. νὰ μεταβῇ (συνεκστρατεύσῃ) μετ' αὐτοῦ (εἰς Ἀσίαν) — ὅπως κἀλιν καταστήσειε τελ. πρὸτ. ἐκ τοῦ ἐβούλετο = ἔνε. ἀνασυστήσῃ. τὰς κατασταθείσας = αἱ ἐγκατεστάθησαν. Τί μετχ. εἶναι; ὕπ' ἐκείνου λέγεται ἐκ μέρους τοῦ συγγραφέως ἀντὶ τοῦ ἕφ' ἑαυτοῦ δηλ. τοῦ Λυσάνδρου. ἐκπεπωκυίας δι = αἰτινες ὅμως (δεκαρχαίαι) εἶχον καταργηθῆ. Τί μετοχ. εἶναι; διὰ τοὺς ἕφ. = ἔνεκα τῶν ἐφόρων = ὑπὸ τῶν ἐφόρων. οἱ παρῆγγειλαν = οἵτινες ἔφοροι διέταξαν (συνέστησαν διὰ τοῦ Δερκυλ.) νὰ πάτρια πολιτεύματα. τὰς κατρίους πολιτείας βραχυλογία = νὰ πολιτεύονται κατὰ τὰ πάτρια (πατροπαράδοτα) πολιτεύματα. — [Συμπλήρωσον τὰς προτ. Ὡς: Πότε ὁ Λύσ. πείθει τὸν Ἀγησίλαον ὑποστῆναι; Διὰ τί ὁ Λύσ. πείθει τὸν Ἀγησ.; Τί βουλευομένων τῶν Λακεδ.; Τί νομιζων ὁ Λύσ.; Τί λογιζόμενος ὁ Λύσ.; Ποῖον πεζὸν ἐσώθη; Τί ὑποστῆναι τὸν Ἀγησίλαον; Πείθει τὸν Ἀγησ. ὑποστῆναι στρατεύεσθαι ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν; Τί δῶπιν αὐτῷ οἱ ἔφοροι; Πρὸς τίνα σκοπὸν ἐβούλετο συνεξελθεῖν καὶ αὐτός; Ποίας δεκαρχίας καταστήσειε; Διὰ ποίους ἐφόρους;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ὁ Λύσανδρος πείθει τὸν Ἀγησίλαον νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ

τῆς Μ. Ἀσίας (πότε, διατί καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους;)—Ἐπιθυμία Λυσάνδρου νὰ μεταβῆ εἰς Μ. Ἀσίαν (πρὸς τίνα σκοπὸν;).

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. ἀνεπτρωμένων—βουλευομένων. Οἱ Λακεδαιμ. καὶ οἱ σύμμαχοι ὀργίζονται κατὰ τὸν Περσῶν καὶ λαμβάνουσι μέτρα κατ' αὐτῶν, διότι ἐκ τῆς ἀγγελίας τοῦ Ἡρόδα ἐνόησαν ἤδη ὅτι ἠπατήθησαν νομίσαντες ὅτι ἡ περὶ εἰρήνης ὑπόσχεσις τοῦ Τισσαφ. καὶ Φαρν. πρὸς τὸν Δερκυλίδα (β' 20) θὰ ἐτηρεῖτο. Ἀργὰ ἐννοοῦσι τὴν ἀπάτην αὐτήν. καὶ τῷ ναυτικῷ... Ὁ Λύσ. ἐξαπατᾷ τοὺς Λακεδ. παραδεχόμενος ὅτι δύναται νὰ ἐξῆ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἤδη ἐκεῖνο τὸ ναυτικὸν τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ εἶχε κατὰ τὸ τέλος τοῦ Πελοπ. πολέμου (ὅπερ ἦτο πράγματι ἰσχυρὸν ἐπιτυχὸν καὶ τὴν κατέκλυεν τῆς δυνάμεως τῶν Ἀθηναίων) πρβλ. καὶ § 28. Πείθει δὲ τὸν Ἀγησίλ. ὑποσχόμενος ὅτι θὰ συνεννοηθῆ περὶ τούτου μετὰ τῶν βουλευομένων ἤδη συμμάχων. ὡς ἐσώθη. Ἡ σωτηρία τῶν ἐπιζησάντων Ἑλλήνων Κυρείων (=τῶν μυρίων) καὶ ἡ ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα εὐτυχὴς ἐπάνοδος αὐτῶν θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου ὡς ἀπόδειξις τῆς ἀδυναμίας τοῦ Περσικοῦ κράτους. **τριάκοντα.** Οὗτοι θὰ ἐδίδοντο ὡς ἡγεμόνες καὶ σύμβουλοι κατὰ τὸν Πλούταρχον (Ἀγισ. 6), ἦτοι ὡς ἐποπτικὸν πολεμικὸν συμβούλιον αὐτοῦ (πρβλ. τὸ σημερινὸν ἐπιτελεῖον τῶν στρατηγῶν). Συνέστη δὲ τοιοῦτον συμβούλιον ἐν Σπάρτῃ τῷ 418 π. Χ. ἐπὶ Ἄγιδος (Διόδωρ. XII, 78) διὰ νόμου, καθ' ὃν τὸν ἐκστρατεύοντα βασιλέα ἔπρεπε νὰ συνοδεύωσι δέκα πολεμικοὶ σύμβουλοι ἵνα ἐπιβλέπωσι τὰς πράξεις αὐτοῦ (Θουκ. V 63). Πρῶτον δὲ ἐδόθη τοιοῦτον συμβούλιον τῷ Ἀγησίλαφ ἤδη, βραδύτερον δὲ τῷ Ἀγησιπόλιδι (κατωτέρω Ε', γ', 8) πρβλ. καὶ κατωτέρω § 20—**νεοδαμῶδων συμμάχων.** Κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους δὲν ἐστέλλοντο εἰς τοὺς ἐν ἀπομακρυσμέναις χώραις πολέμους πολῖται Σπαρτιάται ἀλλὰ νεοδαμῶδεις καὶ περιόικοι (=σύμμαχοι).—**τὸ σύνταγμα.** Οἱ Σπαρτιάται ἐστέλλον συνήθως εἰς μακρυσμένας ἐκστρατείας στρατιωτικὸν σῶμα ἐκ συμμάχων ὀρισμένων, οἵτινες ἐκαλοῦντο τὸ *σύνταγμα*. Τοιοῦτον ἔδωκεν καὶ τῷ Ἀγησίλαφ ἐνταῦθα ἐξ 6 χιλ. ἀνδρῶν (ὄρ. § 4).—**ἰβούλετο συνεξελεθῆν.** Οἱ λόγοι δι' οὓς ὁ Λύσανδρ. ἔπεισε τὸν Ἀγησίλ. νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν Περσῶν εἶναι 1) διότι ἐνόμιζεν ὅτι καὶ κατὰ θάλασσαν θὰ ἀνεδεικνύοντο νικηταὶ οἱ Ἕλληνες (ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν Λακεδ.) κατὰ τῶν Περσῶν ὡς καὶ κατὰ ξηρὰν μέχρι τοῦδε διὰ τῶν Κυρείων πρότερον καὶ διὰ τοῦ Θίβρωνος καὶ Δερκυλίδα ὕστερον, 2) διότι εἶχε τρανῆ ἀπόδειξιν τῆς ὑπεροχῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς ἀδυναμίας τῶν Περσῶν τὴν σωτηρίαν τῶν μυρίων, ἧτις ἦτο ὄντως θαυμαστὴ καὶ 3) διότι εἶχε καὶ τὸν ἰδιαιτερόν λόγον τῆς ἀτομικῆς φιλοτιμίας του νὰ ἀνασυστήσῃ τὰς κατηργημένας δεκαρχίας του. **τὰς δεκαρχίας.** Ὁ Λύσανδρος μετὰ τὴν πῦσιν τῶν Ἀθηνῶν (404) πλεύσας εἰς Μ. Ἀσίαν κατήργησε τὰς δημοκρατίας τῶν ἐκεῖ παρα-

λίαν πόλεων ἄς ὑπέταξε, καὶ συνέστησε ὀλιγαρχίας ἰδίας συνισταμένας ἐξ ἑνὸς ἄρμοστοῦ καὶ 10 ἀνδρῶν ὡς συμβούλων αὐτοῦ. Τὰς δεκαρχίας ταύτας βραδύτερον κατήργησαν οἱ Ἐφοροὶ ὅτε τῷ 397 τῇ εἰσιγήσει τοῦ Δερκίλου ἀνεκάλεσαν τοὺς ἄρμοστὰς (β' 20). Κατὰ τὸν Πλούταρχον (Ἄγης. 6) ἡ κατάργησις αὕτη ἐγένετο ἐξ ἀντιζηλίας πρὸς τὸν Λύσανδρον ἀποπειρώμενον νὰ καταργήσῃ τὴν κληρονομικὴν διαδοχὴν τῶν βασιλέων. τὰς πατέρας πολιτείας δηλ. τὰς δημοκρατίας, αἵτινες ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς κυριαρχίας τῶν Ἀθηναίων (πρὸ τοῦ 404) πρβλ. καὶ § 7.

***Ερωτ.** *Τί ἐπραξαν οἱ Λακ. μαθόντες τὴν κατασκευὴν Περσ. σόλου; Τί ἐπραξε τότε ὁ Λύσανδρος; Τί εἶναι οἱ 30 Σπαρτιάται καὶ πότε τὸ πρῶτον συνέστησαν; Τί εἶναι οἱ νεοδαμῶδεις καὶ τί τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων; Διὰ τίνας λόγους ὁ Λύσ. ἔπεισε τὸν Ἀγησίλαον νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς Ἀσίαν; Τί ἦσαν αἱ δεκαρχίαι, τίς ἔδρυσεν αὐτὰς καὶ πότε καὶ τίς κατήργησεν αὐτὰς καὶ πότε καὶ διατί;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ἰδὲ τὸ πρὸς τὴν φιλοδοξίαν μέσα. Αὕτη ἀγνὴ μὲν οὖσα εἶναι φιλοπατρία, ἰδιοτελής δὲ φιλοπρωτεία. Ἡ α' εἶναι ἀρετὴ ἢ β' κακία.

§ 3 Ὁ Ἀγησίλαος παρασκευάζεται ὡς ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἀσίας (396).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. ἐπαγγέλλομαι = ἀναδέχομαι, ἀναλαμβάνω (νὰ πρᾶξω) τι. στρατεία = ἐκστρατεία. αἰτῶ = α' 4. πρβλ. ζητῶ καὶ αἰτοῦμαι τι. ὁ ἐξάμηνος (Ἑλλ. Β' γ' 9) = τὸ ἐξάμηνον, ἢ ἐξαμηνία. ὄσομαι = α' 17. τὰ διαβατήρια ἐνν. ἱερά = αἱ διαβατήριοι (πρὸς αἰσίαν διάβασιν τοῦ στρατοῦ διὰ τῶν ὁρίων τῆς χώρας) θυσίαι. διαπέμπω = ἀποστέλλω εἰς διάφορα μέρη πρβλ. τὸ διαπροσβέσθαι β' 24 — προλέγω τινί = προκηρύττω, προειδοποιῶ. ὄποι = ποῦ.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Ἐπαγγελαμένου = ἄφ' οὗ δὲ ἀνέλαβεν ὁ Ἄγης. Τί μετοχ. εἶναι; Διατί κατὰ γενικὴν; τὴν στρατείαν, περὶ ἧς ἐγένετο λόγος ἐν § 2 — διδάσκει ἐνν. τῷ Ἀγησίλαῳ = ἔδωκαν. τε σύναψον τῷ ὄσαπερ. ὄσαπερ... — ἀκριβῶς ὄσα ἐξήτει νὰ λάβῃ πρὸς τούτους δὲ καὶ σίτεν... ἐξαμήνου ἐνν. χρόνου = ἐνός ἐξαμήνου = τροφᾶς διὰ μίαν ἐξαμηνίαν. Γενικὴ τῆς ἰδιότητος εἰς τὸ σίτον α' 28 — ἐπει ἐξῆλθε = ὅτε δὲ ἐξῆλθε τῆς πόλεως = ἀπῆλθεν (ὁ Ἀγησίλαος). Ἡ χρον. πρῶτ. προσδιορίζει τὰς κυρίας προεἰπεν-ἐβουλήθη. θυσάμενος ὄσα ἔδει. Ἡ ἀναφ. πρῶτ. εἶναι σύστοιχον ἀντικείμεν. τοῦ θυσάμενος = ὄσας θυσίας ἔδει θῆσαι = ἄφ' οὗ προσέφερον ὄσας θυσίας ἔπρεπε νὰ προσφέρῃ = δηλαδὴ τὰς νενομισμένας θυσίας. — καὶ τᾶλλα καὶ τὰ διαβ. ἐπεξήγησις τοῦ ὄσα ἔδει = δηλ. καὶ τὰς ἄλλας νενομισμένας θυσίας καὶ τὰς

διαβατηρίου (τάς πρὸς ἔξοδον). **ταῖς πόλεσι** ἀντικ. τοῦ *προεῖπεν*. **διὰ πύμας** = ἀφ' οὗ ἔστειλεν ἀγγελιοφόρους εἰς διαφόρους πόλεις εἰς αὐτάς μὲν προεκήρυξεν. — **ἄσους** (ἐνν. στρατιώτας) **δέοι πύμασθαι**· πλαγία ἔρωτ. πρότασις ἐκ τοῦ *προεῖπεν* = πόσοι στρατιῶται ἔπρεπε νὰ στέλλωνται ἐξ ἐκείνης πόλεως (ἐκασταχόθεν). Τὸ *σος* ἀντὶ τοῦ *πόσος*. Τί σημαίνει τὸ *ἐκασταχόθεν*; ποῖον τὸ ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου δέοι; **καὶ ὅσοι** (ἐνν. δέοι) **καρτεῖναι** (ἐνν. ὡς ὑποκ. τὸ αὐτοὺς δηλ. τοὺς πεμπομένους) πλαγ. ἔρωτ. πρότασις ἐκ τοῦ *προεῖπεν* = καὶ ποῦ ἔπρεπε νὰ (παρ)εῦρισκωνται οὗτοι. **αὐτὰς δέ**· κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ *ταῖς μὲν πόλεσι*. **ἐλθῶν** = ἀφ' οὗ ἔλθῃ (εἰς Αὐλίδα) — **ἔνθα περ ἐθύετο** = ἀναφορική πρότασις = ὅπου ἐθυσίαζεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὁ Ἄγαμ. **ὅτε ἐπλεῖ** τί προσδιορίζει ἡ χροιν. πρῶτ; — | **Συμπλήρωσαν τὰς προτ.** Ὡδε: *Πότε οἱ Λακ. διδῶσαι τῷ Ἀγησ. καὶ τί διδῶσαι; Πότε ὁ Ἀγησ. προεῖπε καὶ ἐβουλήθη; ἐπεὶ ἐξῆλθε μετὰ ποίαν πράξιν; Προεῖπεν ὁ Ἀγησ. ἀφ' οὗ ἔπραξε τί; Τί προεῖπεν ὁ Ἀγησ.; Πότε ὁ Ἀγησ. ἐβουλήθη θῦσαι καὶ ποῦ θῦσαι; Πότε ὁ Ἀγ. ἐθύετο;*

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Οἱ Λακεδαιμόνιοι δίδουσι τῷ Ἀγησίλαῳ ὅτι ἐξήτησε. Προκήρυξις Ἀγησίλαου ἅμα τῇ ἐξόδῳ περὶ στρατολογίας καὶ ἐπιθυμία αὐτοῦ ὅπως θύσῃ ἐν Αὐλίδι.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. **ἄσα περ ἤτησεν** = δηλ. τὸ ἐκ 30 Σπαρτιατῶν συμβούλιον, τὰς 2 χιλ. νεοδαμ. καὶ τὰς 6 χιλ. συμμάχους. **τᾶλλα** — **διαβατήρια**. Οἱ μέλλοντες νὰ ἐκστρατεύσωσιν ἐθυσίαζον 2 κυρίως θυσίας, μίαν οἴκοι τῷ Διὶ τῷ ἡγήτορι ἐπὶ τῇ ἐγκαταλείψει τῆς πόλεως καὶ πρὸς εὐδόωσιν τῆς ἐκστρατείας (= τᾶλλα) καὶ μίαν ἐν τοῖς συνόροις τῷ Διὶ καὶ τῇ Ἀθηνῆ ὁμοῦ πρὸς αἰσίαν διάβασιν τοῦ στρατοῦ διὰ τῶν συνόρων τῆς χώρας (= διαβατήρια) — **ἐξῆλθε**. Ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἐγένετο κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 396 — **διὰ πύμας** — **ταῖς πόλεσιν**. ὁ Ἀγησ. ἔστειλεν ἀγγέλους εἰς πάσας τὰς εἰς τὴν Πελοπ. συμμαχίαν ἀνηκούσας πόλεις (οὐχὶ τοὺς Ἀργεῖους), ὧν αἱ πλεῖστοι ἀπέστειλαν στρατόν. Οἱ Θηβαῖοι ὅμως, οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἠρνήθησαν ἐπὶ διαφόροις προφάσεσιν. Καὶ οἱ μὲν Θηβαῖοι ἠρνήθησαν διαρρηδὴν (περβλ. καὶ ε' 5.), οἱ δ' Ἀθηναῖοι μαθόντες τὰς μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν διαπραγματεύσεις τοῦ Κόνονος ἠρνήθησαν προφασισθέντες ὅτι ἐξηντλήθησαν ἐκ τοῦ μακροῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ ἐκ τοῦ λοιμοῦ. Οἱ δὲ Κορίνθιοι διότι ἀπετράτησαν, ὡς ἔλεγον, ὑπὸ χρησιμοῦ. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι οὐδόλως παρεκλήθησαν, διότι οὗτοι ὡς ἀντιζηλοὶ δὲν θὰ ἔδιδον. Τὰ ἀληθῆ ὅμως αἰτία, δι' αἷ αἱ 3 αἵται πόλεις ἠρνήθησαν νὰ συμμετάσχωσιν εἰς τὴν ἐθνικὴν ταύτην ἐπιχείρησιν, μανθάνομεν ἀκριβῶς ἐκ τοῦ λόγου τῶν Θηβαίων ἀπεσταλμένων (κατωτέρω ε' 8-16) — **ἄσους** — **ἐκασταχόθεν**. Ὁρισμένον ἀριθμὸν στρατιωτῶν ἠδύναντο νὰ ζητήσωσιν οἱ Σπαρτ. μόνον παρὰ τῶν πόλεων τῆς Πελο-

πονησιακῆς συμμαχίας. Οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ τὸ *σύνταγμα* (§ 2) ἀποτελοῦντες. Καὶ παρὰ τῶν Ἀθηναίων δὲ ἠδύναντο νὰ ζητήσωσι βοήθειαν ἤδη ὡς καὶ ἐν ἔτει 399 ὁ Θίβρων (ἀ' 4), διότι οὗτοι ἦσαν ὑποχρεωμένοι κατὰ τὴν συνθήκην τοῦ 404 νὰ ἀκολουθῶσιν αὐτούς. Ἐν τούτοις καὶ οὗτοι ἠρνήθησαν ἤδη. **δοιοι.** Ὡς μέρος συναντήσεως τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων του ὤρισεν τὸν Γεραιστὸν τῆς Εὐβοίας (πρβλ. κατωτ. § 4)—ἐν **Αὐλίδι.** Ἡ Αὐλὶς ἦτο πόλις καὶ λιμὴν τῆς Βοιωτίας (νῦν Βαθύ), ἀπέναντι τῆς Εὐβοίας, οὐ μακρὰν τοῦ πορθμοῦ τοῦ Εὐρίπου. Αὕτη ἐγένετο ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἐν αὐτῇ συνάθροισιν τῶν κατὰ τῆς Τροίας ἐκστρατευσάντων Ἑλλήνων ὑπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ διὰ τὴν ἐν αὐτῇ γενομένην ὑπ' αὐτοῦ θυσίαν, ἣν ἐξήλωσεν ἡδὴ καὶ ὁ Ἀγησίλαος. **θῦσαι.** Διὰ τῆς θυσίας ταύτης ὁ Ἀγησ., ἤθελε νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν ἐκστρατείαν του ὡς πανελλήνιον, οἷα ἦτο καὶ ἡ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Κατὰ τὸν Πλούταρχον (Ἀγησ. 6 καὶ Πελοπίδ. 21) ὁ Ἀγησίλ. ἐλθὼν εἰς Γεραιστὸν εἶδεν ὄνειρον καθ' ὃ ὤφειλεν ἐλθὼν εἰς Αὐλίδα νὰ θυσιάσῃ τῇ Ἀρτέμιδι, ὡς ὁ Ἀγαμέμνων, οὐχὶ ὅμως παρθένον ἀλλὰ θήλειαν ἔλαφον.

Ἔρωτ. Ἀνέλαβε τὴν ἐκστρατείαν ὁ Ἀγησ.; Πότε ἐγένετο αὕτη καὶ τί ἐζήτησε δι' αὐτὴν ὁ Ἀγ.; Τίνας θυσίας ἐθυσίαζον οἱ μέλλοντες νὰ ἐκστρατεύσωσι; Τίνας σύμμαχοι ἔστειλαν βοήθειαν καὶ τίνας ἠρνήθησαν καὶ διατί; Ἐπὶ τίνων μόνον εἶχον δικαίωμα στρατολογίας οἱ Σπαρτ.; Ποῖον μέρος ὤρισεν ὁ Ἀγησ. πρὸς συνάντησιν τῶν στρατευμάτων του; Τί ἦτο ἡ Αὐλὶς καὶ τί συνέβη ἐν αὐτῇ;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ὅρα τὴν θεοσέβειαν τοῦ Ἀγησ. καὶ τὴν διαγωγὴν τῶν συμμάχων πρὸς τὴν κυρίαρχον Σπάρτην. [Ἐἰπέ τὸ νόημα τῆς § ταύτης]

§ 4. Παρακώλυσις τῆς θυσίας τοῦ Ἀγησίλαου ἐν Αὐλίδι καὶ ἀπόπλους αὐτοῦ εἰς Γεραιστὸν καὶ Ἔφεσον (396.)

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. **Γίγνομαι** (μετ' ἐπιρ.)=ἀφικνοῦμαι, φθάνω. **πυθάνομαι**=μανθάνω, πληροφοροῦμαι. ὁ **βοιωτάρχος-ου** καὶ ὁ **βοιωτάρχης-ου** (οἱ Βοιωτάρχοι καὶ Βοιωτάρχηαι)=ὁ ἄρχων τῶν Βοιωτῶν. τοῦ **λοιποῦ**=εἰς τὸ ἕξῃς. **ἐντυγχάνω τινί**=εὐρίσκω τι ἢ συναντῶ τινα. **ἱερά τεθυμένα**=τεμάχια ἱερῶν (χρεάτων ἢ σπλάγγων), ἅτινα εἶχον προσενεχθῆ ὡς θυσία (ἦσαν θυσιασμένα)—**διαρρίπτω**=ρίπτω (πετῶ) δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ=διασκορπίζω. **βωμός** (βα-βαίνω)=τὸ μέρος ἐφ' οὗ ἐγένετο ἡ θυσία. **ἐπιμαρτύρομαι τινα**=ἐπικαλοῦμαι τινα ὡς μάρτυρα. **στόλος** (στέλλω)=ἐκστρατεία, πλοῦς (ἀλλαγῶ σημαίνει τὸ ἀποστελλόμενον ἦτοι στρατὸν ἢ τὸν στόλον δηλ. τὰ πλοῖα)—**τὸν στόλον ποιοῦμαι**=πλέω (διδευθύνω τὸν πλοῦν μου) πορεύομαι, ἐκστρατεύω.

ΣΥΝΤΑΞ=ΕΡΜΗΝ. Ὡς ἐγένετο=ὄτε ἔφθασεν. ἐκεῖ=δηλ. τοῦ; πυθόμενοι ὅτι θύοι=μαθόντες (ἀφ. οὐ ἔμαθον) ὅτι ἔθυσεν. Ὅρα τὴν σύνταξιν *πυθάνομαι*. Διατί ἡ εἰδικὴ πρότασις κατ' εὐκτικήν; *πυθόμενοι-πέμψαντες* Αἱ μετοχ. δὲν συνδέονται, διότι ἡ α' προσδιορίζει τὴν β'—τοῦ λοιποῦ ἐνν. χρόνου=εἰς τὸ ἐξῆς (εἰς τὸν ἐξῆς χρόνον). Τί σημαίνει ἡ γενικὴ καὶ τίνι συνακτέα; εἶπον ἐνν. ἀντικ. τῷ Ἀγχιλάφ, ὅπερ λαμβάνεται καὶ ὡς ὑποκ. τοῦ θύειν. Μεταξὺ τοῦ ῥήματος καὶ τοῦ ἀπαρεμφ. εἶναι ταυτοπροσωπία ἢ ἑτεροπροσωπία; εἶπον (= ἐκέλευσαν εἰπεῖν) τοῦ λοιποῦ μὴ θύειν=διέταξαν τὸν Ἀγχιλαῖον νὰ παύσῃ ἀμέσως νὰ θυσιάσῃ . . . καὶ διεσκόρπισαν ἅμα καὶ . . . καὶ οἷς ἐνέτυχον . . . διέρριψαν. Ἡ σειρὰ εἶναι καὶ τὰ ἱερά, οἷς ἐνέτυχον τεθυμένοις, διέρριψαν = καὶ τὰ τεμάχια τῶν σφαγίων (κρεάτων), τὰ ὅποια εἶδον ἐπὶ τοῦ βωμοῦ θυσιασμένα διέταξαν νὰ διασκορπίσωσιν (πετάξωσιν) ἐκ τοῦ βωμοῦ. *ἐπιμαρτυράμενος* καὶ *ἀναβάς* χρόν. μετοχ. ἡ δὲ *ὀργιζόμενος* τροπικὴ προσδιορίζουσα τὴν ἀναβάς = Ἀφ' οὗ ἐπεκαλέσθη τοὺς θεοὺς ὡς μάρτυρας καὶ (ἀφ' οὗ) μετ' ὀργῆς εἰσήλθεν εἰς τὸ πλοῖον (τὴν ναυαρχίδα) του ἀπέπλεεν (ἐκ τῆς Αὐλίδος). *τὴν τριήρη* = τὴν ὀρισμένην δι' αὐτὸν ἦτοί τὴν ναυαρχίδα καὶ ὄχι ἀορίστως εἰς (τινα) τριήρη. *ἐπὶ Γεραιστόν* = εἰς Γερ. Αἱ μετοχ. *ἀφικόμενος*, *συλλέξας* εἶναι χρόν. καὶ. ὅσον *κλεῖστον ἐδύνατο*. ἀναφ. πρότ. ἀντικείμε. τοῦ *συλλέξας*. τοῦ *στρατεύματος* γεν. διαιρετ. = καὶ συναθροίσας ἐκ τοῦ στρατεύματος του (ὅπερ εἶχε παραγγείλει κατὰ τὴν προηγουμένην § 3 εἰς τὰς διαφόρους πόλεις ἵνα συναθροισθῇ εἰς Γεραιστόν) ὅσον ἠδύνατο περισσότερον ἀπέπλεεν εἰς Ἐφεσον. Τὸ ὅσον ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου ὡς, ὅπερ ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν ἐν σχέσει μάλιστα μετὰ τοῦ *δύναμαι*. πρβλ. καὶ Ἑλλ. Β' β' 9 καὶ Θουκ. VII, 21. — [*Συμπλήρωσον τὰς προτ. ὧδε :* Μετὰ ποίαν πράξιν καὶ πότε οἱ βιῶταρχοὶ εἶπον τῷ Ἀγχιλάφ μὴ θύειν καὶ διέρριψαν τὰ ἱερεῖα αὐτοῦ; Πότε καὶ πότε ἀπέπλει ὁ Ἀγχιλ. ἐξ Αὐλίδος; Πῶς ἀναβάς ὁ Ἀγχιλ.; Πόσο ὁ Ἀγχιλ. ἐποίητο τὸν στόλον ἐκ Γεραιστοῦ εἰς Ἐφεσον;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἀπαγόρευσις τῷ Ἀγχιλάφ ὑπὸ τῶν βιῶταρχῶν νὰ θυσιάσῃ καὶ διασκορπίσῃ τῶν ἱερῶν αὐτοῦ. Ἀπόπλους Ἀγχιλαίου ἐν ὀργῇ ἐξ Αὐλίδος εἰς Γεραιστόν. Ἀπόπλους Ἀγχιλαίου ἐκ Γεραιστοῦ εἰς Ἐφεσον.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. οἱ βιῶταρχαὶ ἢ βιῶταρχοί. Οὗτοι ἦσαν οἱ ἀνώτατοι ἄρχοντες καὶ κυβερνηταὶ τῆς Βοιωτικῆς συμπολιτείας (ὁμοσπονδίας) οἱ διαχειριζόμενοι τὴν ἀνωτάτην πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν ἐξουσίαν αὐτῆς. Ἐξελέγοντο δὲ κατ' ἔτος καὶ ἦσαν ὅσαι καὶ αἱ ἐλεύθεραι πόλεις τῆς Βοιωτικῆς συμπολιτείας (κατ' ἀρχὰς 12 ἢ 11, βραδύτερον 7). Οὗτοι ἦσαν ἀντιπρόσωποι ἐκάστης τῶν Βοιωτικῶν πόλεων, ἠδρουν ἐν Θήβαις καὶ εἶχον ὑπὸ τὴν διοίκησιν αὐτῶν τὰς λοιπὰς Βοιωτικὰς πόλεις. πρβλ. Θουκ. Δ' 91—ἐκ-

πίας. Τὸ ἱππικὸν τῶν Βοιωτῶν ἐφημιζέτο διὰ τὴν τελειότητα αὐτοῦ ὡς καὶ τὸ τῶν Θεσσαλῶν καὶ Τρυφαιῶν. Ὅπως καὶ νῦν οὕτω καὶ παρ' ἀρχαίους, ὅπου ὑπῆρχε εὐφορος καὶ μεγάλη πεδιάς ἐκεῖ ὑπῆρχε καὶ ἱππικὸν ἀξιόλογον κατὰ φυσικὸν λόγον. μὴ θύειν. Λόγος δι' ὃν ἠμποδίσαν οἱ Θηβαῖοι τὸν Ἀγησίλαον νὰ θυσιάξῃ δύνανται νὰ εἶναι καὶ ἡ ἀντιζηλία τῶν Θηβαίων πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας, ἀλλὰ κυρίως εἶναι τὸ ὅτι δὲν ἐξητήθη ἡ ἄδεια τῶν Βοιωτάρχων, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ὁποίων ὑπήγετο τὸ ἐν Αὔλιδι ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ τὸ ὅτι δὲν προσελήφθη εἰς τὴν θυσίαν ὁ Βοιωτὸς ἱερεὺς τῆς θεᾶς. Τοῦτο ἦτο παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ πάτρια τῶν Βοιωτῶν (Πλούτ. Ἀγῆσ. 6) — *διέρριψαν*. Ἐν τῷ δικαίωματι αὐτῶν οἱ Βοιωτοὶ προέβησαν εἰς τὴν τελείαν καὶ ἄμεσον παρακώλυσιν τῆς θυσίας διασκορπίσαντες τὰ ἐπὶ τοῦ βομοῦ κρέατα. Κατὰ τὸν Πλούταρχ. (Ἀγῆσ. 6) *τὰ μέρη διέριψαν ἀπὸ τοῦ βομοῦ*. Κατὰ δὲ τὸν Παισαν. (Πλ. 9.2) *καὶ αὐτὸν τὸν Ἀγησίλαον ἐξελαύνουσι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ὄργιζόμενος*. ὁ Ἀγῆσ. ὄργισθη διὰ τὴν βιαίαν καὶ ἀπρεπῆ συμπεριφορὰν τῶν Βοιωτῶν ἰδίᾳ ὅμως διότι δὲν ἐθεόφει καλὸν οἰωνὸν νὰ ἀφήσῃ ἀτέλεστον τὴν θυσίαν. Διὰ τὴν ἀσεβῆ δὲ πρᾶξιν τῶν Βοιωτῶν διαμαρτύρεται εἰς τοὺς θεοὺς ὁ εὐσεβῆς βασιλεὺς καὶ ἀπέρχεται ὅπου τὸ καθήκον καλεῖ αὐτόν. Τὴν ἀπρεπῆ ὅμως καὶ ἀσεβῆ ταύτην συμπεριφορὰν τῶν Θηβαίων δὲν λησμονοῦσιν οἱ Σπαρτιάται ἀλλὰ τιμωροῦσιν αὐτοὺς ἐν καιρῷ (ἰδ. ε' 5...) — ὁ καὶ ἡ Γεραιστός* πόλις καὶ ἀκρωτήριον ἐπὶ τῆς ΝΑ ἄκρας τῆς Εὐβοίας, παρὰ τὴν σημερινὴν Κάρυστον. *πλείστον τοῦ στρατεύματος*. Φαίνεται ὅτι τὸ προσκληθὲν στράτευμα τῶν 6 χιλ. (τὸ ἐν § 2 σύνταγμα τῶν) συμμάχων δὲν προσῆλθεν ὅλον. Ἐκ τῶν Ξενοφ. Ἑλλ. Δ' β' 5 καὶ γ' 15 φαίνεται ὅτι τοῦτο δὲν ὑπερέβαινε τὰς 4 χιλ. ἀνδρῶν. *ἐποιεῖτε τὸν στόλον*. Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 396.

Ἔρωτ. *Τί ἦσαν οἱ Βοιωτάρχοι καὶ πόσοι; Τίνες εἶχον τὸ πάλαι φημιζόμενον ἱππικόν; Διατί οἱ Βοιωτάρχοι ἠμποδίσαν τὴν θυσίαν τοῦ Ἀγησίλ; Πῶς προσηγήθησαν οἱ Βοιωτ. τῷ θύοντι Ἀγῆσ; Τί ἐπραξεν οὗτος καὶ διατί; Τί ἐπαθον διὰ τοῦτο οἱ Βοιωτοί; Ποῦ εἶναι ὁ Γεραιστός καὶ τί συνέβη ἐν αὐτῷ ἤδη; Πόσον Πελοποννησιακὸν στράτευμα συνηθροίσθη ἐκεῖ καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν τοῦ ἔτους καὶ ποίον ἔτος καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. *Τί διδασκόμεθα ἐκ τῆς διαγωγῆς τῶν Βοιωτωρχῶν καὶ τοῦ Ἀγησίλαου;* [Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης].

§ 1-33. Α' Μεθοδικὴ ἐνότης. Ἡ Σπάρτη στέλλει τὸν Ἀγησίλαον εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν κατὰ τῶν Περωσῶν (396).

Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνότης

§ 3 Συνεννόησις Τισσαφέρους καὶ Ἀγησίλαου (396).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. *δέομαι τινας* = ἔχω ἀνάγκην τινός, ζητῶ τι. *σπίν-*

δομαι (ἐσπεισάμην)=κάννω σπονδὰς (θυσίας διὰ χύσεως οἴνου κ.λ.π.), συνθηκολογῶ εἴτε κάννω συνθήκας διὰ σπονδῶν. ἔως=ἕως ὅτου. διαπραττομαι τι=διαπραγματεύομαι τι, κατορθῶναι τι. ἀλλὰ=βεβαίως. ἔξοσι σοι=εἰς τὴν ἔξουσίαν σου εἶναι=δύνασαι. λαμβάνω πιστιν=λαμβάνω ἀσφαλεῖς διαβεβαιώσεις (β' 18) εἴτε ἐχέγγυα. ἡ μὴν=βεβαίως, μὰ τὴν ἀλήθειαν. Βεβαιωτικὸν μόριον ἐπὶ ὄρκου λεγόμενον. ἡ ἀρχὴ=ἡ ἐξουσία ἣν ἔχει τις ἐπὶ τινος χώρας, ἦτοι ἡ κυριαρχία, ἡ σατραπεία.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. ἐκεῖσε δηλ. εἰς Ἐφεσον. πέμψεις δηλ. ἄγγελον. τίνος δεόμενος ἦχοι. πλαγ. ἐρωτημ. πρότασις ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἤροστο. Τὸ τίνος ἀντικ. τοῦ δεόμενος=ἔχει ἔλθει ἔχων ἀνάγκη τίνος πράγματος, ἦτοι διὰ τίνα λόγον ἢ πρὸς τίνα σκοπὸν ἔχει ἔλθει ἐκεῖ ὁ Ἀγησίλαος. αὐτόνομους.. εἶναι· τὸ πλήρες εἶναι· ὁ δὲ εἶπεν ὅτι ἦχοι δεόμενος καὶ τὰς ἐν Ἀσίᾳ πόλεις, εἶναι αὐτον.=ὅτι ἔχει ἔλθει ζητῶν (πρὸς τὸν σκοπὸν) ἵνα καὶ αἱ ἐν Μ.Ἀσίᾳ πόλεις εἶναι αὐτόνομοι=ἵνα καταστήσῃ,..τὰς..πόλεις αὐτόνομους. Τὸ εἶναι ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου δεόμενος. ὡσπερ καὶ τὰς... ἀντὶ τοῦ ὡσπερ καὶ αἱ ἐν τῇ παρ' ἡμῶν (τῇ κυρίως) Ἑλλάδι πόλεις ἐνν. εἰσὶν αὐτόνομοι. Καθ' ἔλξιν ἐκ τῆς προηγουμένης αἰτιατικῆς ἐτέθη καὶ ἐν τῇ ὁμοιοματικῇ ταύτῃ προτάσει αἰτιατικῇ ἀντὶ ὀνομαστικῆς. εἶπεν=ἀπήνησεν (ὁ Τισ). —σπεισασθαι ἐνν. ὡς ὑποκ. τὸ ἡμᾶς=νὰ συνθηκολογήσωμεν (ἢ τὸ σὺ καὶ τὸ ἐμοῖ=νὰ συνθηκολογήσῃς σὺ μετ' ἐμοῦ). —ἔως...πέμψω ἄν, χρον. πρότ. προσδιορίζουσα τὸ σπεισασθαι=ἕως ὅτου ἐγὼ πέμψω πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα περὶ συνθηκολογίας. διαπραξάμενος=ἀφ' οὗ κατορθώσης ταῦτα (δηλ. τὰς προτεινομένας ἀξιώσεις σου τ. ἔ. νάφειθωσιν ἐλεύθεροι καὶ αἱ ἐν Ἀσίᾳ πόλεις). —ἀποπλεῖν ἄν, ἐκ τοῦ οἶμαι = νομίζω ὅτι...δύνασαι νὰ ἀποπλέης. εἰ βούλοιο ἐνν. ἀποπλεῖν = Ἐάν λοιπὸν θέλῃς νὰ συνθηκολογήσωμεν ἕως ὅτου ἐγὼ στείλω ἀπεσταλμένον πρὸς τὸν βασιλέα (ἵνα ἀναφέρω αὐτῷ τὰς προτάσεις σου) νομίζω ὅτι (σὺ) δύνασαι, ἀφ' οὗ διαπραγματευθῆς τοὺς ὄρους τούτους καὶ οὕτω κατορθώσης ὅ,τι ζητεῖς, νὰ ἀπέλθῃς (εἰς Ἑλλάδα) ἐάν θέλῃς (νάπέλθῃς). —Ἀλλὰ βουλοίμην ἄν, ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως εἰ μὴ οἰοίμην = βεβαίως θὰ ἠθέλον, εἶπεν ὁ Ἀγησίλαος, νὰ γίνῃ τούτο ἐάν δὲν ἐνόμιζον βεβαίως ὅτι ἐξαπατῶμαι ὑπὸ σοῦ. Ἀλλ' ἔξοστιν, ἔφη, σοι τούτων πιστιν λαβεῖν...=ἀλλὰ δύνασαι σὺ νὰ λάβῃς (παρ' ἐμοῦ) διαβεβαιώσεις περὶ τούτων ὅτι ἐγὼ τῇ ἀληθείᾳ ἀδόλως θὰ πράξω ταῦτα. Ταῦτα λέγει ὁ Τισσαφ. —Καὶ σοὶ δὲ ἔφη... = καὶ σὺ δὲ, εἶπεν ὁ Ἀγησίλαος, δύνασαι νὰ λάβῃς παρ' ἐμοῦ διαβεβαιώσεις ὅτι βεβαίως, ἐάν σὺ ἀδόλως (εἰλικρινῶς) πράττῃς ταῦτα, ἡμεῖς (οἱ Ἕλληνες = ἐγὼ) οὐδεμίαν ἀδικίαν (βλάβην) θὰ προξενήσωμεν εἰς τὴν σατραπείαν σου διαρκουσῶν (κατὰ τὴν διάρκειαν) τῶν σπονδῶν. — Περὶ τούτων-ταῦτα δηλ. αἱ προτάσεις τοῦ Τισ.

ἤτοι ἡ εἰρήνη. πρῶτοντος, τί μετοχ. εἶναι; μηδέν, σύστοιχον ἀντιπ. τοῦ ἀδικήσεν=μηδεμίαν ἀδικίαν, βλάβην. Τὸ μὴ (καὶ ὄχι τὸ οὐ) τίθεται συνηθέστατα μετὰ τῶν ὁμοτικῶν. ἐν ταῖς σκοπδαῖς ὁ ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς σημαίνει χρόνον ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται τι. πρβλ. καὶ τὰ ἐν εἰρήνῃ, ἐν πολέμῳ κλπ. [Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὡδε· Μετὰ πόλιν πρᾶξιν καὶ πότε ὁ Τις. ἤρετο; Τί ἤρετο ὁ Τις.; Τί εἶπεν ὁ δέ; Τὰς ἐν Ἀσίᾳ πόλεις εἶναι αὐτονόμους ὥσπερ καὶ τίνας ἄλλας; Πρὸς ταῦτα ὁ Τις. εἶπε τί; Εἰ θέλεις σπείσασθαι ἐπὶ πόσον χρόνον; Οἶμαι σε ἀποπλεῖν ἄν (=οἶτι σὺ ἀποπλοῖς ἄν) πότε καὶ ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν; Εἰ βούλοιο τί; Ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν βουλοίμην ἄν καὶ τί βουλοίμην ἄν; Ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν ἡμᾶς μηδὲν τῆς σῆς ἀρχῆς ἀδικήσεν;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἐρώτησις Τις. πρὸς Ἀγησίλαον περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀφίξεώς του. Ἀπάντησις τοῦ Ἀγησίλαου. Πρότασις Τις. πρὸς Ἀγησίλαον ὅτι δύναται νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ ποθομένου ἄν συνθηκολογήσῃσι πρότερον. Ἀπάντησις τοῦ Ἀγησίλαου ὅτι θὰ ἐσυνθηκολογεῖ εἰάν δὲν ἐφοβεῖτο τὴν ἀπάτην τοῦ Τις. καὶ διαβεβαίωσις τοῦ Ἀγησ. πρὸς Τις. περὶ πιστῆς τηρήσεως τῆς ἀνοκηχῆς ἄν καὶ αὐτὸς ἐνεργήσῃ εἰλικρινῶς.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. ἐπεὶ ἀφίκετο. Ὁ Ἀγησίλαος ἔφθασεν εἰς Ἐφεσον κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 396 μετὰ 8 χιλ. περίπου ἀνδρῶν καὶ τοῦ πολεμικοῦ συμβουλίου τῶν 30 Σπαρτιατῶν, ὧν πρόεδρος ἦτο ὁ Λύσανδρος. Μετὰ τοσαύτης δὲ δραστηριότητος καὶ ταχύτητος ἔφθασεν ἐκεῖ ὥστε ὁ Τις. καὶ οἱ λοιποὶ σαλευθῆναι τοῦ βασιλέως ἐξεπλάγησαν ἰδόντες αὐτὸν αἰφνιδίως καὶ ἀπροσδοκῆτως. Διὰ τοῦτο ἔντρομος ὁ Τις. σπεύδει νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὸν τί θέλει ἐλθόν. εἰς Μ. Ἀσίαν καὶ ὑποχωρεῖ εἰς πάσας τὰς ἀξιουσίας αὐτοῦ. αὐτονόμους... εἶναι. Τὸ πρόγραμμά τοῦ Ἀγησίλαου εἶναι συνέχεια τοῦ τοῦ Ἐρκυλίδου. Ἀρμόδιον στρατεύσαντες εἰς Μ. Ἀσίαν εἶχον μόνον σκοπὸν νὰ ἐλευθερώσωσι πᾶς ἐκεῖ Ἑλληνικὰς (Ἰωνικὰς) πόλεις καὶ νὰ καταστήσωσιν αὐτὰς αὐτονόμους ὅπως ἦσαν καὶ αἱ ἐν τῇ κυρίῳ (τῇ παρ' ἡμῶν) Ἑλλάδι Ἑλληνικαὶ πόλεις. Αἱ συνθήκαι τοῦ Δερμ. πρὸς τὸν Τις. καὶ Φαρν. αἱ τῷ 397 γενόμεναι (β' 20) δὲν ἔχουσιν εἰσέτι ἐπιτελεσθῆναι, διότι ἀναμένεται ἡ συγκατάθεσις τῆς Σπάρτης καὶ τοῦ βασιλέως. (Τίνες οἱ ὅροι τῶν συνθηκῶν ἐκείνων;)—εἰ τοίνυν θέλεις. Διὰ τούτων προτείνει εἰρήνην ὁ Τις. καὶ σχεδὸν παρακαλεῖ αὐτὸν πρὸς τοῦτο ἐκ φόβου. Περὶ τοῦ φόβου τοῦ Τις. καὶ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ὄρα β' 18.—ἔως ἄν πέμψω. Διὰ τῆς χρονικῆς ταύτης προτάσεως δὲν ὀρίζεται ὁ χρόνος τῆς διαρκείας τῶν σκοπῶν τούτων ὡς καὶ ἐν β' 20 «ἔως ἀπαγγελθείη». Ὁ χρόνος οὗτος κατὰ Πολύαινον (Β' α' 8) καὶ Ξενοφῶντα (Ἀγησίλ. Α' 10) ὑπολογίζεται εἰς 3 μῆνας (κατωτέρω § 11)—εἰ βούλοιο. Διὰ τούτου δηλοῖ ἔτι μᾶλλον τὸν φόβον τοῦ Τις. καὶ ἐξαρτᾶ τὰ πάντα ἐκ τῆς βουλήσεως τοῦ Ἀγησ. Τοιοῦτοι, δει-

λοὶ καὶ ἄνδρῳ, εἶναι πάντες οἱ δόλιοι ἄνθρωποι! βουλοίμην ἄν... εἰμὲν οἰοίμην. ὁ Ἄγησ. γνωρίζων τὸ δόλιον τοῦ Τις. ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε δολίας πρὸς τοὺς Σπαρτ. συμπεριφορᾶς αὐτοῦ (α' 3. β' 18· δ' 1) δὲν διστάζει μετὰ θάρρους καὶ εὐκρινείας νὰ ὁμιλήσῃ αὐτῷ. Τοῦτο ὅμως εἶναι ἅμα καὶ διπλωματικόν. Τοιαύτην τινὰ διπλωματιάν δυνάμεθα νὰποδώσωμεν ἐνταῦθα καὶ τῷ Τισσαφέρνῳ, διὰ τὴν ἐπιφύλαξιν καὶ τὴν δειλίαν του, ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ φαίνεται καὶ ἡ δειλία καὶ ἡ δολιότης ἐν ᾧ ἐν τῷ Ἀγησιλάῳ φαίνεται τὸ θάρρος καὶ ἡ εὐκρινεία. Οἱ γενναῖοι ἄνδρες εἶναι πάντοτε εὐκρινεῖς. ἔξεστί σοι πιστὸν λαβεῖν. Διὰ τοῦτου ὁ Τις. διαβεβαίωσεν τὸν Ἄγησ. ὅτι θέλει τηρήσει πιστῶς τοὺς ὅρους τῆς ἀνοκοχῆς ἀπέχον πάσης δολιότητος. τῆς σῆς ἀρχῆς. Ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι ἡ ἐπὶ τῶν Ἴωνικῶν πόλεων τῆς Μ. Ἀσίας ἐξουσία εἴτε κυριαρχία τοῦ Τισσαφέρνους ὡς σατραπῆος αὐτῶν. Ταύτας τὰς πόλεις ἔχουσιν ἤδη ἀναλάβει ὑπὸ τὴν προστασίαν των οἱ Σπαρτιᾶται.

Ἐρωτ. Πότε ἔφθασεν ὁ Ἄγ. εἰς Ἐφεσον; Μετὰ ποίων καὶ πόσων ἔφθασε καὶ τίνα ἐντύπωσιν προξένησεν ἢ ἀφίξις του; Τί ἐζήτησεν ὁ Τις. καὶ τί ὁ Ἄγησ.; Τίνα διάθεσιν δεικνύει ὁ Τις. καὶ διατί; Κατὰ τίνα τρόπον φέρεται ὁ Ἄγησ. καὶ διατί καὶ τί ζητεῖ πρὸ παντός;

ΔΙΔΑΧΜΑ Ὅρα τὴν δειλίαν τοῦ δολίου καὶ τὴν δολιότητα τοῦ δειλοῦ Τισσαφέρνους! Ὁ ψεύστης καὶ ἀπατεῶν καὶ ἀλήθειαν λέγων δὲν γίνεταί πιστεῦτός.

[Εἶπε τὸ νόημα τῆς § ταύτης]

§ 6. Συνθῆκολόγησις Τισσαφέρνους καὶ Ἀγησιλάου καὶ παρασπόνδης τοῦ πρώτου (396).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ ἐπὶ τούτοις=ἐπὶ τῇ βάσει τούτων=μετὰ ταῦτα. ἦ μὲν ἰδ. § 5—πράττω τὴν εἰρήνην=ποιῶ τὴν εἰρ., παρασκευάζω, ἐνεργῶ (γίνομαι αἰτίας εἰς) τὴν εἰρήνην. Τὸ δὲ ποιεῖσθαι εἰρήνην=ἔχειν ἢ ἄγειν εἰρήνην ἧτοι εἰρηνεύειν. ἀντόμνημι=ὀμνημι καὶ ἐγὼ (ἀμοιβαίως μετ' ἄλλου)—ὑπὲρ Ἀγησιλάου=ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀγησιλάου. ἐμπεδ(ό)ω τι (ἔμπεδος=σταθερὸς)=διατηρῶ τι ἀπαράβατον (ἐπὶ ὄρκου), μένω σταθερὸς εἰς τι. ψεύδομαι τι=παραβαίω τι (=γίνομαι ψεύστης εἰς τι) πρὸβλ. καὶ α' 26. εἰρήνην ἔχειν=πράττειν εἰρήνην, διατηρεῖν εἰρήνην, εἰρηνεύειν. πρὸς ᾧ=πρὸς τούτῳ ὅ=ἐκτὸς ἐκεῖνου τὸ ὁποῖον... αἰσθάνομαι=ἐννοῶ, ἀντιλαμβάνομαι. ἐμμένω τινὶ=μένω πιστὸς εἰς τι.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. ἐπὶ τούτοις ῥηθεῖται=ἐπὶ τῇ βάσει τούτων λεχθέντων=ἀρ' οὗ ἐλέχθησαν ταῦτα, ἧτοι μετὰ τὴν συνομιλίαν ταύτην (δηλ. τὴν ἐν τῇ προηγουμ. § συνεννόησιν Τις. καὶ Ἀγησιλάου). Ἡ μετοχ. σημαίνει χρόνον, ἐτέθη δὲ ἀνάρθως ἅτε ἰσοδυναμοῦσα πρὸς χρόν. πρότασιν. τοῖς

πεμφθεῖσι=ἐνώπιον τῶν πεμφθέντων αὐτῶ (ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου)—**Ἡριπ. Δερκ. Μεγ.** ἐπεξήγησις εἰς τὸ *πεμφθεῖσι*=δηλ. ἐνώπιον τοῦ Ἡρ. τοῦ Δερκ. καὶ τοῦ Μεγ—*πράξειν τὴν εἰρήνην* ἐκ τοῦ *ῶμοσαν*=ὄτι εὐκρινῶς θὰ ἐνεργήσῃ νὰ γίνῃ ἡ εἰρήνη. Διὰ τὸ ἀπαρέμφ. ἐτέθη κατὰ μέλλοντα χρόνον; **Τισσαφέρνει.** Ἡ δοτ. εἰς τὸ *ἀντώμοσαν* ὅπως τὸ *πεμφθεῖσι* εἰς τὸ *ῶμοσεν. πράττοντος*=ὑποθ. μετοχή. ἢ *μὴν ἐμπεδώσειν* ἐνν. ὑποκ. τὸν Ἀγησίλαον (διότι ἐν ὀνόματι αὐτοῦ ὠρκίσθησαν)=ὄτι βεβαίως θὰ διατηρήσῃ ὁ Ἀγησίλαος ἀπαραβάτους (θὰ σεβασθῆ) τὰς σπονδάς. Τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ *ἀντώμοσαν* ὅπως τὸ *πράξειν* ἐκ τοῦ *ῶμοσεν*. Διὰ τὸ κατὰ μέλλοντα χρόνον; ἢ *ῶμοσεν*. Ἡ ἀναφ. πρότασις εἶναι ἀντικ. τοῦ *ἐνεύσατο*=παρέβη ἐκεῖνα τὰ ὅποια ὠρκίσθη, ἤτοι τοὺς ὄρκους του. *ἀντι τοῦ εἰρ. ἔχειν*=ἀντί (τοῦ) νὰ φροντίσῃ νὰ γίνῃ εἰρήνη=ἀντί τῆς διατηρήσεως τῆς εἰρήνης. *παρὰ βασιλέως μετεπέμπετο*=ἔστειλε πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ἐξίτηι παρ' αὐτοῦ πολὺ στρατεύματα ἐκτὸς ἐκείνου τὸ ὅποιον εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ πρότερον. Τί σημαίνει ὁ ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς *πρὸς φ*; *καίπερ αἰσθανόμεν*=ἄν καὶ ἐνόει. Τί μετοχή εἶναι καὶ τίνα μόρια λαμβάνει; *ταῖς σπονδαῖς ἀντικ.* τοῦ *ἐνέμενε* ἐνεκα τῆς προθέσεως=ἔμενε πιστὸς εἰς τὰς σπονδάς.—[*Συμπλήρωσον τὰς προτ. ῶδε*: Πότε ῶμοσεν ὁ Τισ. καὶ τί ῶμοσεν; Τί ἀντώμοσαν ἐκεῖνοι καὶ ὑπὸ ποίαν προϋπόθεσιν ἀντώμοσαν; Τίνα ἐνεύσατο ὁ Τισ.; Ὁ Τισ. ἐνέμενε ταῖς σπονδαῖς ἄν καὶ συνέβαινε τί;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ὁρκος Τισσαφέρνους ἐνώπιον τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἀγησιλάου καὶ τούτων ἐνώπιον τοῦ Τισσαφέρνους. Παράβασις τοῦ ὄρκου ὑπὸ Τισσαφ. διὰ τῆς μετακλήσεως νέου στρατεύματος. Τήρησις τοῦ ὄρκου ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Ὁ Τισ. ῶμοσε. Ὁ Τισ. φοβούμενος καὶ θέλον νὰσφαλίσῃ τὸν Ἀγῆσ. ὠρκίσθη ὁ ἴδιος χωρὶς ὅμως νὰ ζητήσῃ τοῦτο καὶ παρ' ἐκείνου (ὡς ὁ Φαρν. παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου Α' γ' 11). Δὲν τολμᾷ δὲ νῦν ὁ Τισ. νὰ ἐπαναλάβῃ καὶ πρὸς τὸν Ἀγῆσ. τὰς πρὸς τὸν Δερκυλ. (β' 20) γενομένας προτάσεις, διότι, ἐλθόντος ἤδη αἰφνιδίως τοῦ Ἀγησιλάου μετὰ νέας δυνάμεως 6—8 χιλ. ἀνδρῶν, ἐφοβήθη. Ἐν ᾧ δὲ φαίνεται ὅτι θέλει νὰ συστήσῃ εἰς τὸν βασιλέα τὴν αὐτονομίαν τῶν Ἑλλ. πόλεων ζητεῖ νὰ λάβῃ καιρὸν νὰ ἐξοπλισθῆ. Ἡλιπτε δὲ ὁ Τισ. καὶ εἰς ἄλλην βοήθειαν τοῦ βασιλέως (διὸ κατωτέρω *μετεπέμπετο*) καὶ εἰς τὸν ἐν Φοινίκη κατασκευαζόμενον ἤδη Περσικὸν στόλον (Πρβλ. καὶ κατωτέρω § 11)—*τοῖς πεμφθεῖσι*. Οἱ πρὸς τὸν Τισ. εἰς Σάρδεις πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου ὅπως δώσωσι καὶ λάβωσι τὸν ὄρκον, ἤτοι ὁ Ἡριππίδας, ὁ Δερκυλίδας καὶ ὁ Μέγγιλλος, ἦσαν Σπαρτιάται καὶ δὴ ἐκ τῶν 30 μελῶν τοῦ πολεμικοῦ συμβουλίου, ὅπερ παρηκολούθει αὐτὸν (§ 2).—*Δερκυλίδας*. Οὗτος ἐπανελθὼν ἐκ Μ. Ἀσίας εἶχε

καταθέσει τὴν ἀρχὴν του, ἥδη δὲ δὲν εἶναι πλέον στρατηγὸς ἀλλ' ἀνήκει εἰς τοὺς 30 συμβούλους τοῦ Ἀγησίλαου, ὅτερ ἀξίωμα ἦτο ὡσαύτως μέγα καὶ τιμητικόν. **πράξει·ν·ἐμπεδώσειν.** Ὁ μὲν Τις. ὀρκίζεται ὅπως διενεργήσῃ παρὰ τῷ βασιλεῖ τὴν εἰρήνην ἐν εὐλικρινείᾳ ὁ δὲ Ἀγησίλαος ὅπως ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τήρησιν ἀπαράβατους τὰς γενομένας σπονδίας, τ. ἔ. ὁ **πρῶτος** ὀρκίζεται ἀπολύτως, διότι ἔχει ἐν νῶ νὰ παραβῇ ἀμέσως τὸν ὄρκον, ὃν δίδει μόνον ὅπως λάβῃ καιρὸν νὰ προετοιμασθῇ, ὁ δὲ δεύτερος ὀρκίζεται ὑπὸ ὄρκου τὸ μὲν ἵνα μὴ γίνῃ ἐπίορκος τὸ δὲ διότι γνωρίζει τὴν δολίαν διάθεσιν τοῦ Τις. Καὶ ὄντως ὁ Τις. εὐθὺς ἐπίορκεῖ ζητήσας ἀντὶ τῆς εἰρήνης στρατεύματα παρὰ τοῦ βασιλέως πρὸς ἐπικουρίαν κατὰ τοῦ Ἀγησίλαου. Ὁ δὲ Ἀγησίλαος καίτερ βέβαιος περὶ τῆς ἀπιστίας τοῦ Τις. μένει πιστὸς εἰς τὸν ὄρκον πεποιθὸς ἐαυτῷ καὶ τοῖς θεοῖς, οἵτινες βοηθοῦσι πάντοτε τοὺς πιστοὺς καὶ οὐχὶ τοὺς ἐπίορκους καὶ ἀπίστους. **μετεπέμπετο.** Τὸ ζητηθὲν στρατεύματα ἔλαβε βραδύτερον ὁ Τις. (πρβλ. κατωτέρω § 11) μετὰ 3 περιῖπου μῆνας, ἦτοι κατὰ τὸ μέσον τοῦ θέρους τοῦ 396, ἀφ' οὗ ἔφθασεν εἰς Ἐφέσον κατὰ τὸ ἔαρ (§ 5) τοῦ ἔτους τούτου

Ἔρωτ. Πῶς ὠρίσθη ὁ Τις. καὶ διατὶ καὶ πῶς ὁ Ἀγησ; Τί ὑποχρεῖται ὁ Τις. καὶ τί ὁ Ἀγησ; Τί καταφαίνεται ἐκ τοῦ ὄρκου τούτου; Ἐτήρησε τὸν ὄρκον ὁ Τις.; Τί ἐπραξεν ὁ Τις. καὶ τί ὁ Ἀγησ.; Πότε ἦλθε τῷ Τις. ἡ ζητηθεῖσα βοήθεια;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ὅρα τὴν σκέψιν, τὴν διάθεσιν καὶ τὸ ἦθος τοῦ Τις. ἀφ' ἐνός· καὶ τοῦ Ἀγησίλ. ἀφ' ἑτέρου καὶ σύγκρινον αὐτούς. [Ἐπὲ τὸ νόημα].

§ 5-7. Β' Μεθοδικὴ ἐνότης. Ὁ Ἀγησίλαος συνθηκολογεῖ πρὸς τὸν Τισσαφέρην (396).

Ἐπὲ τὸ νόημα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνότητος.

§ 7-11. Ἐπεισοδίων Ἀγησίλαου καὶ Λυσάνδρου (396).

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ. Μετὰ τὴν ἀνωτέρω συνθηκολόγησιν ὁ Ἀγησίλ. ἐπὶ 3 μῆνας μένει ἄπρακτος ἐν Ἐφέσῳ. Οἱ Ἴωνες, παρ' οἷς οὔτε τὸ ἐπ' Ἀθηναίων δημοκρατικὸν πολίτευμα ὑφίσταται (καταργηθὲν ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου διὰ τῶν δεκαρχῶν δ' 2) οὔτε αἱ ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου ἰδρυθεῖσαι δεκαρχαί (καταργηθεῖσαι ὑπὸ τῶν ἐφόρων δ' 2), ἔχοντες ἀνάγκην πολιτεύματος καταφεύγουσι πρὸς τὸν Ἀγησίλαον καὶ ζητοῦσι τὸν διακανονισμὸν τῶν ὑποθέσεών των. Μὴ γνωρίζοντες ὁμῶς τοῦτον ζητοῦσι παρ' αὐτοῦ ὅτι θέλουσι διὰ τοῦ γνωστοῦ αὐτοῖς Λυσάνδρου, ὃν περικυκλοῦσι καθ' ἑκάστην οὕτως ὥστε αὐτὸς μὲν νὰ φαίνεται ὡς βασιλεὺς ὁ δὲ Ἀγησίλαος ὡς ἰδιώτης (Γ). Διὰ τοῦτο φθονοῦσι.

μὲν τὸν Λύσανδρον οἱ συνάδελφοί του (οἱ 30 σύμβουλοι), δυσαρεστεῖται δ' ὁ Ἀγησίλαος καὶ οὐδεμίαν πλέον παρέχει εὐκολίαν τοῖς φίλοις τοῦ Λυσάνδρου. Ὁ Λύσανδρος ἐννοεῖ τὴν δυσαρέσκειαν τοῦ Ἀγησίλ. (8) καὶ ζητήσας συνέντευξιν δίδει ἐξηγήσεις καὶ παρακαλεῖ τὸν βασιλέα νὰ πέμψῃ αὐτὸν εἰς ἄλλην ὑπηρεσίαν πρὸς ἄρσιν πάσης παρεξηγήσεως (9). Ὁ Λύσανδρος πέμπεται ὄντως ὑπὸ τοῦ Ἀγησίλαου εἰς Ἑλλάσποντον, ὅπου καταπαίθει τὸν Σπιθριδάτην νὰ ἐνωθῆ μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὀδηγεῖ αὐτὸν τε καὶ τὸν υἱὸν του πρὸς τὸν Ἀγησίλαον, ὅστις πολὺ ἐχάρη διὰ τοῦτο (10).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ. Βασιλικαὶ περιποιήσεις Λυσάνδρου (7). Δυσαρέσκεια Ἀγησίλαου καὶ δυσμένεια κατὰ Λυσάνδρου (8). Αἴτησις Λυσάνδρου ὅπως σταλῆ εἰς ἄλλην ὑπηρεσίαν (9). Ἀποστολὴ Λυσάνδρου εἰς Ἑλλάσποντον καὶ προσχώρησις Σπιθριδάτου (10).

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Ὁ Λύσανδρος ἐφαίνετο ὡς βασιλεύς. Τοῦτο ἐγένετο διότι ἦτο γνωστός εἰς τοὺς ἐν Ἰωνίᾳ Ἕλληνας, διότι διετέλεσεν ἐκεῖ ναύαρχος δις πρὸ τῆς καταστροφῆς τῶν Ἀθηνῶν, ἧτοι ἐν ἔτει 408-407 (Α' ε' 1) καὶ 406-405 (Β' α' 6 καὶ 7) περὶ ὧν πρβλ. καὶ α' 9. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ἀθηνῶν πλεύσας ἐκεῖ ὁ Λύσανδρος κατήγγισε τὰ δημοκρατ. πολιτεύματα καὶ διώρισεν ἀρμοστὰς καὶ δεκαρχίας, αἵτινες βραδύτερον κατηργήθησαν ὑπὸ τῶν ἐφόρων (δ' 2). Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο τοῦ Λυσ. καὶ Ἀγησίλ. ὡς καὶ ἡ προσχώρησις τοῦ Σπιθριδάτου ἐγένετο κατὰ τὸ θέρος τοῦ 396, κατὰ τοὺς 3 μῆνας τῆς ἐν Ἐφέσῳ (ἔνεκα τῆς ἀνοικωχῆς) ἀπραξίας τοῦ Ἀγησίλαου. **Σπιθριδάτης.** Πλούσιος μεγιστάν Πέρσης ἐν Αἰολίδι τῆς Φρυγίας, στρατηγὸς τοῦ Φαρναβάζου (πιθανῶς δὲ καὶ ὑπάρχος αὐτοῦ ὡς ὁ Ζήνις) καὶ ἄρχων τοῦ ἱππικοῦ (§ 13), προσχωρήσας πρὸς τὸν Ἀγησίλαον κατὰ τὸ θέρος τοῦ 396 π. Χ. ἔνεκα τῆς πρὸς αὐτὸν ἀνρεποῦς συμπεριφορᾶς τοῦ σατράπου Φαρναβάζου (Ξενοφ. Ἀγησίλ. Α' 3,3) καὶ χάριν τοῦ Λυσάνδρου. Διὰ τῆς προσχωρήσεως ταύτης τοῦ πλουσίου Σπιθριδάτου μετὰ τῶν 200 ἰππέων του καὶ πολλῶν χρημάτων κ. λ. π., ὁ Ἀγησίλαος ἐνισχύθη καὶ ὠφελήθη πολὺ.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ. Τί διδασκόμεθα ἐκ τῆς ἀνδρικῆς καὶ συνετῆς στάσεως τοῦ Λυσάνδρου καὶ Ἀγησίλαου καὶ ἐκ τοῦ πατριωτισμοῦ ἀμφοτέρων;

Ἐρωτ. Πότε ἰδρῦθησαν αἱ δεκαρχίαι ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ ὑπὸ τίνας καὶ πότε κατήγγιθησαν καὶ διατί; Πῶς προσηρέθησαν οἱ Ἴωνες τῷ Λυσάνδρῳ καὶ τί ἐπισόδιον συνέβη ἐκ τούτου; Τί ἐπραξεν ὁ Λύσ. τότε καὶ τί ὁ Ἀγης.; Ποῦ ἐστάλη ὁ Λύσ. καὶ τί κατόρθωσεν ἐκεῖ; Τί ἦτο ὁ Σπιθριδάτης καὶ πότε προσέωρθε τῷ Ἀγησίλῳ καὶ διατί; Ποῖαν διαγωγὴν ἴδειςεν ὁ Ἀγησίλ. καὶ ὁ Λύσανδρος; ὠφέλησε τοὺς Ἕλληνας τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο καὶ κατὰ τί;

§ 7-11. Γ' Μεθοδικῆ ἐνότης. Ἐπεισόδιον Ἀγησίλαου καὶ Λυσάνδρου ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ προσχώρησις Σπιθριδάτου (396).

Εἰπὲ τὸ γήμα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνότητος.

§ 11. Ὁ Ἀγησίλ. δέχεται ἀταράχως τὴν ἀπειληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Τις. καῦσιν τῆς ἀνοκωχῆς καὶ παρασκευάζεται πρὸς ἐπιθεσιν (396).

ΛΕΞΕΙΣ ΦΡΑΣΕΙΣ. μέγα φρονῶ=μεγαλοφρονῶ, ὑπερηφανεύομαι, καταβαίνω λέγεται ἐπὶ τῶν μεταβαίνοντων ἐκ μεσογείων εἰς παρᾶλια προβλ. καὶ κατάγομαι, ἐπὶ δὲ καὶ τὰ ἀναβαίνω καὶ ἀνάγομαι (α' 2).—προλέγω τινὶ πόλεμον=προκηρῆνται εἰς τινὰ πόλεμον. ἄχθομαι (ἠχθῆσθην) α' 18. β' 2 —φανερὸς (ἢ δῆλος) γίγνομαι=φαίνομαι. ἐλάττων=κατώτερος—παρασκευῆ=προπαρασκευῆ, προετοιμασία. φαιδρός=φαιδρός, χαίρων (χαρούμενος)—χάριν ἔχω τινὶ=ὀφείλω (χρεωστῶ) εἰς τινὰ χάριν (εὐγνωμοσύνην)—ἐπιτορχῶ=γίνομαι ἐπιτορχος, παραβαίνω τοὺς ὄρκους (τὰς ὑποσχέσεις) μου κτῶμαι τι=ἀποκτῶ τι—πυσκευάζομαι=ετοιμάζομαι πρὸς ἀναχώρησιν. στρατεία=ἐκστρατεία. στρατεύομαι=ἐκστρατεύω. προεῖπε=πέμψας εἶπε τ. ἔ. παρήγγειλε, διέταξεν. ἀγορά=τρόφιμα πρὸς πώλησιν. ἐπέστειλε=προεῖπε, στείλας παρήγγειλε. συστρατεύομαι=συνεκστρατεύω β' 25. 26.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ-ΕΡΜΗΝ. Ἐπει δὲ προεῖπεν Ἀγησίλ. πόλεμον. Ἐνταῦθα συνεχίζεται ἡ ἐν τέλει τῆς § 4 διακοπεῖσα διὰ τοῦ ἐπεισοδίου διήγησις. Ἡ χρον. αὕτη πρότασις προσδιορίζει τὰς κυρίας φανεροὶ ἐγένοντο καὶ ἐκέλευσεν. μέγα φρονήσας χρον. ἢ αἰτιολ. μετχ. προσδιορίζουσα τὴν χρον. προτασιν ἐπεὶ προεῖπε. ἐπὶ τῷ καταβάντι στρατ. Ὁ ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς αἰτιολογεῖ τὸ μέγα φρονήσας=διὰ τὸ καταβάν, ἔνεκα τοῦ καταβάντος. Βραχυλογία ἀντὶ να εἶπη τῷ σταλέντι (παρὰ βασιλέως) καὶ καταβάντι. το παρὰ βασιλέως. Τοῦτο σύνδεσον τῷ καταβάντι = τὸ καταβάν ἤτοι (ἐκ τῶν μεσογείων εἰς τὰ παρᾶλια) σταλὲν ὑπὸ τοῦ βασιλέως. Ὅρα τὴν σειρὰν τῶν λέξεων. εἰ μὴ ἀπίοι ὑποθ. πρότασις ἢς ἀπόδοσις τὸ προεῖπεν. (Ποῖον τὸ ὑποκ. τοῦ ἀπίοι;)=Ὅτε δὲ ὁ Τ. ὑπερηφανευθεὶς διὰ τὸ σταλὲν (πρὸς αὐτὸν) παρὰ τοῦ βασιλέως στράτευμα παρήγγειλε πρὸς τὸν Ἀγησίλ. ὅτι θὰ κηρύξῃ πόλεμον κατ' αὐτοῦ ἂν δὲν ἀπήρχετο ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας. οἱ ἄλλοι σύμμ. =οἱ ἄλλοι (ἐκ) τῶν συμμάχων, ἤτοι οἱ παρόντες τῶν συμμάχων, οἱ παρευρεθέντες σύμμαχοι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς παρευρεθέντας ἐκεῖ Λακεδ.—Λακεδαίμ = ἐκ τῶν Λακεδαιμονίων τί γενικὴ εἶναι; ἀχθεσθέντες κατηγορηματικὴ μετοχὴ εἰς τὸ φανεροὶ ἐγένοντο=ἐφάνησαν ὅτι (=φανερὰ) ἐστενοχωρήθησαν, ἤτοι ἔδειξαν τὴν (διὰ τοῦτο) λύπην καὶ στενοχωρίαν των. Ὅρα τὴν σύνταξιν τοῦ φανερὸς (ἢ δῆλος) γίγνομαι=φαίνομαι. νομιζοντες, αἰτιολογεῖ τὸ φανεροὶ ἐγένοντο ἀχθεσθέντες. εἶναι, ἐκ τοῦ νομιζοντες=διότι ἐνόμιζον ὅτι ἡ παρούσα (τότε ἐκεῖ) δύναμις τοῦ Ἀγ. ἦτο κατώτερα τῆς παρεσκευασμένης δυνάμεως τοῦ βασιλέως (σχετικῶς πρὸς τὴν μεγάλην προετοιμασίαν τοῦ βασ.). Θὲς τὰς λέξεις ἐν φυσικῇ σειρᾷ καὶ εὐρὲ τὸν β' ὄρον τῆς συγκρίσεως. Τίνι συναπτόεν τὴν δοτ. Ἀγησίλῳ; φαιδρῶ τῷ προσώπῳ δοτ. τροπικῆ=μὲ (ἔχων) πολὺ φαιδρὸν πρόσω-

πον=μέ φαιδροτάτην ὄψιν. ἐκέλευσεν... ἀπαγγεῖλαι=διέταξε νὰ εἰπωσιν. Σύνταξον τὰς λέξεις. ὡς ἔχει' τίς; Ἡ εἰδικ. πρότασις εἶνε ἄντι. τοῦ ἐκέλευσεν ἀπαγγεῖλαι=ὄτι ὀφείλει εἰς αὐτόν (τὸν Τις.) μεγάλην χάριν. ὅτι ἐκτήσατο καὶ ἐποίησε=διότι οὗτος ἀπέκτησε (ἔκαμε) τοὺς θεοὺς ἐχθροὺς, εἰς δὲ τοὺς Ἕλληνας κατέστησεν (ἔκαμεν) αὐτοὺς συμμάχους. Τίς ἐκτήσατο καὶ ἐποίησεν; Τίνας ἐποίησεν; ἐπιτορκήσας. Τίς; Ἡ μετοχ. τροπικὴ=μέ τὸ νὰ ἐπιτορκῆσῃ, διὰ τῆς ἐπιτορκίας. Δυνατὸν ὅμως νὰ ληφθῇ καὶ ὡς αἰτιολογικὴ =διότι παρέβη τοὺς ὅρκους του. ἐκ τούτου χρονικῶς. συσκευάζεσθαι' ποῖον τὸ ὑποκ. αὐτοῦ; ὡς εἰς στρατείαν (ἐνν. συσκευάζονται)=ὅπως (ἐτοιμάζεται τις) δι' ἐκστρατείαν. Τί πρότασις εἶναι τότε; Ἀλλὰ καὶ τελικῶς ἐννοούμενου τοῦ πορευόμενος=ἵνα πορευθῇ εἰς ἐκστρατείαν (διότι ἔμελλε νὰ πορευθῇ εἰς ἐκστρατείαν).—ταῖς δὲ πόλεσι...προεῖπε...παρασκευάζειν=εἰς δὲ τὰς πόλεις ἔστειλε διαταγὴν νὰ προετοιμάζωσι (νὰ ἔχωσιν ἔτοιμα) τροφίμα πρὸς πώλησιν, ἤτοι νὰ ἐφοδιάζωσι τὰς ἀγοράς των διὰ τῶν ἀναγκαίων τροφίμων ἵνα εὐρίσκωσιν οἱ στρατιῶται νὰ ἀγοράζωσι διερχόμενοι ἐκεῖθεν. εἰς ἃς ἀνάγκη ἦν (ἐνν. αὐτῶ)..στρατευομένηφ. Ἡ ἀναφ. πρότ. προσδιορίζει τὸ ταῖς πόλεις. Ἡ χρον. μετχ. ἐτέθη κατὰ δοτ. ἵνα συμφωνήσῃ τῇ δοτ. αὐτῶ, ἥτις ἐννοεῖται εἰς τὸ ἀπρόσωπον ῥήμα ἀνάγκη ἦν=εἰς τὰς ὁποίας (πόλεις) ἦτο ἀναγκαῖον εἰς αὐτόν (τὸν Ἀγησίλ.) ἐκστρατεῦντα κατὰ τῆς Κ. νὰ ἔρχηται=εἰς τὰς ὁποίας πόλεις ἦτο ἀνάγκη νὰ μεταβαίη αὐτός (δι' ὧν κατ' ἀνάγκην θὰ διήρχετο) ἐκστρατεύων κατὰ τῆς Κ.—ἐπέστειλε=προεῖπε=παρήγγειλε. Παρατήρησον τὰ συνώνυμα πρὸς ἑαυτόν=πρὸς αὐτόν δηλ. τὸν ἴδιον τὸν παραγγέλλοντα, Ἀγησίλιον. Ἡ αὐτοπαύτης ἀντωνυμία τίθεται ἐν κυρία προτάσει ὅταν ἀναφέρεται εἰς αὐτὸ τὸ ἐνεργοῦν ὑποκ. (ἄμεσος ἀντανάκλασις)—τοὺς συστρατευομένους=ἐκεῖνους τοὺς στρατιώτας οἵτινες ἔμελλον νὰ συνεκστρατεύουσι μετ' αὐτοῦ=τοὺς διὰ τὴν ἐκστρατείαν ἀπαιτουμένους ἄνδρας.—| Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε: Ἐπεὶ προεῖπεν ὁ Τις. πότε ἦ διατί; Ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν ὁ Τις. προεῖπε πόλεμον; Οἱ σύμμ. κ.λ.π. ἐγένοντο φανεροὶ τί; Διατί οἱ σύμμ. κ.λ.π. ἐγένοντο φανεροὶ ἀχθροσθέντες; Ὁ Ἀγησ. ἐκέλευσεν ἀπαγγεῖλαι τί; Διατί ὁ Ἀγησ. ἔρχοι χάριν τῷ Τις.; Πῶς (ἢ διατί) ὁ Τις. ἐκτήσατο καὶ ἐποίησεν; Ὁ Ἀγησ. παρήγγειλε συσκευάζεσθαι (τοὺς στρατιώτας) πῶς; Ὁ Ἀγησ. προεῖπεν εἰς τίνας πόλεις; Πότε ἀνάγκη ἦν τῷ Ἀγησίλῳ ἀφικνεσθαι; Τί ἐπέστειλεν ὁ Ἀγησ.;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Φανερὰ ἀνησυχία τῶν μετ' Ἀγησίλου Ἑλλήνων διὰ τὴν παρασπόνδην τοῦ Τις. ἀλλ' εὐχαρίστησις Ἀγησίλου διὰ τοῦτο. (Διατί οἱ μὲν στρατιῶται ἐλυτήθησαν ὁ δ' Ἀγησίλαός ηὐχαριστήθη). Διαταγὴ Ἀγησίλου πρὸς μὲν τοὺς στρατιώτας ὅπως παρασκευασθῶσιν εἰς μάχην εἰς δὲ

τάς περί τήν Καρίαν πόλεις ὅπως παρασκευάσωσι τρόφιμα, εἰς δὲ τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις ὅπως πέμψωσιν ἐπικουρίαν.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Καταβάντι—προεῖπε πόλεμον. Ὁ βασιλεὺς ἔστειλε πρὸς τὸν Τις. τὸ ζητηθὲν (§ 6) ἐπικουρικὸν στράτευμα 3 περιπτοῦ μῆνας μετὰ τὴν ζήτησιν. Διὰ τούτου ἐνισχυθεὶς ὁ Τις. ὑπερηφανεύεται καὶ παραγγέλλει τῷ Ἀγησίλαῳ, εὐρισκομένῳ ἐν Ἐφέσῳ, νὰπέλθῃ ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας, ἰδίῳ ἄλλως θὰ κηρύξῃ πόλεμον κατ' αὐτοῦ! Ἐπραξε δὲ τοῦτο κατὰ παράβασιν τῶν συνθηκῶν, ἃς συνῆψε μετὰ τοῦ Ἀγησίλ. μόνον ἵνα διαβουκολήσῃ αὐτὸν καὶ προετοιμασθῇ εἰς ἀντίστασιν. Ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται ἡ δολιότης τοῦ Τις. (§ 5 καὶ 6), ἣν καὶ ὁ Ἀγησίλαος περιέμενε. Ταῦτα ἔπραξεν ὁ Τις. μεσοῦντος τοῦ θέρους τοῦ 396 ἐκ Σάρδεων, ὅπου ἦτο ἡ ἔδρα του. οἱ ἄλλοι σύμμαχοι. Οἱ μετὰ τοῦ Ἀγησίλ. εὐρεθέντες σύμμαχοι, καθ' ἣν ὥραν οἱ κήρυκες τοῦ Τις. ἀνήγγειλαν τῷ Ἀγησίλ. τὴν περὶ πολέμου ἀπόφασιν ἐκείνου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς παρευρεθέντας ἐκεῖ Λακεδ. (Περὶ τῶν συμμάχ. τούτων πρβλ. καὶ ἀνωτέρω § 2).—**ἀχθεσθέντες.** Οἱ ἀκούσαντες τὴν παραγγελίαν τοῦ Τις. πρὸς τὸν Ἀγησίλ. οὐ μόνον ἐλυπήθησαν ἀλλὰ καὶ ἐφοβήθησαν ὁ Ἀγησίλαος ὁμοῦ ἔσπευσε νὰ καθυσοχάσῃ αὐτοὺς διὰ τῆς ἀπαντήσεως, ἣν ἔδωκε τοῖς ἀπεσταλμένοις τοῦ Τις. καὶ ἦτις κατὰ Πολύαινον (Β' α' 8) εἶναι: ἴωμεν δὴ θαρροῦντες ὡς μαχοῦμενοι μετὰ τηλικούτων συμμάχων (δηλ. τῶν θεῶν)—**στρατευομένῳ ἐπὶ Καρίαν.** ὁ Ἀγησίλ. ἐσκόπει ἴσως νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Καρίαν, ὅπου ὁ Τις. εἶχε τὴν παρουσίαν του (β' 12). ἴσως ὁμοῦ εἶπε τοῦτο ἐπιτηδες ἵνα μάθῃ ὁ Τις. καὶ ἀπατηθῇ (πρβλ. § 12)—**ἀγοράν.** Οἱ στρατιῶται λαμβάνοντες μισθὸν συνήθως ἓνα δαρεικὸν κατὰ μῆνα ὄφειλον νὰ τρέφονται καὶ νὰ ἐνδύονται ἐκ τοῦτου. Περὶ τῆς προμηθείας ὁμοῦ τῶν τροφίμων ὄφειλε νὰ φροντίξῃ ὁ στρατηγὸς ὡς καὶ περὶ τῆς τῶν μέσων ἀναπαύσεως αὐτῶν κ.λ.π. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἀγησίλ. παρήγγειλεν εἰς τὰς πόλεις, δι' ὧν θὰ διήρχετο, νὰ προετοιμάσωσι τρόφιμα ἵνα εὐρίσκωσι νὰ ἀγοράζωσι διερχόμενοι οἱ στρατιῶται του. Περὶ τῶν τροφίμων καὶ λοιπῶν μέσων (σιτηνῶν, ἱματισμοῦ κ.λ.π.) σήμερον φροντίζουσι τὰ Ἐπιτελεῖα διὰ τῆς Ἐπιμελητείας πρβλ. καὶ β' 11.—**ἴωσι... Ἑλλησποντίοις.** Πᾶσαι αἱ Ἑλλην. πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας ὅλης ὄφειλον βεβαίως νὰ βοηθήσωσι τὸν Ἀγησίλ. καὶ ὡς σύμμαχοι καὶ διότι οὗτος ἐκεῖ ὑπὲρ αὐτῶν ἠγωνίζετο. Ὄθεν ἔπεμψαν αὐτῷ 4 χιλ. ἀνδρῶν (ἐκάστη ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῆς). Εἶχε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Ἀγησίλαος καὶ 2 χιλ. νεοδαμῳδῆς καὶ 4 χιλ. συμμάχους (τὸ σύνταγμα § 2). Τούτοις προσθετόν καὶ τοὺς 5—6 χιλ. Κυρείους (β' 20), οἵτινες ὡσαύτως ὄφειλον ἤδη προσκαλούμενοι ὑπὸ τοῦ Ἀγησίλ. νὰ σπεύσωσι πρὸς βοήθειαν, διότι πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν διέμενον ἐκεῖ. Πρὸς τούτοις εἶχεν ἐνισχυθῆ καὶ διὰ τῶν 200 ἱππέων τοῦ Σπιθριδάτου (§ 10). Κατὰ ταῦτα τὸ στράτευμα τοῦ

Ἄγχιλ. ἤδη ἐν Μ. Ἀσίᾳ ἀνέρχεται ἐν συνόλῳ τοῦλάχιστον εἰς 15—16 χιλ. ἀνδρῶν. Δὲν πρέπει δὲ νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εὐρίσκεται ἤδη ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ ὁ Πελοποννησιακὸς στρατὸς τοῦ Θιβρωνος καὶ Δερκ., διότι ἐκεῖνος συνεπέστρεψεν εἰς Πελοπ. μετὰ τοῦ Δερκ. πλὴν ἴσως τῶν 300 Ἀθηναίων ἰππέων (§ 12).

Ἐρωτ. Πότε ὁ Τις. παρήγγειλε τῷ Ἀγχιλ. ὅτι θὰ κηρύξῃ κατ' αὐτοῦ πόλεμον καὶ διατί; Ἦτο τοῦτο σύμφωνον πρὸς τὰς συνθήκας; Ποῦ καὶ πότε ἔγινεν ἡ παρασπόνδῃσις αὕτη; Τίνα ἐντύπωσιν προυξένησε τεῖς Ἕλλησιν ἡ παρασπόνδῃσις καὶ τί ἔπραξεν ὁ Ἀγχιλ. διὰ τοῦτε; Τί προεκήρυξεν ὁ Ἀγχο; Τίς ἐφρόντιζε τὸ πάλαι περὶ προμηθειῶν καὶ τίς σήμερον; Πόσον ὑπολογίζεται τὸ στράτευμα τοῦ Ἀγ. ἤδη ἐν Μ. Ἀσίᾳ;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ὁ ἔχων ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν Θεὸν οὐδέποτε φοβεῖται.

Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης.

§ 12. Ὁ Τιςσαφέρνης ἀσφαλίζει τὴν Καρίαν ἐν ᾧ ὁ Ἀγχιλαος πορεύεται εἰς Φρυγίαν (396).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. ἄφιππος (χώρα)=ἀκατάλληλος δι' ἵππικόν (πρὸς χρῆσιν ἱππικοῦ), ἦτοι ὄρεινή. ἠγοῦμαι μετ' ἀπαρεμφ.=νομίζω. ἀπάτη=ἀπιστία, ἐπιπορτία. οἶκος=ἡ περιουσία, αἱ κτήσεις β' 12.-ὄρμ(α)ῶ=ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω. περιάγω τι=περιφέρω, ὀδηγῶ τι. ἰκανός εἰμι=ἔχω τὴν ἰκανότητα, δύναμαι. ἡ ἵππος=τὸ ἱππικόν. τὰ δύσιππα=τὰ ἀκατάλληλα εἰς τὸ ἱππικόν (πρὸς ἱππασίαν) μέρη. τάναντια ἐπίρρ.=εἰς ἐναντίαν διεύθυνσιν. ἀποστρέφω (ἀμεταβ.)=στρέφω ὀπίσω (πάλιν), εἰς ἐναντίαν διεύθυνσιν. ἀπαντ(α)ῶ=ἔρχομαι εἰς συνάντησιν. ἀναλαμβάνω τι=λαμβάνω τι μετ' ἐμοῦ, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν ἢ προστασίαν μου. ἄγω (ἀμεταβ.)=βαδίζω, προχωρῶ. καταστρέφωμαι τι μέσ. περιποιητ.=ὑποτάσσω. ἀπροσδόκητος ἐνεργητικῶς=ὁ μὴ προσδοκῶν (περιμένων) τι. παμπληθής=πολὺς, ἄφθονος.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. καὶ ὅτι...καὶ ὅτι=καὶ διότι...καὶ διότι. Αἰτιολογοῦσι τὴν ἐπομένην μετοχὴν νομίσας, ἣτις πάλιν αἰτιολογεῖ τὸ κύριον ρῆμα διεβίβασεν. ἡ δὲ Καρία=καὶ διότι ἡ Κ...—αὐτὸν δηλ. τὸν Ἀγχιλαον, ὑποκ. τοῦ ὀργίσεσθαι. τὴν ἀπάτην=τὴν γενομένην ἤδη (§ 11) καὶ γνωστὴν πᾶσι ἀπάτην, ἦτοι παρασπονδίαν τοῦ Τις.—τῷ ὄντι σύνδεσος τῷ ὀρμήσειν=ὅτι πραγματικῶς θὰ ὀρμήσῃ. ἐκεῖσε δηλ. εἰς Καρίαν. νομίζων αἰτιολ. τὸ περιήγε. τῷ ἱππικῷ. δοτ. ὀργανική. ἀφικέσθαι ἐνν. ὑποκ. τοὺς Ἕλληνας. Τὸ πρὶν μετ' ἀπαρεμφ. ὅταν ἡ κυρία πρότασις εἶναι καταφατική. ἀντι τοῦ εἶναι ἐπὶ Κ.=ἀντὶ νὰ πορευθῆται κατὰ τῆς Κ. στραφεῖς πρὸς τὴν ἐναντίαν διεύθυνσιν. τάναντια ἐπιρρηματικῶς=κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν δηλ. πρὸς βορρᾶν. ἀποτρέψας ἐνν. τὸ στράτευμα=(ἀπο)στραφεῖς. ἐπὶ Φρυγ.=ἐναντίον τῆς Φρ.—τὰς ἀπαν-

τώσας = τὰς καθ' ὁδὸν ἐρχομένας πρὸς συνάντησίν· του συμμαχικὰς δυνάμεις = τὰς ἄς ἀπέναντα ἐν τῇ πορείᾳ του δυνάμεις. ἀντλαμβάνων = ἀφ' οὗ ἀνελάμβανε. — ἐμβάλων ἀπροσδοκῆτοισι = ἐμβάλων (ἐν ταῖς πόλεσιν ἀπροσδοκῆτοισι (μὴ προσδοκώσας τὴν εἰσβολὴν) = καὶ ἐπειδὴ εἰσέβαλεν εἰς ἐκάστην πόλιν οὖσαν ἀπροσδόκητον (μὴ προσδοκῶσιν τὴν εἰσβολὴν), ἦτοι ἀπροσδοκῆτως. Ἡ δοτ. αὕτη εἶναι κατηγορούμενον ἰσοδυναμοῦν ἐπιρρηματι. — [Συμπλήρωσον τὰς προτ. Ὡδε: Διὰ τίνα καὶ τίνα λόγον νομίσας ὁ Τις; Διὰ τί ὁ Τις. διεβίβασε τὸν πεζὸν ἐκεῖσε; Διὰ τί ὁ Τις. περιῆγε τὸ ἱππικόν; Πότε ὁ Τις. καταπατήσῃ τοὺς Ἑλληνας; Πότε ὁ Ἄγησ. ἐπορεύετο ἐπὶ Φρυγ; Τί καὶ τότε ὁ Ἄγησ. ἦγε καὶ κατεστρέφετο; Διὰ τί ἐλάμβανεν ὁ Ἄγησ. χρήματα;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. ὁ Τις. διαβιβάζει τὸ πεζικόν του ἐκ Λυδίας εἰς Καρίαν τὸ δὲ ἱππικόν του εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Μαϊάνδρου. Πορεία Ἀγησιλάου κατὰ Φρυγίας, ὑποταγὴ καθ' ὁδὸν πόλεων καὶ ἀπόκτησις χρημάτων.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Καὶ οὕτω... Εἰς τὰ 2 ταῦτα αἷτια, δι' ἃ ἐνόμιζεν ὁ Τις. ὅτι πρόκειται ὁ Ἄγησ. θὰ εἰσβάλῃ εἰς Καρίαν, προσθετέον ὡς τρίτον καὶ τὴν διαταγὴν τῶν ἐφόρων πρὸς τὸν Θίβρωνα (α' 7) ὅπως πορευθῆ κατὰ τῆς Καρίας, ἣν διαταγὴν θὰ ἐγνώριζεν ὁ Τις. βεβαίως. οὐκ εἶχεν ἱππικόν ὁ Τις. ἐγνώριζε καλῶς ὅτι οὔτε ὁ Ἄγησ. ἔφερεν ἔξ Ἑλλάδος ἱππικόν οὔτε τὸ ὀλίγον (α' 6) ἱππικόν τοῦ Δερκυλίδου (πρόφην Θίβρωνος), ὅπερ πιθανῶς διέμενεν ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ἦτο ἄξιον λόγου (πρβλ. καὶ β' 16). ἀφιππος. Ἡ Καρία ἦτο κατὰ τὸ πλεῖστον ὄρεινὴ χώρα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀκατάλληλος ὅπως μεταχειρισθῆ τις ἐν αὐτῇ ἱππικόν. Διὰ τὴν ἀπάτην. Κατὰ τὰ ἐν § 6 καὶ 11 εἰρημένα ὁ Τις. παραιοπονήσας ἠπάτησε τὸν Ἀγησίλαον. Τῆς τοιαύτης δὲ πράξεώς του ἔχει συναίσθησιν καὶ φοβεῖται αὐτὸν καὶ προφυλάσσεται ἀπὸ τῆς δικαίας αὐτοῦ ὀργῆς· ἐλησμόνησεν ὁμοῦς τοὺς θεοὺς καὶ διὰ τοῦτο τιμωρεῖται διὰ τὴν ἐπιτοκίαν του. ἐπὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον Ἴδε β' 12. Ἐξ ἰδίων κρίνων τὰ ἀλλότρια ὁ ἰδιοτελής Τις. νομίζει ὅτι καὶ ὁ Ἄγησ. εἶναι τοιοῦτος καὶ ὅτι θὰ σπεύσῃ νὰ ἀρπάσῃ τὴν ἐν Καρίᾳ πλουσίαν περιουσίαν του. Δὲν ἐβράδυνεν ὁμοῦς νὰ ἐννοήσῃ πόσον ἠπατήθη οὕτως ὑπολογίσας. νομίζων. Νομίζων ὁ Τις. ὅτι διὰ μόνου τοῦ ἱππικοῦ του θὰ κατώρθου νὰ καταβάλῃ τοὺς Ἑλληνας πρὶν προφθάσῃ νάποσειθεῶσιν εἰς τὰ ὄρεινά μέρη τῆς Καρίας ἀπέστειλεν ἐκ Σάρδεων τὸ πεζικόν του ὅλον, ἀνερχόμενον εἰς 50 χιλ. περίπου, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐν Καρίᾳ περιουσίας του. Ἄλλ' ἠπατήθη. διεβίβασεν. Ἐκ Σάρδεων, ἐνθα διέμενε συνήθως ὁ Τις. διότι αὐταῖς ἦσαν ἡ ἔδρα τῆς σαυραπείας του. τὸ ἱππικόν. Τὸ ἱππ. τοῦ Τις. ἀνήρχετο εἰς 20 χιλ. — Μαϊάνδρου πεδίον = Ἡ παρὰ τὸν Μαϊάνδρον (ποταμὸν τῆς Καρίας) εὐφορὸς πεδιάς τῆς Καρίας (καὶ § 21). περιῆγε. Ἀπὸ Σάρδεων (περὶ τὰ ὄρη Τιμόλον καὶ Μέσσωγιν) ὁδήγει εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Μαϊ-

άνδρου, ἔνθα θὰ ἦτο ὁ ἀντίπαλος Ἀγασίλαος, ἐὰν οὗτος ἐπορεύετο ἐξ Ἐφέσου εἰς Καρίαν κατὰ τὴν ἰδέαν τοῦ Τις. ἀποστρέψας. Ἐκ τῆς Ἐφέσου ὅπου εὗρίσκειτο ἤδη (396) ὁ Ἀγασίλ. ἐὰν ἐπορεύετο κατὰ τῆς Καρίας, ὡς ἐνόμισεν ὁ Τις., θὰ διευθύνετο πρὸς Ν. περὶπου, ἣδη δὲ λαβὼν τὴν ἐναντίαν διεύθυνσιν πορεύεται πρὸς Β. τῆς Ἐφέσου, ὅπου εἶναι ἡ Φρυγία τοῦ Φαρναβάζου, χώρα κατάλληλος πρὸς λεηλασίαν. Ἡ ἐκστρατεία αὕτη τοῦ Ἀγασ. εἰς μικρὰν Φρυγίαν εἶναι ἡ πρώτη, διότι τὸ ἀκόλουθον ἔτος 395 ἐπιχειρεῖ καὶ δευτέραν (κατωτέρω § 21, 26, 27, 29). Τὴν ἐν τῷ μεταξύ Λυδίαν παρέρχεται πρὸς τὸ παρὸν ἐπιτήδεις ἕως ὅτου συλλέξῃ πάσας τὰς δυνάμεις του. Πορεύεται δὲ κατὰ τῆς μικρᾶς Φρυγίας, καίτοι εἶχε παραγγεῖλαι εἰς τὰς πρὸς τὴν Καρίαν πόλεις (§ 11) νὰ ἐτοιμάσῃσι τρόφιμα πρὸς ἀγορὰν διὰ τοὺς στρατιώτας, θέλων τὸ μὲν νὰ συναθροίσῃ πάσας τὰς ἐν Ἰωνίᾳ δυνάμεις του (§11), τὸ δὲ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν ἐπίορζον ἀντίπαλόν του, ὅπερ εἶναι στρατήγημα εὐφυές (§ 11). Ἐν τῇ πορείᾳ δὲ ταύτῃ ἀναλαμβάνει καὶ τὰς ἀπεντὸς δυνάμεις τὰς ἀπαντώσας δυνάμεις. Ἐκεῖνας, ἃς εἶχε παραγγεῖλαι (§ 11) τοῖς Ἰωσιν, Αἰολεῦσι καὶ Ἑλλησποντιοῖς. Παραλείπεται δ' ἐνανθὰ τὸ ἂν ἦλθον καὶ πῶς ἦλθον μέχρι Ἐφέσου τὰ Ἰωνικά, Αἰολικά καὶ Ἑλλησποντικά στρατεύματα καὶ κατοπιν μετ' αὐτοῦ πορεύονται πάλιν πρὸς βορρᾶν. Τοῦτο ἐννοεῖ οἰκοθεν ὁ ἀναγνώστης. τὰς πόλεις, ἃς καθ' ὁδὸν συνήντα, αἵτινες ἀνήκον τῷ Τις. ἢ τῷ Φαρναβάζῳ καὶ οὐχὶ τοῖς Ἑλλησι. Τὰς πόλεις ταύτας προσέβαλλεν ὁ Ἀγασ. καὶ ὅπως καταστήσῃ ἀσθενεστέρους τοὺς ἐχθροὺς του καὶ ὅπως ποιεσθῇ χρήματα, ὧν εἶχεν ἀνάγκην ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ.

Ἔρωτ. Πορεύεται ὄντως ὁ Ἀγ. κατὰ τῆς Καρίας ὡς προεκήρυξεν ; Τί πράττει ὁ Τις. καὶ διὰ τίνας λόγους ; Διατί διεβίβασε τὸ πεζ. εἰς Καρίαν καὶ ἀφῆκε μόνον τὸ ἱππικὸν ἐκεῖ ; Ποῦ διευθύνεται ἤδη ὁ Ἀγ. καὶ διατί ; Τίνας συναγαθὰ καθ' ὁδὸν ὁ Ἀγ. καὶ τί πράττει ;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ὁ σκάπτων τὸν λάκκον τοῦ ἄλλου πίπτει αὐτὸς ἐν αὐτῷ.
Ἐπεὶ τὸ νόημα τῆς § ταύτης.

§ 13. Ὁ Ἀγασίλαος λεηλατῶν τὴν Φρυγίαν συναντᾷ παρὰ τὸ Δασκύλειον βαρβάρους ἱππεῖς προσκόπους (396).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. διαπορεύομαι = πορεύομαι (διὰ μέσου τινός) — πόρρω = μακρὰν. Τὰ παραθετικά του ; ἐλαύνω ἐπὶ τι = τρέχω, προχωρῶ, ἀναβαίνω εἰς τι. — προορᾷ = βλέπω ἐμπρὸς (μακρὰν) = κατασκοπεύω τὰ ἔμπροσθεν ἐμοῦ μέρη. τᾶμπροσθεν = τὰ ἐμπροσθεν μέρη. ἵσταμαι (ἔστην) = σταματῶ. ἐπὶ τεταρτων = ἐπὶ πολλῶν = εἰς βάθος 4 — εἰς βάθος πολλῶν (σειρῶν) ἀνδρῶν (ἐπὶ παρατάξεως). οἱ πρῶτοι (ἐπὶ παρατάξεως) = οἱ ἀποτε-

λοῦντες τὸ μέτωπον, τὴν πρώτην γραμμὴν, τὸ στόμα (α' 23) τοῦ στρατεύμα-
τος, εἰς δῶδεκα=εἰς 12 ἄνδρας κατὰ μέτωπον (μῆκος)—πρόσθεν=εἰς τὰ
ἔμπροσ (μπροστά).

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. τὸν ἄλλον χρόνον=καθ' ὅλον τὸν ἄλλον χρόνον,
δηλ. πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ Δασκυλείον. ἀσφαλῶς=εἰρηνικῶς. διεπορεύετο. Τίς ;
Τί σημαίνει ἡ διά ; πρβλ. διέρχομαι, διαβαίνω, διαπέμπεται τι. ὄντος δηλ.
τοῦ Ἀγησιλάου = ὅτε ἦτο. Τὸ πόρρω σύνδεσον τῷ Δασκυλείου. προϊόντες
= προπορευθέντες, ἀφ' οὗ προυχώρησαν. αὐτῷ δοτ. χαριστικά ἢ ἠθικῆ
εἰς τὸ προϊόντες=προχωρήσαντες πρὸς ὠφέλειαν ἢ πρὸς χαρὰν αὐτοῦ = πο-
ρευθέντες πρὸ αὐτοῦ. ὡς προϊδοιεν τελ. πρῶτ.=ἵνα ἴδωσι πρὸς τὰ ἔμπροσ.
Τί τᾶμπροσθεν εἰη πλαγ. ἐρωτ. πρῶτ.=τί ἦσαν τὰ ἔμπροσθεν μέρη=ἵνα
κατασκοπεύσωσι τὴν ἔμπροσθεν χώραν. κατὰ δέ τινα τύχ.=κατὰ τινα τύ-
χην δέ, ὅπως δὲ τυχαίως. οἱ περὶ Ραθ. καὶ Βαγ. ἐνν. ὄντες=οἵτινες εἶχον
διοικητάς (ἦσαν περὶ) τὸν Ραθίνην καὶ Β. ἦτοι ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν καὶ διοί-
κησιν τοῦ Ρ. καὶ Β.—τὸν ἀδελφόν. (ἐνν. τοῦ Φαρν.) παραθέσεις εἰς τὰ κύρια
ὀνόματα. ὄντες=οἵτινες ἦσαν. Τί μετχ. εἶναι; τὸν ἀριθμὸν=κατὰ τὸν ἀριθ-
μὸν. Τί αἰτ. εἶναι; πεμφθέντες χρόν. μετχ. Διατί δὲν συνδέεται τῇ ὄντες ;
ἐπὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον=εἰς τὸν αὐτὸν (τὸν ἴδιον) λόφον εἰς ὃν καὶ οἱ
Ἕλληες ἵππεις. ἰδόντες χρόν. μετχ. ἀπέχοντας ἐκ τοῦ ἰδόντες=ὅτι ἀπεί-
χον ἐνν. ἀλλήλων. Τί μετχ. εἶναι; Τὸ μὲν πρῶτον=πρῶτον (κατ' ἀρχάς)
μέν. Συμπληροῦται διὰ τοῦ κατωτέρω ἔπειτα μέντοι. ἔστησαν (ἀόρ. β' ἀμε-
τάβ.)=ἔσταμάτησαν. ὡσπερ φάλαγξ=ὡς (παρατάσσεται) φάλαγξ βάθους 4
(σειρῶν) ἀνδρῶν=παρατεταγμένοι εἰς φάλαγγα βάθους 4 (σειρῶν) ἀνδρῶν
ταῦς πρώτους ποιήσαντες=οἱ δὲ βάρβαρ. ἀφ' οὗ ἐσημάτισαν γραμμὴν
μετώπου (πλάτους) μὲν οὐχὶ μεγαλύτερου τῶν 12 ἀνδρῶν, βάθους δὲ πολλῶν
ἀνδρῶν. ἔπειτα μέντοι=ἔπειτα ὅμως, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ προηγούμενον
τὸ μὲν πρῶτον.—[Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε : Πότε καὶ ἀφ' οὗ πρῶ-
τον ἐπραξάν τί οἱ ἵππεις ἤλαυον ; Πρὸς τίνα σκοπὸν οἱ ἵππεις ἤλαυον ; Τί
προϊδοιεν οἱ ἵππεις ; Τίνες ἵππεις τοῦ Φαρ. ἤλαυον ; Πότε ἤλαυον καὶ οὗτοι ;
Πότε ἔστησαν ἀμφοτέρω ; Τί ἰδόντες ; Πῶς ἔστησαν οἱ Ἕλληες καὶ πῶς οἱ
βάρβαροι ;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἀσφαλῆς πορεία Ἀγησιλάου (εἰς Φρυγίαν). Προέλασις τοῦ
ἱππικοῦ τοῦ Ἀγησιλάου πρὸς κατασκόπευσιν. Τυχαία προέλασις ἐπὶ τὸ αὐτὸ
καὶ τοῦ ἱππικοῦ τοῦ Φαρναβάζου. Ἀπραξία ἀμφοτέρων τῶν προελασάντων
ἱππικῶν. Ἐφοδος τοῦ ἱππικοῦ τῶν βαρβάρων.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. ἀσφαλῶς. Τὸ μὲν διότι ὁ Τις. δὲν ἠνώχλησεν αὐτὸν
μὴ θέλον γὰ ὑποσηρίξῃ τὸν Φαρν. ἀλλ' ἐκράτησε τὸ ἱππικόν του παρὰ
τὸν Μαίανδρον (§ 12 καὶ 21), τὸ δὲ διότι ὁ Φαρν. εὐρισχόμενος ἐν Δασκυ-

λείφ δὲν ἐγνώριζεν εἰσέτι τὴν ἐκστρατείαν ταύτην τοῦ Ἀγησίλ. Ἐγένετο δὲ ἡ ἐκστρατεία αὕτη κατὰ τὸ θέρος τοῦ 396. **Δασκύλειον.** Πόλις παράλιος τῆς Μ. Φρυγίας παρὰ τὴν Προποντίδα, ἔδρα τοῦ σατραπῆ Φαρναβάζου (β' 1 καὶ Δ' α' 15)—**προτόντες**—**ἡλαυνον.** Ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ πάντοτε ποροῦσεται μέρος τῶν στρατιωτῶν, συνήθως ἵππεις, πρὸς κατασκόπουν, οἱ λεγόμενοι πρόσκοποι (ἀνιχνευταί).—**Ῥαθίνης.** Οὗτος ὡς καὶ ὁ Σπιθριδάτης (§ 10) ἦτο στρατηγὸς τοῦ Φαρναβάζου καὶ ἄρχων τοῦ ἵππικου (πρβλ. Ἀναβ. VI. 5—7)—**Βαγαῶς.** Νόθος ἀδελφὸς τοῦ Φαρναβάζου, ἡγεμὸν τοῦ ἵππικου αὐτοῦ. **παρόμοιοι**—**τον ἀριθμόν.** Δὲν ἀναφέρει τὸν ἀριθμὸν τῶν Περσῶν ἵππέων ἀλλὰ τὸν παραβάλλει πρὸς τὸν τῶν Ἑλλήνων ἵππέων, οἵτινες ἦσαν περὶ τοὺς 600, διότι εἰς τοὺς 300 ἵππεις τῶν Ἀθηναίων (α' 4) εἶχον προστεθῆ καὶ ἄλλοι τινες (Διόδ. XIV 79) καὶ οἱ 200 ἵππεις τοῦ Σπιθριδάτου ἐκ Κυζικίου (§ 10).—**πλέθρον.** Μέτρον ἐκτάσεως 100 ποδῶν, ἦτοι τὸ $\frac{1}{6}$ τοῦ σταδίου, ἦτοι 31 μέτρα. **ἐπὶ τεττάρων.** Ἡ παράταξις τῶν Ἑλλήνων ἵππέων εἶχε βάθος 4 σειρῶν στρατιωτῶν καὶ ἐπομένως μῆκος τοῦ μετώπου 150 στρατιωτῶν (διότι ἡ ὄλη φάλαγξ εἶχεν 600 ἄνδρας), ἐν ᾧ ἡ παράταξις τῶν βαρβάρων (τοῦ Φαρν.) εἶχε μέτωπον μόνον 12 ἀνδρῶν ἐπομένως βάθος θὰ εἶχε 50 ἀνδρῶν ἢ πλήρη φάλαγξ πρβλ. α' 22 καὶ β' 16. εἰς **δῶδεκα.** Τὸ μέτωπον εἶχε μῆκος οὐχὶ πλέον τῶν 12 ἵππέων ἐν ᾧ τὸ βάθος ἀπετέλουσαν πολλοί.

***Ἐρωτ.** *Πῶς πορεύεται ὁ Ἀγησ. εἰς Φρυγίαν κατ' ἀρχὰς καὶ διατί; Πότε ἐγένετο ἡ πορεία αὕτη; Τί εἶναι καὶ ποῦ εἶναι τὸ Δασκύλειον; Πῶς γίνεται συνήθως ἡ ἐκστρατεία; Πότε ἐφάνη τὸ ἵππικὸν τοῦ Φαρναβάζου καὶ ὑπὸ τίνας ἀρχηγῶν; Πόσον εἶναι τοῦτο; Πόσον μῆκος ἔχει τὸ πλέθρον; Πῶς παρετάχθησαν ἐναυθὰ οἱ ἵππεις ἑκατέρων;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ἐσο πάντοτε προφυλακτικὸς.

[Εἶπε τὸ νόημα τῆς §].

§ 14. Συμπλοκὴ ἀνιχνευτῶν (πρόσκοπων) ἵππέων Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων (396).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. **ἔρχομαι εἰς χεῖρας** = συμπλέκομαι. **καίω** = κτυπῶ. **κρᾶνεῖα** = ἐκ ξύλου κρᾶνεῖα (ἢ δὲ κρᾶνεῖα = φυτὸν ἰσχυροῦ καὶ ἐλαφροῦ ξύλου καταλήλου πρὸς κατασκευὴν δοράτων) ἄρα στερεός. **καλτὸν** (πάλλω) = δόρυ—**ταχθῶ** = ἀμέσως. **ἐτρέφθησαν** = ἐτρέφθησαν. Παθ. ἀόρ. α' **σπανιώτερος** τοῦ β'—**βοηθῶ** (ἀμεταβ) = ἔρχομαι ἢ σπεύδω εἰς βοήθειαν. **ἀποχωρῶ** = ἀπομακρύνομαι, ὑποχωρῶ. **ἀποθνήσκω** = φονεύομαι.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. ὡς...**ἦλθον** = ἀφ' οὗ δὲ συνεπλάκθησαν (ἐπιτάσθησαν) ἐνν. ἀμφότερα τὰ ἵππικὰ σώματα. **ὄσοι...κάντες** = πάντες...ὄσοι... συνέτριψαν

(ἔσπασαν) τὰ δόρατά των. Τί προσδιορίζει ἡ ἀναφορ. πρὸτ. *δοσι ἐπαισαν*; *τινάς* δηλ. πολεμίους. *ἔχοντες*=ἐπειδὴ εἶχον. *Ἐκ τούτου χρονικῶς*=τότε. *βοηθήσαντος*=ὄτε (ἢ ἐπειδὴ) ὁμως ἐβοήθησεν. *ἀπεχώρουν*. ὁ παρατ. σημαίνει τὴν βαθμιαίαν ὑποχώρησιν=ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὑπεχώρουν. *ἀποδνήσκει*=ἐφρονεύθη. Τί χρόνος εἶναι; [*Συμπλήρωσον τὰς προτ. Ὡδε: Πότε καὶ τίνες συνέτριψαν τὰ δόρατα; Διατί οἱ Π. ἀπέκτειναν 12 καὶ 2; Πότε (ἢ διατί) οἱ βαρβ. ἀπεχώρουν πάλιν;*]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Σύντριψις Ἑλληνικῶν δοράτων. Φόνος Ἑλλήνων ὑπὸ Περσῶν. Φυγὴ Ἑλλήνων. Ὑποχώρησις Περσῶν καὶ φόνος ἐνὸς τούτων.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. *κρᾶνείνα*. Τὸ ἐκ κρᾶνείας κατασκευαζόμενον δόρυ ἦτο ἐπιθετικὸν ὄπλον τοῦ ἱππικοῦ τῶν Περσῶν ἀντὶ τοῦ παρ' Ἑλλήσι *καμάκινου δόρατος*. Ἐφερον δ' οἱ ἱππεῖς τῶν Περσῶν δύο τοιαῦτα. Ταῦτα ὑπερεῖχον πολὺ τῶν παρ' Ἑλλήσιν ἐν χρήσει δοράτων, διότι ἦσαν καὶ ἰσχυρὰ καὶ πολὺ ἐλαφρὰ ἐν ᾧ ἐκεῖνα ἦσαν *ἀσθενῆ καὶ δύσφορα* (Ξενοφ. Ἰππικ. ΙΒ' 12)—*δῶδεκα*—*δύο*. Ἐν τῇ ἱππομαχίᾳ βάλλονται μᾶλλον οἱ ἱππεῖς ἢ οἱ ἵπποι· πολλάκις ὁμως βάλλονται καὶ οἱ ἵπποι ὅπως οὕτω καταστῆ ἄχρηστος ὁ ἱππεύς. *σὺν τοῖς ὀπλίταις*. Οἱ ὀπλίται ἦσαν τὸ σημαντικώτερον στρατιωτικὸν σῶμα ἐν τινι μάχῃ τὰ δ' ἄλλα σώματα ἦσαν βοηθητικὰ πρβλ. καὶ β' 16 καὶ δ' 16.

Ἐρωτ. *Τίνες ἠττήθησαν ἐν τῇ συμπλοκῇ ταύτῃ καὶ διατί; Τίνα τὰ καλύτερα δόρατα καὶ διατί; Τίνες βάλλονται συνήθως ἐν τῇ ἱππομαχίᾳ; Ποῖον στρατιωτικὸν σῶμα εἶναι σπουδαιότερον ἐν τῇ μάχῃ; [Εἰπὲς τὸ νόημα τῆς §]*

§ 15. Ἐπιστροφὴ Ἀγησιλάου εἰς Ἴωνίαν καὶ στρατολογία αὐτοῦ (396)

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. ἡ πρόοδος (προέρχομαι)=προχώρησις, πορεία εἰς τὰ ἔμπροσ. *ἄλοβος* (α καὶ *λοβός*=τὸ ἄκρον τοῦ ἥπατος)=τὸ μὴ ἔχον λοβὸν ἦπαρ, ἐπειδὴ δὲ τοῦτω ἐθεωρεῖτο ἐν ταῖς θυσίαις δυσοίωνον τὸ ἄλοβος=δυσοίωνος, ἀπαίσιος. Ὅθεν τὰ *ιερά γίννεται ἄλοβα*=οὐ καλλιερεῖ (α' 17)=τὰ ἱερά δὲν δεικνύουσιν αἴσια (καλά) σημεῖα. *μέντοι*=δέ, βεβαίως. *στρέφω*=ἀναστρέφω, στρέφομαι ἀλλαγῆ, ἀλλάσσω διεύθυνσιν. *ἰκᾶνός* (κατὰ ποιὸν)=ὁ ἔχον ἰκανότητα, ὁ κατάλληλος, (κατὰ ποσὸν δὲ)=ἀρκετός. *κτώμαι*=ἀποκτῶ. *στρατεύομαι*=ἐκστρατεύω. *γινώσκω* (γνώμη)=θεωρῶ καλόν, ἀποφασίζω. *κατασκευάζω*=παρασκευάζω, καταρτίζω (φτιάνω)—*δραπετεύω*=φεύγω, τρέπομαι εἰς φυγὴν, ὑποχωρῶ. *ἱπποτροφῶ*=τρέφω ἵππους, ὑψηρετῶ, ὡς ἱππεύς. *καταλέγω*=καταγράφω ἐν καταλόγῳ=ὀρίζω, διατάσσω. *προλέγω*=προκηρύττω. *παρέχομαι* μὲς. δυναμικόν=ἰδίαις δαπάναις παρέχω τι (ἐκ τῶν ἔμμαντοῦ)—*δόκιμος*=δεδοκιμασμένος. *κατάλληλος* δι' ἔργον τι, ἰκανός. *ἔξε-*

στὶ τινι=ἔχει τις ἐξουσίαν, δύναται τις. ποιῶ μετ' ἀπαρεμφ.=κατορθῶ.
πράττεται τι=ἐκτελεῖται τι.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. γενομένης τῆς ἱππομ.=ἄφ' οὗ δὲ ἔγινεν ἡ ἱπ. αὐτῇ
τ. ἔ. μετὰ τὴν ἱππομαχίαν ταύτην. ἄλοθα γίγνεται τὰ ἑρὰ τῶ Ἀγησίλαφ
θυομένηφ=Τὰ ἱερὰ ἐφάνησαν δυσοίωνα εἰς τὸν Ἀγησ. ὅστις ἐθυσίαζεν ἢ
ἐν ᾧ ἐθυσίαζεν ὁ Ἀγησ. τὰ ἱερὰ ἐφάνησαν δυσοίωνα εἰς αὐτόν. ἐπὶ προ-
όδῳ τελικῶς=πρὸς προχώρησιν, ἵνα ἴδῃ ἂν ἔπρεπε νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὰ
ἔμπρός. τούτου (ἐνν. τοῦ σημείου) φανέντος=ἐπειδὴ (ἢ ὅτε) δὲ ἐφάνη (ἔγινε
φανερὸν) τοῦτο τὸ σημεῖον (δηλ. τὸ ἄλοβον τῶν ἱερῶν).—στρίψας=ἄφ' οὗ
ἔστράφη. Ἐπὶ θάλατταν=εἰς τὰ παράλια δηλ. πρὸς τὴν Ἐφεσον. γινώ-
σκων=ἐπειδὴ ἐγνώριζεν. εἰμῆ...κτῆσαιτο ὑποθετ. πρότ., ἧς ἀπόδοσις ἡ εἰ-
δικὴ πρότασις ὅτι οὐ δυνήσοιτο=ὅτι ἐὰν δὲν ἀποκτήσῃ...δὲν θὰ δυνήθῃ. (Περβ.
σ' 27).—κατὰ τὰ πεδία.=ἀνά (εἰς) τὰς πεδιάδας. ἐγνω...κατασκευαστέον
εἶναι=ἔγνω ὅτι ἔδει κατασκευάζειν τοῦτο=ἐθεώρησε καλὸν ὅτι ἔπρεπε νὰ
καταρτίξῃ τοῦτο (τὸ ἱπικόν)—ὡς μῆ...δέοι τελ. πρότ.=ἵνα μὴ εἶναι ἀνάγκη
(ἀναγκάζηται) νὰ πολεμῇ δραπετεύων (ὅπου θὰ συνήντα ἱπικόν). Εἰς τὸ πο-
λεμῆν ἐνν. ὑποκείμεν. αὐτὸν δηλ. τὸν Ἀγησίλ, ἢ δὲ μετοχ. εἶναι τροπικῆ. τοὺς
πλους. ἱπποτρ. κατέλεξεν=τοὺς πλ. κατέγραψεν ἐν καταλόγῳ, ἥτοι ὤρι-
σεν ἵνα τρέφωσιν (ἰδίᾳ διαπάνῃ) ἵππους. προσιπῶν=ἄφ' οὗ ἐκίρυσεν. ὅστις
παρέχοιτο...ἀναφ. πρότασις προσδιορίζουσα τὸ αὐτῶ=ὅτι ἐξέσται μὴ στρα-
τεύεσθαι αὐτῶ ὅστις...=ὅτι θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ μὴ ἐκστρατεύῃ ἐκεῖνος
ὅστις παρέιχεν (ἀντὶ ἑαυτοῦ) ἵππον...ὅτι ἐξέσται, ἡ εἰδικ. πρότ. εἶναι ἀντικ.
τοῦ προσιπῶν. μὴ στρατεύεσθαι ἐκ τοῦ ἐξέσται. δοκιμον ἀναφέρεται καὶ
εἰς τὰ 3 ἀντικ. τοῦ παρέχοιτο. Οὕτω, σύνδεσον τῶ συντόμως=τόσον ταχέως
ἥτοι ἀμελλητί, ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ...ὡσπερ ἂν τις ζητοίῃ...=ὡσπερ πράττονται
ἂν τις ζητῇ=καθὼς ἤθελε τις ζητεῖ νὰ εὕρῃ. Παραβολικὴ πρότασις ἐνέχουσα
ἐν ἑαυτῇ τὴν ὑποθετικὴν. τὸν ἀποθανοῦμενον=τὸν ἐπιθυμοῦντα (ἐκεῖνον
ὅστις ἤθελε) προθύμως νάποθάνῃ ὑπὲρ (ἀντὶ) αὐτοῦ=ὁ Ἀγησίλ. κατώρθωσε
νὰ ἐκτελοῦνται αἱ διαταγαὶ του μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος μετ' ἧς ἤθελε ζητεῖ
τίς τινα ἐπιθυμοῦντα νάποθάνῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ.—[Συμπλήρωσον τὰς προτάς.
ᾧδε : Μετὰ πόταν πράξῃν καὶ πότε τὰ ἱερὰ γίγνεται ἄλοθα ; Πότε (ἢ διατί) καὶ
πότε ὁ Ἀγησ. ἐπορεύετο ἐπὶ θάλατταν ; Διατί ἔγνω ὁ Ἀγησ. κατασκ. εἶναι
τοῦτο (τὸ στράτευμα) ; Τί γινώσκων ὁ Ἀγησ. ; Ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν οὐ δυν-
ήσοιτο ὁ Ἀγησ. ; Πρὸς τίνα σκοπὸν ἔγνω...ὁ Ἀγησ. ; Πῶς πολεμῆν αὐτόν (τὸν
Ἀγησ.) ; Πότε ὁ Ἀγησ. ἐποίησεν ; Τί προσιπῶν ὁ Ἀγησ. ; Τίτι ἐξέσται μὴ
στρατεύεσθαι ; ὁ Ἀγησ. ἐποίησε τί ; Ταῦτα πράττεσθαι συντόμως ὅπως συμ-
φαίνει ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν ;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Δυσοίωνος θυσία Ἀγησίλ. Πορεία Ἀγησ. εἰς τὰ παράλια.

Ἀπόφαισις Ἀγησίλ. περὶ καταρτισμοῦ τοῦ ἵππικου τοῦ. Διαταγὴ Ἀγησ. πρὸς τοὺς πλουσιωτάτους ἵνα προσφέρωσιν ἵππον δωρεάν. Κατόρθωμα τοῦ Ἀγησ. ὅπως τάχιστα συλλέξῃ καὶ καταρτίσῃ ἵππικὸν καὶ στρατεύμα.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. τῆς ἱππομαχίας. Ἔνεκα τῆς ἱππομαχίας ὁ Ἀγησίλαος ἀποβάλλει μέρος τοῦ ἵππικου τοῦ. (Τοῦτο ὁ Πλούταρχος ἐν Ἀγησ. 9. σαφέστερον λέγει *ἐλαττωθεὶς τοῖς ἵππεσιν...*) καὶ σκέπτεται νὰ ὑποχωρήσῃ. Ἀλλὰ προστίθεται καὶ δευτέρος λόγος τῆς ὑποχωρήσεως αὐτοῦ τὸ ὅτι τὰ ἱερὰ ἐγένοντο ἄλκιρα. **ἄλοδα.** Κυρίως καλὸν μαντικὸν σημεῖον τῶν σπλάγγων ἐδωρεῖτο ἢ ὁμαλότης, καθαραιότης καὶ διαφάνεια τοῦ ἥπατος. Τοῦναντίον δ' ἐδωρεῖτο κάκιστον σημεῖον ἢ ἔλλειψις τοῦ λοβοῦ τοῦ ἥπατος. Παρόμοιον συμβαίνει καὶ παρ' ἡμῖν σήμερον, ἢ ἔλλειψις δηλαδὴ ἢ φθορὰ σπλάγγων τινὸς ἢ ἡ τοιαύτη ἢ τοιαύτη κατάστασις ὅστου τινος κλπ. τῶν σφαζομένων ζώων θεωρεῖται καὶ παρ' ἡμῖν ὡς κακὸς οἰωνός. **ἐπὶ θάλατταν.** Ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως ἵππικου καὶ τῆς δυσμενείας τῶν ἱερῶν ὁ Ἀγησ. ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὴν πορείαν του καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῶν μεσογείων τῆς Φρυγίας εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας, ἤτοι πρὸς τὴν Ἐφεσον. Ἐκεῖ πλήρης πλουσίαν λαφύρων διήλθε τῷ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα τοῦ 396 μεθ' ὅλου τοῦ στρατεύματός του ἔχων ὡς κέντρον τὴν Ἐφεσον. Ἐκεῖ δὲ συνήγαγε καὶ κατήρτισε καὶ ἵππικὸν (αἰβλ. κατωτέρω § 16-καὶ Πλουτ. Ἀγησίλ. 9 αὐτοῖς ἵππεσιν ἐλαττωθεὶς καὶ τῶν ἱερῶν ἀλόβων γενομένων ἀναχωρήσας εἰς Ἐφεσον ἵππικὸν συνήγε... καὶ Διόδ. XIV. 79.)—**ἱππικόν.** Τὸ ἀνίσχυρον τοῦ ἵππικου τοῦ Ἀγησίλ. ἦτο κυρίως ἡ αἰτία νὰ ὑποχωρήσῃ οὗτος ὅπως καταρτίσῃ τοῦτο. Τοῦτο εἶχεν ἀναγκάσει καὶ τὸν Θίβρωνα (α' 4) νὰ ἀποφεύγῃ τὴν σύγκρουσιν μετὰ τοῦ Τισ. καὶ τὸν Δερκυλίδαν (β' 18, 19, 20) νὰ μὲνῃ ἤσυχος κατὰ τὸ θέρος τοῦ 397. Τὸ ἵππικὸν τοῦτο προσθετέον τῷ ἐν § 11 στρατεύματι (15—16 χιλ.) τοῦ Ἀγησίλαου. **δραπετεύοντα.** Μὴ ἔχων ἵππικὸν ὁ Ἀγησ. ἦτο ἠναγκασμένος σχεδὸν νὰ δραπετεύῃ, ὅπου ἐφαίνετο ἐχθρικὸν ἵππικόν, νὰ μάχῃται δὲ μόνον κατὰ περσικοῦ.—**πλουσιωτάτους - κατέλεξε.** Τὸ τρέφειν ἵππους ἦτο καθήκον τῶν πλουσίων συνήθως κατὰ φυσικὸν λόγον. Τοῦτο συνέβαινε καὶ ἐν Σπάρτῃ καὶ ἐν Ἀθήναις (Ἑλλην. 5' δ' 11. Ἴππαρχικὸς Α' 9)—**ἐκ πασῶν.** Ἐναυθα δὲν ὀρίζει ὁ Εσνοφ. τὰς πόλεις, αἵτινες ὑπεχρεοῦντο νὰ προσφέρωσιν ἵππον, ἐν ᾧ ἐν Ἀγησίλαφ Α' 24 ὀρίζει αὐτάς. **ἐξίσταται-μὴ στρατεύεσθαι.** Ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι ὁ Ἀγησ. εἶχε διατάξει πρότερον (§ 11) ἀναγκαστικὴν στρατολογίαν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ. **Οὕτω πράττεσθαι.** Ὁ Ἀγησ. διὰ τοῦ τρόπου τούτου κατώρθωσε νὰ ἀποκτήσῃ πολλοὺς χρησίμους ἵππους ἀντὶ δειλῶν καὶ ἀχρήστων ὀπλιτῶν ἐν βραχεῖ χρόνῳ διαστήματι. **τὸν ἀποθανοῦμενον...** Ἀναφέρει μὲν ἐναυθα ὁ Εσνοφῶν πῶς ὁ Ἀγησ. συνεπλήρωσε τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπιτήδειον

πρὸς πόλεμον, δὲν ἀναφέρει ὁμως ἂν οὔτος ἐφρόντισε καὶ περὶ ἐνισχύσεως τοῦ στόλου τῶν Λακεδ. ὅστις ἤδη κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο (396—395) δοῦν κατὰ τοῦ ὑπὸ τὸν Κόνωνα Περσο-Φοινικικοῦ ἐν τῷ Καρικῷ πελάγει. Περὶ τοῦτου γίνεται λόγος κατωτέρω § 28. Πρβλ. καὶ ἀνωτέρω § 1.

Ἔρωτ. *Τί ἔπραξεν ὁ Ἄγρ. μετὰ τὴν ἱππομαχίαν; Πῶς μαγικὸν σημεῖον ἐδωκεῖτο καλὸν ἐν ταῖς θυσίαις καὶ πῶς κακόν; Τί εἶδειξεν ἡ θυσία τοῦ Ἄγρ.; Τί ἔπραξεν ὁ Ἄγ. μετὰ τὴν θύσαν; Διὰ τίνας λόγους ὑπεχώρησεν ὁ Ἄγ.; Πῶς διεχείμασε; Τί ἔπραττεν ἐν Ἰωνίᾳ μέτων; Πῶς κατήρτισεν ἱππικὸν ἀξιόλογον; Τί κατῴρθωσε διὰ τοῦ τρόπου τούτου;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Μηδὲν πρῶττε ἄνευ τοῦ Θεοῦ. [*Εἰπέ τὸ νόημα τῆς § ταύτης*].

§ 11-16. Α' Μεθοδικὴ ἐνότης. Παραβίασις συνθηκῶν ὑπὸ Τισσαφέρωνος. Πρῶτα στρατηγικὰ κινήματα καὶ στρατολογία τοῦ Ἀγροιλίου ἐν Φρυγίᾳ καὶ Ἰωνίᾳ (396).

Εἰπέ τὸ νόημα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνότητος.

§ 16 καὶ 17. Λαμπρὸν θίαμα τῶν ἀσκουμένων στρατιωτῶν καὶ τῆς πόλεως Ἐφέσου (395).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. ὑποφαίνω (ἀμεταβ.)=δεικνύω ἑμαυτὸν ὀλίγον κατ' ὀλίγον=ἀρχίζω νὰ φαίνομαι. τὸ ἔαρ ὑπ.= (μόλις) ἤρχιζε τὸ ἔαρ. συνάγω = συναθροίζω. ἀσκ(έ)ω (τὸ στρατεύμα)=ἐξασκῶ ἐκγυμνάζω. τὸ ἄθλον=τὸ βραβεῖον. πρότιθημι (προύθηκα)=θέτω, ὀρίζω, προτείνω, προκηρύσσω. ὀπλιτικὴ τάξις=τάξις (τάγμα) τῶν ὀπλιτῶν=οἱ ὀπλιταί (νῦν πεζικὰ τάγματα). — ἱππικὴ ἐνν. τάξις=ἡ τάξις (τάγμα) τῶν ἱππέων=οἱ ἱππεῖς, τὸ ἱππικόν. ἱππεύω=εἶμαι ἱππεύς. πάρεστιν=ἔξεστιν, εἶναι δυνατόν. τὰ γυμνάσια=τὰ γυμναστήρια. μεστός=πλήρης (γεμάτος). ὁ ἱππόδρομος=τὸ ἱπποδρόμιον (τόπος ἐν ᾧ γυμνάζονται οἱ ἱππεῖς)—ἱππάζομαι=ἀσκούμαι εἰς τὴν ἱππασίαν. μελετ(ά)ω=γυμνάζομαι, ἀσκούμαι εἰς τι—17. ἀξίος θίας=ἀξίος παρατηρήσεως, ἀξιούτετος. παντοδαπός=παντὸς εἶδους. ὄνιος (ὄνοῦμαι)=ὅστις εἶναι νὰ ἀγορασθῆ, ἦτοι ὁ πρὸς πώλησιν, ὁ πωλούμενος. ὁ χαλκοτύπος=ὁ χαλκὸν τύπτων (ἐργαζόμενος)=ὁ χαλκεύς. τέκτων=ξυλουργός. χαλιεύς=σιδηρουργός. σκυτοτόμος (σκῦτος—τέμνω)=ὁ ἐργαζόμενος τὰ δέσματα.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Ἐκ τούτου=μετὰ ταῦτα δηλ. τὴν περὶ στρατολογίας προκήρυξιν § 15. ἐπειδὴ ἔαρ ὑπ.=ὅτε ἤρχιζε τὸ ἔαρ, ἐν ᾧ ἤδη ὑπέφωσκε τὸ ἔαρ. συνήγαγε δηλ. ὁ Ἄγρ. ἄθλα προύθηκα ταῖς...τάξεσι...=προσεκήρυξε βραβεῖα εἰς τὰς...τάξεις... ταῖς ὀπιτ. τάξεσιν, ἧτις ἔχουσιν... Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος, ἦτοι τὸ ὅλον. ταῖς ὀπιτ. τάξεσιν καὶ τὸ μέρος

ταύτη (τῇ τάξει) ἦτις...ἐτέθησαν κατὰ τὴν αὐτὴν πτώσιν ἐν ᾧ συνήθως τὸ ὄλον τίθεται κατὰ γενικήν (διαίρετικήν) ἤτοι=ταύτη τε τῶν ὀπλιτικῶν τάξεων, ἦτις ἔχει=...καὶ εἰς ἐκείνην ἐκ τῶν ὀπλιτικῶν τάξεων ἦτις ἠθέλεν ἔχει...
ἄριστα ἐπίρρημα. **σωμάτων** γεν. τῆς ἀναφορᾶς ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ **ἄριστα** = ἄριστα ὡς πρὸς τὰ σώματα (τὴν σωματικὴν ἰκανότητα).—**καὶ ταῖς ἱππ.** (ἐνν. τάξεσι), **ἦτις...ἱππεύοι.** Καὶ ἐνταῦθα σχῆμα καθ' ὄλον καὶ μέρος ἀντί= καὶ ταύτη τῶν ἱππ. τάξεων ἦτις ἠθέλεν ἱππεύει...**καὶ...δι**=πρὸς τούτοις (ὡσαύτως) δέ. **πελτασταῖς καὶ τοξ...δοιοι...** Καὶ πάλιν σχῆμα καθ' ὄλον καὶ μέρος ἀντί=τούτοις τῶν πελτ. καὶ τοξοτῶν ὄσιοι (οἴτινες)...φανείεν=εἰς ἐκείνους ἐκ τῶν πελ. καὶ τοξ. ὄσιοι ἠθέλεν φανῆ ἄριστοι (ἠθέλεν ἀριστεύσει) εἰς τὰ προσήκοντα (ἐνν. ἐκάστω) ἔργα δηλ. εἰς ὃ ἔργον ἕκαστος ἦσκει, ἦτοι ὃ τοξότης εἰς τὸ τοξεύειν, ὃ ἱππεύς εἰς τὸ ἱππεύειν κ. λ. π. — **ἐκ τούτου** = ἕνεκα τούτου=ὅθεν ἠδυνάτο τις νὰ βλέπῃ ὅτι τὰ...ἦσαν πλήρη ἐκ τῶν γυμναζ. ἀνδρῶν. **παρῆν** ἐνν. **τινι**=ἦτο δυνατόν **τινι**. **ὄραν** ὑποκ. τούτου εἶναι τὸ ἐννοούμενον **τινι** ἢ τὸ συνήθως παραλειπόμενον **τινά**. **μεστὰ** ἐνν. ὄντα. **ἀνδρῶν** γεν. συντακτ. τοῦ **μεστὰ** ἀνήκουσα καὶ τῷ **γυμναζομένων** καὶ τῷ **ἱππαζομένων**. **τὸν ἱππόδρομον** ἐνν. μεστὸν ὄντα. **μελετώντας**=ὅτι ἠσκούντο, ἐγυμνάζοντο. Ἡ μετχ. αὐτῆ ὡς καὶ ἡ δις ἐννοουμένη ἀνωτέρω **ὄντα** εἶναι κατηγορημ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ **ὄραν**, αἱ δὲ **γυμναζομένων** καὶ **ἱππαζομένων** εἶναι ἐπιθετικά =οἴτινες ἐγυμνάζοντο, ἠσκούντο...—**ἄξιαν** θείας κατηγορ.= ἀξιοθέατον. **ἦν**, τίς; **ἰποίησε**=κατέστησεν. γὰρ αἰτιολογεῖ ἢ ἐπεξηγεῖ τὸ **ἐποίησεν ἄξιαν** θείας. **παντοδαπῶν, ὠνίων**. ἀμφότερα ἐπιθετ. προσδ. καὶ τῶν 2 οὐσιαστικῶν **ἱππων** καὶ **ὄπλων**. **ἱππων**—**ὄπλων** γεν. συντακτ. τοῦ **μεστῆ**=παντὸς εἶδους πωλησίμων ἱππων καὶ (πωλησίμων) ὄπλων. **ὥστε** **ἂν οἴεσθαι** (ἐνν. τινά), συμπερασματ. πρότασις σημαίνουσα δυνατόν συμπέρασμα (ἀποτέλεσμα) τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει πράξεως=ὥστε (ἦτο δυνατόν) νὰ νομίξῃ τις ὅτι πράγματι (ὄντως) ἡ πόλ. ἦτο πολέμου ἐργαστήριον=ὥστε τῇ ἀληθείᾳ ἠθέλε τις ἐκλάβει τὴν πόλιν ὡς πολεμικὸν ἐργαστήριον (ἐργοστάσιον ἐν ᾧ κατασκευάζονται πολεμικὰ ὄπλα). Τὸ **ὄντως** σύνδεσον τῷ **εἶναι**.—[**Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις** ὧδε : **Πότε** ὁ Ἄγ. **συνήγαγε** τὸ στράτευμα ; **Διατί** ὁ Ἄγ. **προὔθηκεν** ἄθλα ; **Ὁ** Ἄγ. **προὔθηκεν** ἄθλα **ταῖς** ὄπλ. **ταῖς** ἱππ. **τάξεσι** κ.λ.π. **τί** θέλων νὰ μάθῃ; **Τίσι**...**τάξεσιν** **προὔθηκεν** ἄθλα ; **Τί** καὶ **τί** **παρῆν** (τινι) **ὄραν** ; **Ποίαν** πόλιν ὁ Ἄγ. **ἐποίησεν** ἄξιαν θείας ; **Διατί** ὁ Ἄγ. **ἐπ. τὴν** π. **ἄξιαν** θείας; **Οἱ** διάφοροι **τεχνῆται** **κατασκευάζον**...**ὄπλα** **ὥστε** **ποῖον** νὰ **εἶναι** τὸ **ἀποτέλεσμα** ;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Συνάθροισις τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος ὑπὸ τοῦ Ἄγησ' ἐν Ἐφέσῳ. Προζήρυξις βραβείων ὑπὸ τοῦ Ἄγ. εἰς τὰ διάφορα στρατιωτικὰ σώματα. Λαμπρὸν θέαμα τῶν γυμναζομένων πρὸς διαγωνισμόν. Τὸ ἀξιοθέα-

τον ὅλης τῆς πόλεως. Ἡ πόλις παρουσιάζει ὄψιν ἐμποροπανηγύρεως καὶ πολεμικοῦ ἐργοστασίου.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. ἔαρ *ὕπεφαινε*. Ὁ Ἄγης. συνήθρουν ἐν Ἐφέσῳ ὄλον τὸ στράτευμά του κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος τοῦ 395. Πρὸς παρασκευὴν δὲ εἰς τὴν τοιαύτην συγκέντρωσιν ἐχρησιμοποίησε τὸν χειμῶνα τοῦ 396, καθ' ὃν περιερχόμενος τὰς Ἴωνικὰς πόλεις εἶχε προκηρύξει τρόπον τῆς στρατολογίας (§ 15) πρὸς συμπλήρωσιν καὶ καταρτισμὸν τοῦ στρατεύματός του. Καθ' ὄλον δὲ τὸ ἔαρ ἐγυμνάζοντο ἐν Ἐφέσῳ οἱ στρατιῶται. **ἄθλα**. Τὰ βραβεῖα εἶναι πάντοτε προσελκυστικὸν μέσον κατὰ τοὺς ἀγῶνας. Ταῦτα κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦσαν μᾶλλον τιμητικὰ ἢ χρηματικὰ καὶ ὁ ἀγὼν τότε ἦτο μᾶλλον στεφανίτης ἢ χρηματικός. Τοῦναντίον συμβαίνει σήμερον. Τοῦτο ἀποδεικνύει τὰς ἰλιστικωτέρας σκέψεις τῶν νεωτέρων ἀνθρώπων καὶ τὴν κατάπτωσιν τῶν ἐθνικῶν ἰδεωδῶν καὶ τοῦ ἀτομικοῦ φρονήματος.—**ὀπλιτικαῖς—ἱππικαῖς—τοξόταις—πελτασταῖς**. Οἱ μὲν *ὀπλιται* (τὸ σήμερον *πεζικοὶ*) διεκρίνοντο διὰ τὴν σωματικὴν ἰσχύην, οἱ δ' *ἱππεῖς* (ὡς καὶ νῦν) διὰ τὴν ἱππευτικὴν τέχνην, οἱ δὲ *τοξόται*, ἦτοι οἱ τὸ τόξον μετὰ τῶν βελῶν φέροντες καὶ οἱ *πελτασταί*, οἱ τὴν πέλτην ἦτοι μικρὰν ἀσπίδα φέροντες, οἵτινες ὡς μεταχειριζόμενοι καὶ τὸ ἀκόντιον *ταυτίζονται* πολλάκις (ὡς ἐνταῦθα) πρὸς τοὺς *ἀκοντιστάς*, ἦτοι τοὺς φέροντας τὸ κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐκσφενδονιζόμενον ἀκόντιον (βραχὺ δόρυ), διεκρίνοντο διὰ τὴν σκοπευτικὴν αὐτῶν δεινότητα. Περὶ τούτων παράβαλε καὶ ἀνωτέρω § 13 καὶ 14. **μεστὰ—μελετώνας**. Ἡ προκήρυξις βραβείων, δι' ὧν ἠνωρθοῦτο τὸ φρόνημα τοῦ ἀνθρώπου προὔξενει μεγάλην χαρὰν καὶ προθυμίαν εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ καθίστα αὐτοὺς μᾶλλον φιλέργους, εὐπειθεῖς καὶ φιλοπάτριδας. Παρατήρησον τὴν προθυμίαν ταύτην ἐνταῦθα. Εἶθε καὶ σήμερον νὰ ἀνυψοῦτο διὰ τοιούτων μέσων τὸ φρόνημα τῶν νέων, εἰς οὓς ἡ Πατρις στηρίζει τὰς ἐλπίδας τοῦ μέλλοντος. **γυμνάσια, ἱππόδρομος**. Παρ' ἀρχαίους ἐκάστη πόλις εἶχε καὶ τὸ γυμναστήριόν της, διότι οἱ ἄνθρωποι τότε ἐθεώρουν τὴν γυμναστικὴν ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, ἅτε καλλίνουσαν τὸ σῶμα, ἐξευγενίζουσαν τὴν ψυχὴν καὶ προάγουσαν τὴν φιλοπατρίαν καὶ τὴν εὐσέβειαν. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν οἱ ἀρχαῖοι ἔδιδον μεγάλην προσοχὴν καὶ εἰς τὴν μουσικὴν καὶ εἰς πάσας τὰς καλὰς τέχνας. Ὅπου δὲ ὑπῆρχε πεδιάς καὶ ἐτρέφετο ἱππικὸν (ἐν Τεγέᾳ, ἐν Βοιωτίᾳ, ἐν Θεσσαλίᾳ κ. λ. π.) ἐκεῖ ὑπῆρχον καὶ ἱπποδρόμια πρὸς ἀσκήσιν τῶν ἱππέων. **τὴν πόλιν δηλ.** τὴν Ἐφεσον κατέστησεν ἀξιοθέατον ὁ Ἄγης. τότε οὐ μόνον διὰ τὰ ἐν αὐτῇ τελούμενα γυμνάσια ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ πωλούμενα καὶ κατασκευαζόμενα ἐκεῖ ὄπλα κ. λ. π.—**ὧνίων**. Ἐνεκα τῆς γενομένης ὑπὸ τοῦ Ἄγ. προκηρύξεως περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς στρατολογίας παντὸς προσφέροντος ἵππον ἢ ὄπλα (§ 15) πολλοὶ ἔαπενσαν νὰ φέρωσι τοιαῦτα εἰς Ἐφεσον πρὸς πώλησιν. Οὕτω

ἡ ἀγορὰ τῆς Ἐφέσου μετεβλήθη τότε (κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 395) εἰς ἐμποροπο-
νήγησιν. **χαλκοτύποι-χαλκείς.** Οἱ μὲν χαλκουργοὶ ὑπῆρχον ἀπὸ τῶν ἀρχαι-
σιῶν χρόνων διότι καὶ ὁ χαλκὸς ἦτο γνωστός, οἱ δὲ σιδηρουργοὶ (χαλκείς)
ἀνεδείχθησαν βραδύτερον ἀπ' οὗτου ἐτέθη εἰς χρῆσιν ὁ σίδηρος. **σχυροτόμοι**
—ζωγράφοι. Οἱ μὲν πρῶτοι ἱερατεσκεύαζον τὰ ἐκ δέρματος μέρη τοῦ ὄπλισμοῦ
(τίνα ταῦτα); οἱ δὲ δεῦτεροι ἐκόσμουσαν τὰς ἀσπίδας, κ. λ. π. ὅπλα δι' εἰκό-
νων καὶ ἄλλων σημείων (πρὸ βλ. δ' 10), ὅπερ ἐθεωρεῖτο ἀπαραίτητον συμπλή-
ρωμα τῶν ὄπλων. Ἡ τελειότης αὐτῆ τῶν ὄπλων (ὡς καὶ τῶν ἀναγλύφων κλπ.)
παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δεικνύει τὴν καλαισθησίαν καὶ εὐσέβειαν αὐτῶν. Σήμε-
ρον μόνον διὰ τὸν πρῶτον λόγον γίνεται τοῦτο, ἡ δ' εὐσέβεια ἐξέλιπεν οὐ
μόνον ἐκ τῆς καλλιτεχνίας ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ καθημερινοῦ βίου καὶ παρ' ὅλον
τὸ φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ... Οἷα διαφορὰ!... **ὄντως εἶναι.** Τόση ἦτο ἡ ἐν
τῇ πόλει πολεμικὴ κίνησις καὶ προθυμία ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι πράγματι
βλέπει πολεμικὸν ἐργαστήριον χωρὶς νὰ εἶναι. Διὰ τοῦ ὄντως δηλοῦται ὅτι ἡ
ἀπάτη ἦτο πλήρης. Ἐκ τούτου καὶ τὸ ἀξιοθέατον τῆς πόλεως Ἐφέσου κλπ.
τὸ ἔαρ τοῦ 395.

Ἔρωτ. *Τί ἐπραξεν ὁ Ἄγ. ἐν Ἐφέσῳ ἅμα τῷ ἔαρ τοῦ 395 καὶ πῶς διήλ-
θεν ἐκεῖ τὸ ἔαρ τοῦτο; Τί ἀγῶνας ἐπέλουσαν οἱ ἀρχαῖοι καὶ τί ἐπεδίωκον διὰ
τοῦ σταθάνου; Τίνας αἱ ἀρεταὶ τῶν ὄσλιτων, ἱππέων, τοξοτῶν καὶ πελταστῶν;
Σήμερον ἔχομεν τοξότας καὶ πελταστάς; Τίνα στρατιωτικὰ σώματα ἔχομεν σή-
μερον; Εἰς τί ἄγεις ἢ προκῆρυξες βραβεῖων; Διὰ τί οἱ ἀρχαῖοι εἶχον γυμνάσια
καὶ ἵπποδρόμα πολλὰ; Σήμερον ὑπάρχουσι τοιαῦτα; Εἰς τί μετεβλήθη ἡ
Ἐφεσος τότε καὶ τί ἔβλεπέ τις ἐν αὐτῇ; Τί γνωρίζεις περὶ τῶν χειρωνακτι-
κῶν ἐπιταγμάτων τῶν ἀρχαίων ἐν σχέσει πρὸς τὰ σαμωρικὰ τοιαῦτα; Ποία
ἡ καλαισθησία καὶ εὐσέβεια τῶν ἀρχαίων καὶ ποία τῶν νῦν;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ἡ γυμναστικὴ κρατῶναι σῶμα, πνεῦμα καὶ ψυχὴν. Ἄς ἀγα-
πῶμεν τὰς καλὰς τέχνας καὶ τὸ τέλειον. (Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης.)

§ 18 καὶ 19. Λαμπρὸν παράδειγμα περὶ ἀρχαίων καὶ θάρρους
στρατιωτῶν (395).

ΛΕΞΕΙΣ ΦΡΑΣΕΙΣ. **ἐπιρρώννυμι**—ἐνδυναμώνω, ἠθικῶς δὲ—ἐνθαρρύν-
ομαι, ἀξάνω τὸ θάρρος μου. **ἀσκέω τι**—ἀσκούμαι, καταγίνομαι εἰς τι. **με-
λετῶ**—δίδω προσοχὴν, φροντίζω πολὺ (καὶ § 16)—**εἰκός** (ἔστιν)—εἶναι φυ-
σικόν. **ἡγοῦμα**—νομίζω. **καταφρονῶ**—περιφρονῶ. **ῥώμη** (ἠθικῶς)—θάρρος.
ἐνθουσιασμός, δραστηριότης. **ἐμβάλλω ῥώμην**—ἐπιρρώννυμι, ἐνθαρρύνω, κα-
θιστῶ τινα θαρραλεώτερον. **προλέγω τι**—διατάσσω τινα. **λησταί** (ληϊστοί,
μαί, λεία)—οἱ πρὸς λείαν (διαρπαγὴν) ποιοῦντες ἐκδρομάς στρατιῶται—οἱ

των τροφῶν προμηθεύται. **άλισκομαι** = συλλαμβάνομαι. Τὸ ἐνεργητικόν του : **μαλακός** = μαλθακός, ἀπαλός. **ἄκονος** = ἄπειρος πόνων, ἀσυνήθιστος εἰς κόπους. **ἄχημα** (ἔχω = φέρω) = πᾶν ὅ, τι φέρει τινά = ἄμαξα **νομίζειν** = σηματίζειν πεποιθῆσθαι, ἐννοεῖν. **διαφέρει** = ὑπάρχει διαφορὰ (δὲν εἶναι τὸ ἴδιον πρᾶγμα), ἔχει ἄλλως. **δεῖ** = παρίσταται ἀνάγκη, πρόκειται.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. **ἰκερρώσθη ἄν**, ἀπόδοσις τῆς ἐν τῇ ὑποθ. μετοχ. **ἰδῶν** (= εἰ εἶδεν) περιεχομένης ὑποθέσεως = ἄν δέ τις ἔβλεπε θὰ ἐνεθαρρύνετο (θὰ ἐλάμβανε περισσότερον θάρρος). — **ἐπαίνο** = καὶ τὸ ἐξῆς (σπουδαῖον). ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ κατωτέρου **Ἀγχιόλαον μὲν...** = ὅτι δηλαδὴ ὁ Ἀγχιόλ... Τί σημαίνει ἡ ἀντωνυμία αὕτη καὶ ποῦ ἀναφέρεται ἐνταῦθα, εἰς τὰ ἠγούμενα ἢ εἰς τὰ ἐπόμενα ; **Πρῶτον** ἐπίθετον (οὐχὶ ἐπίρρ.). **ἔπειτα** δὲ = κατόπιν δὲ (τοσικῶς οὐχὶ χρονικῶς). **ἔστεφανωμένους** τροπ. μετοχ. **ἀπιόντας** = ἀνατι. ἀνέθετον. Αἱ μετοχ. **ἔστεφανωμ. ἀπιόντας, ἀνατιθ.** ἀποδοτεῖται καὶ εἰς τὸν Ἀγχιόλαον = ὅτε ὁ Ἀγχιόλ. πρῶτος, κατόπιν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι... ἔστεφανωμένοι... ἀτήρχοντο καὶ ἀφιέρωνον... **τῆ Ἀρτέμιδι** = τῷ ναῷ ἢ τῷ ἁγάλματι τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος. **ἄνδρες** = οἱ στρατιῶται — **ὅπου σέβοντο... ἀσχοῦν... μελετῶν** ἀναφορ. ὑποθετ. πρότ. = εἶπουν σέβοντο... ἀσχοῦν... μελετῶν (= οὐχὶ ἀγριμένως ἐκεῖ ὅπου ἀλλὰ) = ἐάν ποῦ... θέλουσι σέβεσθαι... ἀσκεῖ... διδιδει μεγάλην προσσχὴν εἰς τὴν πευθαρχίαν... Ἡ εὐκτ. δηλοῖ τὴν ἀπλὴν σκέψιν τοῦ λέγοντος. **πῶς οὐκ εἰκός** ἐνν. **εἴη ἄν** = πῶς δὲν θέλει εἶναι εὐλογον (ἐκεῖ) νὰ εἶναι πάντα πλήρη ἐλπίδων ; Ἡ ἐρωτημ. πρότασις εἶναι ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως. Ποῖον τὸ ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου **εἰκός** (ἔστιν) ; Πῶς συντάσσεται τὸ **μυστὸς** καὶ διατί ; Τί ἀπαρέμφατον εἶναι τὸ εἶναι ; **ἠγούμενος** = ἐπειδὴ δὲ ἐνόμιζεν **καταφρονεῖν** (ἐνν. ὑποκ. **τινὰ**) = ὑποκ. τοῦ **ἐμβάλλειν**. Τίνος πτώσεως εἶναι ; Μετάτρεψον αὐτὸ εἰς ἰσοδύναμον οὐσιαστικόν. **τῶν πολεμίων**, ἀντικείμενον τοῦ **καταφρονεῖν, ἐμβάλλειν** ἐκ τοῦ **ἠγούμενος**, ἐννοεῖται δὲ τὸ **τοῖς στρατιώταις** = ὅτι ἐνθαρρύνει τοὺς στρατιώτας ἵνα μάχωνται. **πωλεῖν**, ἐκ τοῦ **προεῖπε**. **γυμνοὺς** κατηγορ. **ὄρῶντες** = αἰτιολ. ἢ καὶ τροπικ. — **λευκοὺς** — **μαλθακοὺς** — **ἀκόνους**. (ἐνν. **ὄντας αὐτούς**) = κατηγορούμενα. **ἰκδύεσθαι καὶ εἶναι** ἐνν. ὑποκείμ. **αὐτοῦς. διὰ τὸ**, ἀναγκαστ. αἰτιον = ἔνεκα τοῦ ὅτι = διότι. **οὐδὲν**, σύστοιχον ἀντικ. τοῦ **διοίσειν. τὸν πόλεμον**, ὑποκείμ. τοῦ **διοίσειν** = ὅτι οὐδεμία διαφορὰ θὰ εἶναι = ὅτι οὐδὲν ὅ, τι διαφέρῃ ὁ πόλεμος. **ἢ εἰ δεοί μάχεσθαι**. Ὁ β' ὄρος τῆς **συγκρίσεως**, διότι τὸ **διαφέρειν** (διοίσει) ἔχει παραθετικὴν ἔννοιαν = εἶναι διάφορον ἢ το ἀνώτερον ἢ σπουδαιότερον = ὅτι (δι' αὐτοὺς) οὐδεμίαν διαφορὰν θὰ ἔχη ὁ πόλεμος παρὰ ἄν (θὰ ἦτο τὸ ἴδιον ὡς νὰ) ἐπρόκειτο (ἤθελεν εἶναι ἀνάγκη) νὰ πολεμῶσιν ἐναντίον γυναικῶν. Πῶς ἐκφέρεται ὁ β' ὄρος ἐνταῦθα ; Ἡ δύνατο νὰ ἐξενεχθῇ καὶ κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον ; Πρβλ. καὶ κατω-

τέρω ε' 13—Τί είναι τὸ γυναιξιν εἰς τὸ μάχεσθαι; — [Συμπλήρωσον τὰς προτ. ὤδε: 'Υπὸ ποίαν προϋπόθεσιν ἐπερρώσθη ἄν τις; Τί ἰδὼν τις; Πῶς ἀπίνοντας τὸν Ἄγ. καὶ τοὺς στρατιώτας; Ποῦ εἶη ἄν εἰκὸς πάντα εἶναι μεστὰ ἄλπιδων; Διατί ὁ Ἄγ. προεῖπε τοὺς κήρυξι...καὶ τί προεῖπε; Διατί (ἢ πῶς) ὁ στρατ. ἐνόμισαν οὐδὲν διοῦσιν τὸν πόλεμον; Τὸν πόλ. οὐδὲν διοῦσιν ἐν συγκρίσει πρὸς τί;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἐνθάρρυνσις τοῦ βλέποντος τὸ ὄρατον θέαμα τῶν ἀγωνιζομένων καὶ βραβειομένων στρατιωτῶν. Ὅπου ἡ εὐσέβεια, ἡ πειθαρχία καὶ ἡ ἐργασία ἐκεῖ καὶ ἡ ἐλπίς τῆς ἐπιτυχίας (ἰδίᾳ παρὰ τοῖς στρατιώταις καὶ μαθηταῖς). Διαταγὴ Ἀγησιλ. ὅπως κολῶνται γυμνοὶ αἱ αἰχμάλωτοι. Πεποιθήσις Ἑλλήνων περὶ τῆς μαλθακότητος τῶν βαρβάρων καὶ ἐξομοίωσις αὐτῶν πρὸς γυναῖκας.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Ἄγησίλαον. Ὁ Ἄγ. δεικνύων τὸ καλὸν παράδειγμα λαμπροῦ βασιλέως ἡγεῖται τῶν στρατιωτῶν καὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις· καίτοι δὲ ἦτο ἄσθενικὸς τὸ σῶμα ὁμως ἀσκηθεὶς ἀπὸ τῆς νεανικῆς ἡλικίας εἰς πάντας τοὺς ἀγῶνας τοῦ σώματος καὶ τῶν ὄπλων διεκρίνετο εἰς αὐτούς. Παρὰ τήρησον τὸ λαμπρὸν καὶ διδακτικὸν θέαμα τῆς εὐσεβείας, τῆς τάξεως καὶ τῆς πειθαρχίας, ὅπερ ὄντως ἀναπτέρον τὸ φρόνημα καὶ αὐξάνει τὸ θάρρος τῶν στρατιωτῶν. **στεφάνους.** Οἱ νικῶντες ἐν τοῖς διαφόροις ἀγωνίσμασι ἐλάμβανον ὡς βραβεῖον στέφανον. Τοῦτον συνήθως ἀφιέρουν τῇ πολιούχῳ θεότητι (Πρβλ. καὶ Ὀλυμπιονίκας)—**Ἀρτέμιδι.** Ἐν Ἐφέσῳ ὑπήρχε θαυμάσιος ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος θεωρούμενος ὡς ἐν τῶν 7 θαυμάτων τοῦ Κόσμου. Τοῦτον ἐπυρπόλησεν ὁ Ἡρόστρατος ἵνα ἀπαθανάτιση διὰ τῆς πράξεώς του ταύτης (!) τὸ ὄνομά του, κατὰ τὴν νύκτα καθ' ἣν ἐγενῆτο ὁ Μ. Ἀλέξανδρος, τῷ 356 π. Χ.—**τὸ καταφρονεῖν.** Τὸ ἠθικὸν (θάρρος) τῶν στρατιωτῶν πολὺ αὐξάνεται ὅταν οὗτοι ἔχωσι τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ πολέμοι τῶν εἶναι μαλθακοὶ καὶ ἐκτεθηλυμένοι. **ληστῶν.** Πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν ἐξερχόμενοι ἐκ τῆς Ἐφέσου εἰς τὰ περὶχωρα προμηθεύοντο ἐκείθεν διάφορα τρόφιμα δι' ἀρπαγῆς. Πρβλ. καὶ Β' δ' 26 καὶ Δ' η' 35. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου συνεπληροῦτο πολλὰς ἢ προμήθεια τῶν τροφῶν, περὶ ὧν σήμερον φροντίζει ἡ Ἐπιμελητεία τοῦ στρατοῦ (δ' 11 καὶ β' 11).—**ἐκδύεσθαι.** Ἡ ἀφαίρεσις τῶν ἐνδυμάτων ἐγένετο κυρίως κατὰ τὰ γυμνάσια. Ἐπειδὴ δ' οἱ βάρβαροι δὲν ἐγυμνάζοντο, ὡς οἱ Ἕλληνες, δὲν ἐξεδύοντο ἐν τῷ ὑπαίθρῳ καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν λευκοὶ καὶ μαλθακοὶ κ.λπ.—**γυναῖξι.** Ὁ πρὸς γυναῖκας πόλεμος δι' αὐτὴν τὴν φύσιν τῆς γυναικὸς οὐδένα φόβον παρέχει. Ἐξαιρέσις ἀπετέλουν αἱ ἀρχαῖαι Ἀμαζόνες καὶ αἱ Ἑλληνίδες, τοῦ 1821, ἰδίᾳ δ' ἐκ τούτων αἱ Σουλιώτισσαι. Ἡ παραβολὴ αὐτῆ τῶν Περσῶν πρὸς τὰς ἀπολέτους γυναῖκας ἦτο ἀποτελεσμα τοῦ τεχνάσματος τοῦ Ἀγησιλάου (να κολῶνται γυμνοὶ οἱ βάρβαροι) καὶ

ἀνώπωσε πολὺ τὸ θάρρος τῶν Ἑλλήνων. Διὰ τῶν εἰρημένων τεχνασμάτων καὶ ἀσκήσεων ὁ Ἄγης. κατέστησε τὸν στρατὸν του πολὺ ὑπέρτερον τοῦ τῶν Περσῶν. Ἐνταῦθα δ' ἔγκειται καὶ ἡ μεγάλη στρατηγικότης τοῦ ἀνδρός.

Ἔρωτ. *Τί πράττει ὁ Ἄγ. ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ τίνα ἐντύπωσιν προξενεῖ ἡ διαγωγή του ; Πῶς ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου τὸ λαμπρὸν θέαμα τῶν ἀγώνων ; Συμβάλει καὶ σήμερον τοιοῦτόν τι ; Τίνα βραβεῖα ἐλάμβανον συνήθως οἱ ἀρχαῖοι καὶ ποῦ ἀνέθετον τοὺς στεφάνους τῶν ἀγώνων ; Τί γνωρίζεις περὶ τοῦ ἐν Ἐφέσῳ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ; Τί συντελεῖ πολλάκις εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ θάρρους τῶν στρατιωτῶν ; Τίνας προσηύθεον ἐνίοτε τὰ τρόφιμα ἐν ἐκατρατεῖᾳ ; Τίνας συνήθως ἔχουσι λευκὰ τὰ σώματα καὶ πρὸς τίνας παραβάλλονται οὔτοι ; Δύναται γὰ εἶναι πολεμικαὶ αἱ γυναῖκες ; Τίνας ἀπέτελλεσαν ἐξαιρέσειν ;*

ΔΙΔΑΧΜΑ. Τὸ καλὸν παράδειγμα διδάσκει πλείονα πάσης εὐγλότιου διδασκαλίας. Ἡ εὐσέβεια εἶναι ἡ βᾶσις πάσης πράξεως. Ἡ πειθαρχία εἶναι κρητὶς τοῦ στρατοῦ (ὄρα καὶ περιεχόμενον).

§ 16-20. Ε' Μεθοδικὴ ἐνότης. Ἐξοπλισμοὶ Ἀγησιλάου ἐν Ἐφέσῳ (395).

Ἐπὶ τὸ νόημα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνότητος

§ 20 Ἀντικατάστασις τοῦ πολεμικοῦ συμβουλίου τοῦ Ἀγησιλάου καὶ προστοιμασία αὐτοῦ πρὸς ἐκατρατεῖαν (395)

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. ἀφ' οὗ = ἀφ' οὗτο. οἱ περὶ τίνα = οἱ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τινός. πάρειμι = ἔρχομαι καὶ εἶμαι παρὸν, παρευρίσκομαι. τάσσω ἐπὶ τίνα = διορίζω ὡς ἀρχηγὸν (ἀρχοντα) τινός. νεοδixμῶδεις ἰδ. δ' 2 καὶ 20 — προλέγω τινί = ἀναγγέλλω εἰς τίνα. ἡγοῦμαι = πορεύομαι, ἀκολουθῶ, ὀδηγῶ. τὰ κράτιστα τῆς χώρας = τὰ εὐφορώτατα μέρη τῆς χ. — αὐτόθεν χρονικῶς = εὐθύς, ὁμέσως, ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς (Β' β' 13) — παρασκευάζομαι = προπαρασκευάζω ἑμαυτὸν.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ = κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρόνον (κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 395) — ἤδη σύνδεσον τῷ διεληλυθει = εἶχε παρέλθει πλεόν. ἀφ' οὗ ἐνν. χρόνον = ἀφ' οὗτο ἐξέπλευσεν ἐνν. ἐκ τῆς Ἑλλάδος (ἐκ τοῦ Γεραισικοῦ § 4) ὥστε...ἀπέπλεον, συμπερασματ. πρότε. σημαίνουσα τὸ πραγματικὸν ἐπακολούθημα τῆς κυρίας πράξεως = ὁ ἐνιαυτός διεληλυθει ἤδη ὥστε οἱ ὑπὸ τὸν Λ. 30 ἀπήχοντο...αὐτοῖς, δοτ. συντακτ. τοῦ διάδοχοι (ὡς ἀκολουθίας σημαντικοῦ) = αὐτῶν. οἱ περὶ Ἡριπ. = οἱ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἡριπ.

πίδα. **καὶ ἄλλον**—καὶ ἄλλον τινά (ἀορίστως). **τοὺς ἀπὸ τῶν (Ἑλληνίδων) πόλεων** (ἐνν. συνελεγεμένους) **στρατιώτας**—ἀρχοντα τῶν στρατιωτῶν τῶν ἐκ τῶν συμμαχικῶν Ἑλληνίδων πόλεων προερχομένων (δηλ. τῶν νεοσυλλέκτων § 15)—**αὐτοῖς** δηλ. τοῖς διορισθεῖσιν ἀρχηγοῖς καὶ τοῖς στρατιώταις. **ὡς ἡγήσοιτο**, εἰδικὴ πρότασις ἀντικ. τοῦ **προεῖπεν**—ὅτι θὰ ὀδηγήσῃ αὐτοὺς ἀκολουθῶν τὴν συντομωτάτην (δηλ. ὁδὸν) εἰς τὰ εὐφορώτατα μέρη τῆς χώρας (Λυδίας)—**ὅπως... παρασκευάζοιντο**. τελικ. πρότ. προσδιορίζουσα τὸ **προεῖπεν ὡς ἡγήσοιτο**—ἵνα οὗτοι (οἱ διορισθέντες ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων σωμάτων καὶ αὐτοὶ οἱ στρατιῶται) εὐθύς ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς παρασκευάζωνται κατὰ τὰ σώματα καὶ κατὰ τὴν γνώμην (σῶμα, ψυχὴν). Τί αἰτ. εἶναι αὗται; **οὕτω**, σύνδεσον τῷ **παρασκευάζοιντο** καὶ συμπλήρωσον διὰ τῆς τελικῆς μετοχῆς ὡς **ἀγωνιούμενοι**—ἵνα... παρασκευάζονται τοιοῦτοτρόπως ὡς μέλλοντες (ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι μέλλουσι) νὰ ἀγωνισθῶσιν (ἔκει ἄπρῳ θὰ μεταβῶσιν) τ. ἔ. ὡς ἄνθρωποι πρὸς οὓς ἐπίκειται ἀγών.—[**Συμπλήρωσον τὰς προτ. ὡς: Ποῖος ἐναντὸς διεληθῆναι; Ὁ ἐναντὸς διεληθῆναι οὕτως ὅστε εἰ συνέβαινε; Τί προεῖπεν ὁ Ἄγ. τοῖς στρατιώταις καὶ τοῖς ἀρχουσιν; Πρὸς τίνα σκοπὸν ὁ Ἄγ. προεῖπεν δι' ἡγήσοιτο...; Ὅπως παρασκευάζοιντο ὡς μέλλοντες νὰ πρᾶξωσι τί;**]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Συμπλήρωσις τοῦ α' ἔτους τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ἀγησιλάου. Ἀναχώρησις (ἀπόπλους) τοῦ ὑπὸ τὸν Λύσανδρον πολεμικοῦ συμβουλίου καὶ ἀφιξίς τοῦ ὑπὸ τὸν Ἡριππίδαν τοιοῦτου. Διορισμὸς ἀρχηγῶν τῶν διαφόρων στρατιωτικῶν σωμάτων καὶ ἀναγγελία πρὸς αὐτοὺς ὅτι θὰ ἐκστρατεύσωσιν, ὅπως προετοιμασθῶσι πρὸς μάχην.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ' Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ. Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 395, καθ' ὃ ἐγίνοντο ἐν Ἐφέσῳ αἱ πολεμικαὶ παρασκευαί (§ 15), συνεληρώθη τὸ ἔτος τῆς ἀρχῆς τοῦ ὑπὸ τὸν Λύσανδρον 30μελοῦς πολεμικοῦ συμβουλίου (ἀνωτέρω § 2), ἦτοι τὸ ἔτος 396-395 (τὸ α' ἔτος τῆς ἐν Μ. Ἀσίᾳ ἀρχῆς τοῦ Ἀγησιλ.) καὶ τὸ Συμβούλιον τοῦτο ὄφειλε νὰ ἐπανεῖληθῃ οἴκαδε, διότι οὐδεμία ἀρχὴ ἐν Σπάρτῃ (πλὴν τῆς βασιλικῆς) ἠδύνατο νὰ διαρκέσῃ πέραν τοῦ ἐνὸς ἔτους (α' 1). Ἀτελθόντος δὲ τοῦ Συμβουλίου τούτου ἦλθε νέον τοιοῦτον πρὸς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν νῦν τοῦ Ἡριππίδα ἐκλεχθέν ὑπὸ τῶν Ἐφόρων διὰ τὸ νέον ἔτος 395-394. Τὸν Ἡριππίδαν εἶδομεν καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 396 ὡς μέλος τοῦ πολεμ. συμβουλίου τοῦ Ἀγησ. (§ 6). Ἄλλ' ἐνταῦθα εἶναι πρόεδρος τοῦ συμβουλίου τῶν 30. Φαίνεται ὅτι ληξάσης τῆς πρώτης θητείας του ἀπῆλθεν εἰς Σπάρτην μετὰ τῶν ἄλλων 30 (τῶν περὶ Λύσανδρον), νῦν δὲ ἐκλεγείς τὸ δεύτερον ὑπὸ τῶν Ἐφόρων ἔπανεῖληθῃ εἰς Μ. Ἀσίαν. **καὶ ἄλλον.** Δὲν ἀναφέρει τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ Ξενοφῶν, ὡς καὶ ἐν Β' δ' 36 ἐνθα πρόκειται περὶ ἐφόρου καὶ ἐν Ε' β' 32. Πρβλ. καὶ

Ἄναβ. Α' ε' 14 καὶ Θουκ. Α' 57. 6. Πιθανῶς ὁμοίως ἐνταῦθα πρόκειται περὶ αὐτοῦ τοῦ Ξενοφώντος, ὅστις ἐκ μετριοφροσύνης παρασιωπᾷ τὸ ὄνορά του ὡς καὶ ἄλλαχού (α' 2 καὶ β' 7 καὶ Ἄναβ. Γ' α' 4 καὶ 10 καὶ Α' η' 15). **Νεοδαμώδεις** ἰδ. ἄνωτ. § 2 καὶ α' 4.—**Κυρείους**. Τούτους (β' 18) μέχρι τοῦδε ἤγεν ὁ Ξενοφών, ὅστις καὶ μένει παρὰ τῷ Ἀγησίλῳ ὡς φίλος καὶ σύμβουλος ἔτι περαιτέρω, τοῦλάχιστον μέχρι τῆς ἐν Κορωνεῖα μάχης (Δ' γ' 15). **τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων**. Δηλ. τῶν Ἑλληνίδων πόλεων. (ὡς καὶ ἐν β' 20) παρ' ὧν εἶχε στρατολογήσει στρατὸν κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ προηγουμένου ἔτους (§ 15). Αἱ πόλεις αὗται ἦσαν ὠχυρωμένα, κατοικοῦντο δὲ ὑπὸ Ἑλλήνων ἐν ἣ ἡ χώρα κατοκεῖτο πιθανῶς ὑπὸ βαρβάρων. Τῶν νεοσυλλέκτων τοῦτων ἀνδρῶν ἀρχηγὸν διώρισε τὸν Μύθωνα, ἓνα τῶν 30 συμβούλων. **τὰ κρᾶτιστα τῆς χώρας** (Λυδίας). Τὰ εὐφορώτατα μέρη τῆς χώρας, ἐν ἣ διαμένει ἡδὴ ὁ Ἄγ. δηλ. τῆς πλουσίας καὶ εὐφόρου Λυδίας, εἶναι τὰ περὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν (Σαρδιανὸς τόπος). **ὅπως ἀγωνιούμενοι**. Σκοπὸς τῆς τοιαύτης ἀναγγελίας τοῦ Ἄγ. ὅτι θὰ ἀπέλθωσι τάχιστα εὐφορὰ μέρη τῆς χώρας, ἐν ἣ διέτριβον, ἥτοι νὰ προειδοποιήσῃ τοὺς στρατ. καὶ τοὺς ἀρχηγούς αὐτῶν νὰ εἶναι ἐτοιμοὶ πρὸς μάχην ἵναμὴ ἀκούσωσιν αἰφνιδίως καὶ ἀπροσδοκήτως τὴν εἰδησιν. Διὰ τῶν λέξεων ὁμοίως **συνοματᾶται** καὶ **εὐφορώτατα** ὁ Ἄγ. θέλει νὰ καταστήσῃ καὶ προθυμότερους τοὺς στρατιώτας του εἰς τὴν ἐκστρατείαν. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἀντίπαλόν του Τις. εἶχεν ἴσως σχέσιν ἢ προκήρυξις αὐτῆ ὡς καὶ ἄνωτέρω § 12.

Ἔρωτ. *Τίς μεταβολὴ ἐπέλθει εἰς τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ Ἀγησίλου πρὸς τὸ 395 ἐν Ἐφέσῳ; Ἦτο ἀναγκαῖα αὕτη καὶ διατί; Πῶς διεχειρίζοτο τὴν ἔξουσίαν ἐν Σπάρτῃ; Ὑπὸ τίνα ἦλθε τὸ νέον ἐπιτελεῖον τοῦ Ἀγρο.; Τίνα ὑπηρεσίαν ἀναλαμβάνει τοῦτο; Τίνες εἶναι οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων στρατιῶται καὶ τίνες πόλεις εἶναι αὗται; Τίνα προκήρυξιν ἐξέδωκεν ὁ Ἀγησίλοος καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Παρατήρησον τὴν στρατηγικὴν πρόνοιαν καὶ ἰκανότητα τοῦ Ἀγησίλου. [Ἐἰπέ τὸ νόημα τῆς § ταύτης]

§ 21. Ὁ Τισσαφέρνης προφυλάσσει τὴν Καρίαν ἐν ᾧ ὁ Ἀγησίλαος βαδίζει πρὸς τὰς Σάρδεας (395).

ΛΕΞΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. ἐμβάλλειν=εἰσβάλλειν. καθάπερ=ὡσπερ, καθὼς, ὅπως τὸ κρᾶττον=πρότερον. διαβιβάζω=μεταβιβάζω, στέλλω. καθίστημι=τοποθετῶ τι. ψεύδομαι=ψεύδομαι, λέγω ψεῦδη. Σαρδιανὸς τόπος=Σαρδιανὴ χώρα ἢ ἐπαρχία τῶν Σάρδεων.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. αὐτὸν δηλ. τὸν Ἀγησίλαον, ὑποκ. τοῦ λέγειν καὶ τοῦ βουλόμενον καὶ τοῦ ἐμβαλεῖν. ἐξαπατήσαι ἐνν. αὐτὸν δηλ. τὸν Τις.=ὁ Τις.

ἐνόμισεν ὅτι ὁ Ἄγ. λέγει ταῦτα διότι θέλει νὰ ἐξαπατήσῃ αὐτὸν καὶ ὅτι πράγματι τώρα θὰ εἰσβάλῃ εἰς Κ. Ὅρα τὴν σύνταξιν τῶν ἀπαρεμφάτων καὶ τοὺς χρόνους αὐτῶν. *ἐμβαλεῖν*, εἶναι μέλλον. *οὐκ ἐψεύσατο* (μέσος) = δὲν ἐψεύσθη. *ὥσπερ προεῖπεν* (προλέγω) = ἀκριβῶς ὅπως εἶπε προηγουμένως. *τρεῖς ἡμέρ.* = ἐπὶ 3 ἡμέρας. Πῶς σημαίνει τὸν χρόνον ἢ αἰτία. καὶ πῶς ἡ κατοτέρω δοτ. τῇ τετάρτῃ; *δι' ἐρημίας πορευόμενος* = καὶ ἐπειδὴ ἐπορεύετο διὰ μέσου χώρας ἐρήμου πολεμίων (ἐν ἣ δὲν ὑπῆρχον πολ.) ἦτοι χωρὶς νὰ ἀπαντῇ πολεμίους. Τί σημαίνει ὁ ἐμπρόθ. προσδιορισμὸς καὶ τί γεν. εἶναι τὸ πολεμίων εἰς τὸ δι' ἐρημίας; τῇ στρατιᾷ δοτ. χαριστ. = διὰ τὸ στράτευμά του. *ἤκον* = ἐφάνησαν. — | Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε: Διὰ τί οἱ Τισ. ἐνόμισε τὸν Ἄγ. λέγειν ταῦτα; Τί ἄλλο ἐνόμισεν ὁ Τισ.; Πῶς ἐνέβαλεν ὁ Ἄγ. εἰς Σάρδεις; Διὰ τί ὁ Ἄγ. εἶχε τὰ ἐπιτήδεια πολλὰ;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Γνώμη τοῦ Τισ. περὶ τῆς πορείας τοῦ Ἄγ. Διαβίβασις πεζικοῦ εἰς Καρίαν καὶ τοποθέτησις ἱππικοῦ εἰς Μαϊάνδρου πεδιάδα. Εἰσβολὴ Ἄγ. εἰς τὴν Σαρδιανήν. Ἀφθονία τροφίμων τῷ Ἀγ. εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἐμφάνισις ἐχθρικοῦ ἱππικοῦ.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. ἐνόμισεν. Ὁ Τισ. καὶ πάλιν πονηρῶς σκεπτόμενος ἀπατάται (ἀνωτέρω § 12) — *πάλιν ἐξαπατήσαι*. Ὅπως δηλ. καὶ τῷ προηγουμένῳ ἔτι 396. Πρβλ. ἀνωτ. § 11 καὶ 12. Τὴν γνώμην του ταύτην ὁ Τισ. ἐστήριξε καὶ πάλιν (ὡς καὶ ἐν § 12) εἰς τὸ ὅτι ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Ἄγ. ὑπελείπετο κατὰ τὸ ἱππικόν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἠπατήθη. *καθάπερ τὸ πρόσθεν* δηλ. ἐν § 15 ἀνωτέρω. *Μαϊάνδρου πεδίον*. Ἡ περὶ τὸν Μαϊάνδρον ποταμὸν τῆς Καρίας εὐφορὸς πεδιάς τῆς Καρίας (§ 12) — *Σαρδιανὸν τόπον*. Τὰ περὶ τὰς Σάρδεις μέρη, ἦτοι ἡ χώρα (ἐπαρχία) τῶν Σάρδεων εἴτε τὸ *περὶ Σαρδεις πεδίον* κατὰ Πλούταρχον (Ἀγ. εἰς 10) — *ἐνέβαλε*. Ὁ Ἄγ. ἐκ τῆς Ἐφέσου προβαίνει πρὸς τὰς Σάρδεις διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Καῦστρου ποταμοῦ, στρέφεται εἴτα εἰς τὰ ἀριστερὰ (πρὸς Β.) καὶ διαβὰς τὸ ὄρος Ὀλυμπον εἰσβάλλει εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἐρμου παρὰ τὸν παραπτόταμον αὐτοῦ Πακτωνόν. *δι' ἐρημίας πολεμίων*. Διότι ὁ Τισ. τὸ μὲν πεζικὸν ἀπέστειλεν εἰς Καρίαν τὸ δὲ ἱππικὸν εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Μαϊάνδρου, νοτιώτερον τῆς μεταξὺ Ἐφέσου καὶ Σάρδεων χώρας δι' ἣς πορεύεται ἤδη ὁ Ἀγ. εἰς τὴν Χάρτην) *ἤκον οἱ ἱππεῖς*. Τοὺς ἱππεῖς τούτους ἔστειλεν ἤδη ὁ Τισ. ἐκ τοῦ πεδίου τοῦ Μαϊάνδρου κατὰ τοῦ Ἄγ. διότι ὑπόπτευεν ὅτι ἤδη οὗτος δὲν θὰ διέλθῃ ἀπλῶς διὰ τῆς χώρας του (ὡς πρότερον § 13) ἀλλ' ὅτι θὰ λεηλατήσῃ αὐτὴν ὡς ἐχθρὸς. *Χεῖρόν τι δὲν φαντάζεται*, ὡς φαίνεται, ὁ Τισ. Διὸ στέλλει τὸ ἱππικὸν τοῦτο ὑπὸ ἄλλον ἀρχηγὸν καὶ δὲν διευθύνει αὐτὸ ὁ ἴδιος (πρβλ. 25)

Ἐρωτ. Ἐξετίλεσον ὁ Ἄγ. τὴν προκλήρυσίν του νῦν ἢ μήπως αὕτη ἦτε.

στρατήγημα ὡς καὶ ἐν § 12; Ποῦ ἐβάδις τότε καὶ ποῦ νῦν; Πῶς ἐξέλαβε τὴν προκήρυξιν ὁ Τισ. καὶ τί ἔπραξε; Τί ὅμως συνέβη πράγματι; Τί ἐκέριδισεν ἐκ τούτου ὁ Ἄγ.; Τί ἔπραξεν ὁ Τισ. πρὸς ὑπεράσπισιν ἰδῶν τὴν ἀπάτην του; Ὑπελόγησε καλῶς καὶ τοῦτο;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Παρατήρησον τὴν σκέψιν τοῦ δολίου Τισσαφέρου (§ 12. 5).
Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης.

§ 22. Συνάντησις Ἀγησιλάου μετ' ἐχθρικοῦ ἱππικοῦ καὶ ἀντικατάξιος αὐτῶν παρὰ τὸν Πακτωλὸν (395).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. στρατοπεδεύομαι=στρατοπεδεύω. καθορῶ=παρατηρῶ καλῶς, βλέπω. σπείρομαι. (μέσ.)=διασκορπίζομαι. αἰσθάνομαι=ἐννοῶ, ἀντιλαμβάνομαι, παρατηρῶ. βοηθεῖν (ἀμεταβ.)=ἔρχεσθαι ἢ σπεύδειν εἰς βοήθειαν. **καμπληθῆς τάξις**=πυκνὴ τάξις.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. ὁ ἡγεμῶν=ὁ ἡγεμῶν (τῶν Περσῶν ἱππέων) εἶπε τῷ ἄρχοντι(=διέταξε τὸν ἄρχ.) τῶν σκευοφόρων Περσῶν, ἄφ' οὗ διαβῆ τὸν Π. ποτ.) νὰ στρατοπεδεύῃ ἐκεῖ. αὐτοὶ δέ, δηλ. οἱ Πέρσαι ἱππεῖς ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς σκευοφόρους. **κατιδόντες...ἐσπαρμένους**=ὄτε εἶδον ὅτι οἱ (ἀκολουθοῦντες τὸ στρατεύμα) ὑπηρεταὶ τῶν Ἑλλήνων ἦσαν διασκορπισμένοι πρὸς διαρπαγὴν (ἵνα ἀρπάσῃσι λάφυρα). Τί μετξ. εἶναι ἢ ἐσπαρμένους ἐκ τοῦ κατιδόντες ἐξαρωμένῃ; Τί σημαίνει ὁ ἐμπρόθ. προσδιορισμὸς εἰς ἀρπαγὴν; βοηθεῖν=διέταξε τοὺς ἱππεῖς του νὰ σπεύδῃσι πρὸς βοήθειαν (τῶν σφαζομένων ἀκολουθῶν)—οἱ δ' αὖ Π.=καὶ οἱ Πέρσαι δὲ ἀφ' ἑτέρου μόλις (ὄτε) εἶδον...συνηθροίσθησαν καὶ παρετάχθησαν ἀπέναντι τῶν εἰς βοήθειαν ἐλθόντων Ἑλλήνων ἱππέων. Τί πρότ. εἶναι ἢ ὡς εἶδον; **καμπληθῆσι...τάξις**, δοτ. τοῦ τρόπου=κατὰ (μὲ) πυκνὰς ἱππικὰς τάξεις.— | **Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε**. Ὁ ἡγεμῶν εἶπε στρατοπεδεύεσθαι πότε; Πότε αὐτοὶ ἀπέκτεινον πολλοὺς; Τί κατιδόντες αὐτοὶ; Πότε ὁ Ἄγ. ἐκέλευσε βοηθεῖν; Πότε οἱ Πέρσαι ἠθροίσθησαν καὶ ἀντιπαρατάξαντο;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Διαταγὴ τοῦ ἡγεμόνος τῶν Περσῶν πρὸς τοὺς σκευοφόρους ὅπως στρατοπεδεύσῃσι παρὰ τὸν Πακτωλὸν καὶ ἐπίθεσις αὐτοῦ κατὰ τῶν λεηλατούντων ὑπηρετῶν Ἑλλήνων. Διαταγὴ τοῦ Ἀγησιλ. πρὸς βοήθειαν τῶν ὑπηρετῶν. Ἀντιπαρατάξις Περσῶν ἱππέων κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἱππέων.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. τῶν σκευοφόρων. Οἱ σκευοφόροι ἦσαν ἴδιον σῶμα ἀνδρῶν παρακολουθούντων πᾶν στρατεύμα ἐν ἐκστρατείᾳ καὶ μεταφερόντων καὶ προφυλαττόντων τὰ πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ χρήσιμα σκεύη (σκηνάς, μαγειρικὰ σκεύη, ἄρματα, ζῶα κ.λ.π.). Τὸ σῶμα τοῦτο τὸ πάλαι ὑπήγετο εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ, σήμερον δ' ὑπάγεται εἰς τὰς διατα-

γὰς τῆς Ἐπιμελητείας (Πρβλ. ἀνωτ. § 12)—ὁ ἡγεμὼν Ἡ λέξις αὕτη προσε-
τέθη ὡς ὑποκειμ. τοῦ εἶπεν. ληφθεῖσα ἐκ τοῦ Ξενοφ. Ἀγησίλ. Α' 30. Ἐκ
τούτου δὲ φαίνεται ὅτι ὁ Τις. δὲν παρευρίσκεται ἐνταῦθα ἀλλ' εἶναι ἐν Σάρ-
δεσιν, ἄλλος δὲ διευθύνει τὸ ἱππικὸν τῶν Περσῶν (Πρβλ. § 21 καὶ § 25)—
Πακτωλός. Μικρὸς χρυσορροῶς ποταμὸς τῆς Λυδίας πηγάζων ἐκ τοῦ Τρω-
λου, ῥέων πρὸς Δ. τῶν Σάρδεων μὲ διευθύνει Ν Β καὶ χυνόμενος εἰς τὸν
Ἐρμον ποταμὸν. Ἐκ τῆς χρυσοῦς ἄμμου, ἣν οὗτος εἶχε τὸ πάλαι λέγεται ὅτι
ἀπέκτρεψε τοὺς θυσσαρούς τοῦ ὁ Κροῖσος. **διαδάντι στρατοπεδεύεσθαι.** Τὸ
Περσικὸν ἱππικὸν ἐρχόμενον ἀπὸ τοῦ πεδίου τοῦ Μαλιάνδρου, ἦτο ἐκ τῶν
ΝΔ. μερῶν, συνήντησε τοὺς Ἑλληνας εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πακτω-
λοῦ, τὴν ἀντιθέτως τῶν Σάρδεων, καὶ ἐκεῖ στρατοπεδεύσαν ἐπετέθη κατὰ τῶν
ληηλατούτων τὴν χώραν ὑψηροτέρων Ἑλλήνων ἀφ' οὗ πρῶτον διεβίβασεν εἰς
τὴν ἀπέναντι (τὴν δεξιὰν πρὸς Α καὶ πρὸς τὰς Σάρδεας) ὄχθην τοὺς σκευο-
φόρους (πρβλ. καὶ κατωτ. § 24)—**τοὺς ἱππίας.** Ὁ Ἀγησίλ. ἰδὼν τὴν ἐπί-
θεσιν τοῦ ἱππικοῦ τῶν Περσῶν ἦτο φυσικὸν νὰ διατόξῃ καὶ αὐτὸς τὸ ἱπι-
κὸν του νὰ ἀντιρροῦσῃ ἐκεῖνο. Τοῦτο εἶναι ἡ προπαρασκευὴ τῆς μετ' ὀλί-
γον (§ 23) γενομένης ἱππομαχίας. **ἀντιπαρετάξαντο.** Ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς
(δυτικῆς) ὄχθης τοῦ Πακτωλοῦ ὅπου ἐστρατοπέδευσαν (κατωτέρω § 24). Τοῦτο
ἐγένετο κατὰ τὸ θέρος τοῦ 395. **καμπληθῆσι τάξει.** Ἀφ' οὗ κατ' ἀριθμὸν
τὸ ἱππικὸν τῶν Περσῶν ἦτο ἀνώτερον καὶ ἡ παράταξις αὐτοῦ ἦτο πυκνή.

Ἔρωτ. *Τίνα τὰ στρατιωτικὰ σώματα ἐνός στρατεύματος καὶ ποῖον τὸ
ἐπιμητικὸν σῶμα; Πῶς ἔχουσι σήμερον ταῦτα; Τίς διηθύνει ἐνταῦθα τὸ Περ-
σικὸν ἱππικόν; Τί γνωρίζεις περὶ τοῦ Πακτωλοῦ; Ποῦ ἐστρατοπέδευσε τὸ
Περσικὸν ἱππικὸν καὶ τί ἔπραξε τότε ὁ Ἀγησίλαος; Ποῦ καὶ πότε ἀντεπαρ-
τάχθησαν τὰ δύο ἱππικὰ στρατεύματα καὶ ποῖον εἶναι τὸ πολυαριθμότερον;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Τί δυνάμεθα νὰ διδαχθῶμεν ἐντέθθεν;

Εἰπέ τὸ νόημα τῆς § ταύτης.

§ 23. Ἐπιθεσις Ἀγησιλάου κατὰ τῶν Περσῶν παρὰ τὸν Πακτωλὸν (395).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. **πάρεσι τινί τι**—παρευρίσκεται τι εἰς τινα, ἔχει
τίς τι. **ἄπεισι τινί τι**—ἐλλείπει (ἀποσιιάζει) τι ἀπό τινος, στερεῖται τίς τι-
νος. **τὰ παρεσκευασμένα**—αἱ προπαρασκευαί εἴτε τὰ προπαρασκευασμένα
(ἔτοιμα πρὸς μάχην) διάφορα στρατιωτικὰ σώματα. **καιρός**—κατάλληλος εὐ-
καιρία. **σφαγιάζομαι** (ἀποθ)—σφάγια (θύματα) σφάζω, θύω, θυσιάζω.
ἄγω τι—ὀδηγῶ τι. **οἱ τὰ δέκα** (ἐνν. ἕτη) **ἀφ' ἧθης**—οἱ στρατιῶται οἱ

ἔχοντες 10 ἔτη ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς ἡβης ἤτοι τῆς 20ετοῦς ἡλικίας των δηλοῖ ἔχοντες δεκαετῆ ὑπηρεσίαν ἐν τῷ στρατῷ καὶ ἡλικίαν 30 ἔτων (πρβλ. Δ' ε' 10)—**θίω**=τρέχω. **ὁμοσε** ἐπίρρ.=εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον ὁμοῦ **θεῖν** ὁμοσε **κνή**=τρέχειν μεθ' ὁρητῆς ἐναντίον τινός, ἤτοι ἐφορμᾶν. **δρόμω** ἐπίρρ.=δρομαίως, ταχεῖ βήματι. **ὑψηγοῦμαι**=προχωροῦ. **ἐμβάλλω** (ἀμεταβ)=εισβάλλω, ἐπιτίθεμαι'

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. **ἔνθα δὴ**=τότε πλέον ἢ καὶ τοπικῶς=ἐκεῖ τότε. **γινώσκων**=ἐπειδὴ ἐγνώριζεν... **ὅτι μὲν τοῖς**...=ὅτι τοῖς μὲν πολ. οὕτω παρεῖν=ὅτι εἰς μὲν τοὺς πολειμ. δὲν παρευρίσκετο (δὲν ἦτο) ἀκόμη τὸ π.=ὄτι οἱ μὲν πολ. δὲν εἶχον ἀκόμη παρ' ἑαυτοῖς τὸ πεζικόν των. **ἀπαίτη** ἔνν. τὸ **δτι**=καὶ ὅτι εἰς αὐτὸν οὐδεμία (προ)παρασκευὴ (οὐδὲν στρατιωτ. σῶμα) ἔλειπε=καὶ ὅτι αὐτὸς οὐδεμίαν προπαρασκευῆς (τῶν στρατιωτικῶν του δυνάμεων) ἔσπερεῖτο. **Τί** δοτικαί εἶναι **τοῖς πολεμοῖς** καὶ αὐτῷ; **Τὸ οὐδὲν** σύνδεσον τῷ **παρασκευασμένων** μεθ' οὗ εἶναι ὑποκ. τοῦ **ἀπειή. καιρὸν (εἶναι) ἡγήσατο**=ἐνόμισεν ὅτι ἦτο κατάλληλος ἢ εὐκαιρία νὰ συνάψῃ μάχην. **Τί** εἶναι τὸ **καιρὸν**; **Πότεν** ἐξαρτᾶται τὸ **συνάψαι**; **εἰ δύνατο** (ἔνν. συνάψαι), ὑποθ. πρὸς =ἔαν (κατὰ τὴν κρίσιν του) δύναται δηλ. ἂν κατορθώσῃ νὰ εἴρῃ τὸν ἐχθρὸν εἰς κατάλληλον μέρος κ. λ. π. **σφαγιασάμενος**=ἀφ' οὗ ἐτέλεσε τὴν γεννομισμένην **θυσιάν. ἐπὶ τοῦς**...=ἐναντίον τῶν... **τὰ δέκα ἀφ' ἡβης**, ἀντικ. τοῦ **ἐκέλευσε**=διέταξε τοὺς ἔχοντας δεκαετῆ ὑπηρεσίαν. **Θεῖν** εἶναι τὸ ἕτερον ἀντικ. τοῦ **ἐκέλευσε**=νὰ τρέχωσι ταυτοχρόνως ἐναντίον αὐτῶν. **δρόμω** τροπικὸν ἐπίρρ. **ὑψηγεῖσθαι** πότεν ἐξαρτᾶται; **τοῖς ἰσπεῦσιν—ἐμβάλλειν**. **Τὰ δύο ἀντικεῖμ.** τοῦ **παρήγγειλε**=ἔδωκε δὲ ἐντολήν καὶ εἰς τοὺς ἰππ. νὰ ἐπιτίθενται. **ὡς.. ἐπομένου** αἰτιολ. μετχ.=διότι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ ὄλον τὸ (ὑπολειπόμενον) στρατεύμα (θὰ) ἀκολουθῆ. **Τὸ ὡς** σημαίνει τὴν ἐξ ὑποκειμένου αἰτιολογίαν=διότι σκέπτεται (μέλλει) νὰ ἀκολουθῆ καὶ αὐτὸς (τοῖς ἐπιτιθεμένοις) μεθ' ὀλοκλήρου τοῦ (ὑπολειπομένου) στρατεύματος. **Ὁ ἐνεστὼς** σημαίνει ὅτι ἡ πρᾶξις σχεδὸν ἀρχίζει νὰ γίνηται διὸ ἰσοδυναμεῖ σχεδὸν πρὸς μέλλοντα=διότι καὶ αὐτὸς σκέπτεται νὰκολουθήσῃ (θὰ ἀκολουθήσῃ) ἀμέσως.—**[Συμπλήρωσον τὰς προτ. ὧδε: Διατί ὁ Ἄγ. ἡγήσατο καιρὸν; Τί καὶ τί γινώσκων ὁ Ἄγ.; Ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν (ἔρον) ὁ Ἄγ. ἡγήσατο καιρὸν συνάψαι μάχην; (Συμπλήρωσον τὴν ὑπόθεσιν). Πότεν ὁ Ἄγ. ἦγε τὴν φάλαγγα; Τί ἐκέλευσε, τί εἶπε, τί παρήγγειλεν ὁ Ἄγ.; (δρα τὰ συνώνυμα). Διατί παρήγγειλεν ὁ Ἄγ. γενικὴν ἐπίθεσιν;]**

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ὁ Ἀγησίλ. θεωρεῖ κατάλληλον τὴν εὐκαιρίαν νὰ συνάψῃ μάχην παρὰ τὸν Πακτωλόν. Ὁ Ἄγ. ἐτοιμάζει καὶ διατάσσει γενικὴν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ ἰππικοῦ τῶν Περσῶν.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. τὸ **πεζόν**. Τὸ πεζικόν τῶν Περσῶν εἶχε σταλῆ ὑπὸ

τοῦ Τις. εἰς Καρίαν πρὸς φρουρῆσιν αὐτῆς (§ 12)—*οὐδὲν—τῶν παρεσκευασμένων.* ὁ Ἀγησίλ. ἔχει ἤδη πλέον τῶν 15-16 χιλ. στρατοῦ (§ 11) καλῶς παρεσκευασμένου (§ 16 καὶ 17). Καὶ ναὶ μὲν μέρος τούτου εἶχε ἀφήσει εἰς τὰς διαφόρους πόλεις ὡς φρουράν ἀλλ' εἶχε πρὸς τούτους καὶ τὸ νέον ἱππικὸν (§ 15) ὥστε ἡ δύναμις τοῦ Ἀγησίλ. εἶναι ὅπως δῆποτε ἀξιόλογος. Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἐποψιν τροφῶν καὶ χρημάτων εἶχε δεόντως παρασκευασθῆ (§ 12, 19 καὶ 21, 26)—*εἰ δύναίτο* δηλ. ἂν ὁ ἐχθρὸς ἐτόλμα νὰ ἀντισταθῆ ὥστε νὰ γίνῃ μάχη. *σφαγιασάμενος.* Ἐθύσεν αἶγα τῇ Ἀρτέμιδι. Οἱ Λακεδ. ἠναγκασμένοι νὰ θυσιάσωσιν ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἐξετέλουν τὴν θυσίαν ἐπιδεικτικῶς μετ' αὐλητῶν καὶ ἐστεφανωμένοι παρισταμένου ὀλοκλήρου τοῦ στρατεύματος. Περβ. Δ' β' 20 καὶ Ξενοφ. Λακεδ. Πολιτ. ΙΓ' 8.—*ἔγχε τὴν φάλαγγα.* Ὁ Ἀγησ. θυσιάσας ὠδήγει ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ κατ' ἀρχάς ὅλον τὸ παρατεταγμένον ἤδη στρατεύμα του (τὴν ὅλην παράταξιν ὡς ἀρχιστράτηγος). Ἐν ταύτῳ ὅμως ἔδωκεν ὠρισμένας διαταγὰς εἰς ἕν ἕκαστον στρατιωτικὸν σῶμα (ὀπλίτας, πελταστὰς, ἱππεῖς κ. λ. π.) περὶ τῆς ἐπιθέσεως αὐτῶν, ἥτοι διέταξε νὰ ἐπιτεθῶσι πρῶτοι μὲν οἱ ἔχοντες δεξιὰς τὴν ὀπλισμένην ὀπλίται ὡς μᾶλλον ἐμπειροτόλμοι, εἶτα δὲ νὰ ἀκολουθήσωσιν οἱ πελτασταὶ καὶ τέλος καὶ οἱ ἱππεῖς. Αὐτὸς δὲ τότε ἠκολούθει ὀπισθεν μετὰ τῶν ὑπολοίπων ὀπλιτῶν. Κατὰ τὴν τάξιν ταύτην συνήθως ἐγένετο ἡ ἐπίθεσις ὅταν ἦτο γενικὴ, διότι τὸ ἱππικὸν καὶ οἱ πελτασταὶ ἐθεωροῦντο ἥττονος τῶν ὀπλιτῶν ἀποτελούντων τὸ κύριον σῶμα τοῦ στρατεύματος πάντοτε ὡς καὶ σήμερον, (Περβ. καὶ § 13, 14, 16 καὶ β' 16). Ἄλλως ἐνταῦθα τὸ ἱππικὸν τοῦ Ἀγησ. ἦτο ὀλιγώτερον τοῦ τῶν ἀντιπάλων παρ' ὅλην τὴν διὰ τοῦ ἱππικοῦ τοῦ Σπιθριδάτου ἐνίσχυσιν (§ 10 καὶ 11) αὐτοῦ· *θεῖν-ὑψηγείσθαι-ἐμβάλλειν.* Φαίνεται ὅτι οἱ μὲν τὰ 10 (ἔτη) ἀφ' ἧβης ἔχοντες διετάχθησαν νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ κέντρου, οἱ δὲ πελτασταὶ κατὰ τῆς μιᾶς πτέρυγος τοῦ Περσικοῦ ἱππικοῦ καὶ οἱ ἱππεῖς κατὰ τῆς ἄλλης. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐφαρμόζει ἐνταῦθα νῦν ὁ Ἀγησίλαος τὴν τακτικὴν τοῦ Ξενοφῶντος (κατὰ συμβουλήν ἴσως αὐτοῦ) τ.ἔ. διατάσσει τὴν σύγχρονον κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐνέργειαν πάντων τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων ἐκ διαφόρων σημείων. *ἐπομένου* ὁ Ἀγησίλ. δούς τὰς εἰς τὰ διάφορα σῶματα διαταγὰς ἔδωκεν ἀμέσως τὸ γενικὸν πρόσταγμα καὶ ἐποίησε γενικὴν ἔφοδον ἐν πάσῃ τέχνῃ καὶ τάξει.

Ἔρωτ. Τίνας περιστάσεως ἐπωφελήθη ὁ Ἀγησ.; Ποῦ ἦτο τὸ περικλόν του Τις.; Εἰς τίνας προπαρασκευὰς εἶχε προβῆ ὁ Ἀγησ.; Τί ἐθυσίασεν ὁ Ἀγ. πρὸ τῆς μάχης τοῦ Παντωλοῦ καὶ τίνοι θεῶ; Πῶς ἐθυσίαζον ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ οἱ Σπαρτιῶται; Κατὰ ποίαν οἰορὰν διέταξεν ὁ Ἀγησ. νὰ γίνῃ ἡ ἐπίθεσις; Πῶς ἐγένετο ἡ ἐπίθεσις αὕτη;

ΔΙΔΑΓΜΑΤ. Τί διδασκόμεθα ἐκ τῆς δραστηριότητος τοῦ Ἀγησίλαου;

Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης.

§ 24. Νίκη τοῦ Ἀγησιλάου παρὰ τὸν Πακτωλὸν καὶ κατάληψις
τοῦ Περσικοῦ στρατοπέδου (395).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. δέχομαι = ὑποδέχομαι (τὸν ἐχθρὸν) πρὸς ἀντίκρουσιν, ὑπομένω τὴν προσβολήν, ἀντικρούω. δεινόν = φοβερόν, πᾶν ὅτι προξενεῖ δέος (φόβον). ἐγκλίνω = ἐνδίδω, ὑποχωρῶ, τρέπομαι εἰς φυγὴν. ἐπακολουθῶ = ἀκολουθῶ κατὰ πόδας. αἶρ(έ)ω = κυριεύω. κύκλω = κυκλικῶς, περίξ. φίλιος = φιλικός. πολέμιος = ὁ τοῖς πολεμίοις ἀνήκων. περιστρατοπεδεύομαι = στρατοπεδεύω περίξ, διὰ στρατοπεδεύσεως περικυκλώνω τι. χρήματα = πράγματα, λάφυρα. εὐρίσκω = ἐξευρίσκω, ἀποδίδω, ἀποφέρω, φέρω κέρδος. λαμβάνω = (κατὰ)λαμβάνω (παίρνω) ἐπὶ ἀψύχον, συλλαμβάνω ἐπὶ ἐμψύχον.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. ἐδείξαντο τί μέσον εἶναι; ἐπει παρὴν χρόν. πρότ. = ὅτε ὁμως ὅλα τὰ φοβερά (ὀπλίται, πελτασταί, ἱπτεῖς κ. λ. π. οἵτινες ἐπιτεθέντες ὅλοι ὁμοῦ προξένησαν φόβον τοῖς Πέρσαις) ἦσαν παρόντα, ἦτοι ὅτε ἅπας ὁ στρατὸς ἤρχισε νὰ ἐπιπίπτῃ. ἐνέκλιναν τίνες; ἔπεσον-ἔφευγον βραχυλογία ἀντι = πάντες δι Πέρσαι (κατὰ)διωκόμενοι ἔπεσον ἐν τῷ ποταμῷ καὶ ἄλλοι μὲν (ἔξ) αὐτῶν ἐν αὐτῷ ἀπέθανον (φονευθέντες ἢ πνιγέντες) ἄλλοι δὲ (κατορθώσαντες νὰ διαβῶσιν ἐσώθησαν καὶ) ἔφευγον. Παρατήρησον τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων ἔπεσον (ἅπαξ) ἔφευγον (διαρκῶς). ποταμῷ τίνι ποταμῷ; ἐπακολουθοῦντες. τροπ. μετχ. αἶρουσι = εἶλον. καὶ τὸ στρατόπ. = πρὸς τούτοις (ἐκτὸς τῆς φυγῆς κ. λ. π. τῶν ἠττηθέντων) ἐκυριεύσαν καὶ τὸ στρατόπεδον. ὡσπερ εἰκός (ἐνν. ἐστίν) τροπικὴ πρότασις = ὅπως εἶναι φυσικὸν εἰς αὐτοὺς ἔνεκα τῆς εὐκνησίας των (κατὰ τὴν συνήθειάν των). — εἰς ἀρπαγ. = πρὸς ἀρπαγὴν (τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου). Ὁ προσδ. ἐκτὸς τῆς διευθύνσεως ἐνέγει καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ σκοποῦ. ἐτράποντο = ἔτρεψαν ἑαυτοὺς = ἐτράπησαν. Τί μέσον εἶναι; κύκλω — περιστρατοπεδεύσατο = διὰ στρατοπεδεύσεως περίξ περιέβαλε κυκλικῶς (περικυκλώσε) πάντας καὶ φίλους (δηλ. τοὺς ἀρπάζοντας πελταστάς) καὶ ἐχθρούς. ἐλήφθη = ἐλήφθησαν ἰδὲ τὴν σύνταξιν. ἃ (χρήματα), ὑποκ. τοῦ εὔρε = τὰ ὅποια (ληφθέντα πράγματα) πωληθέντα ἀπέφεραν (ἔδωκαν κέρδος) περισσότερον τῶν 70 ταλάντων. καί... δέ = πρὸς τούτοις δέ καὶ. αἱ κάμηλοι. τὸ ἄρθρον δηλοῖ ὅτι ἦσαν γνωσταὶ καὶ ὠρισμένα. ἀπήγαγεν. Ἀπὸ τῆς Ἀσίας ὠδήγησε (μακρὰν) εἰς τὴν Ἑλλάδα = μετέφερεν. Τίνας λέξεις προσδιορίζουσιν αἱ ἀναφ. προτάσεις ἃ... καὶ ἃς...; — [Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε: Πότε οἱ Πέρσαι ἐνέκλιναν; Πῶς αἶρουσιν οἱ Ἑλληες τὸ στρατόπ.; Πῶς οἱ πελτασταὶ ἐτράποντο εἰς ἀρπαγὴν; Ποῖα χρήματα ἐλήφθησαν; Ποῖα κάμηλοι ἐλήφθησαν;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἀπόκρουσις τοῦ Ἑλλην. ἱππικοῦ ὑπὸ τῶν Περσῶν. Ὑποχώρησις, πνιγμὸς καὶ φυγὴ τῶν Περσῶν. Ἄλωσις τοῦ Περσικ. στρατοπέδου ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Διαρπαγὴ Περσ. στρατοπέδου ὑπὸ τῶν πελταστῶν. Περικύκλωσις τοῦ Περσ. στρατοπέδου ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου. Λήψις πολλῶν λαφύρων καὶ καμήλων.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Πάντα τὰ δεινά—προσωποποίησις τοῦ φόβου καὶ τῆς φρίκης, ἅτινα προσβάλλουσι τὸν ἐχθρὸν ὅταν ἐπιτίθεται κατ' αὐτοῦ ὁλόκληρος ὁ ἀντίπαλος στρατός, ἥτοι ὀπλίται (πεζικόν), ἱππεῖς, πελτασταὶ κλπ. Ὁ φόβος οὗτος ἐμβάλλει εἰς τὸ στράτευμα τὸν πανικόν, ὅστις εἶναι πάθος ψυχικόν ὅφ' οὐ καταλαμβάνεται τὸ στράτευμα πολλάκις. Ὑπὸ τοιοῦτου φόβου καταληφθέντες καὶ οἱ Πέρσαι μετὰ τὴν γενικὴν ἐπίθεσιν τοῦ Ἀγησιλάου ἐτράπησαν εἰς φυγὴν καὶ πολλοὶ αὐτῶν ἐπνίγησαν διαβαίνοντες τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν. τὸ στρατόπεδον. Τοῦτο ἔκειτο ἐπὶ τῆς δεξιᾶς εἴτε ἐνατολικῆς ὄχθης τοῦ Πακτωλοῦ πρὸς τὰς Σάρδεις (§ 22). Χάριν τοῦ στρατοπέδου ἢ υποχώρησις τῶν Περσῶν ἐγένετο διὰ τοῦ Ποταμοῦ. Πρὸς τούτους οἱ Πέρσαι ὑποχωροῦντες ἔπρεπε νὰ καταφύγωσιν εἰς Σάρδεις κειμένας πρὸς αὐτὴν τὴν διεύθυνσιν. Ἄνευ τῶν λόγων τούτων ἠδύνατο νὰ ὑποχωρήσωσι πρὸς Ν. καὶ νὰποφύγωσιν οὕτω τὸν κίνδυνον τοῦ ποταμοῦ. εἰς ἀρκαγῆν. Οἱ πελτασταὶ ὡς ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι ἠδύνατο νὰ διαρπάξωσιν εὐκόλως τὰ ἐχθρικὰ στρατόπεδα καὶ τοῦτο ἐσυνήθιζον νὰ πράττωσιν ἅμα τῇ καταλήψει ἐχθρικοῦ στρατοπέδου. Τοῦτο ἔπραξαν καὶ ἐνιαῦθα κατὰ παράβασιν τῆς διατάγῃς τοῦ Ἀγησιλάου, ὅστις διὰ τοῦτο περιεκύκλωσε καὶ αὐτοὺς μετὰ τῶν ἐχθρῶν ὡς ἀντάρτας καὶ ἐτιμώρησεν ἴσως κατοπίν. **περιστρατοπεδεύσατο.** Ὁ Ἀγησίλ. εὐθύς ὡς οἱ Πέρσαι ὑπεχώρησαν (ἐνέκλιναν) ἐπεκτείνασεν τὰς πτέρυγας τοῦ στρατεύματός του περιεκύκλωσεν ὅλον τὸ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Πακτωλοῦ στρατόπεδον τῶν Περσῶν, τὸ ὑπὸ τῶν σκευοφόρων (§ 22) φυλασσόμενον, ἀναμειχθέντων ἐντὸς τοῦ κύκλου τούτου καὶ τῶν ἀρπάζοντων πελταστῶν του. Ἐκεῖ μετὰ τῶν συλληφθέντων αἰχμαλώτων Περσῶν συνελήφθησαν καὶ ἄλλα καὶ πᾶσαι αἱ τὰ Περσικὰ στρατεύματα συνήθως παρακολουθοῦσαι κάμηλοι. ἄς ὁ Ἀγησ. βραδύτερον ἐπιστρέφων εἰς Ἑλλάδα ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ. Μέγας ἦτο ὁ θησαυρὸς ὁ ἐκ τῶν λαφύρων τοῦ στρατοπέδου τῶν Περσῶν ἀποδοθεὶς (70 τάλαντα, ὧν ἕκαστον εἶχε 6 χιλ. δραχ. Ἀττικᾶς, ἥτις ἄξια σήμερον εἶναι ἑπταπλασία). Ὡσαύτως μέγας ἦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν αἰχμαλώτων, οἱ δὲ φονευθέντες ἀνήρχοντο κατὰ τὸν Διόδωρον εἰς 6 χιλιάδας. Μετὰ τὴν μάχην ταύτην ὁ Ἀγησίλ. ἐσκέφθη νὰ προχωρήσῃ κατὰ τῶν ἐγγύς κειμένων Σάρδεων ἄλλ' ἀποτραπείσθαι ὑπὸ χρημοῦ ὀπισθοχώρησε, καίπερ νικητῆς, καὶ περιορίσθη εἰς τὴν νίκην ταύτην καὶ εἰς τὰ πλούσια λάφυρα. Ἡ μάχη αὕτη ἐγένετο κατὰ τὸ θέρος τοῦ 395 παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ

Πακτωλοῦ. Διὰ δὲ τὴν ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ στρατηγικὴν ἰκανότητα καὶ ἐπιτυχίαν οἱ Λακεδ. διώρισαν τὸν Ἀγησίλαον, κατὰ τὸν Παιυσανίαν (Γ' Θ' 6) ἄμα καὶ καύαρχον Πρβλ. κατωτέρω § 27.

Ἔρωτ. Ὑπέμειναν οἱ Πέρσαι τὴν γενικὴν ἔφοδον τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ Πακτωλῷ ἢ τί ἔπαθον κατ' αὐτήν; Τί εἶναι ὁ πανικός; Ἐπὶ ποίας ὄχθης τοῦ Πακτωλοῦ εἶχον στρατοπεδεύσει οἱ Πέρσαι καὶ ἐπὶ ποίας ἦσαν οἱ σκευοφόροι τῶν; Τί ἔπραξαν οἱ πηλτασταὶ τοῦ Ἀγησ. καὶ τί ὁ Ἀγ. μετὰ τὴν τροπὴν τῶν πολεμίων; Τί καὶ τί συνέλαβον οἱ Ἕλληνες καὶ τί ὠφελήθησαν; Τίς ἢ διαφορὰ τῆς ἀξίας τῶν χρημάτων σήμερον; Εἰς τίνα ὠφείλεται ἡ νίκη αὐτῆ κυρίως; Τί ἐσκέφθη μετὰ τὴν νικῆν ὁ Ἀγ. καὶ τί ἔπραξεν; Πότε καὶ πῶς οὐνήθη ἡ μάχη αὐτῆ καὶ πῶς ἀντημελώθη δι' αὐτὴν ὁ Ἀγησίλαος;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Τί διδασκόμεθα ἐκ τοῦ καλοῦ ἀποτελέσματος τῆς εὐσεβείας καὶ σταθερότητος τοῦ Ἀγησίλαου; [Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης].

§ 20-23. 5' Μεθοδικὴ ἐνόησις. Νίκη Ἀγησίλαου παρὰ τὸν Πακτωλὸν (395)

Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνόησις

§ 25. Τιμωρία καὶ ἀντικατάστασις Τισσαφέρους. Προτάσις Τιθραύστου πρὸς Ἀγησίλαον (395).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. αἰτιῶμαι τινα=κατηγορῶ τινα. Τὸ παθητικὸν ἐν αἰτίᾳ εἶμι καὶ αἰτιάν ἔχω. γινώσκω=νομίζω (θεωρῶ)—κακῶς φέρεσθαι=ἔχειν κακῶς, εὐρίσκεισθαι εἰς κακὴν κατάστασιν. καταπέμπω=πέλλω ἐκ τῶν μεσογειῶν εἰς τὰ παράλια (κατὰ=κάτω). τὰ πράγματα=αἱ δυσχερεῖαι, τὰ κακά. Πρβλ. τὸ πράγματα παρέχειν=δυσχερεῖας π., ἐνοχλεῖν. ἔχω δίκην=ἔχω κρίσιν, κρίνομαι, ἐγκαλοῦμαι (καταγγέλλομαι), τιμωροῦμαι. Πρβλ. τὰ δίκην δίδωμι καὶ δίκην λαμβάνω. δασμός (δαίω=μοιράζω)=φόρος (ὁ κατ' ἀναλογίαν τῆς περιουσίας ἐπιβαλλόμενος)—ἀπυφέρω δασμ.= (δίδω) πληρώνω φόρον.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. ἔτυχεν ὦν=ἔτυχε νὰ εὐρίσκειται ἢ τυχαίως εὐρίσκειτο. Τί μετοχ. εἶναι; ὥστε ἤτι: ὦντο=ὥστε κατηγοροῦν ὅτι ἔχουσι προδοθῆ. Ἡ συμπερασμ. πρότ. σημαίνει τὸ πραγματικὸν ἐπακολούθημα. γνοῦς=ἐπειδὴ δὲ ἐνόμισεν...ὅτι ὁ Τισ: εἶναι αἴτιος τοῦ νὰ εὐρίσκωνται εἰς κακὴν κατάστασιν τὰ πράγματά του, (ὁ τόπος του, αἱ ὑποθέσεις του)—καὶ αὐτὸς ὅπως καὶ οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Τισ. Πέρσαι. αἴτιον=κατηγορ. Διατί; τὰ αὐτοῦ ἐνν. πράγματα. καταπέμφας=ἀφ' οὗ ἔστειλεν. ἀποτέμνει=ἐξέλευσεν ἀποτέμειν, ἀπέτεμεν, ἔκοψεν. ποιήσας=ἀφ' οὗ ἐποίησε...λέγοντας=οἵτινες ἔλε-

γον. τῶν πραγμάτων ὑμῶν καὶ ἡμῶν—δλων τῶν μεταξύ ὑμῶν καὶ ἡμῶν (πρὸς βλάβην ὑμῶν καὶ ἡμῶν)... Ἡ γεν. εἶναι συντακτικὴ εἰς τὸ αἷτιος αἱ δὲ δοτικαὶ ἀντιχαριστικαὶ εἰς τὸ πραγμάτων ἢ καὶ χαριστικαὶ εἰς τὸ ἔχει τὴν δίκην—ὁ αἷτιος των (πρὸς βλάβην μας) δυσχερεῶν ἔχει ὑποστῆ τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν πρὸς ὠφέλειαν καὶ ὑμῶν καὶ ἡμῶν. **σὲ ἀποπλεῖν—τάς πόλ. ἀποφέρειν.** Τὰ ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ ἀξιοῖ—σὺ μὲν νάποπλής, αἱ δὲ πόλεις νά καταβάλλωσιν (πληρώνωσιν) αὐτῷ τὸν παλαιὸν φόρον. **αὐτον. οὔσας**—αἱ τινες εἶναι αὐτόνομοι.— | **Συμπλήρωσον τὰς προτ.** ὧδε : *Πότε ὁ Τις. εὐτυχεν ἐν Σάρδ;* Ὁ Τις. εὐτυχεν ὢν ἐν Σ. οὕτως ὥστε ποῖον ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα ; *Διατί ὁ βασιλ. ἀποτέμνει τὴν κεφαλὴν τοῦ Τις. καὶ πότε ἀποτέμνει ; Τί γνοῦς ὁ βασιλ. ; Πότε ὁ Τιθρ. πέμπει ; Τί πρέσβεις πέμπει ὁ Τιθρ. ; Τί ἀξιοὶ ὁ βασιλ. ; Ποίας πόλεις ἀποφέρειν τὸν δασμὸν ; ;*

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἀπουσία Τις. ἐκ τῆς μάχης τοῦ Πακτωλοῦ. Κατηγορία κατὰ Τις. ὑπὸ τῶν Περσῶν διὰ τὴν ἀπουσίαν ταύτην. Θανάτωσις Τις. ὑπὸ βασιλ. διὰ τοῦτο. Ἀποστολὴ πρέσβων πρὸς Ἄγησ. ὑπὸ Τιθρ. Οἱ πρέσβεις ἀγγέλλουσι τῷ Ἄγησιλ. τὸν φόνον τοῦ Τις. καὶ τὴν ἀξίωσιν τοῦ βασιλέως ὅπως οὗτος μὲν ἀπέλθῃ εἰς Ἑλλάδα αἱ δὲ Ἰωνικαὶ πόλεις μένωσιν αὐτόνομοι μὲν ἀλλὰ φόρου ὑποτελεῖς.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. ἡ μάχη. Ἡ παρὰ τὸν Πακτωλὸν μάχη ἐγένετο κατὰ τὸ θέρος τοῦ 395 (ιδ. καὶ § 24)—*ἐν Σάρδεσιν.* Ὁ Τις. ἔχων κακὴν πεῖραν τῆς πολεμικῆς ἱκανότητος καὶ ἀνδρείας τῶν Ἑλλήνων (β' 18) ἀποφύγει νά συγκρουσθῆ πρὸς αὐτούς, ὡς καὶ ἐν α' 9 καὶ δ' 5, ἐκ δειλίας. Διὰ τοῦτο ἂν καὶ ὁ ἴδιος ὠδήγει τὸ ἱππικόν του ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Μαιάνδρου (ὅπου δὲν ἀνεμένετο ἐχθρὸς) προκειμένου νά συναντηθῆ μετὰ τῶν Ἑλλήνων παρέδωκεν αὐτὸ εἰς ἄλλον ἡγεμόνα καὶ αὐτὸς μετέβη εἰς Σάρδεϊς ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι εἶχεν ἀνάγκην νά λάβῃ τὰπαιτούμενα πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ἀπειλούμενης πόλεως μέτρα. Οὗτω δὲ καὶ τὴν σύγκρουσιν ἀπέφυγε καὶ τὴν ἐκ τῆς ἡττης εὐθύνην (κατὰ τὴν ιδέαν του). Τοῦτο συνδυαζόμενον πρὸς τὰ ἐν δ' 21, 12, 5 καὶ τὰ ἐν α' 9 καὶ β' 18 ἀποδεικνύουσι τὴν δειλίαν καὶ πανουργίαν τοῦ Τις. Ἀλλὰ τοῦτο ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἀνγῆ ἔκβασιν τῆς μάχης μετεχειρίσθησαν καὶ οἱ ἀντίπαλοί του καὶ κατώρθωσαν νά πείσωσι τὸν βασιλέα ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ αἷτιος τῆς ἡττης. **προεδάσθαι.** Ὁ Τις. μόνων ἐν Σάρδεσι καὶ μὴ λαβὼν μέρος εἰς τὴν παρὰ τὰ πρόθυρα τῆς πρωτευούσης γενομένην μάχην μὴδὲ φροντίσας ν' ἀποπλύνῃ τὸ ἐκ τῆς ἡττης τοῦ ἱππικοῦ του αἷσχος ἐθεωρήθη ὡς προδότης τῆς Πατρίδος· διὸ δικαίως ἐτιμωρήθη. **Οἱ Πέρσαι—κακῶς φέρεσθαι.** Οὗτοι εἶναι οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Τις. ἰδίως δὲ ὁ Φαρνάβαζος, ὁ Τιθραῖστος καὶ ἰδιαίτατα ἡ βασιλομήτωρ Παρύσατις ἡ μισοῦσα τὸν Τις., διότι οὗτος εἶχε διαβάλει πρὸς τὸν βασιλέα (Ἀνάβ Α' α' 3

τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τῆς Κῦρον καὶ διότι τοῦτον φόνευθέντα εἶχε διαδεχθῆ ἑκείνος ἐν Ἰωνίᾳ (α' β). Ὑπὸ τούτων ἤδη πεισθεὶς ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ὅτι αἴτιος τῆς ἐν Ἰωνίᾳ κακῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων εἶναι ὁ Τις., ἐκ τῆς ἀνικανότητος καὶ δειλίας τοῦ ὁποίου ἐπῆλθεν ἢ ἐν τῷ Πακτωλῷ ἤτοι τῶν Περσῶν, διατάσσει τὴν ἀποκεφάλισιν αὐτοῦ. **Τιθραύστης**. Οὗτος μέχρι τοῦδε ἦτο ἐν τοῖς ἀνακτόροις χιλιάρχος ἤτοι διοικητὴς τῆς βασιλικῆς σωματοφυλακῆς (ἀνώτατον πολιτικὸν ἄξιωμα, εἶδος ἀρχικαρχελαρίου) ἤδη δὲ ἀνακηρυχθεὶς **κάρανος** στέλλεται ὡς ἀντικαταστάτης τοῦ Τις. ὃν λαμβάνει ἐντολὴν νάποκεφαλίσῃ. Τοῦτο δὲ πράξας (ἐν Κολοσσαῖς διὰ τοῦ ὑπάρχου τῆς μεγάλ. Φρυγίας Ἀρταίου) ἀπέστειλε τὴν κεφαλὴν τοῦ Τις. πρὸς τὸν βασιλέα, ὅστις πάλιν ἔστειλεν αὐτὴν πρὸς τὴν Παρῶσατιν (Διοδ. XIV. 20). Ὁ Τιθρ. ἀνεδείχθη εὐφυῆς σατράπης, συνάψας δ' εἰρήνην μετὰ τοῦ ἐπικινδύνου αὐτῷ ἐχθροῦ Ἀγησιλάου ἀπέστειλεν εἰς Ἑλλάδα χρήματα καὶ ἐκίνησε τὸν Βοιωτικὸν πόλεμον (κατωτέρω κεφ. ε'), δι' οὗ ἀπηλλάγη τοῦ Ἀγησιλάου. **πέμπει πρὸς Ἀγησιλ.** Ὁ Ἀγησ. εὐρίσκειται ἤδη, μετὰ τὴν νίκην τοῦ Πακτωλοῦ, ἐν Ἐφέσῳ ἴσως ὡς συνήθως ἢ βορειότερον ταύτης (ιδ. καὶ κατωτ. § 27)—**ἔχει τὴν δίκην**. Τὴν τιμωρίαν τοῦ Τις., ἣτις ἐγένετο καὶ διὰ τὴν προδοτικὴν δειλίαν του καὶ διὰ λόγους ἀντιζηλίας, ὁ Τιθρ. ἐπιτηδεῖος σχετίζει καὶ πρὸς τὸν Ἀγησ. ὡς γενομένην διήθησεν καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ. Καὶ τοῦτο διότι ἐγνώριζεν ὅτι καὶ ὁ Ἀγησ. ἐμίσει τὸν Τις. διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν παρασπόνδησίν του. (§ 6 καὶ 11) ὅρα καὶ § 26—**αὐτονόμους οὖσας**. Τὴν αὐτονομίαν ταύτην προφανῶς ὑπόσχεται ὁ Τιθραύστης ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀπλῆς πληρωμῆς τοῦ ἀρχαίου δασμοῦ, ἵνα κατορθώσῃ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας ἀπομάκρυνσιν τοῦ Ἀγησιλ. Περὶ τοῦ πολιτεύματος βεβαίως ὀλίγον ἐφρόντιζον οἱ σατράπαι ἤρκει μόνον νὰ πληρώνηται αὐτοῖς ὁ φόρος, ὃν ἦσαν υποχρεωμένοι οὗτοι νὰ δίδωσι τῷ βασιλεῖ **τὸν ἀρχαῖον δασμὸν**. οἱ Σπαρτιάται εἶχον παραδεχθῆ κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 411—404 συμμαχίαν των μετὰ τῶν Περσῶν ἵνα αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις πληρώνωσι τὸν φόρον εἰς τοὺς Πέρσας, ὅπως καὶ πρὸ τῶν Μηδικῶν πολέμων. Διὰ τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου τοῦτου ἀνεγνωρίζετο ἢ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐφ' οὗ εἶχον κτισθῆ αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις, κυριαρχία τοῦ βασιλέως.

*Ερωτ. Πότε ἐγένετο ἡ παρὰ τὸν Πακτωλὸν μάχη; Παρευρίσκειτο ὁ Τις. εἰς αὐτὴν ἢ ποῦ ἦτο καὶ διατί; Τί ἐπροφασίσθη καὶ τί ἔπαθε διὰ τοῦτο ὁ Τις.; Τίνες κατηγοροῦσαν αὐτὸν, διὰ τίνας λόγους καὶ τίνας ἀφορμὰς εἶχον; Τί διέταξεν ὁ βασιλεὺς περὶ Τις; Ποῖος ἀντικατέστησεν αὐτόν; Τί ἦτο ὁ Τιθρ. καὶ τί ἔπραξε; Τί εἶπεν εἰς τὸν Ἀγ. καὶ πρὸς τίνα σκοπὸν; Περὶ τίνος κυρίως ἐνδιεφέροντο οἱ σατράπαι; Ὑπὸ τίνα ὅρον παρεῖχε τὴν αὐτονομίαν ὁ βασιλεὺς; Ἐπέτυχεν ὁ Τιθραύστης;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Φοβοῦ τὰς διαβολάς, Ἀπόφευγε τὴν πανουργίαν.

Εἰπὲς τὸ νόημα τῆς § ταύτης.

§ 26. Συνθήκη Ἀγησιλάου πρὸς Τιθραύστην καὶ ἐκστρατεία αὐτοῦ εἰς Φρυγίαν (395).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. τὰ οἴκοι τέλη=οἱ ἐν Σπάρτῃ (οἱ οἰκειοὶ) ἄρχοντες ἦτοι οἱ ἔφοροι καὶ ἡ ἐκκλησία (β' 23)—ἡ πόλις=ἡ πατρίς. μεταχωρῶ=μεταβαίνω (εἰς ἄλλο μέρος), ἀποχωρῶ (ἀπέρχομαι) εἰς τι...*πυνθάνομαι*=μανθάνω. *τιμωροῦμαι τινα*—τιμωρῶ (ἐκδικουῦμαι) τινα. Τὸ παθ. *τιμωρίας τυγχάνω*, τὸ δὲ *τιμωρῶ τινα*=βοηθῶ τινα. *εἶμι ἐπὶ τι*=πορεύομαι εἰς τι ἢ ἐναντίον τινός.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. ἀποκριναμένου. ὅτε (ἢ ἐπειδὴ) δὲ ἀπεκρίθη ὁ Ἀγ. Ἡ μετχ. προσδιορίζει τὸ κύριον ῥῆμα *μεταχώρησον ἔφη* ἢ χρονικῶς ἢ αἰτιολογικῶς. ὅτε οὐκ ἂν ποιήσεις. Ἡ εἰδικ. πρότασις εἶναι ἀντικ. τοῦ *ἀποκριναμένου*=ὅτι δὲν δύναται νὰ πράξῃ ταῦτα ἄνευ τῆς διαταγῆς (ἀδείας) τῶν ἀρχόντων. *Σὺ δ'...μεταχώρησον.* Ἡ πρότασις αὕτη εἶναι ἀνεξάρτητος λαμβάνεται ὁμως ὡς ἀντικειμ. τοῦ παρεμπτότου κυρίου ῥήματος *ἔφη*=ἀλλὰ σὺ τοῦλάχιστον ἀποχώρησον (μετάβηθι), εἶπεν (ὁ Τιθρ.), εἰς τὴν Φρ. τοῦ Φαρ.—*ἕως ἂν πύθῃ*, χρον. πρότ. εἰς τὸ *μεταχώρησον*=(καὶ μένε ἐκεῖ) ἕως ὅτου μάθῃς ἦτοι λάβῃς τὴν ἀπόκρισιν παρὰ τῆς πατρίδος σου. *ἔφη* = ἐκέλευσεν εἰπεῖν. *ἐπειδὴ...τετιμώρημαι*, αἰτιολ. (ἢ καὶ χρον.) πρότασις εἰς τὸ *μεταχώρησον*=ἐπειδὴ (ἢ ἀφ' οὗ) ἐγὼ ἔχω τιμωρήσει (ἤδη) καὶ τὸν ἰδικόν σου (οὐ μόνον ἰδικόν μου) ἐχθρόν. Τὸ *καὶ* σύνδεσον τῶ *ὄν ἐχθρόν. ἕως πορεύομαι ἂν.* Ἡ χρον. πρότ. προσδιορίζει τὴν κυρίαν *δίδου*, ἥτις καίτοι ἀνεξάρτητος λαμβάνεται ὡς ἀντικ. τοῦ παρεμπτότου ῥήματος *ἔφη*=ἐν ὅσῳ λοιπὸν πορεύομαι ἐκεῖ (εἰς Φρυγίαν), εἶπεν ὁ Ἀγησ, *χορήγει* (δίδε) λοιπὸν σὺ εἰς τὸ στράτευμά μου τὰ τρόφιμα. | *Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε: Τί ἔφη ὁ Τιθρ.; Πότε ἢ διατί ἔφη ὁ Τιθρ.; Τί ἀποκριναμένου τοῦ Ἀγ.; Ἔως πότε μεταχώρησον; Πότε μεταχώρησον; Τί ἔφη ὁ Ἀγησιλ.; Ἔως πότε δίδου τὰ ἐπιτήδεια;]*

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ὁ Τιθρ. παρακαλεῖ τὸν Ἀγησ. νὰ ἀπέλθῃ εἰς Φρυγίαν. Ὁ Ἀγησ. ζητεῖ παρὰ Τιθρ. τὰ ἔξοδα τῆς ἐκστρατείας. Ὁ Τιθρ. δίδει τῷ Ἀγησιλ. ταῦτα. Πορεία Ἀγησιλάου εἰς Φρυγίαν.

ΠΡΟΠΛΩΠ-ΠΡΑΓΜ. ταῦτα δηλ. τὸ ἀποπλεῖν αὐτὸν οἴκαδε τὰς δὲ πόλεις οὕσας ἀγνωμόνως ἀποφέρειν τὸν ἀρχ. δασμόν. Ὁ Ἀγησιλ. ἐννοήσας τὸ πνεῦμα τῆς προτάσεως τοῦ Τιθρ. ἀπαντᾷ καταλλήλως θέλων νὰ ἐποφελῇ τῆς περιστάσεως. *ἕως πύθῃ.* Ὁ χρόνος τῆς ἀνοικωχῆς ταύτης δὲν ὀρίζεται ἐν

τῶν προτέρων καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐν β' 1 καὶ 20 πρβλ. καὶ ἀνωτ. § 5. Κατὰ τὸν Διόδωρον ἦτο ἐξάμηνος κατὰ δὲ τὸν Ἰσοκράτην (Πανηγυρ. ΜΑ' ἢ 153) ὀκτάμηνος, ὅπερ πιθανώτερον Πρβλ. καὶ Δ' α' 41.—**εἰς τὴν Φαρναβάξου.** Καὶ ὁ Τιθραύστης λοιπὸν, ὡς ὁ Τις. ἀνωτέρω ἐν α' 9, ὑπερασπίσει τὴν ἐπαρχίαν του Λυδίας εἰς βάρως τῆς τοῦ ἀντιζήλου Φαρναβάξου ἦν ἀμφοτέρω ἐθεώρησαν ὡς ἐχθρικὴν. Τοιαύτη ἀπιστία ὑπῆρχε μεταξύ τῶν σατραπῶν (Πρβλ. Ἰσοκρ. ἐνθα ἀνωτέρω). Ἀποτυχὼν ὁ Τιθρ. περιορίζει τὴν ἀπαίτησίν του ἤδη εἰς προσωρινὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Ἄγρσ.—**καὶ τὸν σὸν ἐχθρὸν τετιμώρημαι.** ὁ Τισσαφ. ἦτο ἐχθρὸς καὶ τοῦ Ἄγρσ. ὃν εἶχεν ἐξαπατήσει διὰ τῆς παρασπονδῆσέως (§ 6 καὶ 11). Τοῦτου ἐπωφελεῖται ἡδὴ ὁ Τιθρ. καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν νάπέλθῃ πρὸς χάριν του προσωρινῶς ἐκ τῆς ἑαυτοῦ χώρας Λυδίας εἰς τὴν τοῦ Φαρν. Φρυγίαν ἀφ' οὗ ἡδὴ αὐτὸς ἐκπὸς τῆς μεταξύ των συμφωνίας ἐτιμώρησε καὶ τὸν ἰδικὸν του ἐχθρὸν ζῆτει δηλ. τοῦτο ὡς ἀντάλλαγμα ἵνα ἰκανοποιηθῇ ἀπέναντι τοῦ βασιλέως του. **τὰ ἐπιτήδεια.** Ὁ Ἄγρσ. ἀντιληφθεὶς τὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν τοῦ Τιθρ. ἐπωφελεῖται τῆς ἐνκαιρίας νά λάβῃ καὶ ἄλλα χρήματα πρὸς διατροφήν του στρατεύματός του ὑπὲρ οὗ καὶ ἄλλα εἶχε συλλέξει (Πρβλ. ἀνωτ. § 23, 24, 21 καὶ 12). Πολλὰκις οἱ Πέρσαι ἀπὸ τῆς ἐνάρεξως τῶν κατ' αὐτῶν ἐπιθετικῶν πολέμων τῶν Ἑλλήνων εἶχον πληρώσει χρήματα πρὸς διατροφήν Ἑλλήνων στρατιωτῶν, πρὸς πληρωμὴν μισθῶν, πρὸς διατήρησιν στόλου κλπ. οἷον πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην, τὸν Κόνωνα κλπ.—**30 τάλαντα.** Ταῦτα ἔλαβεν ὡς ἐφόδιον, διότι ἐλθὼν εἰς Φρυγίαν συντηρεῖ τὸ στράτευμά του δι' ἀρκυγῆς καὶ δηλώσεως (Πρβλ. Δ' α' 1). **ἔει ἐπὶ Φαρ. Φρυγίαν** Πρβλ. α' 10 καὶ β' 1. Ἡ ἐστρατεία αὕτη εἰς Φρυγίαν ἐγένετο περὶ τὰ τέλη τοῦ θέρους, τοῦ 395, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ κατωτέρω Δ' α' 1 καὶ εἶναι ἢ β' ἐστρατεία τοῦ Ἄγρ. εἰς Φρ. διότι κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος 396 εἶχεν ἐπιχειρήσει καὶ ἄλλην (ἀνωτ. § 12).

Ἔρωτ. *Τίνα ἀπάντησιν δίδει ὁ Ἄγρσ. πρὸ Τιθραύστη; Τί ζῆτει τότε ὁ Τιθραύστη; ἀποτυχῶν; Ὅριζεται ὁ χρόνος τῆς ἀνοικωχῆς; Τίνα ἕρησάν του προβάλλει ὁ Τιθρ.; Τί ἀντιπροτελεῖ ὁ Ἄγρσ.; Πόσος ἐκ τῶν δύο νικᾷ; Ὑπὸ ποῖον ὄρον δέχεται ὁ Ἄγρσ. καὶ τί πράττει; Πότε γίνεται ἡ ἐστρατεία αὕτη εἰς τὴν Φρυγίαν; Εἶναι ἡ πρώτη ἐστρατεία τοῦ Ἀγησίλαου εἰς Φρυγίαν;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ὅρα τὴν διαγωγὴν τοῦ Τιθρ. πρὸς τὸν Φαρν καὶ φαντάσθητι τὸν ἐθνικὸν δεσμὸν τῶν Περσικῶν λαῶν πρὸς ἀλλήλους! (Πρβλ. Ἰσοκρ. Πανηγ.). Τί ἐκ τούτου διδασκόμεθα; [*Εἰπέ τὸ νόημα τῆς § ταύτης*]

§ 27. Οἱ Ἔφοροι διορίζουσι τὸν Ἀγησίλαον ἄρχοντα καὶ τοῦ ναυτικοῦ (395).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. **Τὰ τέλη.** ἰδ. § 26. **ἄρχω**==ἔχω τὴν ἀρχηγίαν.

γιγνώσκω=νομίζω, θεωρῶ καλόν, ἐγκρίνω. **καθίσταμαι τινα** ιδ. β' 16. γ' 1. δ' 2. **λογισμός**=ύπολογισμός, συλλογισμός, σκέψις (§ 2)—**καθ' ἑν**=ήνωμένος. **ἐπιφαίνεται τι**=φαίνεται, παρουσιάζεται, ἐπέρχεται πρὸς βοήθειαν, βοηθεῖ.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. ὄντι αὐτῷ (δηλ. τῷ Ἀγιοσίλω)... ἐρχεται (ἐνν. αὐτῷ). **ἄρχειν... καὶ καταστήσασθαι**=ἐν ᾧ δὲ οὗτος εὐρίσκετο ἐν τῇ ὑπεράνω (πέραν) τῆς Κύμης πεδιάδι ἤλθε (πρὸς αὐτὸν) παρὰ τῶν οἰκείων ἀρχῶν (δηλ. τῶν ἐφόρων συμφωνούσης καὶ τῆς Ἐκκλησίας) διαταγῇ ἵνα ἔχῃ τὴν ἀρχηγίαν καὶ τοῦ ναυτικοῦ (ὡς εἶχε καὶ τοῦ πεζικοῦ) καὶ (νά) διορίσῃ...οἷον δὴποτε θέλει. Τὸ **ἐρχεται** κείται ἐνταῦθα ἀπροσώπως ἔχον ὑποκ. τὰ ἀπαρέμφρατα **ἄρχειν—καταστήσασθαι** εἰς ἃ πάλιν ἐνν. ὡς ὑποκ. τὸ αὐτὸν δηλ. τὸν Ἀγισ. —**ὅπως γιγνώσκω**. προσδιορίζει τροπικῶς τὸ **ἄρχειν**=(νά ἄρχῃ) ὅπως θέλει νομίζει καλόν (ἐγκρίνει). —**τοιῦδε λογισμῷ**, δοτ. τοῦ τρόπου=μὲ τοιαύτην σκέψιν=ὡς ἐξῆς περίπου σκεφθέντες. **ὡς εἶναι... ἄν**=εἰδικ. πρότασις ἐπεξήγησις τοῦ **τοιῦδε λογισμῷ**, ἐκφερόμενη ἀνωμάλως διὰ τοῦ ὡς (=ὄτι) καὶ δυνητικῷ εἰδικ. ἀπαρέμφ. ἀντὶ τοῦ ὁμαλοῦ τρόπου διὰ τοῦ ὡς καὶ εὐκτ. δυνητικῆς ὡς εἶη...**ἄν**=ὄτι δηλ. ἤθελεν εἶναι...ἰσχυρότερον, Τοιαύτην ἀνώμαλον σύνταξιν βλέπομεν καὶ ἐν Β' β' 2 καὶ Ε' δ' 35 καὶ ἀλλαχοῦ. Τοῦτο εἶναι προφανῶς ἀνάμειξις δύο συντάξεων. **εἰ ὁ αὐτὸς ἀρχοι**=ὑπόθεσις τῆς ἀποδόσεως ὡς **εἶναι ἄν**=ἐάν ὁ ἴδιος ἀνὴρ ἦρχε καὶ τῶν δύο (δηλ. πεζικοῦ καὶ ναυτικοῦ). —**τῆς ἰσχύος οὔσης ἀμφ. καθ' ἑν**=ἐάν ἡ δύναμις ἦτο καὶ εἰς τὰ δύο (πεζ. καὶ ναυτ.) μία=ἐάν ἡ δύν. ἀμφοτέρων ἦτο ἴση (εἰς τὰς χεῖρας ἐνός). Ἡ μὲν δοτικὴ εἶναι προσωπικὴ εἰς τὸ οὔσης ὁ δ' ἐμπρόθ. προσδιορ. **καθ' ἑν** εἶναι κατηγορούμενον. **τό τε ναυτικὸν ἐνν.** εἶη (εἶναι) ἄν πολ. ἰσχυρότερον εἰ ὁ αὐτὸς ἀρχοι ἀμφοτέρων. —**ἐπιφαινομένου**=ἐάν τὸ πεζικὸν παρουσιάζετο (ἦρχετο πρὸς βοήθειαν). **ἐνθα δέοι ἐνν. ἐπιφαινεσθαι**=ὄπου ἤθελεν εἶναι ἀνάγκη. Ἡ εὐκτικὴ **δέοι** σημαίνει τὴν ἀπλήν σκέψιν τοῦ λέγοντος καὶ τὴν ἐπανάληψιν=ὁσάκις ἤθελεν εἶναι ἀνάγκη. — [Συμπλήρωσον τὰς προτ. **ὧδε** : Πότε ἐρχεται τῷ Ἀγιοσίλω ἡ διαταγὴ ἄρχειν...καὶ καταστήσασθαι ; Πῶς ἄρχειν τοῦ ναυτικοῦ ; Τίνα καταστήσασθαι ναύαρχον ; Οἱ Λακ. ἐποίησαν τοῦτο ποῖω τοῦδε λογισμῷ ; Ὑπὸ τίνα καὶ τίνα προϋπόθεσιν εἶη (εἶναι) ἄν ἰσχυρότερον τὸ πεζ. ; Ὑπὸ τίνα καὶ τίνα προϋπόθεσιν εἰ ὁ αὐτὸς ἀρχοι ἀμφοτέρων εἶη ἄν ἰσχυρ. τὸ πεζόν ; Ὑπὸ τίνα καὶ τίνα προϋπόθεσιν καὶ τὸ ναυτικὸν εἶη ἄν ἰσχυρότερον ;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Διαταγὴ Λακεδ. πρὸς Ἀγισ. ὅπως ἄρχῃ καὶ τοῦ ναυτικοῦ. Ἡ σκέψις, δι' ἣν οἱ Λακ. διώρισαν τὸν Ἀγισ. καὶ ναύαρχον ἦτο ὅπως ὑπάρχῃ καλύτερα συνεννόησις καὶ ἀλληλοβοήθεια μεταξὺ πεζικοῦ καὶ ναυτικοῦ.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. ὑπὲρ Κύμης. Ἡ Κύμη ἦτο σπουδαία Αἰολικὴ πό-

λις ἐν Λυδία τῆς Μ. Ἀσίας μεταξύ Χίου καὶ Λέσβου ἐν τῷ μυχῷ ὀρεινῶν (τοῦ Κυμαίου) κόλπου, εἰς δὲ κατέφυγεν ὁ στόλος τοῦ Ξέρξου τῷ 480 π. Χ. μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ἡττάν του. Ὁ Ἀγησίλαος μετὰ τὴν παρὰ τὸν Πακτωλὸν νίκην ἐστράφη πάλιν πρὸς δυσμὰς (πρβλ. καὶ § 24) καὶ μετέβη ἴσως μέχρι Ἐφέσου, ὅπου κατὰ πᾶσαν πιθανότητα συνητήθη μετὰ τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ Τιθραύστου καὶ συνεζήτησεν (§ 25). Ἐκεῖθεν δὲ στραφεὶς πρὸς Β. ἐπορεύετο κατὰ τῆς Φρυγίας, ὅπως καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον 396 ἔτος (§ 12), διερχόμενος καὶ διὰ τῆς Λυδίας καὶ δὴ καὶ διὰ τῆς ὑπεράνω (ἀνατολικώτερον) τῆς Κύμης πεδιάδος. τῶν τελῶν. Οἱ ἔφοροι πέμπουσι τὴν ἀγγελίαν ταύτην τῷ Ἀγησίλαῳ πρὶν μάθωσι τὰς ὑπὸ τούτου σταλείσας προτάσεις τοῦ Τιθραύστου ἢ τοῦλάχιστον πρὶν δώσωσι περὶ τούτου ἀπάντησιν. ἄρχειν καὶ τοῦ ναυτικοῦ. Ἴνα διὰ τῆς ἐν ταῦτῳ συνενώσεως δύο συγχρόνως ἀξιωματῶν ἐνισχύσωσιν αὐτόν. Ἡ ἀρχηγία τοῦ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν στρατοῦ (ἢ στρατηγία καὶ ναυαρχία) οὐδέποτε μέχρι τοῦδε εἶχε δοθῆ ὑπὸ τῶν Λακεδ. εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἄνδρα. Τοῦτο φαίνεται ὅτι καὶ διὰ νόμου εἶχεν ἀπαγορευθῆ ἀπὸ τῆς προδοσίας τοῦ Πανουσαίου. Μόνον εἰς τὸν Ἀγησ. γίνεται τοῦτο τὸ πρῶτον ἤδη, διότι οὗτος, κατὰ Πλούταρχον (Ἀγησίλ. 10), μέγιστος μὲν ἦν ὁμολογουμένως καὶ τῶν τότε ζώντων ἐπιφανέστατος, ἐάντῳ γε μὴν εἰδὸς δι' ἀρετὴν φρονεῖν μείζον ἢ διὰ τὴν ἡγεμονίαν. Κατὰ δὲ τὸν Πανουσαίαν (Β' δ' 6) πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ ἀγασθέντος, οἱ Λακεδ. τὸ εἰς τὰ πράγματα τοῦ Ἀγησίλαου πρόθυμον (δηλαδὴ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς νίκης τοῦ Πακτωλοῦ κ.τ.λ.).

Ἐρωτ. Τί γνωρίζεις περὶ τῆς Κύμης; Ποῦ μετέβη ὁ Ἀγ. μετὰ τὴν νίκην τοῦ Πακτωλοῦ καὶ ποθὲ εὗρεσκεται ἤδη; Τί ἔμαθε παρὰ τὴν Κύμην ὁ Ἀγης; Πρὸς τίνα σκοπὸν καὶ διὰ τίνα λόγον ἐδόθη καὶ τὸ δεύτερον ἀξίωμα εἰς τὸν Ἀγ.; Ἐδίδετο εἰς τὸν αὐτὸν ἄνδρα διπλοῦν ἀξίωμα ἐν Σπάρτῃ; Διατί ἐδόθη εἰς τὸν Ἀγησίλαον;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ἡ πραγματικὴ ἀξία οὐδέποτε ἀπόλλυται. Ἐσο καλὸς καὶ θά ἀνταμειφθῆς. [Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης].

§ 28 καὶ 29. Ὁ Ἀγησίλαος κατασκευάζει ἐν Μ. Ἀσίᾳ νέον στόλον, οὗ διορίζει ναύαρχον τὸν Πείσανδρον (395).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. ἐπιβαλαττίδιος ἰδ. α'. 13. ποιοῦμαι τριήρ. (μέσον δυναμ.)=κατασκευάζω τρ. (ἰδίᾳ δαπάνῃ)—γίνονται τριήρ. (παθ.)=κατασκευάζονται τριήρ.—καινός=καινουργής, νέος, ἐπαγγέλλομαι=ὑπόσχομαι. χαρίζομαι=ποιῶ εὐχάριστόν τι, γίνομαι τινι εὐχάριστος, εὐχαριστῶ τινα. Ὁ τῆς γυναικὸς ἀδελφός=ὁ γυναικάδελφος. καθίστημι τινά τι ἰδ. α' 11. ἔρρωμένος (ῥώννυμι)=ἀνδρεῖος, γενναῖος—ἐρο. τὴν ψυχὴν=γενναῖοψυχος.

μεγαλόψυχος, ἀπειρος=ὁ μὴ ἔχων τὴν ἀπαιτούμενην πείραν. **παρασκευάζομαι**=ἐτοιμάζομαι, λαμβάνω τὰπαιτούμενα μέτρα. **πράττω τὰ ναυτικά**=ἀναλαμβάνω (ἐνεργῶ) τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, κυβερνῶ τὸν στόλον (τὸ ναυτικόν)—**ὄρμ(ά)ῶ** (ἀμεταβ.)=ἐκκινῶ.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. ἀκούσας παρήγγειλε=ἀφ' οὗ ἤκουσε παρήγγειλεν εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰς ἐν ταῖς νήσοις κειμένας καὶ τὰς παραθαλασσίας (τῆς ἡπείρου).—**τριήρ. ποιεῖσθαι** ὑποκ, αὐτοῦ εἶναι τὸ ἀντικ. τοῦ κυρίου ῥήματος **ταῖ;** πόλεσι ἢ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐννοούμενον **τὰς πόλεις.** ὅπως βούλοιοτο πλῆγ. ἐρωτημ. πρότασις=ὅσας (τριήρεις) ἤθελεν ἐκάστη πόλις. **τῶν πόλεων** σύνδεσον τῷ ἐκάστη. **καὶ ἐγένοντο** τὸ καὶ ἐκφράζει τὴν συνέπειαν τῶν ἀνωτέρω=διὰ τοῦτο, **ὄθεν**=καὶ πράγματι ἔγιναν νέαι τριήρ.—**ἐξ ὧν καθ' ἕλξιν** ἀντὶ ἐκ τούτων ἄς=καὶ ἐξ ἐκεῖνων **τῶν τριήρων** ἄς αἱ πολ. ὑπεσχέθησαν καὶ (ἐξ ἐκεῖνων ἄς) οἱ ἰδιῶται κατεσκευάζον διότι ἤθελον νὰ εὐχαριστῶσι τὸν Ἀγχιλάω. Εἰς τὸ ἰδιῶται ἔνν. τὸ ἐξ ὧν εἰς τὸ χαρίζεσθαι ἔνν. τὸ τῷ Ἀγχιλάω. Τὰ ἀπὸ τοῦ ἐξ ὧν μέχρι τοῦ βουλόμενοι προσδιορίζουσι τὴν κυρίαν πρότασιν **ἐγένοντο καινὰι τριήρεις εἰς 120.**—**Εἰς 20 καὶ 100**=περίπου 120. Τοῦτο σύνδεσον τῷ **ἐγένοντο καινὰι**=ὄθεν κατεσκευάσθησαν νέαι (καινουργεῖς) **τριήρεις** περίπου 120—**τόν...ἀδελφόν** Παράθεσις τοῦ Πείσανδρον. **κατέστησε** δηλ. ὁ Ἀγῆσ. τί εἶναι τὸ Πείσανδρον καὶ τί τὸ ναύαρχον; **φιλότιμον, ἐρρωμένον, ἀπειρότερον** (ἐνν. ἄνδρα)=παράθεσις τοῦ Πείσανδρον **ναύαρχον**=ὅστις ἦτο ἀνήρ φιλότ. καὶ μεγαλόψυχος (ἀλλ' ἀπειρότερος ἢ ὥστε νὰ παρασκευάζεται ὅπως πρέπει) ἀλλ' ὅστις δὲν εἶχε τὴν ἀπαιτούμενην πείραν νὰ λαμβάνῃ τὰ ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἀπαιτούμενα μέτρα. **τὴν ψυχὴν** αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι. **τοῦ παρασκευάζεσθαι** β' ὅρος τῆς συγκρίσεως, ὡς δεῖ ἔνν. **παρασκευάζεσθαι**=ὅπως πρέπει νὰ παρασκευάζεται τις. **ἀπελθὼν** δηλ. εἰς τὸν στόλον. ὡσπερ ὠρμησεν, τροπικὴ ἢ πρότ. =ὅπως ἐξεκίνησε (§ 26) οὕτως (ἄνευ τινὸς μεταβολῆς) ἐπορεύετο ἐναντίον τῆς Φρυγίας. Ἡ συνέχεια τούτων εἶναι ἐν ἀρχῇ τοῦ Δ' βιβλίου.—[**Συμπλήρωσον τὰς προτάς. Ὡς :** Πότε ὁ Ἀγ. παρήγγειλε ταῖς πόλεσι ποιεῖσθαι τριήρεις; Πόσας τριήρεις παρήγγειλε ποιεῖσθαι; Ἐκ τίνων καὶ ἐκ τίνων ἐγένοντο καινὰι νῆες εἰς 120. Διὰ τί καὶ οἱ ἰδιῶται ἐποιοῦντο καινὰς ναῦς; Τί ἀνήρ ἦτο ὁ Πείσ; Ὁ Π. ἦτο ἀπειρότερος τοῦ παρασκευάζεσθαι πῶς; Πότε ὁ Π. ἔπρατε τὰ ναυτικά; Πῶς ὁ Ἀγ. ἐπορεύετο ἐπὶ Φρ.;].

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ὁ Ἀγῆσ. παραγγέλλει εἰς τὰς παραλίους πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῶν νήσων αὐτῆς κατασκευὴν νέων τριήρων κατὰ βούλησιν. Κατασκευὴ νέου στόλου ἐξ 120 τριήρων. Διορισμὸς τοῦ Πείσανδρου ὡς ναύαρχου. Ἀνάληψις καθηκόντων Πείσανδρου. Ἐξακολούθησις τῆς ἐπὶ τὴν Φρ. πορείας τοῦ Ἀγχιλάου.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Ταῦτα δηλ. τὸν διορισμὸν τοῦ καὶ ὡς ναύαρχου, ὃν μαθὼν ὁ Ἄγησ. δὲν ὑπερηφανεύθη ἀλλ' ἀμέσως προέβη εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας, ὡς τὸ νέον ἀξιώμα του ἐπέβαλλεν αὐτῷ. **παρήγγειλε-ποιεῖσθαι.** ὅπως ὡς στρατηγὸς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ στρατολογίαν (§ 11, 12 καὶ 15) ἐν Μ. Ἀσίᾳ οὕτω καὶ ὡς ναύαρχος ἤδη ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ κατασκευὴν στόλου, ἀφίνει ὅμως ἐλευθέρως τὰς πόλεις ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν κατασκευασθησομένων νεῶν ὅπως φιλοτημήσῃ μᾶλλον αὐτάς. Καὶ ὄντως οὐ μόνον αἱ πόλεις ἐφιλοτημήθησαν νὰ εὐχαριστήσωσι τὸν Ἄγησ. ἀλλὰ καὶ ἰδιῶται, ὥστε ἀπρητίσθη νέος στόλος ἐξ 120 νεῶν. Ἡ περὶ στόλου μέριμνα αὕτη τοῦ Ἄγησ. ἦτο ἀναγκαία, διότι ὁ Κόνων εἶχεν ἤδη ἐξοπλίσει διὰ Περσικῶν χρημάτων σημαντικὸν στόλον, δι' οὗ ἀπὸ τοῦ προηγουμένου ἀκόμη ἔτους 396 εἶχεν ἀποστατήσῃ ἀπὸ τῶν Λακ. τὴν Ρόδον. **ἐγένοντο καινὰ 120.** Περὶ τοῦ Σπαρτιατικοῦ στόλου οὐδὲν ἀνέφερεν ὁ Ξενοφῶν, ἀπὸ τοῦ β' 12 καὶ 14, ὅπου ὁ ναύαρχος Φάραξ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους τοῦ 397 εἰς τὰ παράλια τῆς Καρίας συνεννοήθη μετὰ τοῦ Δερκουλίδου περὶ κοινῆς ἐνεργείας. Τὸ ἀκόλουθον ἔτος 396 ὁ Φάραξ ἐκ Ρόδου μετὰ 180 πλοίων πλεύσας εἰς Καρίαν ἀπέκλεισε τὸν Κόνωνα μετὰ 40 πλοίων ἐν τῷ λιμένι τῆς Καύνου. Ἐπειδὴ ὅμως πρὸς βοήθειαν τοῦ Κόνωνος ἦλθεν ὁ Φαγν. καὶ ὁ Ἀεταφέρνης μετὰ μεγαλυτέρου στόλου, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν καὶ ἀπέπλεε πάλιν εἰς Ρόδον. Ἄλλ' οἱ Ρόδιοι, τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Φαρναβάζου, Κόνωνος καὶ Εὐαγόρου, ἐξεδίωξαν αὐτὸν καὶ ἐδέχθησαν τὸν Κόνωνα. Τότε οἱ Σπαρτιάται ἐζήτησαν τὴν βοήθειαν τῶν Αἰγυπτίων, οἵτινες πιθανῶς ἐχορήγησαν αὐτοῖς περὶ τὰ 100 πλοῖα. Ὅστε ὁ στόλος τῶν Λακεδ. ἐὰν εἰς τὰ πλοῖα τοῦ Φάρακος προσθέσωμεν καὶ τὰ 120 νέα τοιαῦτα καὶ τὰ 100 Αἰγυπτιακά, θὰ ὑπερβαίῃ ἤδη τὰ 250 πλοῖα μετὰ πληρωμάτων καλῶς γεγυμνασμένων καὶ πευθαρχικῶν. Τοῦναντίον ὁ ὑπὸ τὸν Κόνωνα Περσικὸς στόλος δὲν ὑπερβαίνει τὰ 170 πλοῖα (Διόδ. XIV, 79), τὰ δὲ πληρώματα αὐτοῦ ὑπηρετοῦσι μόνον χάριν τοῦ μισθοῦ καὶ οὐδὲ τοῦτον ἔχουσιν ἕνεκα τῆς κακῆς διοικήσεως καὶ τῆς κακῆς συνεννοήσεως μεταξὺ Κόνωνος, Φαρναβάζου καὶ βασιλέως. **Πείσανδρον-ναύαρχον.** Τὴν μομφὴν τὴν ὅποιαν ὁ Ξενοφ. διὰ τοῦ ἀπεισιότερον τοῦ παρασκευάζεσθαι ὡς δεῖ περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ναύαρχου τοῦτου ἀποδίδει τῷ Ἄγησ. ἐπαναλαμβάνει ἐκφραστικώτερον ὁ Πλούταρχος ἐν βίῳ Ἄγησ. 10 λέγων ὅτι οὗτος ἐνεπιστεύθη τῷ Πείσανδρῳ τὸν στόλον οὐ σκεπτόμενος τὰ τῆς πατρίδος ἀλλὰ τὴν οἰκειότητα τιμῶν καὶ τῇ γυναικὶ χαριζόμενος, ἧς ἀδελφὸς ἦν ὁ Πείσανδρος. Φαίνεται ὅτι τὸ αἰσθημα τῆς συγγενείας παρέσυρε τὸν Ἄγησίλαον πλεόν τοῦ δέοντος καὶ διὰ τοῦτο οὐ μόνον ὁ Πλούταρχος κατακρίνει αὐτὸν ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ φίλος καὶ θαυμαστὴς αὐτοῦ Ξενοφῶν παρ' ὅλην τὴν προσπάθειαν ὅπως δικαιολογήσῃ αὐτὸν χαρα-

κηρίζων τὸν Πείσανδρον ὡς φιλότιμον καὶ ἔθρωμένον τὴν ψυχὴν. Ἐν τούτοις ἡ μομφὴ αὕτη φαίνεται ὑπερβολικὴ, διότι ἡ σκέψις τοῦ Ἀγησιλ., ὅπως ἔχῃ τὴν ἄμεσον διοίκησιν τοῦ στόλου ἀνθρωπος τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης του, δὲν εἶναι κακὴ, ἀφ' οὗ αὐτὸς ἦτο ὁ κυρίως ὑπεύθυνος· ἄλλως αὐτὸς θὰ συνεργάζετο πάντοτε μετὰ τοῦ ναύαρχου του καὶ κυρίως εἰπεῖν αὐτὸς θὰ ἦτο ὁ ναύαρχος. **ἐπορεύετο.** Ὁ Ἀγησ. μετὰ τὴν ἀναγγελίαν τῆς ναυαρχίας του, ἐλθούσαν καθ' ὃν χρόνον εὐρίσκειτο παρὰ τὴν Κύμην (§ 27), διορίσας ναύαρχον τὸν Πείσ. ἐξακολουθεῖ τὴν κατὰ τῆς Φρ. β' ταύτην ἐκστρατείαν του διευθυνόμενος πρὸς βορρᾶν τῆς Κύμης. Εἶναι δὲ ἤδη τὰ τέλη τοῦ θέρους τοῦ 395 ἔτους (§ 26). Ἡ συνέχεια τοῦ μέρους τούτου, δηλ. αἱ ἐν Φρυγίᾳ πράξεις τοῦ Ἀγησιλ. εἶναι ἐν ἀρχῇ τοῦ Δ' βιβλίου.

Ἔρωτ. *Τί ἐπραξεν ὁ Ἀγ. μαθὼν τὸν διορισμὸν του καὶ ὡς ναύαρχου; Πῶς διέταξε τὴν κατασκευὴν νέου στόλου; Πόσα νέα πλοῖα κατασκευάσθησαν καὶ τίνα ἄλλα προσετέθησαν; Εἰς πόσα πλοῖα ἀνέρχεται ἤδη ὁ στόλος τῶν Λακεδ. εἰς πόσα δὲ ὁ τῶν Περσῶν; Ὑπὸ τίνα ναύαρχον εἶναι τὸ ναυτικὸν τῶν Περσῶν καὶ διατί ὑπὸ τίνα δὲ τὸ τῶν Λακεδ.; Διατί ὁ Ἀγ. διώρισε ναύαρχον τὸν Πείσανδρον; Ἀπεδόθη αὐτῷ μομφὴ διὰ τοῦτο; Εἶναι δικαία ἡ μομφὴ αὕτη; Ποῦ εὐρίσκόμενος ὁ Ἀγησ. ἔμαθε τὴν διαταγὴν τῶν Ἐσφόρων, κατήρισε τὸν στόλον τοῦτον καὶ διώρισε ναύαρχον; Τί ἐπραξε μετὰ ταῦτα ὁ Ἀγησιλαος; Κατὰ πόσαν ἐποχὴν πολὺν ἔτους ἐγένοντο ταῦτα;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Διὰ τοῦ καλοῦ τρόπου κατορθοῦνται πολλά. Πρόσεχε εἰς τὰς περὶ τινος κρίσεις τῶν ἄλλων. [Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης]

§ 28. τέλους. Ζ' Μεθοδικὴ ἐνόησις Ἐκστρατεία Ἀγησιλάου εἰς Φρυγίαν (τὸ δεύτερον ἤδη. πρβλ. § 12) τῷ 395.
Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνόησις

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ Γ' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

1. Ἐνωσον πάσας τὰς μεθοδ. ἐνόησις καὶ ἀποτελέσον τὸ περιεχόμενον ὅλου τοῦ Δ' κεφαλαίου (ἐκ τοῦ τετραδίου).
2. Σύνθεσον τὸ περιεχόμενον τοῦτο καὶ διηγήθητι ἐν συνεχείᾳ (ἐν εἴδει ἐκθέσεως).
3. Διακρίνον τὰ σπουδαιότερα γεγονότα (πρόσωπα-πράγματα τοῦ κεφαλαίου τούτου. (ἐκ τοῦ τετραδίου).
4. Εἰπὲ τὰ σπουδαιότερα διδάγματα τοῦ κεφαλαίου.
5. Εἰπὲ τὰς σπουδαιότερας ἀνωμαλίας, τὰς σπανιωτέρας συντάξεις καὶ τὰς καλυτέρας φράσεις τοῦ κεφαλαίου (ἐκ τοῦ τετραδίου ἢ τοῦ κειμένου ἢ ἀπὸ μνήμης).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ (συνέχεια τῆς σελ. 141.) Ἄγγελθέντος ἐν Λακεδαιμόνι οὐ ἐν Φοινίκη κατασκευάζεται μέγας στόλος κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν (1), ὁ Ἀγησίλαος προτιρεπόμενος ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου (2) ἐτοιμάζεται νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἀσίας (3). Ἐμποδισθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Βοιωταρχῶν νὰ θυσιάσῃ καθ' ὁδὸν ἐν Ἀβλίδι ἀποπλεεὶ εἰς Ἐφεσον (4). Τοῦ Τισσαφ. ἐντιρόμου ζητήσαντος συνθήκην (5) συνθηκολογεῖ πρὸς αὐτὸν καίτοι γνωρίζει καὶ προβλέπει τὴν πρὸς παρασπόνδῃσιν τάσιν αὐτοῦ (6). Οἱ Ἕλληνες περιποιοῦνται μᾶλλον τὸν Λύσανδρον ἢ τὸν Ἀγησίλαον (7) Ὁ Λύσαν. συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Ἀγησίλ. (8) ζητεῖ τὴν ἀπομάκρυνσίν του (9)· πεμφθεὶς δ' εἰς Ἑλλάσποντον προσκίτῃται τὸν Σπιθριδάτην πρὸς μεγάλην χαρὰν τοῦ Ἀγησίλαου (10). Τοῦ Τισ. ἐνισχυθέντος καὶ παρασπονδήσαντος ὁ Ἀγησ. ἀτάραχος ἐτοιμάζεται (12) καὶ εἰσβάλλει εἰς Φρυγίον, ἐν ᾗ ἀθροίζει πολλὰ χρήματα. Ληλατῶν δ' αὐτὴν συναντῶν Περσικὸν ἱππικὸν (13) μεθ' οὗ συγκρούεται (14). Τῶν δ' ἱερῶν ἀπαισίων γενομένων ὁ Ἀγησ. μὴ ἔχων καὶ ἱκανὸν ἱππικὸν ἐπιστρέφει εἰς Ἰωνίαν καὶ καταριζεῖ τοιοῦτον διὰ γενικῆς στρατολογίας (15). Ἐξασκῶν δὲ τὸ στράτευμά του ἐν Ἐφέσῳ κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 395 παρουσιάζει θέαμα λαμπρὸν (16 καὶ 17) καὶ παράδειγμα πειθαρχίας, εὐσεβείας καὶ θάρρους ἔκτακτον (18 καὶ 19). Ἀντικατασταθέντος δὲ τότε τοῦ πολεμικοῦ συμβουλίου του ἐτοιμάζεται πρὸς νέαν ἐκστρατείαν (20) καὶ εἰσβαλὼν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῶν Σάρδεων λεηλατεῖ αὐτήν (21)· συναντήσας δὲ παρὰ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν Περσικὸν ἱππικὸν (22) ἐπιίθεται κατ' αὐτοῦ (23) καὶ νικᾷ νύκην λαμπρὰν καὶ λαμβάνει πλουσιώτατα λάφυρα (24). Τοῦ βασιλέως φονεύσαντος τὸν Τισ. διὰ τὴν ἀποτυχίαν του ταύτην καὶ πέμψαντος ἀντ' αὐτοῦ τὸν Τιθραύτην (25) ὁ Ἀγησ. συνθηκολογεῖ πρὸς αὐτὸν ἐπωφελῶς καὶ λαβὼν χρήματα ἐκστρατεύει πάλιν κατὰ τῆς Φρυγίας (26). Ἀνατεθείσης δ' αὐτῷ ἅμα καὶ τῆς ἀρχηγίας τοῦ στόλου (27) κατασκευάζει καὶ νέον στόλον (28), οὗτινος διορίζει ναύαρχον τὸν γυναικάδελφόν του Πείσανδρον (29).

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ (συνέχεια τῆς σελ. 141.). Τῶν Περσῶν παραβάντων τὴν ὑπὸ τοῦ Δερκυλίδου τῷ προηγουμένῳ ἔτει 397 γενομένην ἐν Μ.

Ἄσϊα σινθήρην διὰ τῆς κατασκευῆς νέου μεγάλου σιόλου, οἱ Σλαο-
τιᾶται πέμποσιν ἐν ἔαρι τοῦ 396 εἰς Μ. Ἀσίαν τὸν Ἀγησίλαον
παρακολουθοῦντος καὶ τοῦ Λυσάνδρου. Οὗτος ἀπροσδοκίως κατα-
πλεύσας εἰς Ἐφέσον καὶ καταπλήξας τὸν ἀπαράσκευον Τισσαφέρην
ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ ζητήσῃ ἀνοκωχὴν μέχρις οὗτου συνεννοηθῆ ἡ μετὰ
τοῦ βασιλέως. Ταύτης δοθείσης αὐτῶ ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου ἐν γνώσει
τῆς γενομένης παρασπονδήσεως ὁ Τισσαφέρης ἀντὶ συνεννοήσεως
μετὰ τοῦ βασιλέως ζητεῖ ἐλικουοίαν παρ' αὐτοῦ. Λαβὼν δὲ ταύτην
μετὰ 3 μηνῶν παρασπονδεῖ καὶ προκαλεῖ τὸν Ἀγησίλαον νὰ ἀπέλθῃ
ἐκ τῆς Ἀσίας. Ἄλλ' ὁ Ἀγησίλαος ἀτάραχος εἰσβάλλει τὸ πρῶτον
ἤδη εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ λαβὼν ἄφθονα χοήματα ἐπιστρέφει εἰς Ἰω-
νίαν, ὅπου καταστίζει διὰ γενικῆς στρατολογίας λαμπρὸν ἱπικὸν καὶ
συμπληροῖ τὸ στρατεύμα του κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 396. Γυμνάσας
δ' αὐτὸ λαμπρῶς ἐν Ἐφέσῳ κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 395 ἐξαπατᾷ τὸν
πονηρὸν Τισσαφέρην καὶ εἰσβαλὼν εἰς τὴν Σαρδιανὴν ἐπαρχίαν κικᾶ
τὸ ἱπικὸν αὐτοῦ περιφανῶς παρὰ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν καὶ λαμ-
βάνει ἄφθονα λάφυρα. Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ ταύτην οὗτος μὲν
λαμβάνει παρὰ τῶν Ἐφόρων ὡς ἔπαθλον ἐξαιρετικῶς καὶ τὴν ναυ-
αρχίαν ὁ δὲ Τισσαφέρης ἀποιέμεται τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως
καὶ ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ Τιθραύστου μεθ' οὗ ἐπωφελῶς συνθηκολο-
γήσας ὁ Ἀγησίλαος καὶ λαβὼν χοήματα παρ' αὐτοῦ εἰσβάλλει τὸ δεύ-
τερον εἰς τὴν Φρυγίαν τελευτῶντος τοῦ θέρους τοῦ ἔτους 395.

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ θρίαμβος τοῦ Ἀγησιλάου ἐν Μ. Ἀσίᾳ ἐπι-
ἐν καὶ ἡμισυ ἔτος.

Διηγῆθητι προφορικῶς ἢ γραπτῶς τὸ λαμπρὸν θέαμα τῆς ἐν
Ἐφέσῳ ἀσκήσεως τοῦ στρατοῦ (§ 16—20) ἢ τὸ ἐπεισόδιον τοῦ Ἀ-
γησιλάου καὶ Λυσάνδρου (§ 7—11).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Τοῦ Ἀγησιλάου πολεμοῦντος κατὰ τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ Περσῶν οὐ-
τοι πρὸς ἀντιπερισπασμὸν ὑποκινουῦσιν ἐν Ἑλλάδι πόλεμον κατὰ τῆς
Σπάρτης. Ἀφορμαί, αἷτια καὶ ἔκρηξις τοῦ Βοιωτικοῦ πολέμου.

Ἄμυντικὴ συμμαχία Θηβαίων καὶ Ἀθηναίων. Μάχη παρὰ τὴν Ἀλάρτον καὶ θάνατος τοῦ Λυσάνδρου. Ἐξορία καὶ θάνατος τοῦ Πανσανίου (395).

§ 1. Ὁ Τιθραύστης προσφέρει χρήματα τοῖς Θηβαίοις, Κορινθίοις καὶ Ἀργείοις κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων. (395).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. καταμανθάνω=καλῶς (ἀκριβῶς) μανθάνω, κατανοῶ.—καταφρονῶ τινος=κατὰ (περι)φρονῶ τι. τὰ πράγματα=ἡ (στρατιωτικὴ) δύναμις. οὐδαμῆ=οὐδόλως, οὐδαμῶς. ἐλπίδας ἔχω=ἐλπίζω. αἰρ(έ)ω τινα=νικῶ τινα. τὰ πράγματα=τὰ πράγματα, αἱ περιστάσεις. τὸ χρυσίον=ὁ χρυσοῦς δαρεικὸς (νόμισμα). τὸ ἀργύριον=ἀργυροῦν νόμισμα καὶ γενικῶς τὰ χρήματα. πειράομαι-ῶμαι (ἀπόπειρα)=προσπαθῶ. λαμβάνω πιστά=λαμβάνω ἐγγύησιν, ἐγγύησον πίστεως, ἔνορχον διαβεβαίωτιν. οἱ προεστηκότες=οἱ προϋστάμενοι, οἱ ἀρχηγοί, οἱ προεξέχοντες, οἱ δημαγωγοί. ἐφ' ᾧ τε=ἐπὶ τῷ ὄρω. ἐκφέρω πόλεμον (ἐξοίσω, ἐξήνεγκα καὶ ἐξήνεγκον, ἐξηνήνοχα)=ζηρῶ τὸ πᾶν.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Ὁμέντοι Τιθ.=ὁ Τιθρ. ὅμως, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἐνεργείας τοῦ Ἀγησίλαου. (δ' 27-29). δοκῶν—καταμαθεῖν. ὑποκ. ὁ Τιθ. =ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι...καταφρονοῦντα, διανοοῦμενον, ἔχοντα. Κατηγορ. μετοχ. ἔχουσαι ὑποκ. τὸ Ἀγησίλαον καὶ ἐξαρτώμεναι ἐκ τοῦ καταμοθεῖν, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ δοκῶν. τῶν πραγμάτων, ἀντικ. τοῦ καταφρονοῦντα. ἀπί- ναι (ὑποκ. τὸν Ἀγησίλ.) ἐκ τοῦ διανοοῦμενον. αἰρήσειν (ὑποκ. τὸν Ἀγησίλ.) ἐκ τοῦ ἐλπίδας ἔχοντα. Κατὰ μέλλοντα διότι τὸ ῥῆμα ἔχει μελλοντικὴν σημασίαν=ὁ Τιθρ. ὅμως νομίζων ὅτι κατενόησεν ὅτι ὁ Ἀγησίλαος περιεφρό- νει τὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως καὶ ὅτι οὐδόλως διεννοεῖτο νὰ ἀπέληθῃ ἀλλ' ὅτι μᾶλλον εἶχε μεγάλας ἐλπίδας (ἤλπιζε πολὺ) ὅτι θὰ νικήσῃ τὸν βασιλέα. ἀπο- ρῶν (ὁ Τιθρ.) Ἡ μετχ. δὲν συνδέεται τῇ δοκῶν διότι εἶναι ἑτεροειδεῖς. τι' χρῶτο τοῖς πρ.—πλαγ. ἐρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ ἀπορῶν (διὰ τοῦ τι ἐπὶ τὸ ἐμφαντικώτερον ἀντὶ διὰ τοῦ δ,τι)=Πῶς νὰ μεταχειρισθῇ τὰ πράγματα, ἤτοι πῶς νὰ πρόσεχεθῇ (τί νὰ πράξῃ) εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις. Ἐτέθη εὐ- κτικ. διότι τὸ ἀπορῶν εἶναι παρατατικόν. Πῶς συντάσσεται τὸ χρῶμαι ἐν- ταῦθα; τι=τίνα χρῆσιν, πῶς (σύστοιχ. ἀντικεῖμ)—πέμπει=ἔπεμψε. ζοῦς χρυσίον=ἄφ' οὗ ἔδωσε χρυσοῦς δαρεικοῦς. εἰς πεντ. τάλαν. ἀργυρίου= ἀνερχομένους εἰς (χρηματικὴν) ἀξίαν 50 περίπου ἀργυρῶν ταλάντων (ἀξίας 50 ἀργ. ταλάντων)—κελεύει=ἐκέλευσε (ἔδωκεν ἐντολὴν καὶ ὁδηγίαν).—πει- ρᾶσθαι, ἐκ τοῦ κελεύει, ὑποκ. ἐν. αὐτὸν δηλ. τὸν Τιμοκράτην. πιστά... λαμβάνοντα=ἄφ' οὗ (πρῶτον) λαμβάνῃ μέγιστα ἐγγύησα πίστεως (ἀσφαλε- στάτας ἐγγυήσεις)—διδόντι (ὑποκ. τὸν Τιμ). ἐκ τοῦ πειρᾶσθαι. Στενῶς συν-

δετέον τῷ ἐφ' ᾧ τε=νά διδῆ (χρήματα) εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν δήμων (τοὺς δημαγωγούς)—ἐφ' ᾧ τε ἐξοίσειν. (ἐνν. ὑποκ. τὰς πόλεις)=ἐπὶ τῷ ὄρω γὰ κηρύξωσιν αἱ πόλεις αὐταὶ (τῇ ἐνεργείᾳ τῶν προεστηκότων) τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Λακ. Περὶ τοῦ ἐφ' ᾧτε ἰδ. α' 20. Ἐνταῦθα ἐτέθη μέλλον διότι ἡ πληρωσις τοῦ ὄρου κατ' ἀνάγκην θὰ γίνῃ βραδύτερον μετὰ προηγουμένην προπαρασκευήν. ἐκεῖνος δηλ. τίς; ἐλθὼν δηλ. ποῦ; δίδωσι: τί δίδωσι; τί χρόνος εἶναι; τοῖς μετ' αὐτοῦ=τοῖς ὁμοφρονοῦσιν αὐτῷ τ. ἔ. τοῖς λοιποῖς δημαγωγοῖς.—[**Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε: Ποῖος Τιθρ. πέμπει; Διατί ὁ Τιθρ. πέμπει τὸν Τιμ. εἰς Ἑλλάδα; Τί καὶ τί καταμαθεῖν ὁ Τιθρ.; Τί ἀπορῶν ὁ Τιθρ.; Πότε ὁ Τιθρ. πέμπει Τιμ. εἰς Ἑλλάδα; Τί κελεύει ὁ Τιθρ.; Πότε τὸν Τιμοκράτην δίδόναι χρήματα τοῖς προεστηκόσι; Ἐπὶ τίνι ὄρω τὸν Τιμ. δίδόναι; Πότε ἐκεῖνος δίδωσι;]**

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἀποστολὴ τοῦ Τιμοκράτους ὑπὸ τοῦ Τιθραύστου εἰς Ἑλλάδα καὶ ἐντολὴ αὐτοῦ πρὸς ὑποκίνησιν τῶν Ἑλλην. πόλεων κατὰ τῶν Λακ. ἐπὶ πληρωμῇ. Δωροδοκία δημαγωγῶν ἐν Θήβαις, ἐν Κορίνθῳ καὶ ἐν Ἄργει.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Δοκῶν καταμαθεῖν. Τοῦτο ἐν σχέσει πρὸς τὸ κατωτέρω ἀπορῶν τί χρῆτο τοῖς πράγμασι δεικνύει ὅτι ὁ Τιθρ. κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ξενοφῶντος ἐσκόπει ἐν ἀρχῇ γὰ συνάψῃ ὄντως εἰρήνην ἱκανοποιητικὴν ἀμφοτέροις (πρβλ. δ' 25 καὶ 26). Ἦδη ὁμως περὶ τὰ τέλη τοῦ θέρους τοῦ 395 μετέβαλε σκοπὸν, διότι ἐπέισθη ἐκ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ στόλου τοῦ Ἀγησίδαου (δ' 27) καὶ ἐξ ἄλλων λόγων ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι δὲν ἐσκέπτοντο σοβαρῶς περὶ εἰρήνης εἴτε ἐξ ὑστεροβουλίας εἴτε διότι δὲν εἶχον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν εἰλικρινεῖαν τῶν προτάσεών του. **καταφρονοῦντα.** Τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ Ἀγησιλ. περὶ εἰρήνης καὶ ἀναχωρήσεως ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ τὴν ἐν γένει στάσιν αὐτοῦ θεωρεῖ ὁ Τιθρ. ὡς περιφρόνησιν πρὸς τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις τοῦ βασιλέως καὶ ἀγανακτεῖ δι' αὐτὴν κατὰ τοῦ Ἀγησιδαίου. **αἰρήσειν.** Ἡ ἐνίσχυσις τοῦ στόλου τοῦ Ἀγησιλ. ἢ προπαρασκευὴ του ὅπως διαχειμῶσι ἐν Φρυγίᾳ, ἢ μετὰ τοῦ Ὄττος (διὰ τοῦ Σπιθριδάτου Δ' α' 1) συνεννόησις κλπ. παρουσίαζον τὸν Ἀγησίλαον εἰς τὸν νοῦν τοῦ θετορουβημένου καὶ πονηροῦ Τιθραύστου ὡς νικητὴν τοῦ βασιλέως. Καὶ ὄντως ὁ Τιθρ. καλῶς διέβλεπε τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἀγησιδαίου. **πέμπει Τιμοκράτην.** Ἐν ἀμνηχανίᾳ εὐρεθεὶς ὁ Τιθραύστης δὲν ἀπελιπίεται. Ἡ σύνεσις του καὶ τὸ πρὸς τοὺς Λακεδαιμ. μίσος του ὀδηγοῦσιν αὐτὸν ἵνα καταφύγῃ εἰς τὸ μέσον ἐκεῖνο, ὅπερ ποτὲ ὁ Ἀλιβιάδης τῷ Τισσαφέρνηι εἶχε συμβουλευεῖσαι ἵνα δηλ. **καταπολεμῇ τοὺς Ἑλληνας διὰ τῶν Ἑλλήνων** (Θουκ., VIII. 46. 2.) Καὶ ὄντως διὰ τοῦ μέσου τούτου ἐπιτυχάνει νάπομακρύνῃ ἐκ τῆς Ἀσίας τὸν ἐπικίνδυνον αὐτῷ ἐχθρὸν Ἀγησίλαον. Ἄν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνας δὲν περιέπιπτον πολλάκις εἰς τὸ σφάλμα τῆς διχονοίας θὰ ἦσαν πάντοτε κοσμο-

κράτορες τὸν Ρόδιον. Ἐπίτηδες ὁ Τιθρ. πέμπει Ρόδιον φίλον του εἰς Ἑλλάδα κατὰ τῆς Σπάρτης, διότι ἡ Ρόδος πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀποστῆ (δ' 28) ἀπὸ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ οὗτος εἶχε συμφέρον νὰ φροντίσῃ μετὰ μεγαλυτέρου ζήλου περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σχεδίου τοῦ Τιθραῖου. — χρυσίον. Ὁ δαρείωδς (λαβὼν τὸ ὄνομα παρὰ τοῦ βασιλέως Δαρείου) ἦτο χρυσοῦν Περσικὸν νόμισμα ἀξίας 20 Ἀττικῶν δραχμῶν. εἰς 50 τάλ. ἀργυρίου. Τὸ τάλαντον ἦτο νομισματικὴ μονάς (ποσὸν) ἰσοδυναμοῦσα πρὸς 60 μνᾶς, ἦτοι πρὸς 6 χιλ. Ἀττικὰς δραχμὰς. Ὅθεν τὸ εἰς Ἑλλάδα ἀποσταλὲν χρῆμα ἀνῆρχετο εἰς 30 χιλ. Ἀττικὰς δραχμὰς (σήμερον 30×7 (ἢ 8) = 210 ἔως 240 χιλ. δραχμ.). **πιστὰ λαμβάνοντα.** Ὁ Τιθρ. ζητῶν τὴν ὅσον ἔνεστιν ἀσφαλῆ διαβεβαίωσιν ὅτι τὸ χρῆμα θὰ καταναλωθῆ πρὸς ὄρισμένον σκοπὸν δὲν φροντίζει βεβαίως τόσον περὶ τοῦ χρήματος ὅσον περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ του, ἀφ' ἧς καὶ ἡ φιλοτιμία του (ἀπέναντι τοῦ βασιλέως του) καὶ ἡ ζωὴ του ἴσως ἐξαρτῶνται. Ἔχει δὲ πεποιθήσιν περὶ τῆς ἐπιτυχίας καλῶς πληροφορηθεὶς ἀναμφιβόλως περὶ τῆς διαθέσεως πλείστων ἐν Ἑλλάδι πολιτειῶν κατὰ τῆς Σπάρτης καὶ ἰδίως μετὰ τὴν τελευταίαν διαγωγὴν αὐτῆς πρὸς τοὺς Ἡλείους (β' 21 καὶ ἐξῆς). Δὲν ἀμφέβαλλε δὲ ὅτι οὐχὶ ἡ θέλησις ἀλλὰ τὸ χρῆμα μόνον ἔλειπεν ὅπως αὐταὶ κινήθωσι κατὰ τῆς αὐθαιρεσίας τῆς Σπάρτης. Ὁσαύτως ἐγίνωσκεν ἀναμφιβόλως ὅτι ἕνεκα τούτου αἱ Ἀθηναῖοι, αἱ Θῆβαι καὶ ἡ Κόρινθος οὐδεμίαν συνδρομὴν εἶχον δώσει τῷ Ἀγησιλάῳ ἐστρατεύσαντι εἰς Μ. Ἀσίαν. Πάντα δὲ ταῦτα καὶ ἄλλοθεν ἠδύνατο νὰ γινώσκῃ καὶ παρὰ τοῦ Κόνωνος συστηματικῶς ἀντιδρῶντος μετὰ τοῦ Εὐαγόρου καὶ Φαρναβάζου κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ Πολύαινος μάλιστα (Α'. 48. 3) διαβεβαίωσι ὅτι αὐτὸς ὁ Κόνων κατέπεισε τοὺς Πέρσας (ὀνομάζει δὲ ἐσφαλμένως τὸν Φαρναβάζον ἀντὶ τοῦ Τιθραύστου) *χρυσίον πέμψαι τοῖς δημαγωγοῖς... ἵ λαβόντες πέρσους... τὰς πατρίδας ἐκφέρειν τὸν πρὸς Λακεδ. πόλεμον. διδόναι τοῖς προεστηκόσι.* Ἡ δωροδοκία παντοῦ καὶ πάντοτε, ἰδίᾳ ὁμως παρὰ τοῖς Ἀνατολικοῖς λαοῖς, ὑπῆρξε πάντοτε ἐν χρῆσει. Πολλὰ δὲ πολλάκις εὐγενῆ ὄνειρα κατέστρεψε τὸ δολοειστικὸν καὶ ἀπατηλὸν τοῦτο μέσον τοῦ χρήματος. Διὰ τούτου καὶ ἤδη καταστρέφεται τὸ ὥραϊον Ἑλληνικὸν ὄνειρον τοῦ Ἀγησιλάου ὄνειρευθέντος νὰ καταλύσῃ τὸ σεσαθρωμένον Περσικὸν κράτος καὶ νάντικαταστήσῃ αὐτὸ δι' Ἑλληνικοῦ. Ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τὸ χρῆμα δίδεται εἰς τοὺς ἰσχυροὺς (τοὺς προεστηκότας) τοὺς κατὰ Πλούταρχον *πλείστον ἐν ταῖς πόλεσι δυναμένους* εἴτε *δημαγωγούς ἐν ταῖς πόλεσιν. τοῖς προεστηκόσι.* Οἱ ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσιν ἀρχηγοὶ τῆς δημοκρατίας, ἦτις ἐν Ἀθήναις μὲν καὶ ἐν Ἀργεὶ ἦτο γηγενής, ἐν Θήβαις δὲ καὶ ἐν Κορίνθῳ ἀνεπτύχθη καὶ ἐπεκράτησε τότε ἕνεκεν τοῦ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους μίσους, φοβούμενοι μήπως ἠττωμένης τῆς Περσίας ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν ἡ Σπάρτη καταστῆ

ἔτι ἐπαχθεστέρα ἐν Ἑλλάδι ἐφρόντιζον διὰ παντός μέσου-ἤδη, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν Ἀσίᾳ ἐνασχολήσεως τοῦ Ἀγησιλάου καὶ τῆς μετὰ τῶν Περσῶν συμμαχίας τοῦ Κόνωνος, νὰ καταβάλωσιν αὐτὴν διὰ κοινῆς τῶν ἑαυτῶν πόλεων ἐξέφερσεως. Οὕτω δὲ δικαιολογεῖται καὶ ἡ δωροδοκία αὐτῶν χαρακτηριζομένη ὡς μέσον ἐξερεθισμοῦ πρὸς δίκαιον πόλεμον καὶ οὐχὶ ὡς δεκασιμὸς ἐκ διαφθορᾶς. Πάντως ὅμως εἶναι ἀξιοκατάκριτοι οἱ λαβόντες Περσικὰ χρήματα καθ' Ἑλλήνων, διότι δὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψει ποσῶς τὴν ἐθνικὴν ἰδέαν ἀλλὰ μόνον τὴν ἀντιζηλίαν. Διὸ κατέβαλον μὲν ὄντως τὴν Σπάρτην ἀλλ' ἐν ταυτῷ κατέστρεψαν καὶ τὸ ὄρατο: σχέδιον τοῦ Ἀγησιλάου καὶ ἐβλαψαν σημαντικῶς τὸν Ἑλληνισμόν. **τοὺς μετ' αὐτοῦ.** Ἐκτὸς τοῦ Κύλωνος ἦσαν καὶ ἄλλοι δημαγωγοὶ ἐν Ἀργεῖ, οἵτινες πάντες ἔλαβον χρήματα· ἀναφέρεται ὅμως μόνον ὁ ἐπισημότερος.

Ἔρωτ. *Τί ἐπραξεν ὁ Ἀγησίλ. μετὰ τὴν μετὰ τοῦ Τιθραύσιου συνάντησίν του (δ' 27-29) καὶ τί πράττει νῦν ὁ Τιθραύσιος; Τί ἐσκόπει ὁ Τιθρ. συνομολογήσας τότε τὴν μετὰ τοῦ Ἀγησίλ. (δ' 25) συνθήκην καὶ τί πράττει νῦν; Διατί ὁ Τιθρ. μεταβάλλει νῦν σκοπὸν; Πόθεν πείθεται ὁ Τιθρ. περὶ τοῦ ἀδυνατοῦ τῆς εἰρήνης; Πῶς ὁ Τιθρ. θεωρεῖ τὴν στάσιν τοῦ Ἀγησιλάου; Τί ἐπραξεν ὁ Τιθρ. ἐν ἀμυχανίᾳ εὐρεθείς καὶ τί κατόρθωσε διὰ τούτου; Τίνα ἀποτελέσματα τῆς διαίρεσεως καὶ τῆς ἀντιζηλίας; Τίνα ἐπεμψεν ὁ Τιθρ. εἰς Ἑλλάδα καὶ διατί; Πόσον χρήμα ἔστειλεν ὁ Τιθρ. εἰς Ἑλλάδα; Τίνα ἐντολὴν ἔδωκεν ὁ Τιθρ. τῷ Τιμοκράτῃ; Ὁ Τιθρ. ἐφρόντιζε περὶ τοῦ χρήματος μᾶλλον ἢ περὶ ἄλλου τινός; Εἰς τί ἐστηρίχθη ὁ Τιθρ. προβάς εἰς τὸ διάβημα τούτου; Ἐγνωρίζεν ὁ Τιθρ. τὴν ἐν Ἑλλάδι διαίρεσιν καὶ ἀντιζηλίαν καὶ πόθεν εἶχε τὰς πληροφορίες; Τί γνωρίζεις περὶ δωροδοκίας; Τί ἐπέδωκεν οἱ προσηθηκότες ἐν Ἑλλάδι καὶ ποῖον τὸ σφάλμα των; Τίνες εἶναι οὗτοι οἱ προσηθηκότες ἐν Ἑλλάδι καὶ ποῖον κακὸν προξένησαν εἰς τὸν Ἑλληνισμόν;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. *Τί μᾶς διδάσκουσι τὰ δλέθηρια ἀποτελέσματα τῆς διχονοίας καὶ ἀντιζηλίας καὶ τί πρέπει νὰ πράττωμεν χάριν τοῦ μεγαλείου τῆς Πατρίδος;*
[Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης].

§ 2. *Οἱ Ἀθηναῖοι (καίπερ μὴ δεχθέντες Περσικὰ χρήματα) καὶ οἱ δεχθέντες αὐτὰ ἐργάζονται κατὰ τῆς Σπάρτης.*

ΛΞΕΙΣ·ΦΡΑΣΕΙΣ. μεταλαμβάνω τινός=μετέχω τινός τ. ἔ. λαμβάνω καὶ ἐγὼ (ὡς καὶ οἱ ἄλλοι) ἐκ τίνος πράγματος (μέρους τ.) τὸ χρυσίον=τὸ χρῆμα. τὸ ἀρχειν=τὸ ἡγεῖσθαι, τὸ ἔχειν τὴν ἡγεμονίαν τ. ἔ. ἡ ἀρχηγία, ἡ ἡγεμονία. οἰκεῖος (οἶκος)=ἴδιος (ιδιὸς του). διαβάλλω=καθιστῶ τινὰ μιση-

τόν. **προάγω** = παρακινῶ, παρορμῶ, προτρέπω, διεγείρω. **συνίστημι** (συνέ-
σθησα, συστήσας ἔχω) = συνενώνω.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. καὶ (=καίπερ) οὐ μεταλαβόντες = ἄν καὶ δὲν ἔλα-
βον (μερίδιον) ἐκ τούτων τῶν Περσικῶν χρημάτων. εἰς τὸν πόλεμον = πρὸς
τὸν (κατὰ τῶν Λακεδ.) πόλεμον, ἵνα πολεμήσωσι κατὰ τῶν Λακεδ. Τί σημαι-
νει ὁ ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς; αὐτῶν (ἐνν. εἶναι)...τὸ ἀρχεῖν = διότι ἐνό-
μιζον ὅτι ἡ ἡγεμονία εἶναι ἰδιική των (αὐτοῖς προσήκει) ὅτι δηλ. αὐτοὶ (καὶ
ὄχι οἱ Λακεδ.) ἔπρεπε νὰ ἀρχωσιν. Ἡ γενικ. αὐτῶν εἶναι κατηγορηματική.
οἱ δεξάμενοι τὰ χρήματα = οἱ δεχθέντες (λαβόντες) τὰ χρήματα ἦτοι οἱ
προσεσχηκότες (§ 1). **εἰς τὰς οἰκείας πόλεις** = εἰς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας τ. ἔ.
ἕκαστος πρὸς τοὺς ἰδίους συμπολίτας. **διέβαλλον παρατ.** τῆς προσπα-
θείας = προσεπάθουν νὰ καταστήσωσι τοὺς Λακεδ. μισητοὺς (ἢ ἀκριβέστερον
μισητοτέρους ἢ ὅσον ἦδη ἦσαν). **ἐπεὶ...προήγαγον εἰς μῖσος αὐτῶν** =
ἀφ' οὗ δὲ παρεκίνησαν τὰς πόλεις ταύτας (τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἕκαστος τῶν
προεσχηκόντων) εἰς μῖσος κατ' αὐτῶν (τῶν Λακεδ.) = ἀφ' οὗ ἐξήγειραν αὐτῶν
ὅσπερ νὰ μισήσωσι τοὺς Λακ., ἦτοι ἀφ' οὗ διήγειραν τὸ κατὰ τῶν Λακεδαίμ.
μῖσος τῶν συμπολιτῶν των. Ἡ γεν. αὐτῶν εἶναι ἀντικειμενική εἰς τὸ μῖσος.
συνίστασαν = παρατατικὸς τῆς ἀποπειρας καὶ οὗτος = *ἐπειροῶντο συνίσταται* =
προσεπάθουν νὰ ἐνώνωσιν (εἰς συμμαχίαν). — [Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις
ᾧδε : Οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν πρόθυμοι εἰς τὸν πόλεμον ἄν καὶ συνέβη τί ; Διατί
οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν πρόθυμοι εἰς τὸν πόλεμον ; Πότε οἱ δεξάμενοι τὰ χρήματα
συνίστασαν καὶ τὰς μεγάλας πόλεις ;].

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Προθυμία τῶν Ἀθηναίων εἰς τὸν (κατὰ Σπάρτης) πόλε-
μον. Οἱ λαβόντες τὰ Περσικὰ χρήματα δημαγωγοὶ κινουσι τὸ μῖσος τῶν
συμπολιτῶν των κατὰ τῶν Λακεδαίμ. καὶ μετὰ τοῦτο προσπαθοῦσι νὰ ἐνώ-
σωσιν εἰς συμμαχίαν κατ' αὐτῶν καὶ τὰς μεγάλας Ἑλληνικὰς πόλεις (Ἀθή-
νας καὶ Θήβας).

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Καὶ οὗ μεταλαβόντες πρόθυμοι ἦσαν. Οἱ Ἀθη-
ναῖοι ἀπέφυγον μὲν νὰ λάβωσι χρήματα εἴτε ἐξ ἱπποτισμοῦ εἴτε προφυλα-
τόμενοι νὰ μὴ ἐξερεθίσωσι καθ' ἑαυτῶν τὴν Σπάρτην, πρὸς ἣν κατὰ τὴν τε-
λευταίαν συνθήκην τοῦ 404 ἦσαν ἐκτεθειμένοι, ἐπεθύμουν ὅμως τὸν κατὰ
τῆς Σπάρτης πόλεμον καὶ εἰργάσθησαν ἐπιτηδείως ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐν τούτοις
καὶ ὁ Πλούταρχος (Ἀγῆσ. 15) λέγει ὅτι καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐκομίσθησαν
Περσικὰ χρήματα καὶ ὁ Πανσανίας (III. 9. 4) ὀνομάζων μάλιστα καὶ ἀπο-
δέκτας τοὺς Ἀθηναίους Κέφαλον καὶ Ἐπικράτην. Καὶ ἄν ἔλαβον οἱ Ἀθη-
ναῖοι χρήματα εἶχον λόγον σπουδαῖον νὰ ἐκδικηθῶσι τὴν καὶ τὰ τεῖχη των
κηρηνίασσαν ἀντίζηλόν των Σπάρτην, ἥτις ἄλλως πρώτη εἶχε λάβει ἄλλοτε
παρὰ τοῦ Τισσαφέρ. (Θουκ. VIII. 29. 1, 15. 2 κλπ.) καὶ παρὰ τοῦ Κύρου

(Ἑλλ.ν. Β' α' 14 καὶ Β' ε' 2 καὶ ε' ε' 18) ἄφθονα χρήματα κατὰ τῶν Ἀθηναίων. Ὅσον ὅμως καὶ ἂν δικαιολογούνται πάντως κακῶς ἔπραξαν καὶ οὗτοι ἂν ἔλαβον χρήματα (Πλουτ. Ἀρτ. 20, Δύσαν. 27).—**νομίζοντες αὐτῶν τὸ ἄρχειν.** Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπολέσαντες τὴν ἡγεμονίαν διὰ τοῦ παρὰ τοὺς Αἰγὸς ποταμούς ὀλεθρίου σφάλματός των δὲν ἀπέβαλον παρ' ὅλην τὴν ταπεινώσιν, ἣν ὑπέστησαν. καὶ τὴν ιδέαν τῆς ὑπεροχῆς των ἄλλ' ἐπεδιώκον πάντοτε τὴν ἀνάληψιν τῆς ἡγεμονίας, διότι ἐθεώρουν ἀνάξιον ἑαυτῶν (τῶν πρώτων τῆς Ἑλλάδος) νὰ ἄρχωνται ὑπ' ἄλλων (τῶν Λακ.) καὶ νὰ μὴ ἄρχωσιν αὐτοὶ ὡς καὶ πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ στόλου των. Διὸ ἐργάζονται ὑπὲρ τοῦ κατὰ τῆς Σπάρτης πολέμου μετὰ τινος ὅμως προφυλάξεως ἐν ἀρχῇ (διότι αἱ Ἀθῆναι καὶ ὁ Πειραιεὺς ἦσαν ἀτειχιστοὶ καὶ στόλον δὲν εἶχον) καὶ οἰοεὶ βοηθοῦντες τοὺς Θηβαίους. **διέβαλλον.** Οἱ δημαγωγοὶ ἀναφέροντες τὰς αὐθαιρέσις τῆς Σπάρτης (κατωτέρω § 12 καὶ 13) διεγείρουσι κατ' αὐτῆς ἔτι μᾶλλον τὸ μῖσος τῶν συμπολιτῶν των. **συνίστασαν.** Παρασκευάσαντες οἱ δημαγωγοὶ ἰδιαιτέρως ἑκαστος τὰς ἑαυτῶν πατριδας Θήβας, Κόρινθον, Ἄργος εἰργάσθησαν εἴτα καὶ περὶ συνενώσεως αὐτῶν εἰς μίαν μεγάλην κατὰ τῆς Σπάρτης συμμαχίαν καθ' ἣν ὑπόσχεσιν εἶχον δώσει τῷ Τιμοκράτει. Ἐπέτυχον δὲ κατ' ἀρχάς μόνον τὴν συνένωσιν τῶν δύο μεγάλων πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν κατὰ τῆς Σπάρτης. Ταῦτα ἐγένοντο περὶ τὰ τέλη τοῦ θέρους καὶ τὰς ἀρχάς τοῦ φθινοπώρου τοῦ 395.

Ἔρωτ. Ἐδέχθησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι Περσικὰ χρήματα; Εἰργάσθησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὲρ τοῦ κατὰ Σπάρτης πολέμου; Αἰατὶ εἰργάσθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ πῶς εἰργάσθησαν; Πῶς οἱ δωροδόκοι δημαγωγοὶ διέβαλλον τοὺς Σπαρτιάτας καὶ ποῦ; Τί ἔπραξαν οἱ δημαγωγοὶ μετὰ ταῦτα καὶ τί κατώρθωσαν;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ἔσο ἀνώτερος τοῦ χρήματος. [Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης]

§ 3. Οἱ ἐν Θήβαις δημαγωγοὶ ἐμβάλλουσιν εἰς ἔριδας τοὺς Λοκροὺς καὶ Φωκεῖς (393).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. οἱ προεστῶτες=οἱ προεστηκότες § 1. ἄρχω πο. λέμου=κείμενον ἀρχὴν (ἐναρξίν) πόλεμον, πρῶτος ἐγὼ ἀρχίζω πόλεμον. ἐθέλω=θέλω (ἐκούσιως). λύω τὰς σπονδὰς=(δια)λύω τὰς συνθήκας. ἀμφισβήτησιμος χώρα=ἡ εἰς ἀμφισβήτησιν ὑποκειμένη, ἡ διαφιλονικουμένη, ἡ ἀμφίβολος. τελ(ε)ῶ χρήματα=εἰσπράττω (λαμβάνω) χρήματα. νομίζω=νομίζω, ἐλπίζω(β' 12). ψεύδομαι (μέσ. ἀμετάβ.)=ἀπατώμαι, πλανῶμαι. ἐνψεύσθην=ἠπατήθην, ἐπενσάμην=εἶπον ψεῦδη. πολλαπλάσια χρήμα.=πολύ περισσότερα χρήματα.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Γινώσκοντες=ἐπειδὴ ἐγνώριζον. ὅτι οὐκ ἐθελε-

σοσειν οί Λακ. Ἡ εἰδικὴ πρότασις εἶναι ἀντικ. τοῦ *γινώσκοντες* καὶ ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως *εἰ μή τις ἄρξει* = ὅτι ἐάν δὲν κάμῃ (ἄλλος) τις ἔναρξιν πολέμου (δὲν ἀρχίσῃ τὸν πόλ.) δὲν θὰ θελήσωσιν οἱ Λακ. -- *λύειν*, ἐκ τοῦ *ἔθε- λήσουσι* = νὰ (δια)λύωσι τὰς πρὸς τοὺς συμμάχους τῶν συνθήμας. *πείθουσι* = ἔπεισαν. *τελέσαι*, ἐκ τοῦ *πείθουσι* = νὰ εἰσπράξωσι (διαπραάσωσι) ἐκ τῆς ἀμφισβητ. χώρας χρήματα. **Φωκεῦσι...ἑαυτοῖς** (τοῖς Λοκροῖς), δοτικαὶ συντακτικαὶ τοῦ *ἀμφισβητησίμου* = ἐκ τῆς χώρας τῆς ἀμφισβητομένης (διαφιλο- νικουμένης) μεταξὺ τῶν Φωκέων καὶ ἑαυτῶν. **νομίζοντες**, αἰτιολογεῖ τὸ *πεί- θουσι*. **τοὺς Φωκέας...ἐμβαλεῖν**, ἐκ τοῦ *νομίζοντες* = διότι ἐνόμιζον (ἤλιπι- ζον) ὅτι οἱ Φωκεῖς...θὰ εἰσβάλωσι. Τίνος χρόνου εἶναι τὸ ἀπαρέμφ. καὶ διατί; Ποῖον τὸ ὑποκ. αὐτοῦ; **τούτου γενομένου**. γεν. ἀπόλυτος. Ἡ μετχ. ὑποθετ. = ἐάν γίνῃ τοῦτο δηλ. ἡ ἀρπαγὴ χρημάτων. *οὐκ ἐψεύσθησαν*, τίνες; εὐθύς *ἐμβαλόντες* = εὐθύς ἀφ' οὗ (μόλις) εἰσέβαλον = ἅμα τῇ εἰσβολῇ τῶν (α' 20). — **πολλαπλάσια** = πολὺ περισσότερα (ἐν σχέσει πρὸς τὰ ὅσα πρότερον οἱ Λοκροὶ εἶχον λάβει). — [**Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε**: *Διατί οἱ προ- εστῶτες πείθουσι τοὺς Λοκροὺς*; *Τί γινώσκοντες οἱ προσεστῶτες*; *Ἐπὶ τίνα προϋπόθεσιν οὐκ ἐθελήσωσιν οἱ Λακ.*; *Τί οὐκ ἐθελήσωσιν οἱ Λακ.*; *Οἱ προ- εστῶτες πείθουσι τοὺς Λοκρ.* νὰ πράξωσι τι; *Διὰ τίνα ἄλλον λόγον οἱ προσεστ. πείθουσι τοὺς Λοκρ.* *τελέσαι*...*Τί νομίζοντες οἱ προσεστ.*; *Ἐπὶ τίνα προϋπό- θεσιν τοὺς Φωκ. ἐμβαλεῖν*; *Πότε οἱ Φωκ. ἔλαβον πολλαπλ. χρήματα*;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Οἱ Θηβαῖοι δημαγωγοὶ πείθουσι τοὺς Λοκροὺς νὰ διαπραάσωσι τοὺς Φωκεῖς ἐν τῇ ἐλπίδι ὅτι θὰ δώσωσιν ἀφορμὴν πολέμου. Ἐπιτυχία τῶν δημαγωγῶν ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν καὶ ἀντιδραστηρίῳ τῆς Λοκρίδος ὑπὸ τῶν Φωκέων.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. οἱ προσεστῶτες. Ὁ Ἄνδροκλείδας, ὁ Ἰσηνίας καὶ ὁ Γαλαξίδωρος § 1. *οὐκ ἐθελήσωσιν εἰ μή τις ἄρξει*. Οἱ Λακεδ. θέλοντες νὰ ταπεινώσωσι καὶ τοὺς ὀσημέραι αὐξανομένους Θηβαίους (ὡς ἔταπει- νωσαν ἡδὴ β' 21 κφεξῆς καὶ τοὺς Ἡλείους) ἐπεθύμιον τὸν πόλεμον κατ' αὐτῶν, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ κατοτέρω § 5 ἄσμενοι ἔλαβον πρόφασιν *στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Θηβαίους* ἄλλ' ἄνευ αἰτίας δὲν ἠθέλον νὰ λύσωσι τὰς σπονδάς ἵνα μὴ παρεξηγηθῶσιν (Θουκ. V. 61) ὡς φιλοπόλεμοι καὶ φιλέριδες. *εἰ μὴ τις ἄρξει*. Τὴν εὐθύνην τοῦ πολέμου ἄνευ ἀφορμῆς δὲν ἀναλαμβάνουσι οἱ Σπαρτιάται φοβούμενοι τὴν κατ' αὐτῶν ἐξέγερσιν τῶν Ἑλλήνων. **πρὸς τοὺς συμμάχους**. Πρὸς τὰς μέχρι τοῦδε αὐτοῖς συνδεδεμένας πολιτείας, αἵτινες ἦσαν πᾶσαι σχεδόν, πλὴν τῶν Ἀργείων καὶ τῶν Ἀχαιῶν, αἱ μὲν ἐκουσίως αἱ δὲ κατ' ἀνάγκην. *πείθουσι...τελέσαι*. Οἱ Θηβαῖοι δημαγωγοὶ δημιουργοῦσι σπουδαίαν ἀφορμὴν πολέμου ὑποκινοῦντες τοὺς φίλους καὶ συμμάχους τῶν Λοκροῦς πρὸς δραστηρίαν κατὰ τῶν Φωκέων, φίλων καὶ

συμμάχων τῶν Σπαρτιατῶν. Τοῦτο ἐγένετο ἀρχομένου τοῦ φθινοπώρου τοῦ ἔτους 395 (Πρβλ. καὶ § 1 καὶ Δ' α' 1' καὶ Εἰσαγ. ἔτος 395).—**ἽΟποῦντιοι-Λοκροί.** Οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι καὶ φίλοι τῶν Θηβαίων κακῶν δὲ τὴν μετὰ τὴν Φωκίδος καὶ Βοιωτίας περὶ τὸν Εὐριπὸν καὶ πρὸς τὸν Μαλιακὸν Λοκρίδα χώραν. ἽΟνομάσθησαν δὲ οὕτω ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας αὐτῶν ἽΟποῦντος· κειμένου 60 στάδια μακρὰν τοῦ ὁμώνυμου κόλπου. Ὁ ἽΟποῦς ἦτο ἀρχαία μητρόπολις τῆς ὅλης Λοκρίδος ἐνθα σήμερον ἡ ἽΑταλάντη, πατρίς δὲ τοῦ Πατρόκλου καὶ τοῦ Αἴαντος τοῦ ἽΟϊλέως. Ἐν αὐτῇ κατοικεῖ καὶ ὁ μυθολογούμενος Δευκαλίων μετὰ τῆς Πύρρας. Οἱ δὲ ἽΕπικνημίδιοι Λοκροὶ κατοικοῦν περὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον καὶ οἱ ἽΟζόλαι Λοκροὶ περὶ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ΝΔ. τοῦ Παρνασοῦ ἀπὸ ἽΑμφίσσης μέχρι Ναυπλίου. ἽΑμφισθητισμοῦ. Οἱ ἽΟποῦντιοι Λοκροὶ καὶ οἱ Φωκεῖς ἤριζον παλαιότερον (Θουκ. V. 32) περὶ τινος χώρας κειμένης μετὰ τὴν ἽΑμφίσσης καὶ Λοκρίδος ἐν τῷ βορειοτάτῳ μέρει τῆς Φωκίδος· **τελέσαι χρέματα.** Ὁ τρόπος τῆς εἰσπράξεως τῶν χρημάτων δὲν ὀρίζεται ἐνταῦθα. ἽΕννοεῖται ὅμως ὅτι θὰ γίνῃ διὰ διαπραγῆς διαφόρων κινητῶν πραγμάτων, ἽΙδίᾳ δὲ κτηνῶν, καὶ δι' ἐμπολιῆσεως αὐτῶν. Διὰ τοῦτο διορθοῦσιν τινες τὸ κείμενον εἰς *ληλατῆσαι χρέματα* Ἵἴτοι νὰ ἀρπάσωσι πράγματα. **οὐκ ἐψεύσθησαν.** Οἱ Θηβαῖοι δημαγωγοὶ ἦσαν βέβαιοι περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σχεδίου τῶν ἽΕνεκα τῆς παλαιᾶς διαφορᾶς Λοκρῶν καὶ Φωκῶν. Οἱ Λοκροὶ διήρπασαν ὄντως τὴν ἀμφισβητουμένην χώραν, οἱ δὲ Φωκεῖς ἀνταποδίδοντες τὰ Ἵἴσα διήρπασαν τὴν Λοκρίδα καὶ Ἵἴ ἔρις αὐτῇ ἐπέφερε τὴν ἐπιδικωμένην σύρραξιν.

ἽΕρωτ. *Διατὶ οἱ Σπαρτιαταὶ ἐπεθύμουν τὸν κατὰ τῶν Θηβαίων πόλεμον καὶ διατὶ διὲν ἀγέλᾳμβανον αὐτόν; Τί ἐπραξαν οἱ δημαγωγοὶ Θηβαῖοι καὶ διατὶ; Τί γνωρίζεις περὶ Λοκρῶν καθόλου; Μετὰ τίνων οἱ ἽΟποῦντιοι Λοκροὶ καὶ περὶ τίνος Ἵἴριζον πάντοτε; ἽΕπέτυχε τὸ σχέδιον τῶν Θηβαίων δημαγωγῶν καὶ τί συνέβη καὶ πότε;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Τί διδασκόμεθα ἐκ τῆς διπλωματίας τῶν Σπαρτιατῶν καὶ τί ἐκ τῶν ἐρίδων τῶν γειτόνων Φωκῶν καὶ Λοκρῶν; [*Εἰπὲ τὸ νόημα*].

§ 4. Τῶν Θηβαίων βοηθησάντων τοὺς Λοκροὺς οἱ Φωκεῖς ἐπικαλοῦνται τοὺς Λακεδαιμονίους (395)

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. *ταχὺ*=ταχέως, *βοηθῶ* *τινι*=βοηθῶ *τινα*. ἀμφισθητισμὸς Ἵἴδ. § 3. ὁ ὁμολογούμενος, ἀντίθετον τοῦ ἀμφισβητήσιμος. ἀντεμάλλω=εἰσβάλλω καὶ ἐγὼ (ἀμοιβαίως). *διδάσκω*=ὑπο(κατα)δεικνύω, διαφωτίζω, ἐξηγῶ. δηλῶ. ἀμύνομαι (ἀμεταβ.)=ἀνθίσταμαι, ὑπερασπίζομαι.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Οἱ οὖν περὶ τῶν ἽΑνδρ. = ὁ ἽΑνδροκλείδης λοιπὸν

καὶ οἱ περὶ αὐτὸν (οἱ σύντροφοὶ τοῦ προεστώτες ἐν Θήβαις § 3). Διὰ τοῦ οὖν δηλοῦται τὸ ἐκ τῶν πραγμάτων (τῆς ἐν § 3 ἐνεργείας τῶν προεστώτων) συμπεράσμα. ὡς...*ἐμβεβληκότων αὐτῶν* (δηλ. τῶν Φωκῶν)=διότι (κατὰ τὴν γνώμην των) αὐτοὶ (οἱ Φωκεῖς) εἶχον εἰσβάλει ὄχι εἰς τὴν ἀμφισβητουμένην (μεταξὺ Λοκρ. καὶ Φωκ.) χώραν...*ἀλλ' εἰς τὴν...Λοκρίδα*. Σύνταξον ὡδε· *ἀλλ' εἰς τὴν Λοκρίδα τὴν ὁμολογουμένην εἶναι φίλην τε καὶ σύμμαχον* (ἐνν. ἑαυτοῖς)=*ἀλλ'* ὅτι εἶχον εἰσβάλει εἰς ἐκείνην τὴν Λοκρ. ἤτις ὁμολογεῖται ὅτι εἶναι (ὁμολογουμένως εἶναι) φίλη καὶ σύμμαχος (αὐτῶν δηλ. τῶν Θηβαίων.) Τὸ *εἶναι ἐκ* τοῦ *ὁμολογουμένην*. Τὰ δὲ *φίλην* καὶ *ἑσύμμαχον* κατηγ. τοῦ *Λοκρίδα*. Τί μετχ. εἶναι τὸ *ὁμολογ.*; *ἐπεὶ ἐδόηουν*=Ἐπειδὴ δὲ οἱ Θηβ. ἀφ' οὗ εἰσέβαλον...καὶ αὐτοὶ...ἐλεηλάτουν. *τὴν χώραν* δηλ. τίνα; *πέμπουσιν*=ἐπεμψαν. Παράβαλε τὸν χρόνον τοῦτον πρὸς τὸ *ἤξιουν βοηθεῖν* ἐνν. ὑποκ. τοὺς Λακεδαιμονίους. *βοηθεῖν αὐτοῖς*=οἱ Λακ. νὰ βοηθῶσιν αὐτοὺς (τοὺς ἀξιοῦντας Φωκεῖς). Διατί ἐτέθη αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία; *διδάσκοντες*=δηλοῦντες. ὡς *οὐκ ἤρξαν, ἀλλ'* (ὡς) *ἤλθον*. Εἰδικαί προτ. ἀντικείμενα τοῦ λεκτικῆ διδάσκοντες=ὅτι δὲν ἤρχισαν αὐτοὶ πρῶτοι τὸν πόλεμον ἀλλ' ὅτι ὑπερασπιζόμενοι (ἑαυτοὺς) εἰσέβαλον εἰς τὴν χώραν τῶν Λοκρῶν δηλ. ὅτι δὲν ἦσαν ἐπιτιθέμενοι ἀλλ' ἀμυνόμενοι. *εἰς τοὺς Λ.*=εἰς τὴν χώραν τῶν Λοκρ.—[*Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὡδε: Διατί οἱ περὶ τὸν Ἀνδροκλείδαν ἔπεισαν τοὺς Θ. βοηθεῖν τοῖς Λ; Διὰ τίνα λόγον οἱ Φωκ. πέμπουσιν; Πότε οἱ Θηβ. ἐδόηουν τὴν χώραν; Πῶς οἱ Φωκ. ἤξιουν βοηθεῖν; Τί καὶ τί διδάσκοντες οἱ Φ; Πῶς οἱ Φωκεῖς ἤλθον εἰς τοὺς Λοκρούς;*

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Οἱ δημαγωγοὶ Θηβαῖοι πείθουσι τοὺς συμπολίτας των νὰ βοηθῆσωσι τοὺς Λοκρούς ὡς ἀδικηθέντας ὑπὸ τῶν Φωκῶν. Οἱ Φωκ. ζητοῦσι παρὰ τῶν Λακ. μετὰ δικαιολογίας βοήθειαν κατὰ τῶν Θηβαίων.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. *ταχὺ ἔπεισαν.* Οἱ δημαγωγοὶ Θηβαῖοι εὐκόλως ἔπεισαν τοὺς συμπολίτας των νὰ βαδίσωσι κατὰ τῶν Φωκῶν, διότι οἱ Θηβαῖοι ἤθελον νὰ εὗρωσιν ἀφορμὴν νὰ βλάψωσιν ὅπως δῆποτε τοὺς μισητοὺς αὐτοῖς Σπαρτιάτας καὶ διότι ἤθελον νὰ βοηθῆσωσι καὶ τοὺς ἀδικηθέντας συμμάχους καὶ φίλους των Λοκρ.—*ἀμφισβητήσιμον ὁμολογουμένην.* ἐν ᾧ οἱ Λοκροὶ εἶχον περιορισθῆ εἰς τὴν διαρπαγὴν μόνον τῆς ἀμφισβητουμένης μεταξὺ ἑαυτῶν καὶ τῶν Φωκ. χώρας (§ 3), οἱ Φωκεῖς διαρπάζουσι καὶ αὐτὴν τὴν ἀναμφισβήτητον Λοκρίδα, ἤτις ἦτο φίλη καὶ σύμμαχος τῶν Θηβαίων. *οἱ Φ. ἤξιουν βοηθεῖν.* Διότι ἦσαν παλαιοὶ καὶ πιστοὶ ὄπαδοὶ τῶν Λακεδ. *ἀμυνόμενοι.* Ἡ δικαιολογία ἦτο ἀναγκαία, διότι ἂν εἶχον αὐτοὶ τὸ ἀδικον δὲν θὰ ἐτύγχανον βοήθειας. Ἀλλὰ μετὰ τῆς ἀμύνης τῶν Φωκ. ὑπάρχει καὶ ἐπίθεσις, διότι οὗτοι ἐξ ἀπ. ἰστίας καὶ ἐκδικήσεως εἰσέβαλον καὶ εἰς τὴν ἀναμφισβήτητον Λοκρίδα.

*Ερωτ. Διατί οί Θηβ. ἐπέσθησαν εὐκόλως νά βοηθήσωσι τοὺς Λοκροὺς ; Ποῦ εἶχον εἰσβάλει οἱ Λοκροὶ καὶ ποῦ οἱ Φωκεῖς ; *Ἐν τίνι δικαίωματι οἱ Φ. ἀξιοῦσι βοήθειαν παρὰ τῶν Λακ. καὶ πῶς δικαιολογοῦσι τὴν οἰτησίαν των ; Οἱ Λοκρ. ἢ οἱ Φωκ ἔχουσι δίκαιον !

ΔΙΔΑΓΜΑ. Φυλάτου ἀπὸ τῶν κακῶν συμβουλῶν καὶ ἀπέχου ἀντεξδικήσεων.
[Ἐλπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης].

§ 5. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἄσμενοι ἀποδέχονται τὴν κατὰ τῶν Θηβαίων πρόκλησιν τῶν Φωκῶν διὰ διαφόρους λόγους (395).

ΛΕΞΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. μέντοι=τῷ ὄντι, φυσικά. ἄσμενοι (ἤδομαι)=εὐχαρίστως, λαμβάνω πρόφασιν=εὐρίσκω ἀφορμὴν, δράττομαι τῆς εὐκαιρίας. ὀργίζομαι=ὀργίζομαι, ἀγανακτῶ, δυσσαρεστοῦμαι. ἀντιλήψεις=ἀμφισβήτησις, ἀντιποιήσις, ἀπαιτήσις. δεκάτη=τὸ δέκατον μέρος (τῶν λαφύρων)—αἰτιῶμαι τινα (ἠτιώμην, ἠτιάθην, ἠτίαμαι)=κατηγορῶ τινα (δ' 25). Τὸ παθ. αἰτίαν ἔχω ὑπὸ τινας. συστρατεύω=συνεκστρατεύω. ἀναμνηστικοίμαι=ἐνθυμοῦμαι, ἀναλογίζομαι. οὐκ εἴω=καλῶ. τεθυμένος ἰδ. δ' 4.—ρίπτω=διασκορπίζω. λογιζομαι (λογοῦμαι, ἐλογισάμην παθ. ἐλογίσθην)=συλλογίζομαι σκέπτομαι, λογαριάζω, λαμβάνω ὑπ' ὄψει μου, θεωρῶ (δ' 2)—καλὸς καιρὸς=κατάλληλος περίστασις, εὐκαιρία. ἐξάγω=ὀδηγῶ (ἔξω). παύω τινά=παύω, τελειώνω (θέτω τέμα εἰς) τινα. ὕβρις=ὕβρις, αὐθάδεια. κρατῶ=ἐπικρατῶ, εἶμαι νικητῆς (α' 26). ἐμπεδῶν=ἐμπόδιον.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. ἄσμενοι, κατηγ. τροπικόν=ἀσμένως. στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Φ.=νά ἐκστρατεύωσιν ἐναντίον τῶν Θ. Πόθεν ἐξαργτάται τὸ ἀπαρέμφ; πάλαι ὀργιζόμενοι αὐτοῖς=διότι πρὸ πολλοῦ ὀργίζοντο (ἦσαν δυσσαρεστημένοι) κατ' αὐτῶν. τῆς τε ἀντιλήψεως... καὶ τοῦ μὴ ἐθέλῃσαι (τοὺς Θηβαίους), γενικαὶ τῆς αἰτίας=καὶ διότι ἀπήτησαν...καὶ...διότι δὲν ἠθέλησαν οἱ Θηβαῖοι (καὶ ἔνεκα τῆς ἀπαιτήσεως... καὶ ἔνεκα τῆς ἀρνήσεως τῶν Θ.). τῆς δεκάτης, γεν. συντακτικῆ εἰς τὸ ἀντιλήψεως...=ἀπήτησαν τὴν δεκάτην τοῦ Ἀπόλ. (τὴν τῷ Ἀπόλ. καθιερωμένην). Τί γενικὴ εἶναι ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος ; ἐν Δεκελείᾳ σύνδεσον τῷ τῆς ἀντιλήψεως, οἱ Θηβ. δηλ. ἤγειραν τὴν ἀπαιτήσιν ταύτην ἐν Δεκελείᾳ. ἀκολουθήσαι ἐκ τοῦ ἐθέλῃσαι. Εἰς ἀμφοτέρω ἐνν. ὑποκ. τοὺς Θηβαίους=νά ἀκολουθήσωσιν (αὐτοὺς δηλ. τοὺς Λακεδ.) οἱ Θηβ. κατὰ τοῦ Πειραιῶς. αὐτοὺς, ἀντικ. τοῦ ἠτιῶντο καὶ ὑποκ. τοῦ πείσαι. Κορινθίους ἀντικεῖμ. τοῦ πείσαι. συστρατεύειν (ἐνν. ὑποκ. τοὺς Κορινθίους) ἐκ τοῦ πείσαι=κατηγόρουν δὲ (οἱ Λακ.) αὐτοὺς (τοὺς Θηβ.) ὅτι ἔπεισαν καὶ τοὺς Κορινθίους νά μὴ συνεκστρατεύωσι μετ' αὐτῶν (τῶν Λακ.) ἐνν. κατὰ τῶν Περσῶν. ὡς οὐκ εἶων καὶ ὡς ἔρριψαν καὶ ὅτι οὐδὲ συνεστράτευσαν.

Αἱ εἰδικ. προτ. εἶναι ἀντικείμενα τοῦ ἀνεμιμησικοτο. ἐνν. δ' εἰς πάσας ὑποκ. οἱ Θηβαῖοι. Τὸ θύειν ἐκ τοῦ οὐκ εἶων, τὸ δὲ Ἀγχιλάφ ἀντικ. τοῦ οὐνεστράτεον—ἐνεθυμοῦντο δὲ (οἱ Λακ.) καὶ ὅτι (οἱ Θηβ.) ἐκόλλουν τὸν Ἀγχιλάφον νὰ θυσιάσῃ ἐν Αὐλίδι καὶ ὅτι διεσκόρπισαν (τότε ἐν Αὐλίδι) ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τὰ θυσιασμένα σφάγια (δ' 4) καὶ ὅτι οὐδὲ ἐξεστράτεον (τότε) μετὰ τοῦ Ἀγχιλ. εἰς τὴν Ἀσίαν. καλὸν καιρὸν εἶναι. Ἐκ τοῦ ἐλογίζοντο—ὅτι ἦτο... τοῦ ἐξάγειν—ἐξαρτάται ἐκ τοῦ καιρὸν—νὰ ἐξάγωσι στρατὸν—νὰ ἐκστρατεύωσι κατ' αὐτῶν (τῶν Θηβ.).—καὶ παῦσαι (δηλ. τοὺς Θηβ.) τῆς εἰς αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Λακ.) ὕβρεως. Τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτάται ἐκ τοῦ καιρὸν—καὶ (οὕτω) νὰ παύσωσιν ἀπὸ τοῦ νὰ ὑβρίζωσιν αὐτούς, ἤτοι νὰ θέσωσι τέρμα εἰς τὴν πρὸς αὐτοὺς ὑβριστικὴν διαγωγὴν (αὐθάδειαν) τῶν Θηβαίων. Τὸ εἰς αὐτούς σημαίνει τὴν ἀναφορὰν. Τὰ τε γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ καιρὸν εἶναι ἐξάγειν. ἔχειν... εἶναι ἐκ τοῦ ἐλογίζοντο—ὅτι εἶχον (ἔβαινον) καλῶς καὶ ὅτι οὐδεὶς ἄλλος πόλ. ἦτο ἐμπόδιον. σφίσειν—αὐτοῖς δηλ. τοῖς Λακεδ. τὰ ἐν Ἀσίᾳ (ἐνν. πράγματα)—αἱ ἐν Μ. Ἀσίᾳ ὑποθέσεις (ἢ κατὰστασις) των. κρατοῦντος Ἀγχιλ.—διότι ὁ Ἀγχιλ. ἐπεκράτει (ἦτο νικητῆς).—[Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε: Πῶς πρόσφασιν ἔλαβον οἱ Λακ.; Διὰ τί οἱ Λακ. ἔλαβον πρόσφασιν στρατεύειν (ἐνεκα τίνος καὶ τίνος δεριζόμενοι οἱ Λακ.); Τί ἠτιῶντο αὐτοὺς οἱ Λακ.; Αὐτοὺς πείσαι καὶ Κορινθίους τί; Τί καὶ τί ἀνεμιμησικοτο οἱ Λακ.; Τί οὐκ εἶων οἱ Λακ. τὸν Ἀγχιλ.; Διὰ τί οἱ Λακ. ἐλογίζοντο καιρὸν εἶναι ἐξάγειν καὶ παῦσαι; Διὰ τί τὰ ἐν Ἀσίᾳ ἔχειν καλῶς;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Πρόφασις ἐκστρατείας τῶν Λακεδ. κατὰ τῶν Θηβαίων. Αἰτίας Λακ. κατὰ Θηβαίων, Ἀναμνήσεις Λακεδ. κατὰ Θηβαίων. Κατάλληλος ἐνκαιρία τιμωρίας τῶν Θηβαίων ὑπὸ τῶν Λακεδ. καὶ αἰτιολογία ταύτης.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. ἄσμενοι. Οἱ Λακεδ. δυσαρέστως ἔβλεπον τὴν ὀσημέραι αὐξανομένην δύναμιν τῶν Θηβαίων καὶ ἐπεθύμουν νὰ ταπεινώσωσιν αὐτούς. τῆς ἀντιλήψεως τῆς δεκάτης. Οἱ Θηβαῖοι περὶ τὰ τέλη τοῦ Πελοποννησ. πολέμου ἀπήτησαν παρὰ τοῦ βασιλέως Ἀγιδος ἐν Δελφείοις μέρος τῶν λαφύρων τοῦ πολέμου προφασιζόμενοι μὲν ὅτι θὰ ἀφιερῶσωσιν αὐτὸ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα πράγματι ὅμως ὑπὲρ ἑαυτῶν. Ἡ ἀπαίτησις αὕτη προεβλήθη πρὶν οἱ Θηβαῖοι προσκλιθῶσι νὰ βαδίσωσι κατὰ τοῦ Πειραιῶς καὶ ἀρνηθῶσι (τῷ 403). Οὐδεὶς ἄλλος σύμμαχος ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ παρὰ τῆς πανισχύρου τότε Σπάρτης λείαν. Διὸ οἱ Σπαρτ. δυσηρεστήθησαν κατὰ τῶν Θηβαίων καὶ ἤδη θέλουσι νὰ τιμωρήσωσιν αὐτούς (α' λόγος δυσάρεσκειας).—ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ ἀκολουθήσαι. Ὁ Ἀνδρόμαχος πορευόμενος μετὰ τοῦ ναυάρχου Λίβυος τῷ 403 κατὰ τῶν ἐν Πειραιεὶ δημοκρατικῶν Ἀθηναίων, τῶν ἐκδιωξάντων τοὺς 30, ἐζήτησε βοήθειαν καὶ παρὰ τῶν Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων. Οὗτοι ὅμως ἠρηγήθησαν προφασισθέντες ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι δὲν παρέβησαν τὴν συνθή-

την (κατωτέρω § 8 καὶ Β' δ' 30). Καὶ διὰ τοῦτο οἱ Σπαρτ. δυσηρεστήθησαν τότε καὶ θέλουσιν ἤδη νὰ τιμωρήσωσι τοὺς Θηβαίους (β' λόγος δυσαιρεσκειᾶς) καὶ Κορινθ. πῆσαι. Οἱ Σπαρτιᾶται ἀποδίδουσι τοῖς Θηβαίοις τὴν μομφὴν ὅτι ἔπεισαν καὶ τοὺς φίλους των καὶ συμμάχους των Κορινθίους ὅπως μὴ ἐκστρατεύωσι καὶ οὗτοι κατὰ τοῦ Πειραιῶς μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν. Καὶ διὰ τὴν ἀντίδρασιν ταύτην θέλουσι νῦν νὰ τιμωρήσωσιν αὐτοὺς (γ' λόγος δυσαιρεσκειᾶς)—*θύειν ἐν Αὐλίδι-διέρριψαν*. Περὶ τῆς μομφῆς ταύτης τῶν Λακ. κατὰ τῶν Θηβ. ἰδὲ δ' 4 (δ' λόγος δυσαιρεσκειᾶς)—*οὐδὲ συνεστράτειον*. Ἐκστρατεύων ὁ Ἀγησίλαος τῷ 396 κατὰ τῆς Ἀσίας ἐκάλεσε σὺν τοῖς ἄλλοις συμμάχοις καὶ τοὺς Θηβαίους ἵνα συνεκστρατεύωσιν. Οὗτοι ὁμως ἠρνήθησαν. Τοῦτο ῥητῶς ἀναφέρει ὁ Πausan. ἐν III. 9 πρβλ. καὶ ἀνωτέρω δ' 3. Διὸ νῦν αἰτιῶνται αὐτοὺς οἱ Λακεδ. (ε' λόγος δυσαιρεσκειᾶς).—*παῦσαι τῆς ὕβρεως*. Οἱ Σπαρτιᾶται τὴν τοιαύτην (διὰ τοὺς εἰρημένους ὃ λόγους) διαγωγὴν τῶν Θηβαίων πρὸς αὐτοὺς ἐθεώρησαν ὡς ἀνόθευτον αὐτῶν, ἣν ἤδη εὐρόντες κατάλληλον εὐκαιρίαν ἀποφασίζουσι νὰ τιμωρήσωσιν. *οὐδένα ἄλλον πόλεμον* Ἀκόμη οἱ Σπαρτ. δὲν γνωρίζουσι τὰς ἐν Ἄργει, ἐν Κορίνθῳ καὶ ἐν Ἀθήναις κατ' αὐτῶν ἐνεργείας (§ 2) καὶ νομίζουσι ὅτι ἔχουσι ἤδη νὰ πολεμήσωσι μόνον κατὰ τῶν Θηβαίων. Πρὸ πάντων δὲ θεωροῦσι πιστοὺς συμμάχους των τοὺς Κορινθίους (πρβλ. καὶ τὸ ἐναυθὰ *πέται καὶ Κορινθίους* καὶ κατωτέρω § 23.)

Ἔρωτ. Πῶς ἤκουσαν οἱ Λακ. τὴν πρόσκλησιν τῶν Φωκίων καὶ διατὶ; Πόσους λόγους ἔχουσι οἱ Λακ. κατὰ τῶν Θηβαίων καὶ τίνας εἶναι οὗτοι; Τί γνωρίζεις περὶ ἐκάστου τῶν λόγων τούτων; Πῶς ἐθεώρησαν οἱ Λακ. τὴν τοιαύτην στάσιν τῶν Θηβαίων ἀπεναντί των; Πῶς ἐθεώρησαν τὴν περίστασιν ταύτην οἱ Λακ. καὶ διὰ τίνας λόγους;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Εἶναι καλὴ ἡ πρὸς τοὺς Θηβαίους διαγωγὴ τῶν ἰσχυρῶν Σπαρτιατῶν; Τιμῆ αὐτοὺς ἢ μνησικακία των; Τί ἐκ τούτων διδασκόμεθα;

Εἰπέ τὸ νόημα τῆς § ταύτης.

§ 6. Οἱ Λακεδ. πέμπουσι τὸν Λύσανδρον εἰς Βοιωτίαν, ὅπου μέλλει νὰ μεταβῇ μετ' ὀλίγον καὶ ὁ Πausanίας (395).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. γινώσκω (γνώμη)=ἔχω γνώμην, κρίνω, φρονῶ, φαίνομ φρουράν ἰδ. β' 23. ἐκπέμπω=ἀποστέλλω (ἔξω)—ἄγω=ὀδηγῶ. πάρεμι=παρερριζομαι, ἐρχομαι. ἐκέῖσε=εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος. ἡγαῦμαι (ἀμεταβ)=ἔχω τὴν ἡγεμονίαν, εἶμαι ἀρχιστράτηγος. συντίθεμαι τινι=συμφωνῶ μετὰ τινος. ῥητὸς (λέγω)=ὀρισμένος. τὰ κελευόμενα=αἱ διαταγαί. ἀφίστημι τινὰ τινος=ἀποστατῶ, ἀπομακρύνω, ἀποσπῶ τινὰ ἀπὸ τινος.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Οὕτω. ὡς εἶδομεν ἐν τῇ προηγουμένη §, ἣς τὸ νόημα συγκεφαλαιοῖ τὸ οὕτω. Οὕτω γινν. τῆς πόλεως=ἐπειδὴ δὲ οὕτως ἔκριεν ἡ πόλις... οἱ ἔφοροι προεκλήρυτον ἐκστρατείαν. τῶν Λακεδ. γενικὴ κτητικὴ εἰς τὸ πόλεως. εἰς Φωκίας=εἰς τὴν χώραν τῶν Φωκίων. ἐκέλευσαν. Τίνα καὶ τί ἐκέλευσαν; παρῆναι (ἐνν. αὐτόν) εἰς Ἄλιάρτον· ἐκ τοῦ ἐκέλευσαν= νὰ εἶναι, νὰ (μεταβῆ καὶ νὰ) παρευρίσκηται εἰς Ἄλ.—ἄγοντα (τὸν Λύσ.)= ὁδηγῶν καὶ αὐτούς...καὶ τοὺς...=μαζὶ μὲ αὐτούς καὶ μὲ τοὺς...Τί μετχ. εἶναι; ὅσπερ ἠγεῖσθαι. Ἡ ἀναφ. πρότασις προσδιορίζει τὸ Πανσανίας=Καὶ ὁ Πανσανίας, ὅστις ἔμελλε νὰ ἔχη τὴν ἀρχιστρατηγίαν (νὰ εἶναι ἀρχιστράτηγος). ἐκέϊσε παρῆσθαι...ἐκ τοῦ συνετίθετο=συνεφώνει δὲ μετὰ τοῦ Λυσάνδρου ὅτι θὰ παρευρίσκηται ἐκεῖ (εἰς Ἄλιάρτον)...καθ' ὥρισμένην ἡμέραν. Ὁ προσδιορισμὸς εἰς ῥητὴν ἡμέραν σημαίνει χρόνον.—ἔχων...=ἄγων...(μαζὶ μὲ) τοὺς Λακεδ. τί μετχ. εἶναι; τὰ τε...κελυόμενα...=καὶ τὰς ἄλλας διαταγὰς ἐξετέλει καὶ...τοὺς Ὀρχ. ἀπέσπασεν ἀπὸ τῶν Θηβ.—[Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε : Διὰ τί οἱ ἔφ. ἔφαινον φρουρὰν καὶ Λύσ. ἐξέπεμψαν καὶ ἐκέλευσαν;... Τί ἐκέλευσαν οἱ ἔφοροι; Πῶς παρῆναι τὸν Λύσ. εἰς Ἄλιάρτον; Ποῖος Πανσανίας συνετίθετο; Τί συνετίθετο ὁ Πανσαν; Πῶς παρῆσθαι ὁ Πανσαν;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Κήρυξις πολέμου ὑπὸ τῶν Λακεδ. κατὰ τῶν Θηβ. Ἀποστολὴ Λυσάνδρου εἰς Φωκίδα καὶ διαταγὴ πρὸς αὐτὸν ὅπως μεταβῆ εἰς Ἄλιάρτον. Συμφωνία τοῦ Πανσανίου (μετὰ τοῦ Λυσ.) ὅτι θὰ παρευρεθῆ καὶ οὗτος εἰς Ἄλιάρτον. Ὁ Λύσ. ἐκτελεῖ τὴν διαταγὴν τῶν ἐφόρων καὶ ἀποσπᾷ ἀπὸ τῶν Θηβαίων καὶ τοὺς Ὀρχομενίους.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. τῆς πόλεως. Τὰς περὶ πολέμου ἢ εἰρήνης ἀποφάσεις ἐλάμβανεν ἐν Σπάρτῃ ἡ ἀπέλλα (β' 23) καὶ ἐξετέλουν οἱ ἔφοροι. Ἄλλ' ἐν ταῦθα εἶπε γενικῶς ἡ πόλις, ὅπερ ταυτόν. ἔφαινον φρουρὰν. Περὶ τοῦ πράγματος ἰδὲ β' 23. Λύσανδρον. Οὗτος κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 395 ἐπανελθὼν ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας (δ' 20) διατρίβει ἐπὶ 6 ἡδὴ μῆνας ἐν Σπάρτῃ φέρων βαρῆος τὴν γενομένην αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου προσβολήν. Διὸ ἰδρύσας πολυἀριθμον ἑταιρείαν ὁμοφρονούντων (Πλουτάρχου Ἀγησίλ. 20) ἐργάζεται ὅπως ἀφαιρέσῃ ἐκ τῶν δύο βασιλικῶν γενῶν τὸ προνόμιον τῆς κληρονομικότητος τῆς βασιλείας καὶ καταστήσῃ αὐτὴν αἰρετὴν μεταξὺ πάντων τῶν Ἑρακλειδῶν, ἐν οἷς ἦτο καὶ αὐτός. Πρὸς τοῦτο ἐθεώρησε κατάλληλον εὐκαιρίαν τὸν κατὰ Θηβαίων πόλεμον, δι' οὗ θὰ ἐνισχύετο δοξαζόμενος ἅμα δὲ θὰ ἐτιμῶρει καὶ τοὺς Θηβαίους, διότι οὗτοι ἄλλοτε ἐτόλμησαν νὰ ψέξωσιν αὐτὸν ἐπὶ κατοχῇ συμπάσης τῆς πολεμικῆς λείας καὶ νὰ ματαιώσωσι τὴν κατὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπιχειρηθεῖσαν ἐπίθεσίν του (β' δ' 1-2)—Οἰρατοί. Οἱ κάτοικοι τῆς περὶ τὸ ὄρος Οὔτην χώρας. Ποῦ κεῖται ἡ Οὔτη; Ἡρακλεῶται. Οἱ κάτοικοι τῆς ἐν Τραχινίᾳ (τῆς Θεσσαλικῆς Φθιώτιδος) Ἡρακλείας, ἣτις

ἐκτίσθη μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς παλαιᾶς πρωτεύουσας Τραχίνος. **Μαλιεῖς** (ὁ Μαλιεύς, τοὺς Μαλιέας=ᾶς). Οἱ κάτοικοι τῆς περὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον (Θεσσαλικῆς) χώρας, ἧτις ἐκαλεῖτο *Μαλις* ἢ *Μηλις*. **Αἰνιᾶνες**. Ἀρχαῖος Θεσσαλικὸς λαὸς κατοικῶν κατ' ἀρχὰς μὲν περὶ τὴν Ὀσσαν, ἔπειτα δὲ μεταξὺ Οἰτης καὶ Ὀρθρου, παρὰ τὸν Σπερχεῖον ποταμὸν. Τούτων πρωτεύουσα ὑπῆρξεν ἡ Ὑπάτη. Οἱ μνημονευθέντες τέσσαρες λαοὶ ἦσαν κατ' ἀνάγκην σύμμαχοι τῶν Λακεδ. διότι εἶχεν ἐγκατασταθῆ ἐκεῖ Λακωνικὴ φρουρὰ ὑπὸ ἀρμοστήν. **Ἀλιάρτος**. Ἀρχαία ὄχυρὰ πόλις τῆς Βοιωτίας πρὸς Ν. τῆς Κοπαίδος καὶ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Ἐλικῶνος, ὀνομαστὴ διὰ τὴν παρ' αὐτὴν (ἐνταῦθα) μάχην καὶ τὸν θάνατον τοῦ Λυσάνδρου. Αὕτη κατεστράφη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τῷ 171 π. Χ. ὡς μακεδονίζουσα. Σήμερον ἐπὶ τῶν ἐρείπων αὐτῆς κεῖται τὸ χωριὸν *Μάρι*. **ἐκεῖσε καὶ Πausανίας**. Ὁ μὲν Λύσανδρος θὰ ἐπῆρχετο ἀπὸ βορρᾶ, ὁ δὲ Πausανίας ἀπὸ νότου ἵνα συγχρόνως ἐκατέρωθεν προσβληθῶσιν οἱ Θηβαῖοι. Ὁ Λύσ. ἦτο στρατηγὸς ὁ δὲ Πausανίας βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ἐκ τοῦ γένους τῶν Εὐρυσθενιδῶν (γ' β)—**ἤγετοσθαι**. Τὴν ἀνωτάτην ἀρχηγίαν δλου τοῦ στρατοῦ [καὶ τοῦ ὑπὸ τὸν Λύσανδρον] εἶχεν ὁ Πausανίας ὡς βασιλεὺς. **εἰς ῤητὴν ἡμέραν**. Ἡ ἡμέρα τῆς ἐν Ἀλιάρτῳ συναντήσεως τοῦ Λυσάνδρου καὶ Πausαν. ὠρίσθη λαμβανομένην ὑπ' ὄψει τῶν κινήσεων ἐκατέρωθεν καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο ἦτο δυνατόν. Πρβλ. καὶ § 17 καὶ 25 — **Ὀρχομένοι** οἱ κάτοικοι τοῦ Ὀρχομενοῦ, ἀρχαιοτάτης μητροπόλεως τῶν Βοιωτῶν εἶτα δ' ἐπισήμου εὐθὺς μετὰ τὰς Θήβας πόλεως τῆς Βοιωτικῆς συμπολιτείας. Ἐν Ὀρχομενῷ ἐπεκράτουσαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἀριστοκρατικοί, διὸ γῶν εὐκόλως καὶ σχεδὸν ἐκονοσίως κατὰ Πλούταρχον (Λύσ. 28) ἡ πόλις προσχωρεῖ τοῖς Λακεδ. ἐξ ἀντιζηλίας πρὸς τοὺς ἐν Θήβαις ἰσχυροὺς δημοκρατικούς.

Ἔρωτ. *Τί ἐπραξαν οἱ Λακεδ. προσκληθέντες ὑπὸ τῶν Φωκῶν καὶ διατί; Τίς ἐκήρυξε τὸν πόλεμον ἐν Σπάρτῃ καὶ τί προσηπίτετο; Ἐλαβεν ἐνεργὸν μέρος ὁ Λύσ. εἰς τὸν κατὰ Θηβαίων πόλεμον καὶ διατί; Τίνας ἀφορμὰς εἶχε κατὰ τῶν Θηβαίων; Τί ἦσαν οἱ Οἰταῖοι, Ἡρακλεᾶται, Μαλιεῖς καὶ Αἰνιᾶνες; Τί γνωρίζεις περὶ Ἀλιάρτου; Πόσοι καὶ τίνας ἐστάλησαν κατὰ τῶν Θηβαίων καὶ ἀπὸ ποίων διενθύνσεων; Τίς ἐλάβε τὴν ἀρχιστρατηγίαν; Ποῖον μέρος ὠρίσθη πρὸς συνάντησιν τῶν στρατευμάτων τῶν Λακ; Τί κατώρθωσεν ὁ Λύσανδρος Τί ἦτο ὁ Ὀρχομενός;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Τί διδασκόμεθα ἐκ τῶν σχεδίων τοῦ Λυσάνδρου καὶ τί ἐκ τῆς διαγωγῆς τῶν Ὀρχομενίων; [Ἐμπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης.]

§ 7. Πρετομακία Πausανίου κατὰ Θηβαίων καὶ ἀποστολὴ
Θηβαίων πρέσβειων εἰς Ἀθήνας (395).

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. τὰ διαβατήρια (ἐνν. ἱερὰ)=αἱ πρὸς ἔξοδον θυσίαι.

(δ' 3)—**τὰ διαβατήρια γίνονται** (ένν. καλά)=ἀποβαίνουσιν αἴσια (α' 17)—**καθέζομαι**=κάθημαι, χρονοτριβῶ, καθυστερῶ. **Ξεναγός** (ξένος—ἄγω)=ὁ ἄρχων (ὁδηγός) ξένων μισθοφορικῶν στρατευμάτων. **διαπέμπω**=ἀποστέλλω εἰς διάφορα (=διά) μέρη δ' 3 πρβλ. β' 24 **διαπρεσβεύομαι**. **περιοικίδες** (πόλις) ἰδ. β' 23. **τοιαῦτα**=τοιαῦτα, τὰ ἐξῆς περίτου.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. ἐπει ἐγένετο=ἀφ' οὗ ἀπέβησαν... αὐτῷ, δοτ. (προσωπ. εἰς τὸ ἐγένοντο) χαριστική=εἰς αὐτόν. **καθεζόμενος**. τροπ. μετγ. ἐκ τῶν **περιοικίδων**=τοὺς ἐκ τῶν περιοικ. πόλεων τῆς Λακωνικῆς προερχομένους στρατιώτας. Ἐπει γε μὴν=ὅτε δέ. **ὅτι ἐμβαλοῦεν**=ὅτι θὰ εἰσβάλωσι. Τίνος χρόνου εἶναι; **ἐπεμψαν** ένν. οἱ Θηβαῖοι. Ἄθῆναζε=εἰς Ἀθήνας. **λέγοντες**=οἱ (πρέσβεις) ἔλεγον, ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου *εἰροῦντες*=ἵνα εἴπωσιν.—[**Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὧδε: Πότε ὁ Πανσανίας διέπεμπε καὶ περιέμμε; Πῶς ὁ Πανσ. διέπεμπε καὶ περιέμμε; Πότε οἱ Θηβ. ἐπεμψαν πρέσβεις; Τί ἐγένετο δῆλον τοῖς Θηβαίοις; Ποίους πρέσβεις ἐπεμψαν;**]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. ὁ Πανσανίας ἐκ Τεγέας πέμπει τῆδε κάκεισε τοὺς ξεναγοὺς πρὸς στρατολογίαν καὶ ἀναμένει τὰ τῶν περιοικίδων στρατεύματα. Ἀποστολὴ πρέσβων Θηβαίων εἰς Ἀθήνας περὶ βοηθείας.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. **τὰ διαβατήρια ἐγένετο.** Περὶ τοῦ πράγματος ἰδ. δ' 3—**καθεζόμενος.** Τοῦτο λέγεται μετὰ τινος εἰρωνείας ὡς πρὸς τὸν βασιλέα, διότι ἐν ᾧ ἦτο ἀνάγκη νὰ σπεύσῃ εἰς Ἀλίαρτον κατὰ τὴν συμφωνίαν του καὶ νὰ παρευρεθῆ ἐκεῖ τὴν ῥητὴν ἡμέραν (§ 6) αὐτὸς ἐκάθητο ἐν Τεγέᾳ καὶ ἐστρατολόγει ἀμελῶς. Ἡ βραδύτης αὕτη ἦτο ἴσως ἀναγκαία, διότι οἱ σύμμαχοι ἐβράδυναν νὰ προσέλθωσιν ἐξ ἀπροθυμίας, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν §§ 23 καὶ 24. οἱ δὲ Κορινθιοὶ οὐδόλως προσῆλθον, ὅπερ ἀπειθάρρουν πάντας. **Τεγέα.** Αὕτη ἦτο σπουδαία πόλις τῆς Ἀρκαδίας πρὸς τὰ σύνορα τῆς Λακωνικῆς, ἀντίξηλος τῆς Μαντινείας. Εἶχε ναοὺς τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Πανός. **Ξεναγούς.** Οὗτοι οὐ μόνον παρελάμβανον τὰ ἐπικουρικά τῶν συμμάχων στρατεύματα καὶ ὠδήγουν αὐτὰ πρὸς τὸν στρατηγὸν τῶν Λακεδ. ἀλλὰ καὶ ἠγεμόνες τούτων παρέμενον μετὰ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον (Ε' α 33. β' 7—Θουκ. β' 75)—**δῆλον-ἐπεμψαν.** οἱ Θηβαῖοι ἐπιτυχόντες τοῦ σκοποῦ αὐτῶν, ἵνα δηλ. οἱ Λακ. ἀρχίσωσι πρῶτοι τὸν πόλεμον (§ 3) ἔπεμψαν πρέσβεις εἰς Ἀθήνας ἀφ' οὗ πρῶτον ἐβεβαιώθησαν ὅτι ὠρισμένως θὰ προσβληθῶσιν ὑπὸ τῶν Λακεδ. πρὶν ὅμως εἶτι κληρυθῆ κατ' αὐτῶν ὁ πόλεμος (περὶ τὰ τέλη τοῦ θέρους τοῦ 395). Ἀπέστειλαν δὲ πιθανῶς τὸν Ἀνδροκλείδαν καὶ Ἰσμηνίαν (§ 1.)

***Ερωτ.** *Τί πρῶτον ἐπρατε πάντοτε ὁ ἐκστρατεύων βασιλεὺς; Τί ἐπραξεν ὁ Πανσαν. μετὰ τὴν θυσίαν; Ἐπραξε καλῶς χρονοτριβήσας ἐν Τεγέᾳ καὶ πῶς δικαιολογεῖται; Τί ἦτο ἡ Τεγέα; Τί ἦσαν οἱ ξεναγοί; Πότε οἱ Θηβαῖοι ἐστειλαν πρέσβεις εἰς Ἀθήνας καὶ τίνας;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. Τί διδασκόμεθα ἐκ τοῦ μαθήματος τούτου; [*Εἰπὲ τὸ νόημα*].

§ 1-8. Α' Μεθοδικὴ ἐνότης. Ὑποκίνησις τοῦ Βοιωτικοῦ πολέμου καὶ προκαταρκτικὰ μέτρα (395).

Εἰπὲ τὸ νόημα ὅλης τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνότητος.

§ 8. Ἄδικος ἡ κατὰ τῶν Θηβαίων μομφὴ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀξίωσις τῶν Θηβαίων.

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. μέμφομαι τινα = ἀποδίδω τινὶ μομφήν, κατηγοροῦ τινα. ἡ πόλις = οἱ πολῖται. ψηφίζομαι = ἀποφασίζω. πρβλ. καὶ ψηφίζω. χαλεπός = κακός, ὀλέθριος. κατάλυσις = κατάπαυσις, τέλος. παρακαλῶ = προσκαλῶ. ἀποψηφίζομαι = ἀπορρίπτω διὰ τῆς ψήφου μου, ἀποδοκιμάζω, ἀρνοῦμαι νά... οὐχ ἤκιστα = μάλιστα.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Ἐν τῇ κλητικῇ ταύτῃ προσφωνήσῃ τὸ κύριον ὄνομα εἶναι ἐπιθετ. προσδιορισμ. τοῦ προσηγορικοῦ. ἔ μέμψεσθε. Ἡ ἀναφ. πρότασις προσδιορίζει τὴν κυρίαν οὐκ ὀρθῶς μέμψεσθε καὶ εἶναι οἰστούχον ἀντικείμεν. αὐτῆς = οὐκ ὀρθῶς μέμψεσθε τὰς μομφὰς ἕως μέμψεσθε. ἡμῖν ἀντικ. τοῦ μέμψεσθε. ὡς ψηφισαμένων... ἐνν. ὡς ὑποκείμεν. τὸ ἡμῶν. Ἀντὶ τῆς γενικῆς ἀπολύτου κανονικώτερον θὰ ἦτο δοτ. ψηφισαμένοις ἵνα συμφωνῇ τῷ ἡμῖν. Ἡ μετφ. αἰτιολογεῖ τὸ ἄ μέμψεσθε = αἱ μομφαὶ ἕως ἀποδίδετε ἡμῖν ὅτι δῆθεν ἀπεφασίσαμεν... δὲν εἶναι ὀρθαί, ἦτοι δὲν ἔχετε δίκαιον νά μᾶς μέμψεσθε ὅτι δῆθεν ἐψηφίσαμεν ὀλέθρια περὶ ὑμῶν. ἐν τῇ καταλύσει τοῦ πολ. χρονικῶς = κατὰ τὴν ἀποπεράτωσιν (λήξιν) τοῦ (Πελοπον.) πολέμου. οὐ γὰρ, αἰτιολογεῖ τὸ οὐκ ὀρθῶς μέμψεσθε. ἡ πόλις. τίς πόλις; ἐκεῖνα δηλ. ποῖα; εἶπεν ἐνν. ἐκεῖνα = προέτεινεν αὐτά (ἃ μέμψεσθε ἡμῖν) — ὅς ἔτυχε. Τί προσδιορίζει ἡ ἀναφ. πρότασις; καθήμενος, ἐκ τοῦ ἔτυχε = ἔτυχε νά παραισθηται. ἐν τοῖς συμμάχοις = ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (τῷ συνεδρίῳ) τῶν συμμάχων (τῆς Σπάρτης). — ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ ἐνν. εἶναι = νά πορευθῶμεν κατὰ τῷ Πειραιῶς, ἀπεψηφίσατο μὴ συστρατεύειν, Τὸ μὴ ἐτέθη πλεοναστικῶς (γ' 22) ἕνεκα τῆς ἐν τῷ ἀπεψηφίσατο ἀρνήσεως = ἡ πόλις ἀρνηθεῖσα ἐψηφίσε νά μὴ συνεκστρατεύσῃ, ἦτοι ἀπεδοκίμασε τὸ νά συνεκστρ. (οἱ Θηβαῖοι) μετ' αὐτῶν (τῶν ἄλλων συμμ. τῆς Σπάρτης κατὰ τοῦ Πειραιῶς). αὐτοῖς δηλ. τίσιν; Ἡ δοτ. ἕνεκα τῆς προθέσεως τοῦ συστρατεύειν. δι' ὑμᾶς οὐχ ἤκιστα = ἰδίως ἕξ αἰτίας ὑμῶν, δηλ. τίνων; Τί σημαίνει ὁ προσδιορισμός; ὀργιζομένων ἡμῖν τῶν Λακ. = ἐπειδὴ οἱ Λακ. ὀργίζονται καθ' ἡμῶν, δηλ. τίνων; Τί εἶναι τὸ ἡμῖν εἰς τὸ ὀργιζομένων; δίκαιον εἶναι, ἐκ τοῦ νομιζόμεν = ὅτι εἶναι δίκαιον. βοηεῖν ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου δίκαιον εἶναι τὸ δὲ ὑμᾶς ὑποκ. τοῦ

βοηθεῖν. Διατί κατ' αἰτιατ. ; Ποῖον τὸ ἀντικ. τοῦ βοηθεῖν ; τῇ πόλει ἡμῶν δηλ. τίνι πόλει ; — [Συμπληρωσον τὰς προτ. Ὡδε : Τί οὐκ ὀρθῶς μέμφεσθε ; Διατί μέμφεσθε ἡμῖν ; Διατί οὐκ ὀρθῶς μέμφεσθε ; Ποῖος εἰς ἀνήρ εἶπεν ἐκεῖνα ; Πότε ἡ πόλις ἀπερηφάιστο.. ; Διατί νομίζομεν δίκαιον εἶναι βοηθεῖν ὑμᾶς τῇ πόλει ;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἄδικος ἡ μομφὴ τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Θηβ. ὡς δῆθεν ἐχθρῶν των. Τὰ κατὰ τῶν Ἀθηναίων προέτεινεν οὐχί ἡ πόλις τῶν Θηβῶν ἀλλ' εἰς μόνον Βοιωτὸς. Οἱ Θηβαῖοι ἠρνήθησαν νὰ βαδίσωσι κατὰ τοῦ Πειραιῶς. Δίκαιον εἶναι οἱ Ἀθ. νὰ βοηθήσωσι τοὺς Θηβ.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. ὡς ψηφισαμένων χαλεπά. Ἐν ἔτει 404 γενομένης ἐν Σπάρτῃ ἐκκλησίας τῶν συμμάχων οἱ Θηβαῖοι καὶ οἱ Κορινθιοὶ προέτειναν τὴν καταστροφὴν τῶν Ἀθηνῶν (Β' β' 19 ἀντέλεγον... μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναίους ἀλλ' ἐξαιρεῖν. Πρβλ. καὶ Ἰσοκρ. Πλαταικ. ιγ' 31). ἐν τῇ καταλύσει τοῦ πολέμου. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ Πελοπον. πολέμου, ὅτε συνήλθεν ἐν Σπάρτῃ ἡ εἰρημένη ἐκκλησία (συνέδριον) ἵνα κρίνῃ περὶ τῆς τύχης τῶν Ἀθηνῶν. οὐ... ἡ πόλις, ἀλλ' εἰς ἀνὴρ. οἱ Θηβ. ἀρνοῦνται ὅτι προέτειναν τὴν εἰρημένην ἀνωτέρω καταστροφὴν τῶν Ἀθηνῶν ἐν τῷ ἐν Σπάρτῃ συνεδρίῳ τῶν συμμάχων ἰσχυρίζομενοι ὅτι μόνον εἰς Βοιωτὸς ὁ Ἐριάνθης ἢ Ἐριάνθος τυχαίως παρευρεθείς τότε ἐν τῷ συνεδρίῳ προέτεινε τοῦτο. Ἦτο δ' ἡ πρότασις αὕτη κατὰ τὸν Πλούταρχον ἢ μὲν πόλις τῶν Ἀθηνῶν νὰ κατασκαφῇ ἢ δὲ χώρα ἐρημιωθεῖσα νὰ χρησιμεύῃ ὡς βοσκή προβάτων. (Πλουτ. Λύσανδρ. καὶ Ἰσοκρ. Πλατ. 31). — ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ. Ὅτε οἱ Λακεδ. μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τῶν 30 ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν (τῷ 403) ἤθελον νὰ βοηθήσωσι τοὺς ἐν Ἀθήναις δέκα καὶ τοὺς ὀπαδοὺς των κατὰ τοῦ Θρασυβούλου καὶ τῶν ὀπαδῶν του πρβλ. καὶ § 5 καὶ 9. — δι' ὑμᾶς ὀργιζομένων. Ἐδικαιολογήθησαν μὲν οἱ Θηβαῖοι μὴ δεχθέντες νὰ βαδίσωσι κατὰ τοῦ Πειραιῶς (§ 5 καὶ Β' δ' 30) καὶ εὐεργετήσαντες οὕτω τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ' ὅμως ὁ Λύσανδρος διὰ τοῦτο ἐμίσησεν αὐτοὺς ἔτι μᾶλλον ὡς κυρίως αἰτίους τῆς ἀποτυχίας του ἐν Πειραιεῖ. Ὡστε αἰτίοι τῆς ὀργῆς τῶν Λακεδ. κατὰ τῶν Θηβαίων ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι. **δίκαιον εἶναι.** Οἱ Θηβ. ζητοῦσιν ὡς ἀντάλλαγμα τῆς εἰρημένης εὐεργεσίας των τὴν παρὰ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν. Θὰ ἠδύναντο ὅμως πολὺ δικαιοτέρον νὰ προβάλωσι καὶ ἄλλον λόγον ὡσαύτως σπουδαῖον, τὸ ὅτι ἐδέχθησαν ἐν Θήβαις καὶ ὑπεστήριξαν τοὺς ὑπὸ τῶν 30 ἐκδιωχθέντας δημοκρατικοὺς (Β' δ' 1), ὅπερ ὡσαύτως εἶχε κινήσει τὸ μίσος τοῦ Λασάνδρου κατὰ τῶν Θηβ. (Πλουτ. Λύσ. 27) καὶ διὸ ὡσαύτως νῦν οὗτος ἐκήρυξε κατ' αὐτῶν τὸν πόλεμον.

Ἐρωτ. Τί εἶχον προτείνει οἱ Θηβαῖοι κατὰ τῶν Ἀθηναίων ποῦ καὶ πότε ; Πῶς ἤδη δικαιολογοῦνται οἱ Θηβ. διὰ τοῦτο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ; Πότε οἱ

Θηβ. ἠγορήθησαν γὰ βαδίωσι κατὰ τοῦ Πειραιῶς ; Τίνα εὐεργεσίαν προβάλλουσιν οἱ Θηβ. νῦν καὶ τίνα ἡδύναντο πρὸς ταύτην γὰ προβάλλωσιν ; Ἐνεκα τίγων οἱ Λακ. εἶναι ἐξωρισμένοι κατὰ τῶν Θηβαίων καὶ τί ὀφείλουσι διὰ τὸ ὕτο γὰ πράξωσιν οἱ Ἀθηναῖοι ;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ὅτι σπείρης θὰ θερίσης. Τί μᾶς διδάσκει ἡ δικαία ἀξιῶσις τῶν Θηβαίων ;
[Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης].

§ 9. Ἰδιαιτέρα ἀξιῶσις τῶν Θηβαίων κατὰ τῶν ἀριστοκρατικῶν Ἀθηναίων.

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. καθίστημι τινα εἰς ὀλιγαρχίαν=κατατάσσω, ἐμβάλλω τινα εἰς ὀλιγαρχίαν=καθιστῶ τινα ὀλιγαρχικόν. καθίστημι τινα εἰς ἔχθραν τῷ δήμῳ=ἐμβάλλω τινα εἰς ἔχθραν πρὸς τοὺς δημοκρατικούς=καθιστῶ τινα ἔχθρον τῶν δημοκρατικῶν. το πλῆθος=ὁ λαός, οἱ δημοκρατικοί. τὸ ἐπὶ τινι εἶναι=ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τινος. ἀπόλλυμι τινα (ἀπόλωλα ἐγὼ)=καταστρέφω τινά. ὁ δῆμος=τὸ πλῆθος (ἀνωτέρω).

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. πολὺ ἔτι. ἐπιτείνει τὸ μάλλον=πολὺ δὲ ἀκόμη περισσότερο. ὅσοι...ἐγένεσθε=ὅσοι ὑπῆρξατε. τῶν ἐν ἄστει=ἐκ τῶν ἐν τῷ ἄστει (μεινάντων) δηλ. ἐκ τῶν ὀλιγαρχικῶν. εἶναι, ἐκ τοῦ ἀξιούμεν ἔνν. ὑποκείμε. τὸ ὑμᾶς (ὅσοι τῶν ἐν ἄστει ἐγένεσθε)=ἀξιούμεν ἵνα σεῖς, ὅσοι ὑπῆρξατε ὀλιγαρχικοί, βαδίσητε προθ. ἐναντίον τῶν Λακ. Κανονικώτερον θὰ ἦτο : ἀξιούμεν τοὺς γενομένους ἐν τῷ ἄστει...εἶναι=ἀξιούμεν ἵνα οἱ ὑπάρξαντες ὀλιγ. ...πορευθῶσι κατὰ τῶν Λακ. ἐκεῖνοι δηλ. οἱ Λακεδ. κατασπῆσαντες...=ἄφ' οὗ σᾶς κατέστησαν (ἐκαμαν) ὀλιγαρχικούς καὶ ἐχθρούς τῶν δημοκρατικῶν. Ἡ μετγ. ἐννοεῖται καὶ εἰς τὸ εἰς ἔχθραν τῷ δήμῳ. ἀφικόμενοι ἐναντιωματικῆ=εἰ καὶ ἀρίζοντο. Διατί δὲν συνδέεται τῇ κατασπῆσαντες ; πολλῆς δυνάμει, δοτ. τῆς συνοδείας (τροπικῆ)=μετὰ πολ. δυνάμει (στρατιωτικῆς). ὡς ὑμῶν σύμμαχοι (ἐνν. ὄντες)=ὡς δῆθεν σύμμαχοι ὑμῶν (δηλ. τῶν ἐν ἄστει ὀλιγαρχικῶν), προφασίζόμενοι ὅτι ἦσαν σύμμαχοί σας. Ἡ δοτ. εἶναι συντακτικῆ εἰς τὸ σύμμαχοι. ὥστε...ἀπολώλατε. πραγματικὸν συμπέρασμα=ὥστε...ἔχετε κατασπῆσθαι. τὸ ἐπ' ἐκεῖνοι εἶναι. Αἰτιατικῆ τοῦ κατὰ τι.=Καθ' ὅσον ἐξηρητάτο ἄτ' ἐκείνων. Περὶ τοῦ ἀπολύτως τιθεμένου ἀταρσεφάτου ἰδὲ Συντακτικόν. ὁ δὲ δῆμος...=σᾶς ἔσωσαν ὅμως οἱ δημοκρατικοὶ αὐτοὶ ἐδῶ καὶ οὕτως οὐκ ἀπολώλατε, ὅθεν κανονικώτερον θὰ ἦτο τὸ εἰμὴ ὁ δῆμος ἔσωσεν.=ἐάν οἱ δημοκρατικοὶ δὲν σᾶς ἔσωζον ἠθέλατε ἀπολεσθῆ.—[Συμπλήρωσον τὰς προτ. ὡς : Τί ἀξιούμεν ; Διατί ἀξιούμεν προθύμως εἶναι ; Πότε ἐκεῖνοι παρέδωσαν ὑμᾶς ; Ἐκεῖνοι παρέδωσαν ὑμᾶς ἂν καὶ συνέβη τί ; Ἐκεῖνοι παρέδωσαν ὑμᾶς οὕτως ὥστε ποῖον εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἀξιώσις Θηβαίων πρέσβειων ἰδίᾳ παρὰ τῶν ἀριστοκρατ. Ἀθηναίων ἵνα κηρυχθῶσι κατὰ τῶν Λακεδ. Λόγος τῆς ἀξιώσεως ταύτης ὅτι οἱ Λακ. παρέδωκαν τοὺς ἀριστοκρ. Ἀθηναίους εἰς τοὺς δημοκρ. Συμπέρασμα τῆς ἀξιώσεως τῶν Θηβαίων πρέσβειων ὅτι οἱ Λακ. ἔβλαψαν τοὺς ἀριστοκρατ. Ἀθηναίους.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. ὅσοι τῶν ἐν ἄστει ἐγένεσθε. Οὗτοι εἶναι οἱ ἐν Ἀθήναις ὀλιγαρχικοὶ οἱ ἐκλεχθέντες πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν εἰς Ἐλευσίνα ἐκδιωχθέντων 30, ἦτοι οἱ 10 ἄνδρες (Β' δ' 23) καὶ οἱ ὁμόφρονες τρισχίλιοι (Β' γ' 18), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἐν Πειραιεῖ περὶ τὸν Θρασύβουλον δημοκρατικούς. **καταστήσαντες—τῷ δήμῳ.** Εἰ καὶ οἱ Λακ. τῷ 404 οὐχὶ ἀποτόμως, ἀλλὰ ὀλίγον κατ' ὀλίγον διὰ τῶν 30 ἐπέβαλον τοῖς Ἀθηναίοις τὸ ἀριστοκρατικὸν πολίτευμα, ὁμως ἐπίτηδες ἐνταῦθα ὁ Θηβαῖος ῥήτωρ διατυποῖ οὕτω τὸ πρᾶγμα ἵνα φανῇ ἀριδιήλως ἢ μὲν τῶν Ἀθηναίων ἀριστοκρατικῶν διαγωγῇ ἤττον δυσμενῆς, ἢ δὲ τῶν Σπαρτιατῶν δυσμενεστάτη (πρβλ. καὶ Β' γ' 2), ὅπερ συνῆδε τῷ σκοπῷ αὐτοῦ ἐπιθυμοῦντος νὰ διεγείρῃ μῖσος κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν. ὡς ὑμῖν (τοῖς ἐν ἄστει ὀλιγαρχικοῖς) **σύμμαχοι.** Ὁ Θηβαῖος ῥήτωρ θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ Πανσανίας, ὁ Λύς. καὶ ὁ Λίβυς ἦλθον εἰς Πειραιᾶ (Β' δ' 28—30) λόγῳ μὲν ὑπὲρ τῶν τυράννων καὶ τῶν μετ' αὐτῶν συμπραττόντων τότε ἐν ἄστει ὀλιγαρχικῶν, πρᾶγματι ὁμως ὅπως παραδώσωσι τοὺς ἐν ἄστει ὀλιγαρχικοὺς Ἀθηναίους εἰς τοὺς ἐχθρούς των δημοκρατικούς πρὸς ἀλληλοσπαραγμὸν. Πρβλ. καὶ Πλουτ. Λύς. 21. "Ὅθεν οἱ Σπαρτιάται πρέπει νὰ εἶναι μισητοὶ εἰς τοὺς Ἀθηναίους, παρέδωσαν ὑμᾶς (τοὺς ἐν ἄστει ὀλιγαρχικοὺς) **τῷ πλήθει.** ὁ Θρασύβουλος ἐν Β' δ' 41 χαρακτηρίζειν τοῦτο λέγει «ὡσπερ τοὺς δάκνοντας κύνας κλοιῶ (μὲ χαλκῶν) δήσαντες παραδιδόασιν, οὕτω κάκεινοι (οἱ Σπαρτ.) ὑμᾶς παραδόντες τῷ ἡδικημένῳ τούτῳ δήμῳ οἴχονται ἀπιόντες...» **Ὁ δῆμος ἔσωσεν ὑμᾶς.** Εἰς τὴν σύνεσιν καὶ γενναίω φροσύνῃν τοῦ Θρασυβούλου καὶ τῶν δημοκρατικῶν ὁπαδῶν του ὀφείλεται ἡ σωτηρία τῶν ἐν Ἀθήναις ὀλιγαρχικῶν μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀποχώρησιν τῶν Λακεδ. (εἰς ἣν συνετέλεσε καὶ ὁ Πανσανίας ἐξ ἀντιξήλιας πρὸς τὸν Λύσανδρον). Τῇ προτάσει τοῦ Θρασυβούλου τότε ἡ ἐκκλησία ἐψήφισεν ἀμνηστίαν πλήρη καὶ ἐπὶ πληθ. ἢ συνδιαλλαγὴ μεταξὺ δημοκρ. καὶ ἀριστοκρ. (Β' δ' 40—τέλους). Διὰ τῶν εἰρημένων ἐν τῇ § ταύτῃ οἱ Θηβαῖοι ἀπέδειξαν ὅτι καὶ οἱ ἀριστοκρατ. Ἀθηναῖοι πρέπει νὰ μισῶσι τοὺς Λακεδ. ὡς θανασίμους ἐχθρούς των καὶ ἄρα νὰ συμμετάσχωσι τοῦ κατ' αὐτῶν πολέμου.

Ἔρωτ. *Τίνες ἀνέλαβον τὴν ἀρχὴν ἐν Ἀθήναις μετὰ τὴν εἰς Ἐλευσίνα ἐκδίωξιν τῶν 30; Τί ζητοῦσιν οἱ Θηβαῖοι νῦν παρὰ τῶν ἀριστοκρατικῶν Ἀθηναίων καὶ διατί; Πρὸς τίνα σκοπὸν κυρίως ὁ Λύσαν. κ.λ.π. εἶχον ἔλθει εἰς Πειραιᾶ καὶ τίνα κίνδυνον διέτρεξαν ἐκ τούτου οἱ ἀριστοκρατικοὶ Ἀθηναῖοι; Τίς*

ἔσωσε τότε τοὺς ὀλιγαρχικοὺς καὶ πῶς; Πῶς πρέπει νὰ διατελῶσι πρὸς τοὺς Λακεδ. ἤδη οἱ ἀριστοκρατικοὶ Ἀθηναῖοι;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ἄς προσέχωμεν νὰ μὴ παρασυρῶμεθα ὑπὸ τοῦ πάθους καὶ γινώμεθα ὑπερβολικοὶ. [Ἐπιτὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης].

§ 10. Οἱ Θηβαῖοι ὑποδεικνύουσι τοῖς Ἀθηναίοις νὰ ἀναλάβωσι τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος μηδὲν φοβοῦμενοι τοὺς Σπαρτ.

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. ἡ ἀρχή=ἡ ἡγεμονία, ἡ ἐξουσία. πτώμαι=ἔχω. ἀναλαμβάνω=λαμβάνω πάλιν. θαρρ(ε)ῶ=ἔχω θάρρος. ἐνθυμοῦμαι=ἐν θυμῷ (νῷ) ἔχω ἤτοι ἔχω ὑπ' ὄψει μου, ἀναλογίζομαι. ἄρχω τινός=εἶμαι ἄρχων. ὅποι=εἰς ποῖον μέρος, ποῦ, πρὸς τίνα. ἀφίσταμαι (ἀπέστην)=ἀποσταῶ, ἀπομακρύνομαι. κρύπτω=ἀποκρύπτω, δὲν φανερώνω. προϊσταμαι (προέστην)=εἶμαι ἢ γίνομαι ἡγεμών. φαίνω=φανερώνω. γινώσκω=φρονῶ.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Καὶ μὴν = καὶ τῇ ἀληθείᾳ, καὶ πρὸς τοῦτοις. Διὰ τοῦ μορίου τούτου εισάγεται νέον τι σημαντικώτερον. ὅτι βούλοισθ' ἄν. Ἡ εἰδικὴ πρότασις εἶναι ἀντικείμενον τοῦ ἐπιστάμεθα' ἐτέθη δ' εὐκτικῇ μετὰ τοῦ ἄν ἀντὶ ὀριστικῆς πρὸς μετριωτέραν ἔκφρασιν. ἀναλαβεῖν ἀντικ. τοῦ βούλοισθ' ἄν=Πάντες γνωρίζομεν ὅτι ἐπιθυμεῖτε νὰ λάβητε πάλιν τὴν ἡγεμονίαν, τὴν ὁποίαν πρότερον εἶχετε. τοῦτο δηλ. τὸ ἀναλαβεῖν ὑμᾶς τὴν ἀρχήν. Πῶς...γενέσθαι Σύνταξον ὡδε: Πῶς εἰκός (εἶη ἄν) τοῦτο μᾶλλον γενέσθαι=πῶς ἤθελεν εἶναι πιθανὸν νὰ γίνῃ καλύτερον τοῦτο τ. ἔ. ποῖον ἄλλο καταλλήλοτερον πρὸς τοῦτο μέσον ἤθελεν εἶναι...ἢ εἰ...βοηθοῦτε. Ἡ ὑποθετ. πρότ. εἶναι ὁ β' ὅρος τῆς ἔνεκα τοῦ μᾶλλον συγκρίσεως=παρὰ ἄν σεῖς οἱ ἴδιοι ἠθέλετε βοηθεῖ τοὺς ὑπ' ἐκείνων (τῶν Σπαρτ.) ἀδικουμένους (δηλ. ἡμᾶς τοὺς Θηβαίους). Ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως εἶναι τὸ εἰκός ἄν εἶη. ὅτι ἄρχουσι=διότι δὲ ἄρχουσι...Τίνες; Ἡ πρότ. αἰτιολογεῖ τὸ μὴ φοβηθῆτε. μᾶλλον...θαρρεῖτε=ἀλλὰ (τοῦναντίον) διὰ τοῦτο νὰ ἔχητε πολὺ περισσότερον θάρρος. ἐνθυμούμενοι=ἀναλογιζόμενοι. Τί μετχ. εἶναι; ὅτι...ἐπέκτησθε. Ἡ εἰδικ. πρότ. εἶναι ἀντικ. τοῦ ἐνθυμοῦμενοι. οὐκ εἶχον ὑποκ. ἐνν. οἱ ὑπήκοοι ὑμῶν. ὅποι ἀποσταῖεν=πρὸς τίνα (ποῦ) νὰ μεταβῶσιν ἀφιστάμενοι ἀπ' ὑμῶν=πρὸς τίνας νὰ ἀποστατήσωσιν. Ἡ πρότ. εἶναι πλαγ. ἐρωτηματ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ οὐκ εἶχον καὶ σημαίνει ἀπορίαν. (ἐν εὐθεῖ λόγῳ=ποῖ ἀποστῶμεν);—ἐπεὶ...προέστησαν=ἀλλ' ὅτε βεβαίως...ἐγένοντο ἡγεμόνες (τῆς Ἑλλάδος).—τότε ἐφηγαν=τότε (οἱ πρῶην ὑπήκοοι ὑμῶν), ἐφανερώσαν τί ἐφρόνουσιν (ποῖαν γνώμην εἶχον) περὶ ὑμῶν δηλ. τὰ πραγματικὰ αἰσθητήματά των. Τὸ οἶα...ἐγγίνωσκον εἶναι ἀντικ. τοῦ ἐφηγαν. πλαγία ἐρωτ. πρότ. ἐκφερομένη δι' ἀναφορικ. ἀντωνυμ.—| Συμπλήρωσον τὰς προτ. ὡδε: Τί ἐπι-

στάμεθα ; Ποίαν ἀρχὴν βούλοισθ' ἂν ἀναλαβεῖν ; Ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν εἰ-
κὸς (ἔστι) γενέσθαι τοῦτο ; Διατί μὴ φοβηθῆτε, ἀλλὰ θαρρεῖτε ; Πῶς μὴ φο-
βηθῆτε, ἀλλὰ θαρρεῖτε ; Τί ἐνθυμούμενοι ; Πότε ἐκέκτισθε ἐχθροῦς ; Ἐπι-
πόσον χρόνον οἱ ὑπήκοοι ὑμῶν ἔκρυπτον τὴν...ἐχθραν ; Πότε οἱ ὑπήκοοι ὑμῶν
ἔφησαν... ; Τί ἔφησαν ;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιθυμοῦσιν ἐκ νέου τὴν ἡγεμονίαν
εἶναι πασίγνωστον. Οἱ Ἀθηναῖοι θανάλαβουσι τὴν ἡγεμονίαν ἂν βοηθήσων
τοὺς Θηβαίους. Τὸ ὅτι οἱ Λακεδ. ἔχουσι πολλοὺς ὑπηκόους δὲν πρέπει νὰ
φοβίξῃ τοὺς Ἀθηναίους, διότι ἔχουσιν οὕτω καὶ πολλὰς δυσαρεσεῖας. Καὶ
οἱ ὑπήκοοι τῶν Ἀθηναίων ἐφ' ὅσον δὲν εἶχον καταφύγιον προσετοιοῦντο,
ὄτε ὅμως οἱ Λακεδ. ἀνεδειχθῆσαν τότε. ἐκεῖνοι ἀπέστησαν πρὸς αὐτοὺς δεῖ-
ξαντες τὸ κατὰ τῶν Ἀθηναίων μῖσός τῶν.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Καὶ μὴν...τὴν ἀρχὴν...ἀναλαβεῖν. Τοῦτο εἶναι
τὸ σημαντικώτερον ἐλατήριον, ὅπερ ἔπρεπε νὰ παρακινήσῃ τοὺς Ἀθηναίους
πρὸς παροχὴν βοήθειας καὶ πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὸν πόλεμον. Καὶ εἶναι
ὄντως σπουδαῖον τοῦτο, διότι διεγείρει τὴν φιλοτιμίαν τῶν Ἀθηναίων.
Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἐγνώριζον τὸν τρόπον δι' οὗ θὰ ἐλάμβανον τὴν
ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, ὁ ῥήτωρ προβαίνει εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦτο δὲ πῶς
κλπ.—**πρότερον.** Πρὸ τῆς ἀτυχοῦς ἐμβάσεως τῆς εἰς Σικελίαν ἐκστρατείας
(415) καὶ προσέτι πρὸ τῆς ἀπο- τῶν Ἀθηναίων ἀποστασίας πάντων τῶν συμ-
μάχων τῆς μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς μάχην (405) γενομένης. **ὅτι δὲ...**
Ἐντεῦθεν μέχρι τέλους τοῦ λόγου (8-16) ἐκφράζονται φόβοι τινές καθ' ὃν
ὅμως ὡς ἀβασίμων ἀντιτάσσονται ἀφ' ἐνὸς μὲν ἢ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Ἀσίᾳ
προθυμία εἰς ἀγῶνα κατὰ τῆς Σπάρτης, ἀφ' ἐτέρου δὲ αἱ ἔτοιμοι δυνάμεις,
αἵτινες ἀσφαλιζοῦσι τὴν νίκην ἐν τῷ κατὰ τῶν Σπαρτ. πολέμῳ. **ὅτε πλείστων
ἤρχεστε.** Πρὸ τοῦ τέλους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἢ καὶ πρότερον οἱ
Ἀθηναῖοι ἦσαν πανίσχυροι, ἀλλ' εἶχον διὰ τοῦτο καὶ πολλοὺς ἐχθροὺς. **ἕως
μὲν—ἐπεὶ δὲ...προέστησαν...ἔφησαν.** Οἱ ἔνεκα τῆς ἰσχύος τῶν Ἀθην. φθο-
νοῦντες αὐτοὺς σύμμαχοι τῶν μὴ ἔχοντες ποῦ νὰ καταφύγῳσιν ἕμενον κατ'
ἀνάγκην εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀθηναίων, ὄτε ὅμως ἀνεφάνησαν οἱ Λακ.
(εὐθύς μετὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ Πελοπον. πολέμου) τότε πολλοὶ σύμμαχοι τῶν
Ἀθηναίων ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῶν. Καὶ πρῶτοι οἱ Λέσβιοι ἀπέστησαν τῷ 428,
εἶτα δὲ καὶ αἱ Χαλκιδικαὶ πόλεις, βραδύτερον δὲ τῷ 413 οἱ Εὐβοεῖς, οἱ Λέ-
σβιοι ἐκ νέου, οἱ Χίοι καὶ ἄλλοι, τέλος δὲ μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς μάχην
καὶ πάντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων πλὴν τῶν Σαμίων μόνων (Β' β' 6).

**Ἐρωτ. Πῶς σπουδαῖον ἐπιχείρημα προσθέτουσιν οἱ Θηβ. ὅπως πείσωσι
τοὺς Ἀθηναίους νὰ συμμετάσχῳσι τοῦ πολέμου ; Μέχρι ποῦ οἱ Ἀθην. εἶχον
τὴν ἡγεμονίαν ; Πῶς δύναται ἤδη οἱ Ἀθην. νὰ ἀναλάβῳσι τὴν ἡγεμονίαν ;**

*Ἐπρεπε νὰ φοβηθῶσιν οἱ Ἄθην. τὸ πλῆθος τῶν συμμάχων τῆς Σπάρτης ; Τί ἀντιτάσσουσιν οἱ Θηβ. κατὰ τοῦ φόβου τῶν Ἀθηναίων καὶ τίνας φέρουσιν ὡς παράδειγμα ; Τί εἶχε συμβῆ κατὰ τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἀθηναίων ; Τίνας σύμμαχοι τῶν Ἄθην. εἶχον ἀποστατήσοι πρῶτοι καὶ τί ἐπὶ τέλους συνέβη τότε ;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Τί διδασκόμεθα ἐκ τῆς § ταύτης ; [Εἰπέ τὸ νόημα]

§ 8-11. Β' Μεθοδικὴ ἐνότης. Δικαιολογία καὶ ἀξιιώσεις τῶν Θηβαίων προέσβρων ἐν Ἀθήναις

Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνότητος.

§ 11. Ἄν οἱ Ἀθηναῖοι συμμαχήσωσι τοῖς Θηβαίοις οἱ ἐχθροὶ τῆς Σπάρτης θὰ πολλαπλασιασθῶσιν.

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. συνασπιδ(ό)ω=συμβοηθῶ ἐν πολέμῳ, εἰμὶ σύμμαχος. ἐναντία (ἐπιρ.)=ἐναντίον. ἀναλογίζομαι=ἀναλογίζομαι, σκέπτομαι. αὐτίκα=εὐθύς. γινώσκω=μανθάνω, ἀναγνωρίζω. εὐμενής=φιλικῶς διακείμενος, φίλος. δυσμενής=ἐχθρικῶς διακείμενος, ἐχθρός. αἰεὶ ποτε=πάντοτε, διαρκῶς.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Ἄν...γενώμεθα...Ἐπὶθέσεις (β' εἶδους) ἧς ἀπόδοσις τὸ ἀναφανθῶσιν. συνασπιδουντες, κατηγορ. μετχ. ἐκ τοῦ φανεροὶ γενώμεθα =ὄτι συμμαχοῦμεν. τοῖς Λακ. δοτικ. συντακτικῆ τοῦ ἐναντία=ἐναντιον τῶν Λακεδ.—εὖ ἴστε=γνωρίζετε ἢ μάθετε καλῶς. Τίνος ῥήματος εἶναι ; Ἡ παρέμπωτος αὕτη πρότασις λαμβάνεται σχεδὸν ὡς βεβαιωτικὸν ἐπίρρημα προσδιορίζον τὸ κύριον ῥῆμα ἀναφανθῶσιν=ἴστε βέβαιοι ὅτι (=βεβαίως) θὰ ἀναφανθῶσι. πολλοί. κατηγοροῦμ. αὐτοὺς δηλ. τίνας ; ὡς δὲ λέγομεν. Ἡ εἰδικ. πρότ. ἀντικειμ. τοῦ γνώσεσθε τὸ ἀληθῆ εἶναι κατηγορ.=ὄτι ἃ λέγομεν εἶναι ἀληθῆ. ἐὰν ἀναλογισθῆτε. Τῆς ὑποθέσεως ταύτης (β' εἶδους) ἀπόδοσις εἶναι τὸ γνώσεσθε=ὄτι δὲ λέγομεν ἀληθῆ (=ὄτι ἔχομεν δίκαιον λέγοντες ταῦτα) θὰ ἀναγνωρίσητε εὐθύς ὡς σκεφθῆτε τοῦτο. τίς γάρ... αἰτιολογεῖ τὸ γνώσεσθε ὡς ἀληθῆ λέγομεν. τὸ εὐμενῆς κατηγοροῦμ.=Διότι τίς (ἐκ τῶν λαῶν τῆς Ἑλλάδος) ἐναπομένει τώρα (=ἐναπέμεινε) πλέον εἰς αὐτοὺς (τοὺς Σπαρτ) φίλος ; Ἡ καταφατικὴ ἐρωτηματικὴ πρότασις ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἔντονον ἀποφατικὴν=οὐδεὶς ἐναπομένει...φίλος. οὐκ...ὑπάρχουσι...=οἱ Ἀργεῖοι δὲν εἶναι πάντοτε ἐχθροὶ αὐτῶν ; Ἡ ἀποφατ. ἐρωτ. πρότ. ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἔντονον καταφατικὴν—αἰεὶ ποτε οἱ Ἀργ.ὑπάρχουσι...Πῶς συντάσσονται τὰ ἐπίθ. εὐμενῆς καὶ δυσμενῆς καὶ διατί ; Ἡ ἀπόδοσις τοῦ μὲν εἶναι κατωτέρω ἐν § 12 Ἡλ. γε μὴν...Κορινθίους δέ...Αἱ ἐρωτημ. προτάσεις,(αἱ εὐθεῖαι ἐρωτήσεις) εἶναι ἀνεξάρτητοι πάντοτε· ἐξηρημέναι δ' εἶναι μόνον αἱ πλάγαι ἐρωτημ. (αἱ

πλάγια ἐρωτήσεις).—[**Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὡδε: Ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν ἀναφανήσονται πολλοὶ ἐχθροὶ τοῖς Λακ.; Φανεροὶ γενόμεθα τί; Τί γνώσεσθε αὐτίκα; Ὑπὸ τίνα προϋπόθεσιν γνώσεσθε... ὡς ἀληθῆ λέγομεν;]**

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Ἄν οἱ Ἄθην. συμμαχήσωσι μετὰ τῶν Θηβ. πολλοὶ θὰ μισήσωσι τοὺς Λακεδ. Τοῦτο εἶναι βέβαιον. Οὐδεὶς ἐναπομένει πραγματικὸς φίλος τῶν Λακ. Οἱ Ἄργεῖοι πάντοτε ὑπῆρξαν ἐχθροὶ των.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Καὶ νῦν γε ἀναφανήσονται. Ὅπως ἄλλοτε πολλοὶ σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων ἀπέστησαν πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας (§ 10) μόλις οὗτοι ἀνεφάνησαν, οὕτω καὶ νῦν πολλοὶ σύμμαχοι τῶν Σπαρτ. θὰ ἀποστῶσι πρὸς τοὺς Ἄθην. ἂν οὗτοι συμμαχήσωσι μετὰ τῶν Θηβαίων καὶ ἀναδειχθῶσιν ἐκ νέου. **οἱ μισοῦντες.** Τὸ μῖσος τῶν ὑπηκόων κατὰ τῶν δυναστῶν (καὶ πρότερον πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ νῦν πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας) προήρχετο ἐκ τῆς καταδυναστευτικῆς αὐτῶν διαγωγῆς πρὸς τοὺς ὑπηκόους συμμάχους των. **Ἄργεῖοι...ἀεῖποτε.** Ἡ ἔχθρα μεταξὺ Σπάρτης καὶ Ἄργους εἶναι παλαιότητα. Εὐθὺς μετὰ τὴν Δωρικὴν κατάκτησιν τῆς Πελοποννήσου τὸ Ἄργος, ἡ σημαντικωτέρα πρὸ τῆς Σπάρτης πολιτεία ἐν Πελοποννήσῳ, ἐπανελημμένως προσελάθησε νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Πελοποννήσου ἰδίᾳ δὲ διεξήγαγε μακροὺς ἀλλ' ἀτελεσφοροῦς ἀγῶνας παρὰ τὰ Κενουριακὰ σύνορα περὶ τῆς Θυρέας. Μόνον δ' ἐπ' ὀλίγον διαβατικῶς ἐπὶ Φειδῶνος κατώρθωσαν οἱ Ἄργεῖοι νὰ λάβωσι τὴν ἡγεμονίαν τῆς Πελοποννήσου, ἀλλὰ ταχέως ἠνιγκάσθησαν ὑπὸ τῶν Σπαρτ. νὰ περιορισθῶσι καὶ πάλιν ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ Ἄργους. Διὰ τὴν ἔχθραν ταύτην οἱ Ἄργεῖοι καὶ εἰς τοὺς Μηδικούς πολέμους οὐδόλως ἔλαβον μέρος καὶ κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον δὲν ἐτάχθησαν μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν μόνον αὐτοὶ ἐκ τῶν Πελοποννησίων.

Ἔρωτ. Τί θὰ συνέβαιεν ἂν οἱ Ἄθην. συνεμάχοντο τοῖς Θηβαίοις; Πόθεν προήρχετο τὸ μῖσος τῶν ὑπηκόων πρὸς τοὺς ἡγεμόνας; Ἀπὸ πότε ὑπῆρχε τὸ μεταξὺ Σπάρτης καὶ Ἄργους μῖσος καὶ τί γνωρίζεις περὶ τῆς ἔχθρας ταύτης;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Τί διδασκόμεθα ἐκ τούτων; [Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς §].

§ 12. Οἱ ἐχθροὶ τῆς Σπάρτης ἐγένοντο πολλοὶ ἕνεκα τῆς πρὸς αὐτοὺς κακῆς διαγωγῆς τῆς.

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. προσγιγνομαι = γίνομαι, ροστίθεμαι. λιπαρ(έ)ω = ἐκλιπαρῶ, παρακαλῶ, κολακεύω. τὸ παθ. λιπαροῦμαι. πόνος = κόπος, βάσανα. τὰ δαπανήματα = αἱ δαπάναι. μετέχω ἰδ. β' 26. ἀρχή = ἀξίωμα (δ' 5). χρήματα = λεία τοῦ πολέμου. καθίστημι = διορίζω. εὐτυχῶ = εὐτυχοῦ, νικῶ. ἀναφαίνομαι (ἀναπέφνη) = γίνομαι φανερός, ἐμφανίζομαι, γίνομαι.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. γέ μὲν. προσθετικὸν μόριον μετ' ἀντιθέσεως = πρὸς

τούτοις δέ... ἀλλά και... Ἀντίθεσις εἰς τὸ Ἀργεῖοι μὲν § 11. ἐστερημένοι ἐνν. ὄντες=οἵτινες ἔχουσι στερηθῆ (ὑπὸ τῶν Σπαρτ.) Αἱ γεν. εἶναι ἀντικείμενα τοῦ ἐστερημένοι. Ἡ μετοχ. δύναται νὰ ληφθῆ καὶ αἰτιολογικῶς=ἐπειδὴ ἔχουσι νῦν στερηθῆ... Τὸ νῦν σύναφον καὶ τῆ μετοχῆ καὶ τῷ ῥήματι. ἔχθροι=κατηγορ. αὐτοῖς δοτ. συντακτ. τοῦ ἔχθροι=ἔχουσι γίνεαι νῦν ἔχθροι αὐτῶν (δηλ. τίνων);—Κορινθ. καὶ Ἀρκαδ. καὶ Ἀχ. τί φῶμεν; Ἡ δι' ὑποτακτ. ἐρώτησις σημαίνει τὴν ἀπορίαν τοῦ ἐρωτῶντος=Τί δὲ νὰ εἰπωμεν περὶ τῶν Κορ. καὶ Ἀρκ. καὶ Ἀχαιῶν; οἱ μάλᾳ λιπαρούμενοι = οἵτινες μεγάλως παρακαλούμενοι (τροπικῶς) ἢ ἐπειδὴ ἐπιμόνως παρεκαλοῦντο (αἰτιολογικῶς). Τοῦτο ὅμως εἶναι ῥητορικὴ ὑπερβολή. ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ τὸν χρόνον τῷ... πολέμου, ἐφ' ὅσον διήρκει ὁ πόλεμος (ὁ Πελοπον). Τί σημαίνει ὁ ἐμπρόθ. προσδιορισμὸς; πάντων* συναπτέον καὶ τῷ πόνῳ καὶ τῷ κινδύνῳ=ἐλάβανον μέρος καὶ εἰς ὅλους τοὺς κόπους καὶ εἰς ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ εἰς τὰς δαπάνας (τοῦ Πελοπον. πολέμου)—ἔπει δέ...=ἀφ' οὗ δὲ ἔπραξαν (οἱ Λακ.) ὅσα ἤθελον. Ἡ ἀναφ. πρότασις εἶναι ἀντικ. τοῦ ἔπραξαν. ποίας...αὐτοῖς. Αἱ γένικαι καὶ ἡ δοτικὴ εἶναι ἀντικείμενα τοῦ ῥήματος (μεταδιδωμί τινί τινος)=Ποῖον ἀξίωμα ἢ ποῖαν τιμὴν ἢ ποῖαν πολεμικὴν λείαν ἔχουσι δώσει καὶ εἰς αὐτούς (ὡς ἀμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν των); Ἡ ἐρωτ. ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἔντονον ἀπόφασιν (§ 11)=οὐδὲν...μεταδεδώκασιν αὐτοῖς=δὲν τοὺς ἔχουσι δώσει τίποτα ἀπολύτως. ἀξιοῦσαι καθιστάναι=ἔχουσι τὴν ἀξίωσιν νὰ διορίζωσιν. τίνες; τίνας καὶ τί καθιστάναι; τῶν συμμάχων... ἀναπεφῆναι (οἱ Λακ.) δεσπότηι = ἔχουσι γίνεαι (ἐμφανισθῆ) δεσπότηι (τύραννοι) τῶν συμμ. Τὸ δεσπότηι κατηγορ. ἢ δὲ γεν. συντακτ. τοῦ δεσπότηι. ἐλευθέρων ὄντων=ἄν καὶ ἦσαν ἐλεύθεροι. Τί μετχ. εἶναι; ἐπει ηὐτύχησαν =ὅτε ηὐτύχησαν (νικήσαντες τοὺς Ἀθην. καὶ λαβόντες τὴν ἡγεμονίαν). Τίνες; [Συμπλήρωσον τὰς προτάσ. ὧδε: Ποιοὶ (ἢ διατὶ οἱ) Ἡλεῖοι προσεγγένηνται νῦν ἔχθροι τοῖς Λακ.; Ποιοὺς Κορινθίους καὶ Ἀρκ. καὶ Ἀχαιοὺς; Πῶς (ἢ διατὶ) οἱ μετείχον; Πότε οἱ Λακεδ. μεταδεδώκασιν..; Τί ἔπραξαν οἱ Λακεδ.; Πότε οἱ Λακ. ἀναπεφῆναι δεσπότηι τῶν συμμάχων; Ἀναπεφῆναι δεσπότηι τῶν συμμ. ἄν καὶ συνέβαινέ τι;]

ΠΕΡΙΧΟΜ. Οἱ Ἡλεῖοι εἶναι ἔχθροι τῶν Λακεδ. Καὶ οἱ Κορίνθ. καὶ οἱ Ἀρκαδ. καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ὡσαύτως. Οἱ Λακεδ. τοὺς μὲν δούλους των διορίζουσιν ἀρμοστὰς τῶν ὑπηκόων πόλεων, τοὺς δὲ συμμάχους των μεταχειρίζονται ὡς δούλους.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. χώρας-πόλεων. Αὗται ὀνομάσθησαν ἐν β' 30. Κορινθίους κλπ. τί φῶμεν. Τοῦτο συμπληρούμενον διὰ τῶν προηγουμένων δσομενεὶς αὐτοῖς (§ 11) καὶ ἔχθροι αὐτοῖς (§ 12) ἐκφράζει τήνδε τὴν ἔννοιαν. Διὰ τίνος ἐκφράσεως δυνάμεθα νὰ δειξώμεν τὰ φρονήματα τῶν Κορινθίων

κ.λ.π.; Τὸ μῖσος δηλ. τούτων κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν εἶναι ἀνέκφραστον! ἐν τῷ πρὸς ὑμᾶς πολέμῳ δηλ. τῷ Πελοποννησιακῷ. **μάλα λιπαρούμενοι**. Τοῦτο ὑπερβολικῶς λέγει ὁ ῥήτωρ καὶ ἰδίως ὡς πρὸς τοὺς Κορινθίους, οἵτινες ζηλοτυποῦντες τότε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν ὁσημέρην αὐξανομένην τότε θαλασσίαν δύναμίν των, ἦσαν οἱ κύριοι αἴτιοι τοῦ Πελοπονν. πολέμου καὶ εἰργάζοντο ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας αὐτοῦ (Θουκ. I. 66 καὶ 119. VI. 88 καὶ VII. 58). Περὶ δὲ τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιῶν ταῦτο μόνον εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ τελευταῖοι ἐν ἔτει 417 συνεμάχησαν τοῖς Λακεδ. (Θουκ. V. 82). Βεβαίως δὲ ἀμφοτέρους τούτους παρεκάλεσαν οἱ Σπαρτ. ὡς ὄντας πάντοτε ἀνεξαρτήτους καὶ ἰσχυροὺς καὶ διὰ τοῦτο πάντοτε ἀντιζήλους των. **ἔβούλοντο** δηλ. ἀφῆρσαν τὴν ἡγεμονίαν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀνέλαβον ταύτην αὐτοὶ μετὰ τὸν Πελοπον. πόλεμον. **τοὺς εἰλώτας - καθιστάναι** Καὶ τοῦτο ὑπερβολικῶς λέγει ὁ ῥήτωρ. Δὲν πρόκειται δὲ βεβαίως περὶ εἰλώτων ὄντως ἀλλὰ περὶ πρῶην εἰλώτων τ. ἔ. περὶ νεοδαμῶδων (α' 4). Ἐν τούτοις καὶ τοῦτο εἶναι ἀπίθανον, ἂν δηλ. οἱ Σπαρτ. διώριζον ὡς ἀριστὰς τοὺς νεοδαμῶδεις, ἀφ' οὗ δὲν ἔλειπον οἱ Σπαρτιαταί. **ἐπεὶ ἠτύχησαν**. Τὴν εὐτυχίαν ταύτην ὄφειλον αὐτοῖς ἀκριβῶς τοῖς συμμάχοις. Ἐν τούτοις πρὸς αὐτοὺς ἐδειχθήσαν ἀχάριστοι καὶ σκληροὶ!

Ἔρωτ. Διὰ τί οἱ Ἕλληνες ἐμίσησαν τοὺς Λακ; Τίνες ἄλλοι ἐμίσησαν αὐτοὺς καὶ διατί; Πότε οἱ Λακεδ. τῇ βοήθειᾳ τῶν συμμάχων ἀνέλαβον τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τίνα διαγωγὴν ἔδειξαν τότε; Εἰς τίνα κυρίως ὄφειλον οἱ Λακ. τὴν ἡγεμονίαν των; Μετὰ ποίου τόπου ὁμιλεῖ ἰναθθα ὁ Θηβαῖος ῥήτωρ;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Ἀπόφυγε τὴν ὑστερόβουλον ὑπερβολήν. [Ἐπὶ τὸ νόημα].

§. 13 Καὶ οἱ πρῶην ὑπήκοοι τῶν Ἀθηναίων καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας εἶναι ὀυσηρεστημένοι κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν.

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. ἀπίστημί τινα ἰδ. § 6. παρέχω=παρέχω, ἐπιβάλλω. καθιστήμι τινα § 12. συμβάλλομαι τινα εἰς τι (μέσ. δυναμικόν) =συνεισφέρω, συντελῶ ὑπὲρ τίνος εἰς τι, γίνομαι αἰτίος εἰς τι. κρατῶ τινος =γίνομαι κύριός τινος (α' 26)—τὸ διάφορον=ἡ διαφορά, τὸ κέρδος.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. Ἄλλὰ μὴν=καὶ μὴν § 10. οὗς ἀπέστησαν (ἐν.οἱ Λακεδ.)=ἀντικ. τοῦ ἐξηπατηκότες. Τί χρόνος εἶναι τὸ ἀπέστησαν; οὗς, ὑμῶν =ἀντικείμενα τοῦ ἀπέστησαν. ἐξηπατηκότες κατηγορ. μετοχὴ ἐκ τοῦ φανεροὶ εἶσιν = Ἄλλὰ πρὸς τούτοις καὶ ἐκείνους τοὺς (ὑπήκοους) τοὺς ὁποίους ἀπέσπασαν ἀφ' ὑμῶν (οἱ Λακεδ.) εἶναι (ἤδη) φανερόν ὅτι (τοὺς) ἔχουσιν ἐξαπατήσει. παρεσχέκασιν = ἔχουσιν ἐπιβάλλει. Τίνες; Ἴδε τὴν σύνταξιν τοῦ παρέχω. τυραννοῦνται γάρ... Αἰτιολογεῖ (ἢ ἐπεξηγεῖ=δηλαδὴ) τὸ παρεσχί-

κασί διπλὴν δουλείαν. ὁ γε μὴν...=προσέτι δὲ (ἀλλὰ καὶ) ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀσίας (§ 12).—καὶ (=καίπερ)... **συμβαλλόμενος αὐτοῖς**=ἂν καὶ τὰ μέγιστα συνετέλεσεν (ὑπὲρ αὐτῶν) εἰς τὸ νά...=ἂν καὶ πολὺ τοὺς ἐβοήθησε νά σὰς καταβάλωσιν. **εἰς τὸ κρατῆσαι**. Τοῦτου ὑποκ. εἶναι τὸ αὐτοῖς (τοῖς Λακεδαιμ.)=εἰς τὸ νά γίνωσιν οἱ Λακ. κύριοι ὑμῶν. **Τί διάφορόν πάσχει ἢ εἰ...** Συμπλήρωσον ὡδε: τί διάφορον πάσχει ἢ ὁ *ἔπαθεν ἂν* εἰ καταπολέμησεν (δ' εἶδος ὑποθ.)=Τώρα τί διάφορον πάσχει (τί περισσότερον κερδίζει) ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θὰ ἐπάθαιεν (θὰ ἐκέρδιζεν) ἂν μεθ' ὑμῶν (ὡς σύμμαχός σας) κατεπολέμει αὐτοὺς (τοὺς Λακ.); 'Ο β' ὅρος τῆς συγκρίσεως ἔνεκα τοῦ **διάφορον**, ὅπερ ἔχει συγκριτικὴν ἔννοιαν. Ἡ ἐρώτ. ἰσοδυναμεῖ ἀποφατικῇ προτάσει=οὐδὲν διάφορον ἔχει... Ἔρα εἶναι καὶ αὐτὸς δησηρηστημένος κατὰ τῶν Λακεδ. [**Συμπλήρωσον τὰς προτάσεις ὡδε: Τί εἰσι φανεροί; Τίνας ἐξεπατηκότες; Διὰ τί φανεροὶ εἰσιν ἐξεπατηκότες; Διὰ τί (ἢ πῶς) παρεσχίκασι διπλὴν δουλείαν; Ὑπὸ ποίων δέκα ἀνδρῶν τυραννοῦνται; Ὁ βασιλεὺς οὐδὲν διάφορον πάσχει ἂν καὶ συνέβη τί; Ὑπὸ τίνα προϋπόθου ἐπαθεν ἂν τοῦτο ὁ βασιλεὺς;].**

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Οἱ Λακ. ἐξηπάτησαν τοὺς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀποστατήσαντας συμμάχους ἐπιβαλόντες αὐτοῖς διπλὴν δουλείαν, τὴν ἀρμοστείαν καὶ τὴν δεκαρχίαν. Καὶ αὐτὸν τὸν εὐεργετήσαντα αὐτοὺς βασιλέα τῶν Περσῶν ἐξηπάτησαν οἱ Σπαρτ. Ἔρα οὐ μόνον ἐκεῖνοι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς θὰ εἶναι σύμμαχοί μας.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. οὗς ὑμῶν ἀπέστησαν. Ἐννοεῖ τὰς πρώην φόρου ὑποτελεῖς τοῖς Ἀθηναίοις πόλεις καὶ νήσους, ἃς οἱ Σπαρτιάται ἀπέσπασαν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ὑποσχεθέντες αὐταῖς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος (Θουκ. II. 8. IV. 85)—**ὑπὸ ἀρμοστῶν**. Δὲν πρόκειται περὶ τῶν ἀρμοστῶν τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ Ἑλλήνων, οὗς ὁ Λύς. εἶχε διορίσει, διότι οὗτοι κατὰ τὰ ἐν δ' 2 (πρβλ. καὶ β' 20) εἶχον καταργηθῆ μετὰ τῶν 10 συμβούλων τῶν, ἀλλὰ περὶ ἀρμοστῶν ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὄντως κατὰ τὸν Βοιωτικὸν πόλεμον ὑπῆρχον ἀρμοσταὶ Λακεδ. καὶ ἐν Εὐβοίᾳ καὶ ἐν Βοιωτίᾳ καὶ ἐν Μεγαρίδι καὶ ἐν Αἰγίνῃ κ.λ.π. (Δημοσθ. 18—96), οὔτινες ἐξεδιώχθησαν μετὰ τὴν παρὰ τὴν Κνίδον μάχην (394)—**10 ἀνδρῶν**. Καὶ οὗτοι δὲν εἶναι οἱ ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου κατασταθέντες ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ἀλλὰ ἄλλοι διορισθέντες ἐν ταῖς ἀνωτέρω μνημονευθείσαις Ἑλληνικαῖς πόλεσιν. **συμβαλλόμενος εἰς τὸ κρατῆσαι**. Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἐβοήθησε τοὺς Σπαρτ. κατὰ τὸν Πελοπον. πόλεμον ἰδίως ἀφ' ὅτου ἔπεμφεν εἰς Μ. Ἀσίαν τὸν Κύρον ὡς κάρανον μετὰ τῆς ἐντολῆς νά συνεργάζηται μετὰ τῶν Λακεδ. (Α' δ' 3).—**Τί διάφορον**. Καὶ μετὰ τοσαύτην συνδρομὴν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν καταπολεμεῖται νῦν ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ. Ἔρα εἶναι καὶ οὗτος.

ἐχθρὸς αὐτῶν καὶ κατ' ἀκολουθίαν θὰ εἶναι σύμμαχος τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν. Παραδόξως ὁ Θηβαῖος ῥήτωρ οὔτε ἐνταῦθα οὔτε κατωτέρως. § 14 ποιεῖται μνείαν περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Κόνωνος καὶ τοῦ Φαρναβάξου παρασκευασμένης ἐν Μ. Ἀσίᾳ δυνάμεως (δ' 1)· οὐδὲ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀγχιολάου παρασκευασθείσης τοιαύτης (δ' 28). Ἴσως ἠγνόει τοῦτο· ἴσως ὁμως εἶναι τοῦτο παράλειψις τοῦ συγγραφέως.

*Ερωτ: Πῶς οἱ Λακεδ. εἶχον ἀποσπάσει ἄλλοτε συμμάχους τῶν Ἀθηναίων; Τίνα διαγωγὴν ἔδειξαν οἱ Λακ. γενόμενοι ἡγεμόνες; Ποῦ διώρισαν ἀρμοστὰς καὶ πότε οὗτοι ἐξεδιώχθησαν; Μόνον ἀρμοστὰς διώρισαν οἱ Λακ. ἐν Ἑλλάδι; Τίνα διαγωγὴν ἔδειξαν οἱ Σπαρτιάται καὶ πρὸς τὸν εὐεργετήσαντα αὐτοὺς βασιλέα τῶν Περσῶν; Πότε κυρίως ὠφέλησε τοὺς Σπαρτ. ὁ βασιλ. τῶν Περσῶν; Τί ἄλλο ἀνεμένομεν ἐνταῦθα νὰ ἀναφέρῃ ὁ Θηβαῖος ῥήτωρ ἐν τῷ λόγῳ του καὶ διατὶ δὲν ἀνέφερεν αὐτό;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Τί διδασκόμεθα ἐκ τῆς ἐχαριστίας τῶν Σπαρτ. πρὸς τοὺς συμμάχους τῶν; [Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης].

§ II—14. Γ' Μεθοδικῆ ἐνότης. Πάντες εἶναι

διατεθειμένοι ἐναντίον τῶν Σπαρτιατῶν.

Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνότητος.

§ 14. Οἱ Ἀθηναῖοι δύνανται εὐκόλως νῦν νὰ γίνωσιν ἡγεμόνες, οἱ δὲ Θηβαῖοι ἔρρωμένεστερον θὰ συναγωνισθῶσι μετ' αὐτῶν νῦν ἢ ἄλλοτε μετὰ τῶν Λακεδ.

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ· εἰκός (εἰκῶν, εἶκω)=πιθανόν, εὐλογον, φυσικόν. προισταμαι=γίνομαι προστάτης τ. ἔ. ἡγεμών (§ 10)—πῶποτε=ποτέ ἕως; τώρα. ἄρχω=εἶμαι ἄρχων, ἔχω τὴν ἡγεμονίαν. δῆπου=βεβαίως, ἡγοῦμαι τινος=εἶμαι ἡγεμών τινος (α' 26)—πρόσθεν=πρότερον. Καίτοι.=βεβαίως. πολλοῦ ἀξίος=σπουδαιότατος. τῷ παντὶ=κατὰ πάντα. ἔρρωμένος (ῥώνυμι)=εὐτολμος, ἰσχυρός. ἄλλότριος=ξένος.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Πῶς...εἰκός ἐνν. ἐστιν. Ἡ εὐθεῖα ἔρωτ. πρότασις εἶναι ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως ἐὰν προσήτε (β' εἶδ.) καὶ ἰσοδυναμεῖ καταφατικῇ προτάσει. ὕμᾶς, ὑποκ. τοῦ γενέσθαι. γενέσθαι, ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου εἰκός ἐστι. ἤδη=βεβαίως. Ἐξαίρει τὸ ὑπερθετικόν. τῶν πῶποτε ἐνν. μεγάλων γεγενημένων.=Πῶς λοιπὸν δὲν εἶναι φυσικόν, ἐὰν πάλιν σεῖς (οἱ Ἀθην.) γίνητε προστάται τῶν τόσοσιν φανερά ἀδικουμένων, τώρα νὰ γίνητε πολὺ βεβαίως μέγιστοι ἐκ τῶν ποτέ ἕως τώρα (γενομένων μεγίστων); Ἦτοι εἶναι φυσικόν νὰ γίνητε βεβαίως πολὺ μέγιστοι..... ἤρχετε (ἀμεταβ)=ἦσθε ἄρχοντες.

(εἶχετε τὴν ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν)—*ἤγεσθε παρατ.*—τῶν κατὰ θάλατταν, ἀντικ. τοῦ *ἤγεσθε*=τῶν παραθαλασσίων λαῶν. πάντων...*ἡγεμόνες ἀν γίνοισθε*=δύνασθε νὰ γίνητε ἡγεμόνες πάντων. Ἡ γενικὴ πάντων εἶναι συντακτικὴ τοῦ *ἡγεμόνες*. Αἱ δὲ γενικαὶ ἡμῶν, Πελοπον., ὧν, βασιλέως ἐτε-ξηγοῦσι τὴν γενικὴν πάντων=ὄντων δηλαδή καὶ ἡμῶν (τῶν Θηβαίων) καί... καί... ὧν... *ἤρχετ* προσδιορίζει τὸ ἐννοούμενον *ἐκείνων*. Ἡ γεν. ἀντικ. τοῦ *ἤρχετ*. τοῦ *ἔχοντος*=ὄστις ἔχει μεγ. δύναμιν. *ἐκείνοις*, δοτ. συντ. εἰς τὸ *σύμμα*. =σύμμαχοι ἐκείνων δηλ. τῶν Λακ. *νῦν δὲ γε*=Τώρα δὲ βεβαίως. *εἰκὸς ἐνν.* ἐστίν=εἶναι φυσικόν, αὐτονόητον. Ποῖον τὸ ὑποκ. αὐτοῦ ὡς ἀπροσώπου; τῷ *παντί* ἐπιτείνει τὸ *ἐρρωμενστέρω*=κατὰ πάντα ἐρρωμενέστερον. εὐτολμότερον. *ὄμν* συναφον τῷ *συμμαχεῖν*, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ *εἰκὸς ἐστίν*. *ἡμᾶς, Λακεδαιμονίους* ὑποκείμενα τοῦ *συμμαχεῖν*. Διὰ τί κατ' αἰτίατ.; Τίς ὁ α' καὶ τίς ὁ β' ὀρος τῆς συγκρίσεως; ὑπὲρ=ὑπὲρ τῶν συμφερόντων. οὐδ' ὑπὲρ ἀλλοτρίων=καὶ ἐν γένει οὐχὶ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων ξένων (καὶ κατ' ἐξοχὴν τῶν Σπαρτιατῶν)—*ὡσπερ τότε ἐνν. ἐβροθήσαμεν*. Τότε δηλ. πότε; *ἀδικουμένων*=οἷτινες ἀδικούμεθα. *βοηθήσομεν*=θὰ προσφέρωμεν τὴν βοήθειάν μας, θὰ ἀγωνισθῶμεν.—[*Συμπλήρωσον τὰς προτ. ᾧδε* : *Ἐπὶ τίνα προὔποθαισιν πῶς οὐκ εἰκὸς ἐστίν*; *Πότε τῶν κατὰ θάλατταν μόνον ἤγεσθε*; *Ποίου βασιλέως*; *Ἐπὲρ ποίων ἡμῶν αὐτῶν βοήθησομεν*;]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Φυσικόν εἶναι νῦν οἱ Ἄθην. γινόμενοι ἡγεμόνες νὰ γίνωσι πολὺ ἰσχυρότεροι, διότι θὰ ἀρχοσι πάντων τῶν Ἑλλήνων καὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν. Οἱ Θηβαῖοι ἦσαν ἀξιόλογοι σύμμαχοι εἰς τοὺς Λακεδ. νῦν δὲ θὰ εἶναι ἀξιολογώτεροι εἰς τοὺς Ἀθηναίους, διότι μετ' αὐτῶν συμμαχοῦντες ἤδη ὑπηρετοῦσιν ἅμα καὶ τὰ ἴδια συμφέροντα (οὐχὶ τὰ ξένα).

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. *ἐὰν ὑμεῖς αὖ προσεῖτε*. Τοῦτο σθένισον πρὸς τὸ ἐν § 10 *ἐπι Λακεδ. προίστηαν*. Τὸ δὲ αὖ ἐτέθη ἐν σχέσει πρὸς τὴν προτέραν (πρὸ τοῦ 405) ἡγεμονίαν τῶν Ἀθηνῶν. τῶν φανερῶς *ἀδικουμένων*. Οἷτοι εἶναι οἱ κατ' ἀνάγκην νῦν σύμμαχοι τῶν Σπαρτ. ὧν πολλοὶ ἐμνημονεῦθησαν ἐν τῇ προηγουμένῃ § ὡς καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν. *τῶν κατὰ θάλατταν*. Ἡ προτέρα ἡγεμονία τῶν Ἀθην. ἦτο κυρίως κατὰ θάλασσαν νῦν δὲ θὰ εἶναι καὶ κατὰ θάλασσαν καὶ κατὰ ξηράν, διότι θὰ ἔχωσι μεθ' ἑαυτῶν ἐκτὸς τῶν νῆσων καὶ πάσας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις καὶ αὐτοὺς τοὺς Πέρσας ὡς δυσηρεστημένους κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν. *Πρόσθεν ἤρχετ*. δηλαδή πότε; *ἀξιοὶ σύμμαχοι*. Δικαίως καυχῶνται οἱ Θηβαῖοι διὰ τὴν ἐξαίρετον συμμετοχὴν των εἰς τὸν γενόμενον κατὰ τῶν Ἀθην. πόλεμον, διότι ἦσαν ὄντως οἱ κρείττους σύμμαχοι τῶν Σπαρτιατῶν τότε. *ἐρρωμενστέρω*. Διότι ἐταυτίζοντο νῦν τὰ συμφέροντα τῶν Θηβαίων πρὸς τὰ τῶν Ἀθηναίων. *ὑπὲρ νησιωτῶν...Συρακοσίων...ἀλλοτρίων*. Κατὰ τὸν Πελοπον. πόλ. οἱ Θηβαῖοι συμ-

μαχοῦντες τοῖς Σπαρτιάταις ἐπολέμησαν μετ' αὐτῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν πολλῶν νήσων ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῶν Ἀθηναίων, πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν Σαρακουσῶν προσβληθεισῶν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τῷ 413 καὶ ἐν γένει ὑπὲρ τῶν συμφερόντων ξένων πρὸ πάντων δὲ αὐτῶν τῶν Σπαρτιατῶν. Νῦν ὁμως συμμαχοῦντες τοῖς Ἀθηναίοις θέλουσι πολεμήσει μετὰ μεγαλυτέρας προθυμίας κατὰ τῶν Σπαρτιατ. διότι οὕτω ἐξυτηρετοῦσι καὶ τὰ ἴδια αὐτῶν συμφέροντα. Εἶναι καὶ τοῦτο εἰς ἐπὶ πλέον λόγος νὰ δεχθῶσιν οἱ Ἀθην. νὰ συμμετάσχῃσι τοῦ κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν πολέμου.

Ἔρωτ. Πότε οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον τὴν ἡγεμονίαν καὶ εἰς τί κυρίας περιορίζετο αὕτη τότε; Τίνας ἦσαν οἱ ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν ἀδικούμενοι; Τίνας θὰ εἶχον ἤδη ὑφ' ἑαυτοῦς οἱ Ἀθην. ἐὰν ἀναλαμβάνον τὸν κατὰ τῶν Σπαρτ. ἀγῶνα; Τίνα ὑπηρεσίαν προσήνεγκαν ἄλλοτε τοῖς Σπαρτιάταις οἱ Θηβ. καὶ τίνα δύνανται νῦν νὰ προσενέγκωσι τοῖς Ἀθηναίοις; Ὑπὲρ τίνων ἐν γένει ἡγωνίζοντο οἱ Θηβ. συμμαχοῦντες τοῖς Σπαρτιάταις καὶ ὑπὲρ τίνων θὰ ἀγωνισθῶσιν ἤδη συμμαχοῦντες τῷ Ἀθηναίοις;

ΔΙΔΑΓΜΑ. Τί διδασκόμεθα ἐκ τούτων; [Εἰπέ τὸ νόημα τῆς § ταύτης.]

§ 15. Ἡ τῶν Λακεδ. ἡγεμονία εἶναι εὐκαταλυτωτέρα τῆς πρότερον καταλυθείσης τῶν Ἀθηναίων. **ΕΠΙΛΟΓΟΣ.** Ἡ προτεινομένη συμμαχία ὠφελεῖ μᾶλλον τοὺς Ἀθηναίους ἢ τοὺς Θηβαίους.

ΛΕΞΕΙΣ-ΦΡΑΣΕΙΣ. μέντοι=δέ, ὁμως. κλειονεξία=κυριαρχία, ὑπεροχή. εὐκατάλυτος=εὐκόλως καταλυόμενος (καταργούμενος)—ὁ γενόμενος=ὁ ὑπάρξας, ὁ πρότερος. πολλαπλάσιοι=περισσότεροι, πολυπληθέστεροι. κλειονεκ(ι)ῶ=κυριαρχῶ, ὑπερέχω. παρακαλ(ι)ῶ=προσκαλῶ.

ΣΥΝΤΑΞ-ΕΡΜΗΝ. εὖ εἰδάναι: ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπου χρόν. ὅτι εὐκαταλ. ἐστὶ. Ἡ εἰδικ. πρότ. εἶναι ἐπεξηγήσις τοῦ τοῦτο. πολὺ εὐκαταλ. ἐστὶ=πολὺ εὐκολώτερον δύναται νὰ καταλυθῇ. τῆς...ἀρχῆς. ὁ β' ὅρος τῆς συγκρίσεως. Τίς ὁ α'; ὑμετέρας γενομένης. Ἐπιθ. προσθ. εἰς τὸ ἀρχῆς. ὁ α' προσδιορίζει τὸ οὐσιαστ. ὁμοῦ μετὰ τοῦ β' προσθ. λαμβανόμενον=ἀπὸ τὴν προτέραν (πρῶτην) ἰδικὴν σας ἡγεμονίαν. ὑμεῖς γάρ...Τί αἰτιολογεῖ ἔχοντες τροπ. μετχ. οὐκ ἔχόντων. Τὸ πλήρες εἶναι ἦρχετε (εἶχετε τὴν ἡγεμον.) λαῶν οὐκ ἔχόντων (οἱ οὐκ εἶχον) ναυτικόν. Ἡ γεν. εἶναι ἀντικ. τοῦ ἦρχετε. Τὸ δὲ ἔχοντες, ἔχόντων εἶναι παρατακτικῶν. ὄντες=ἂν καὶ εἶναι. ὄντων=ἄπλοισμένων=λαῶν, οἵτινες εἶναι πολυπληθέστεροι ἀπὸ τοὺς Σπαρτ. καὶ οἵτινες εἶναι ὀπλισμένοι ἠδὲ ὄλως χειρότερον ἀπὸ αὐτούς. Τοῦ πλεονοκτοῦσι ἀντικ. εἶναι τὸ ἐνοούμενον οὐσιαστ. λαῶν. Διατί κατὰ γενικὴν; Τὸ δὲ πολλαπλασίον κατηγορ. τὸ δὲ (οὐδὲν) χειρόν σύστοιχον ἀντικ. τοῦ ὀπλισμένων. τοῦτ' οὖν.

Διὰ τοῦ οὖν γίνεται συγκεφαλαίωσις τοῦ ὅλου λόγου ἤτοι ἀρχεται ἐντεῦθεν ὁ ΕΠΙΛΟΓΟΣ.—*εὖγε μίντοι ἐπίστασθε* = εἰς δὲ βεβαίως νὰ γνωρίζητε καλῶς. Τὸ *ἐπίστασθε* εἶναι προστακτικὴ. *ὅτι νομίζομεν* ἄντικ. τοῦ *ἐπίστασθε*. *ἐπὶ πολὺ μ. ἀγαθὰ* = εἰς πολὺ μεγαλύτερα συμφέροντα (ὠφελείας). — *παρακαλεῖν* ἐκ τοῦ *νομίζομεν* = νομίζομεν ὅτι προσκαλοῦμεν ὑμᾶς... *τῆ ἡμετ. πόλει*... = διὰ τὴν ἰδικὴν σας πόλιν... *δοτ. χαριστ.* τοῦ *ἀγαθὰ* ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀπεχωρίσθη κατὰ σχῆμα ὑπερβατόν. ἤ, συγκριτικόν = παρά. — [*Συμπλήρωσον τὰς προτ. ὧδε* : *Ποῖον τοῦτο χρὴ εὐ εἶδέναι ; Διατί ἡ Λακ. πλεονεξία ἐστὶν εὐκαταλυτ ; Πῶς ἤρχεσθε ὑμεῖς ; Οὗτοι πλεονεκτοῦσιν ἄν καὶ συμβάλῃ τί ; Τί ἐπίστασθε, ὦ Ἀθηναῖοι ;*]

ΠΕΡΙΕΧΟΜ. Οἱ Ἀθην. πρέπει νὰ γνωρίζωσιν ὅτι ἡ ἡγεμονία τῶν Λακ. εἶναι εὐκαταλυτώτερα τῆς πρότερον καταλυθείσης τῶν Ἀθηναίων· διότι οἱ Λακ. οὔτε ναυτικὸν ἔχουσιν οὔτε κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸν ὄπλισμόν ὑπερέχουσι τῶν συμμάχων. Συγκεφαλαίωσις τῶν εἰρημένων καὶ διατύπωσις τῆς γνώμης τῶν Θηβαίων πρέσβων. Οἱ Ἀθην. πρέπει νὰ γνωρίζωσιν ὅτι ἡ ὑπὸ τῶν Θηβ. ζητουμένη συνδρομὴ μᾶλλον ἐκείνους θὰ ὠφελήσῃ ἢ τοὺς Θηβαίους.

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. *πλεονεξία*. Διὰ τῆς λέξεως ταύτης (ἀντὶ *κυριαρχία* ἢ *ἡγεμονία*) δεικνύει ὁ ῥήτωρ ὅτι ὁμιλεῖ μετὰ πικρίας κατὰ τῆς ἡγεμονίας τῶν Σπαρτιατῶν, ὧν ἡ πλεονεξία, φιλαρχία, καὶ ἀχαριστία ὑπερέβη τὰ ὅρια, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἀθηναίων τὴν ὑπάρξασαν πρὸ τῆς ἐν Σικελίᾳ ἐκστρατείας. Τοῦτο λεκτέον καὶ περὶ τοῦ κατωτέρου *πλεονεκτοῦσι* ἀντὶ *κυριαρχοῦσι*. Λέγεται δὲ τοῦτο μετὰ ῥητορικῆς τέχνης. *ὀλίγοι ὄντες*. Οἱ Σπαρτιάται ἦσαν ὀλίγοι σχετικῶς πρὸς τοὺς κατοίκους ἄλλων πόλεων. Ἀλλὰ καὶ οἱ Λακ. ἦσαν ὀλίγοι σχετικῶς πρὸς τοὺς κατοίκους ἄλλων χωρῶν. Ἐν τοῖτοις οἱ Σπαρτιάται ἤρχον τῶν ἄλλων. Τοῦτο λεκτέον καὶ περὶ τοῦ ὄπλισμοῦ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ὅστις δὲν ὑπελείπετο τοῦ τῶν Λακεδαιμονίων, κατὰ τὸν ῥήτορα, ὅπερ ὅμως εἶναι ὑπερβολικόν, διότι οἱ Σπαρτ. διέφερον κατὰ τὸν στρατιωτικὸν καθόλου βίον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. **ΕΠΙΛΟΓΟΣ**, *ἀγαθὰ-τῆ ἡμετ. πόλει*. Οἱ Θηβαῖοι προσκαλοῦσι τοὺς Ἀθηναίους νὰ προβῶσιν εἰς πρᾶξιν ἐξ ἧς αὐτοὶ μᾶλλον θὰ καρπωθῶσι πολλὰ ἢ οἱ Θηβαῖοι, διότι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι καὶ τοῦ Σπαρτιατικοῦ ζυγοῦ θάπαλλαγῶσι καὶ ἡγεμόνες τῆς Ἑλλάδος ἐκ νέου θὰ γίνωσιν, οἱ δὲ Θηβαῖοι ἀπλῶς θάπαλλαγῶσι μόνον τοῦ ζυγοῦ τῶν Σπαρτιατῶν. Ἐν τῷ ἐπιλόγῳ τοῦ ὁ ῥήτωρ συγκεφαλαίων τὰ εἰρημένα διὰ τοῦ: *ταῦτα οὖν λέγομεν ἡμεῖς*, ἐπιφέρει τεχνηέντως τὴν προσελκυστικὴν κρίσιν του, δι' ἧς προκαλεῖ ἄμεσον τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Ἀθην. Τοῦτο εἶναι ἴδιον τῶν ῥητόρων, νὰ ἀρχωνται τοῦ λόγου καὶ νὰ καταπαύωσιν αὐτὸν μετὰ τέχνης. Περὶ τοῦ ἄν οἱ Ἀθην. ἐδέχθησαν τὴν πρόσκλησιν τῶν Θηβ. ἰδὲ κατωτέρω.

Ἔρωτ. *Τίνα γνώμη ἔχει ὁ ῥήτωρ περὶ τῆς ἡγεμονίας τῶν Σπαρτιατῶν καὶ διατί; Πόσοι ἦσαν οἱ ἄρχοντες Σπαρτιάται ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἀρχομένους Ἕλληνας καὶ πόσοι ἦσαν ὡς πρὸς τὸν ὀπλισμὸν; Διὰ τίνας τεχνικῆς κρίσεως καταλήγει ὁ ῥήτωρ; Διατί οἱ Ἀθηναῖοι θὰ ὠφεληθῶσι περισσότερο τῶν Θηβαίων ἐκ τοῦ κατὰ τῶν Σπαρτ. πολέμου; Ἦκουσαν τοὺς Θηβ. οἱ Ἀθηναῖοι;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. *Τί δυνάμεθα νὰ διδαχθῶμεν ἐκ τῶν διαθέσεων ὑφ' ὧν ἐμφοροῦνται οἱ Θηβαῖοι πρέσβεις πρὸς τοὺς Λακεδαιμον.; [Ἐλπὲ τὸ νόημα].*

§ 14 καὶ 15. Δ' Μεθοδικὴ ἐνότης. *Οἱ Ἀθηναῖοι εὐκόλως δύνανται νῦν νὰ ἀναλάβωσι τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἑλλήνων.*

Ἐλπὲ τὸ νόημα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνότητος.

ΣΗΜ. Ἐνοῦντες τὰς 3 τελευταίας ἐνότητας ἔχομεν μίαν μεγαλυτέραν τὴν δε: **Λόγος τῶν Θηβαίων πρέσβειων ἐν Ἀθήναις περὶ ἀμυντικῆς κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν συμμαχίας (395).**

Διηγήθητι προφορικῶς ἢ γραπτῶς τὸ νόημα τοῦ λόγου τούτου (8-16).

§ 16-τίλους. Παρασκευὴ Θηβαίων, Ἀθηναίων καὶ Σπαρτιατῶν διὰ τὸν Βοιωτικὸν πόλεμον. Μάχη παρὰ τὴν Ἀλιάρτον καὶ θάνατος τοῦ Λυσάνδρου. Ἄφιξις Πausανίου καὶ Ἀθηναίων εἰς Βοιωτίαν. Ὑπόσπονδος ἀποχώρησις Πausανίου καὶ καταδίκη αὐτοῦ εἰς θάνατον (395).

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ Οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες τοὺς πρέσβεις τῶν Θηβαίων ἀπεφάσισαν νὰ βοηθήσωσιν αὐτοὺς οὐδένα κίνδυνον ἀναλογιζόμενοι (16) καὶ ἤρξαντο εὐθύς αἰ προπαρασκευαί ἀμφοτέρων. Ἀλλὰ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπέστειλαν τὸν Πausανίαν εἰς Βοιωτίαν, ἐν ᾧ συγχρόνως ἐκ Φωκίδος ἐπορεύθη εἰς Ἀλιάρτον ὁ Λυσάνδρος (17), ὅστις μὴ δυνηθεὶς νὰ πείσῃ τοὺς Ἀλιαρτίους ἐπετέθη κατὰ τοῦ τείχους (18), ἀλλ' ἔπεσε γενναίως μαχόμενος, τὸ δὲ στράτευμα αὐτοῦ φονευθέντος ἐτράπη πρὸς τὸν Ἐλικῶνα (19). Καταδωκομένων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων (20) καὶ τῶν Φωκέων καὶ λοιπῶν συμμάχων αὐτῶν δραπετευσάντων, ἐπιφαίνεται τέλος καὶ ὁ Πausανίας (21), ὅστις ὅμως ἐπειδὴ εἶχον ἔλθει καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς βοήθειαν τῶν Θηβαίων, ἀντὶ νὰ συνάψῃ μάχην πρὸς τοὺς Θηβαίους (22), ἔχων ὑπ' ὄψει ὅτι ὁ Λύσ. εἶχε φονευθῆ καὶ οἱ Φωκεῖς καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοί του εἶχον ἀπέλθει οἴκαδε καὶ οἱ Κορίνθιοι οὐδόλως εἶχον προσέλθει (πρβλ. καὶ § 5 καὶ 7 καὶ δ' 3) καὶ τὸ στράτευμα τοῦ Λύσ. ἡττηθὲν εἶχεν ἀπολέσει τὸ ἠθικόν του, καὶ οἱ ἐχθροὶ εἶχον ἀνώτερον ἱπικὸν κλπ. προτίμησε νὰ συνθηκολογήσῃ μετ' αὐτῶν (23).

Λαβὼν λοιπὸν τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπῆλθε τεταπεινωμένος ἐκ Βοιωτίας εἰς Σπάρτην (24). Ἐκεῖ κατηγορηθεὶς καὶ διότι ὑστέρησε τοῦ Λυσάνδρου εἰς Ἀλιάρτον (ἐνῶ εἶχε συμφωνήσει νὰ παρευρεθῇ ἐκεῖ τὴν αὐτὴν ἡμέραν (πρβλ. § 6.) καὶ διότι δὲν ἐπεχείρησε νὰ λάβῃ τοὺς νεκροὺς διὰ μάχης, ἀλλ' ἔλαβεν αὐτοὺς διὰ συνθήκης καὶ διότι ἄλλοτε (τῷ 402) εἶχεν ἀφήσει ἐλευθέρους τοὺς ἐν Πειραιεῖ δημοκρατικούς Ἀθηναίους καὶ πρὸς τοῦτους διότι δὲν παρουσιάσθη ἐν τῇ δίκῃ, κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ἐφυγεν ὁμως καὶ ἦλθεν εἰς Τεγέα, ὅπου βραδύτερον νοσήσας ἀπέθανεν (25).

ΠΡΟΣΩΠ-ΠΡΑΓΜ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπεφάσισαν νὰ βοηθήσωσι τοὺς Θηβαίους. Μετὰ τὸν λόγον τοῦ Θηβαίου ῥήτορος (ὀμιλήσαντος ἐξ ὀνόματος καὶ τῶν ἄλλων συναδέλφων του) οἱ Ἀθηναῖοι συνελθόντες εἰς ἐκκλησίαν, ἐν ἣ δὲν παρευρίσκοντο οἱ Θηβαῖοι πρέσβεις, καὶ συσχεφθέντες ἀπεφάσισαν νὰ βοηθήσωσι τοὺς Θηβαίους μηδὲως λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὸν κίνδυνον εἰς ὃν ἐξετίθεντο ἀπέναντι τῶν Λακεδ. διότι καὶ ὁ Πειραιεύς ἦτο ἀτειχίστος καὶ οἱ Λακεδ. ἀρμостаὶ εὐρίσκοντο πέριξ τῆς Ἀττικῆς, ἐν Εὐβοίᾳ, ἐν Μεγάρους, ἐν Τανάγρα, ἐν Αἰγιῇ κ.λπ.—**Λύσανδρος, Πausανίας, Ἀλιάρτος.** Περὶ τούτων ἰδὲ § 6. **Ὁ Λύσανδρος ἔπεισε παρὰ τὴν Ἀλιάρτον.** Ἡ μάχη τῆς Ἀλιάρτου ἐγένετο περὶ τὰ τέλη τοῦ θέρους τοῦ 394. Ἀπέτυχέ δ' ὁ Λύσανδρος κατ' αὐτὴν καὶ διότι δὲν εἶχε φθάσει ὁ Πausανίας, ἀλλὰ κυρίως διότι ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς Ἀλιάρτου εὐρίσκοντο καὶ Θηβαῖοι πληροφορηθέντες τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Λυσάνδρου ἐκ τινος συλληφθείσης ἐπιστολῆς αὐτοῦ. Τῶν Θηβαίων τινὲς μὲν εἶχον εἰσελθεῖ ἐντὸς τοῦ τείχους ἄλλοι δὲ εἶχον κρυβῆ ἔξω καὶ ἐπετέθησαν κατ' αὐτοῦ ἐκ τῶν νότων. Διὰ τοῦτο ὁ Λύσανδρος οὔτε νὰ πείσῃ τοὺς Ἀλιαρτίους νὰ προσχωρήσωσιν αὐτῷ κατάρθωσεν, οὔτε νὰ νικήσῃ αὐτούς. **Οἱ Λακ. ἐπράπησαν πρὸς τὸν Ἐλικῶνα** Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λυσάνδρου οἱ Λακ. κατέφυγον πρὸς τὴν παρὰ τὴν Ἀλιάρτον καὶ μέχρι τῆς Κοπαιδὸς ἐκτεινομένην παραφύαδα τοῦ Ἐλικῶνος τὸ Λειβήθριον ὄρος. **Οἱ Κορίνθιοι δὲν προσῆλθον.** Οἱ Κορίνθιοι (ὡς καὶ οἱ Ἀργεῖοι) δὲν μετέσχον τῆς εἰς Βοιωτίαν ἐκστρατείας τῶν Λακεδ. Περὶ τούτου πρβλ. § 5, 7, 11 καὶ δ' 3.—**οἱ Θηβ. εἶχον ἀνώτερον ἰππικόν.** Τὸ ἰππικόν τῶν Θηβαίων ἐφημιζέτο πάντοτε. Περίφημα ἰππικὰ ἦσαν καὶ τὰ τῶν Θεσσαλῶν, Τεγεατῶν κ.λπ. Περὶ τούτου πρβλ. καὶ δ' 4. **Ὁ Πausανίας κατεδικάσθη εἰς θάνατον.** Ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Πausανίας (§ 6) εἶχε κατηγορηθῆ καὶ κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 403 ὅτι ἀφήκεν ἐλευθέρους τοὺς δημοκρατικούς Ἀθηναίους, οὓς ἐν Πειραιεῖ εἶχε νικήσει, ἀλλὰ τότε εἶχεν ἀθωωθῆ διὰ μικρᾶς πλειονοψηφίας (B' δ' 34—40), Ἦδη δὲ τῷ 394 μετὰ τὴν ἐκ Βοιωτίας ἐπιστροφὴν του εἰς Σπάρτην ἐπειδὴ δὲν ἔφθασεν ἐγκαίρως εἰς Ἀλιάρτον καὶ οὕτω ἐγένετο αἰτιὸς τῆς ἥττης καὶ κατοστροφῆς τοῦ Λυσάνδρου καὶ

ἐπειδὴ δὲν ἠγωνίσθη κατὰ τῶν Θηβαίων ἀλλ' ἐσυνθηκολόγησε μετ' αὐτῶν, ἀνεωόθη καὶ ἡ παλαιὰ ἐκείνη κατηγορία καὶ προσεκλήθη νάπολογηθῆ διὰ πάντα ταῦτα. Ἐπειδὴ ὁμως φοβηθεὶς δὲν προσῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον κατεδικάσθη εἰς θάνατον. εἰς **Τεγέαν-ἀπέθανεν**. Ὁ Παισανίας φεύγον τὸν θάνατον ἦλθεν εἰς Τεγέαν καὶ κατέφυγεν ἰκέτης εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀλέας Ἀθηναῆς (§ 7) διὰ τοῦτο οἱ Τεγεᾶται οἰκτιράοντες ἐδέξαντο αὐτόν. Ἐκεῖ ἔζησεν ὁ Παισανίας περὶ τὰ 10 καὶ πλέον ἔτη καὶ ἀπέθανε πιθανῶς περὶ τὸ 383 (πάντως μετὰ τὸ 385) ἐκ νόσου.

Ἔρωτ. *Τί ἐζήτησαν οἱ Θηβ. παρὰ τῶν Ἀθην. καὶ τί ἔπραξαν οἱ Ἀθην.; Πότε ἐγένετο ἡ μάχη τῆς Ἀλιάρτου καὶ διατί ἠττήθη ὁ Λυσάνδρου; Τί ἔπραξαν οἱ Λακεδ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λυσάνδρου καὶ τί οἱ σύμμαχοί των Φωκικῆ κλπ.; Διατί οἱ Κορίνθιοι δὲν ἠκολούθησαν τοὺς Σπαρτιάτας κατὰ τῶν Βοιωτῶν; Τί ἐπικινῶν εἶχον οἱ Θηβαῖοι; Διὰ τίνας λόγους ὁ Παισανίας δὲν ἐτόλμησεν γὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν Θηβαίων ἀλλ' ἀπῆλθεν ὑπόσπονδος; Τί ἔπαθε διὰ τοῦτο ὁ Παισανίας; Ἐἶχε κατηγορηθῆ καὶ ἄλλοτε; Τί ἔπραξεν ὁ Παισανίας μετὰ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην του; Πότε καὶ ποῦ ἀπέθανεν;*

ΔΙΔΑΓΜΑ. *Τί διδασκόμεθα ἐκ τῆς στάσεως τῶν Ἀθηναίων ἀπέναντι τῶν Θηβαίων καὶ τί ἐκ τοῦ τέλους τοῦ Λυσάνδρου καὶ τοῦ Παισανίου.*

Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς § ταύτης.

§ 16-τέλους. Γ' Μεθοδικῆ ἐνότης. ¹ *Τὰ πρῶτα γεγονότα τοῦ Βοιωτικοῦ πολέμου.*

Εἰπὲ τὸ νόημα τῆς μεθοδικῆς ταύτης ἐνότητος.

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ Ε' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

1. Ἐνωσον πάσας τὰς μεθοδικὰς ἐνότητες καὶ ἀποτελέσον τὸ περιεχόμενον ὅλου τοῦ Ε' κεφαλαίου.

2. Σύνθεσον τὸ περιεχόμενον τοῦτο καὶ διηγήθητι ἐν εἴδει ἐκθέσεως.

3. Διάκρινον τὰ σπουδαιότερα γεγονότα τοῦ κεφαλαίου τούτου.

4. Εἰπὲ τὰ σπουδαιότερα διδάγματα τοῦ κεφαλαίου τούτου.

5. Εἰπὲ τὰς σπουδαιότερας ἀνωμαλίας, τὰς σπανιωτέρας συντάξεις καὶ τὰς καλυτέρας φράσεις τοῦ κεφαλαίου.

6. Ἐκθεσον γραπτῶς ἢ προφορικῶς τὸν λόγον τῶν Θηβαίων πρέσβων (§ 8-16) ἢ ἄλλο τι μέρος τοῦ κεφαλαίου τούτου.

(1) *Τὴν Β', Γ' καὶ Δ' μεθοδικὴν ἐνότητα ἐλάβομεν ἑμοῦ ἠγωνίμας εἰς μίαν Περβλ. ΣΗΜ. σελ. 237.*

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ ΟΛΟΥ ΤΟΥ Γ' ΒΙΒΛΙΟΥ

1. Ἐνωσον τὸ περιεχόμενον πάντων τῶν κεφαλαίων τοῦ βιβλίου τούτου καὶ ἔκθεσον αὐτὸ ἐν περιλήψει γραπτῶς ἢ προφορικῶς.

2. Εἰπέ δια βραχυτάτων τὸ περιεχόμενον τῶν 2 προηγουμένων βιβλίων ὡς καὶ τὸ τῶν ἐπομένων συμπεριλαμβάνων καὶ τὸ τοῦ Γ' βιβλίου ἵνα ἀποτελεσθῇ ἐν συνεχείᾳ ἢ ἱστορίᾳ τῶν Ἑλληνικῶν τοῦ Ξενοφῶντος (ιδὲ Εἰσαγωγὴν).

3. Ἀποκόμισον τὰ σπουδαῖα διδάγματα τοῦ βιβλίου τούτου ὡς ἐφόδιον ἐν τῷ βίῳ σου.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Ἐκ τῶν παρεισφρησάντων ἕνεκα τῆς περὶ τὴν ἐκτύπωσιν σπουδῆς καὶ τῆς ἀπουσίας ἡμῶν σφαλμάτων καὶ παροραμάτων διορθούμεν τὰ κυριώτατα μόνον ὡς ἐξῆς.

Σελ. ιγ' στίχ. 22	ἀνάγνωθι	Κατὰ μὲν τὸ ἔαρ.
» 5' » 31	γράψον	Κεφ. ε'
» 2 » 3	»	ὦν
» 16 » 3	»	προάστεια
» 17 » 2 καὶ 3	θὲς κόμμα πρὸ τοῦ	Φρίξαν καὶ μετὰ τὸ Ἐπιτάλιον
» 17 » 29	ἀντὶ	καὶ ὡς γράψον κα ὡς
» 39 » 25	»	308 γράψον 408
» 64 » 31	»	ἐμαστῶ γράψον ἐμαντῶ
» 71 » 1	γράψον	νὰ Ξαναφάνη
» 89 » 13	ἀντὶ	βολῆ γράψον βουλή
» 90 » 1	»	ὁ Δ. γράψον ὁ Φ.
» 105 » 25	γράψον	καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ.
» 107 » 8	ἀντὶ	τὸ ἄ γράψον τὸν ἄ
» 107 » 37	»	Θιμβρων γράψον Θιβρων
» 109 » 17	»	εἶναι γράψον ἦσαν
» 109 » 21	»	ἀρχὰς γράψον ἀρχαί
» 110 » 27	»	περὶ αὐτῶν γράψον περὶ αὐτόν.
» 112 » 17	γράψον	δοξάζει
» 112 » 27	»	=κίμνω εἰρήνην
» 189 » 26	»	ἀπέκτειναν.

Ἐπὶ τοῦ Χάρτου γράψον ΜΕΣΣΗΝΙΑ, Ἀλικαρνασσός, Ἄδρα-
μυττηνὸς Κόλ.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Προσεχῶς ἐκδίδονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον

1. Ξενοφῶντος Ἑλληνικῶν βιβλ. Α' καὶ Β', διὰ τὴν Γ' τάξιν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων
2. Ξενοφῶντος Ἑλληνικῶν βιβλ. Δ', διὰ τὴν Α' τάξιν τοῦ Γυμνασίου.
3. Λυσίου λόγοι κατ' ἐκλογὴν, διὰ τὴν Α' τάξιν τοῦ Γυμνασίου
4. Ἡροδότου τεμάχια κατ' ἐκλογὴν, διὰ τὴν Α' τάξιν τοῦ Γυμνασίου.

Τιμᾶται δραχ. 2.60